Jesus nazarenus [illegible]
non habemus [illegible]

N. Inv. 689.

680

In nomine domini

Magister Johannes Junivladislavia ... phorum

Magister Johannes de Juniwladislauia phorum

ביתו ואת בית יהוה
ואת חומת ירושלם
סביב׃ רק העם מזב
מזבחים בבמות כי לא
נבנה בית לשם יהוה
עד הימים ההם׃
ויאהב שלמה
את יהוה ללכת בחקות
דוד אביו רק בבמות
הוא מזבח ומקטיר׃
וילך המלך גבענה

עבדך תחת דוד אבי
ואנכי נער קטן לא
ארע צאת ובא׃ ועב
ועבדך בתוך עמך
אשר בחרת עם רב
אשר לא ימנה ולא
יספר מרב׃ ונתת ל
לעבדך לב שמע לש
לשפט את עמך
להבין בין טוב לרע כ
מי יוכל לשפט את

לא היה כמוך איש ב
במלכים כל ימיך׃ ואם
תלך בדרכי לשמר
חקי ומצותי כאשר
הלך דויד אביך והא
והארכתי את ימיך׃
ויקץ שלמה
והנה חלום ויבא יר
ירושלם ויעמד לפני
ארון ברית אדני ויעל
עלות ויעש שלמים

ושאלת לך הבין משפט ·· והיה רק זרועה ·· והמלכים עזי נפש ·· אל ההר כסוס ·· חכמות ערום ·· דויד ... חד ... כן ה ... הפא
המימינהון ... אם הלך בדרכי ·· ויהי לעת זקנת ·· יהון שבט ·· רעה אחד ·· כנגד דויד ·· וכל ... עשר ודברי הימים דכוהון ·· ויקץ חד
מן ג חסר ... בלישנהון ... ודפימנהון ... ויקץ יעקב משנתו ויאמר אכן יש יי במקום הזה ·· ויקץ שלמה והנה ·· ויקץ כישן ...

Jhesus nazarenus
Rex Judeorum
Rex Judeorum

In nomine domini amen

דבר יואב וכה ענני
ויאמר לו המלך עשה
כאשר דבר ופגע בו
וקברתו והסירת דמי
חנם אשר שפך יואב
מעלי ומעל בית אבי
והשיב יהוה את דמו
על ראשו אשר פגע
בשני אנשים צדקים
וטבים ממנו ויהרגם
בחרב ואבי דוד לא

לו בנה לך בית בירוש
בירושלם וישבת שם
ולא תצא משם אנה
ואנה והיה ביום
צאתך ועברת את
נחל קדרון ידע תדע
כי מות תמות דמך
יהיה בראשך ויאמר
שמעי למלך טוב
הדבר כאשר דבר
אדני המלך כן יעשה

הלוא השבעתיך
ביהוה ואעד בך לא
לאמר ביום צאתך
והלכת אנה ואנה יד
ידע תדע כי מות
תמות ותאמר אלי
טוב הדבר שמעתי
ומדוע לא שמרת
את שבעת יהוה ואת
המצוה אשר צויתי
עליך ויאמר המלך

[illegible]

Quoniam domine ihesu christe

Quoniam autem intelligere

quoniam autem et scire contingit circa omnes scientias quarum sunt principia aut cause aut elementa ex eorum cognitione Tunc enim scire opinamur cognoscere unumquodque cum causas cognoscimus primas et principia prima usque ad elementa Manifestum est quod et nature sciencie temptandum primus determinare que circa principia sunt

Notandum quod in omni scientia naturali absque dubio est corpus mobile prout motui subiectum
in phisica autem corpus est subiectum in totum non sit corpus vel illud secundum [illegible]
non simpliciter / secundum 2m quod motui subicitur [illegible] enim corpus 2m quod corpus [illegible]
motum [illegible] corpus mathematicum non subicitur motui 2m quod est mathematicum Corpus
enim ab alio [illegible] quod est corpus simpliciter / et ab alio quod est corpus mathematicum
sive naturale / [illegible] enim quod est simpliciter corpus [illegible] quod [illegible] aptum est quod [illegible]
[illegible] ad rectos angulos se secant / et 3 secant duas dyametros ad
angulos rectos [illegible] dyametrorum [illegible] est mensura longitudinis alia la-
titudinis / et tercia profunditatis et corporis Si enim corpus [illegible]
ab actu intersecationis harum dyametrorum [illegible] quod [illegible] tria [illegible] vel ad
corpus [illegible] quod mutare 2m corporeitatem / [illegible] autem non est [illegible] / non ergo
[illegible] quod corpus est [illegible] actualiter dimensionum quod sit per 3 dyametros se in uno
puncto secantes 2m longum latum et profundum / secundum [illegible] ab aptitudine [illegible]
intersecandi Ab actuali autem tria dimensionum [illegible] dyametrorum [illegible] quod est
corpus mathematicum [illegible] a forma naturali [illegible] simpliciter in aptitudine
tria dimensionum [illegible] / [illegible] quod est naturale [illegible] naturale est [illegible] ab actuali tria [illegible]
[illegible] simpliciter quod [illegible] substanciali [illegible] est / [illegible] quod sit corpus naturale [illegible] vel illud
Ergo [illegible] quod corpus absolute et simpliciter [illegible] est [illegible] mathematicum et [illegible]
naturale / et 2m reducuntur ad [illegible] Corpus autem mathematicum 2m
[illegible] figuraze circa in [illegible] [illegible] geometer
Corpus autem naturale in [illegible] est subiectum naturalis phisice / secundum corpus [illegible]
secundum mobile ad formam vel ad [illegible] vel corpus simpliciter vel [illegible] cadit
cadit in consideratione alterius [illegible] naturalis [illegible] omne corpus [illegible]
[illegible] sit mobile [illegible] esse subiectum phisice [illegible] mobile
[illegible] alia est consideratio [illegible] et alia est consideratio [illegible]
omne corpus sit mobile [illegible] non [illegible] corpus / [illegible] corpus
mobile subicitur [illegible] naturali / ideo dicimus quod non [illegible] corpus [illegible] secundum corpus
mobile est subiectum [illegible] naturalis / [illegible] non sit [illegible] motus et quietis non
dicimus [illegible] quod corpus mobile et [illegible] vel [illegible] sit subiectum phisice [illegible]
[illegible] motus [illegible] / et ideo quies non est [illegible] [illegible]
corpus secundum [illegible] [illegible] non [illegible] / et ideo melius
determinatur corpus per mobile [illegible] per [illegible] mobile esse et
[illegible]

[illegible] corpus est simpliciter [illegible] mathematicum [illegible] dyametrorum [illegible] naturale [illegible] in aptitudine [illegible]

¶ Introductio pulchra super octo libros physicorum per Magistrum Johannem de Glogovia anno 1 4 9 9 edita in communem lectionem ordinariam [illegible] recollecta.

¶ Quemadmodum Albertus omnium latinorum doctorum physicorum doctissimus Aristoteles ille Stagirita macedo et gente macedo Grecorum sapientissimus Nicomachi medici filius in libro qui de auditu physico intitulatur [illegible] unde iste liber physicorum [illegible]

[illegible]

¶ Titulus libri [illegible]

[illegible]

¶ Intentio Aristotelis [illegible]

[illegible]

¶ Utilitas [illegible]

[illegible]

¶ Subordinatio [illegible]

[illegible]

¶ Causa autem quare [illegible] libri physicorum [illegible]

[illegible]

Quoniam autem intelligere et scire contingit circa omnes scientias quarum sunt principia aut causae aut elementa ex eorum cognitione; tunc enim scire opinamur unumquodque cum causas cognoscimus primas et principia prima usque ad elementa, manifestum est quod et de natura scientie temptandum prius determinare que circa principia sunt.

[illegible commentary]

In nata autem nobis est ex notioribus via et certioribus in notiora nature et certiora. Non enim eadem nobis que nota et simpliciter. Unde necesse est secundum modum hunc procedere ex incertioribus nature nobis autem certioribus in nature certiora et notiora. Sunt autem primum nobis manifesta et certa confusa magis; posterius autem nota fiunt ex his elementa et principia dividentibus hec. Unde ex universalibus in singularia oportet provenire.

[illegible commentary]

Totum enim notius est secundum sensum, universale autem quoddam totum est. Multa enim comprehendit ut partes universale.

[illegible commentary]

Sustinent autem hoc idem quodammodo ad rationem totum
diffinitum signat ut circulus. diffinitio autem aliquis
dividit in singularia.

Et pueri appellant primo omnes viros patres
et matres feminas posterius autem determinant unum-
quodque horum.

Necesse est igitur esse unum principium aut plura et non
unum. Et si unum aut immobile ut parmenides
et melissus dicit. aut motum sicut phisici dicunt.
hii quidem aerem esse dicentes alii vero aquam primum
principium. Si vero plura aut finita aut infinita. Et si
finita plura quidem vero aut duo aut tria aut quatuor aut sex
aut secundum aliquem alium numerum.

Et si plura et infinita aut sicut democritus
dixit genus unum esse figura aut etiam specie differentia
aut et contraria.

Similiter autem querunt et qui querunt
querentes que sunt. quot sunt. ex quibus
enim sunt que sunt querunt primum hoc. utrum
unum aut plura sunt et si plura sunt. aut fi-
nita aut infinita. Quare principium et elementum
querunt utrum plura aut unum.

Hoc quidem igitur si unum et immobile sit quod
est intendere non est de natura intendere. Sicut geo-
metri non amplius ratio est ad destruentem principia
sed alterius scientie aut omnibus communis sic neque aliqui de principiis

Eundem questionibus hic exequitur de aliis et primo usque ibi dignum autem in medietate etc. Ponit et primo usque ibi sunt autem philosophantes in aliquantum ... non naturaliter loquentes / sicut fuerunt Parmenides et Melissus / qui posuerunt omnia esse unum simpliciter et immobile et ponit quod non est naturalis philosophi contra tales disputare et primo quod non est disputare contra eos quo ad hoc quod posuerunt omnia esse unum secundo media ... naturalis philosophus non debet disputare contra aliquem destruentem sua principia / sicut nec geometer contra destruentem sua principia sed ... posteriorum destruunt principia naturalis philosophie ergo contra eos non est naturalis disputare sed alterius philosophi ... vel ... et ibi non ...

Non enim amplius est principium si unum est solum et sic unum; principium enim alicuius aut quorundam est. Simile igitur intendere est si sic unum est et ad aliam positionem quamcumque disputare gratia dicendi ut Eracleana positio aut si aliquis dicat hominem unum quodque quod est esse; aut solvere litigiosam orationem, quod quidem utrique habent orationes et Melissi et Parmenidis. Et enim falsa accipiunt et non sillogisantes sunt. Magis autem Melissi honerosa et non habens defectum, sed uno inconvenienti dato alia contingunt. Hoc autem non est difficile.

... destruunt principia naturalis philosophie ... principium est. principium non est. ... si principium est multa sunt ... non sunt multa sed tantum unum simpliciter / sicut volunt dicti opinantes ... non erit principium. Simile ... intendit ... per aliud medium ... intendit quod non debet naturalis disputare contra predictos positores ... contra ... fatuam orationem et litigiosam

Nobis autem subiciantur que sunt natura aut omnia aut quedam moveri. Manifestum autem est ex inductione.

Hic ostendit quod ... est naturalis philosophi disputare contra positores quo ad hoc quod posuerunt principium esse immobile et hoc quia in naturali philosophia supponitur ... omnia esse mobilia aut quedam ...

Simul autem neque omnia congruit solvere sed quecumque ex principiis quis demonstrans mentitur; quecumque vero non, nequaquam, ut tetragonismum quidem per decisiones geometrice est dissolvere, illud vero Antiphontis non geometrice est.

Hic ostendit quod non est naturalis disputare contra orationem per quam est predicti venerunt in sua positionem et intendit rationem talem naturalis philosophus non debet solvere rationem peccantem circa sua principia nec ... sed tantum peccantem ... sed ratio per quam predicti devenerunt in sua positione non peccat ... principia naturalia sed contra ea ergo etc.

Sed quoniam de natura quidem non naturales defectus contingit ipsos dicere, fortassis bene se habet aliquantulum disputare de ipsis; habet enim philosophiam hec consideratio.

... non est naturalis disputare contra non naturaliter loquentes. Hic tamen quia loquebantur de natura assumentes formam ... disputat contra eos quia ... tamen potest disputare contra negantes principia ut patet in ... philosophie et primo dat rationem quare contra eos est disputandum / et est quia locuti sunt de natura non naturaliter / primum autem

disputandi ... prodest ... alius modus disputandi ...

Principium aut maximum ipsum est omnibus qm mltipliciter dicitur id quod est quomodo aut dicunt dicentes unum esse omnia utrum substantiam omnia aut quantitates aut qualitates et iterum utrum substantiam unam esse omnia aut hominem unum aut equum unum aut animam unam aut qualitatem unam aut hoc ut album et calidum aut aliorum aliquod talium hec enim omnia differunt multum et sunt impossibilia dicere.

Si quidem erit aut substantia aut quale aut quantum et hec sive absoluta ab invicem sive non multa sunt que sunt.

Si vero omnia quale sive quantum sunt sive cum sit substantia sive cum non sit inconveniens est si oportet inconveniens dicere impossibile. Nullum aut aliorum separabile est preter substantiam omnia namque de subiecto dicuntur substantia.

Melissus aut quod est infinitum dicit esse quantum itaque aliquid est quod est infinitum enim in quantitate est substantiam enim infinitam aut qualitatem aut passionem esse non contingit nisi secundum accidens si simul quantitates et alie sunt infiniti enim ratio quantitati congruit sed non qualitati neque substantie. Si igitur substantia et quod quantum est duo sunt et non unum est quod est si vero substantia sola sit neque infinitum est neque magnitudinem habet ullam quantum enim erit aliquid.

Amplius quoniam et ipsum unum multipliciter dicitur quemadmodum et quod est intendendum est quo modo dicunt unum esse omne. Dicitur aut continuum aut indivisibile aut quorum ratio una et eadem est que erat aliquid esse quemadmodum vappa et vinum.

Si quid' igit' ɔtinuu sit multa sunt que
sunt. infinitu eni diuisione est ɔtinuum

Habet aute dubitatione de parte et toto for
tasse autez no ad hanc ratone sz ad ipaz et
sm ipam. Vtru aut vnu aut plura sut p's
et totu et quo vnu aut plua. et si plura quo
plura et de partib' no ɔtinuis et si toti vnu
vtraqz est sicut indiuisi'le qm et eade eisdem
erunt sibi ipsis

At vo si est indiuisibile nullu erit qntu neqz
quale. Neqz ia infinitu quod est sicut meliss'
dicit. neqz finitu sicut et permenides. Ti'
eni indiuisibilis finitus no est

At vo si rone vnu sunt que sut oia sicut tu
nica et indumentu eraclii smoez ɔtīgit
dice ipos. Ide erit et bono et malo et no bo
no ee et bono quare ide erit bonu et no bonu
et homo et equus. Et no de eo q vnu q vnu
sunt rato erit sz de eo q nichil et tali
ee et tanto ide

Conturbati sunt aute et posterio
res queadmodu et antiqui ne forte ɔtingat
simul ide vnu ee et multa. Vn
et alii quid est aufebant qzadmodu lico
phron alii aut dictione mutabant ut homo
no albus est sz albat' neqz ambulans e sed

ambulat ne est adicientes multa faciant

ee unu tanq singulari dicto uno aut ente

[illegible]

Sed multa sunt que sunt aut ratione ut

aliud ee albo et musico si ide utraq multa

itaq unu aut divisione quadmodu toti et

partes hi aut desitebant et cofitebant unu

multa ee tanq no covenit ide unu et mul

ta ee no opposita aut est aut unu et po et

endelechia i actu h igit mo sufficientibus impossi

videtur ea que sunt unu esse [illegible]

[illegible]

Ex quibus demitant solue no difficile est utraq

em zophistice sillogisat et parmeides et melliss

[illegible]

Et naq falsa recipiunt et no sillogisantes sunt

Est aut mag melissi honerosa ratio et no hens

defectu si uno inconveniente assignato alia contingunt

hoc aut nichil difficile est [illegible]

[illegible]

Quod quide parologisat mellissus manifestum est

opinatur em accipere si quod factu est habz principium

omne quod et quod no fctm est no habet [illegible]

[illegible]

Postea et hic magis omis ee principium rei et no

tepis et generationis no simpliciter si alteracionis

no tanq momentanee facte mutacionis

[illegible]

Multa faciant [illegible]

[illegible]

Postea propter quid immobile si unum est? sicut enim et pars una cum sit hec aqua movetur in ipsa, quare non et omne?

Postea alteratio propter quid non erit?

At vero nec specie possibile est unum esse, sicut ex quo sit; enim et phisicorum quidam unum dicunt illo, aliud autem non. Homo namque ab equo alterum est specie et contraria invicem.

Et ad Parmenidem autem idem modus rationum est, et si aliqui alii proprii sunt; et solutio partim quidem quia falsa est, partim autem quia non concluditur.

Falsa quidem quia simpliciter accipit quod est multipliciter dicitur.

Non concluditur autem quia si sola alba accipiantur significante unum albo nichilominus multa alba sunt et non unum; non enim continuatione erit album unum neque ratione; aliud enim erit esse albo et susceptibili, et non erit extra album aliud divisum; non enim inquantum separabile sed esse alterum est albo et cui inest. Sed hoc Parmenides nondum videbat.

Necesse igitur accipere non solum unum significare quod de quo utique predicatur sed et quod vere est et quod vere unum est. Accidens enim de subiecto quodam dicitur, quare cui accidit quod est non erit; alterum enim est ab eo quod est; erit utique aliquid quod non sit; non itaque inerit alteri; non enim erit ipsum quod est esse, nisi multa quod est

significet/sic ut sit aliquid unumquodque sed suppositum
quod est significare unum. Hic ergo quod vere/nulli
accidit/sed illi aliquid magis quod vere est significat
quod est/quam quod non est. Si vero erit quod vere est homo
et album/album autem esse non est quod vere est/neque enim
accidit ipsi possibile est quod est/neque enim quod est
quod vere est. non ergo quod est est aliquid non vere est album
est/non sit aut sicut enim aliud non sit/sed omnino non sit
quod vere. itaque est non est/verum enim est dicere quoniam album
est. hoc autem non quod est significat/quare si et album
significat quod vere est/multa ergo significat quod est

hic disputat contra rationem parmenidis non ipso et hoc facit primo supponendo quod ens in ratione parmenidis significat accidens ut patet ibi Si ergo quod erit sic si ens solum significet accidens necesse est accidens esse et subiectum esse et ita plura et ostendit ista quoniam sic omne accidens exigit subiectum de quo dicitur si igitur ens significet solum accidens subiectum accidentis non erit quod aliud est diffinitio subiecti et accidentis quare accidens non est ergo quod est non est et dicit quod qui dicat ens esse unum non debet credere ipsum esse quodcumque unum sed ens quod est unum in veritate

Neque ergo magnitudo erit quod est si quidem quod
vere est est quod est utique enim alterum est esse partium

hic dat aliam rationem ad idem et est si ens sit tantum substantia quod vere est tunc non erit magnitudo cum aliud sit esse actionis et subiecti et si hoc fuerit non erit cuius oppositum dixit parmenides Commentator tamen exponit aliter id volens quod hic contradicit parmenidi et mellisso quoniam cum plus contradicat parmenidi propter esse parmenida secundum ipsum sed si tantum unum est hoc non potest esse corpus aut magnitudo quia tunc oporteret ponere substantiam et alia esse diffinitio diffinitio substantie et magnitudinis et etiam corporis sed magnitudo est divisibilis in multas partes Quod autem dividitur

Quod autem dividitur quod vere est aliquid aliud et
ratione magis est ut homo si est quod vere est
aliquid necesse est et aliquid quod vere est aliquid esse et

ponit 3am rationem que est communis omnia ponatur unum quod bipede est substantia/ad hoc sequitur plurima esse/sic/vere ens dividitur in plura entia quia in partes secundum rationem ipsum diffinientes/que vere sunt entes/ut homo sic ponatur vere ens dividitur in animal et bipes

Si enim non sunt quod vere est/aliquid
accidentia erunt/aut igitur homini aut alii alicui
subiecto sed impossibile est. Accidens enim dicitur hic/aut quod
contingit inesse/aut non esse/aut cuius est in ratione
hoc cui accidit/ut sedere quidem sicut separabile. Primo
aut est ratio naturis/tunc dicimus accidere simul. Amplius
quecumque in diffinitiva ratione insunt/aut ex quibus
sunt in ratione horum non inest ratio totius
aut in bipedale ratio hominis/aut in albo que
est ratio albi hominis. Si ergo hec hunc habent modum
et homini accidit bipes/necesse est separabile esse ipsum/quare separabile

[illegible]

contingit utique non bipedem esse hominem aut in racione bipedis inerit hominis racio sed impossibile est illud enim in illius racione inest Si autem aliud accidit bipes et aliud et non est utrumque quod vere est aliquid sed homo utique erit accidencium aliud

dictum in prima racione scilicet quod partes vere entis et dicta in quas dividuntur species sunt vere encia Sit secunda diffinicio hominis ut aliud et bipes non sunt vere encia ita quod sunt de essencia hominis sed sunt accidencia aut ergo homini inest quod esse non potest quia non sunt ei accidencia separabilia cum contingent partes tunc inesse homini et non inesse nec possunt esse accidencia quia sunt simul homo in eorum diffinicione ibi non sunt accidencia alterius ab homine quia tunc accideret homo eis quod sunt cum sunt vere entis homini hoc autem est impossibile quia posito quod homines esse id quod vere est Commentator autem dicit super hanc partem quod impossibile est aliquid esse hominem cui careat vita

Sed quod vere est sit accidens nulli et de quo alio et utrumque et quod est ex hiis dicta ex indivisibilibus utique est omne

hic adducit racionem per precedentem scilicet quo ad hoc quod ens est unum et indivisibile et tercia talis si ens sit illud quod vere est ut corpus diffinitum accidencia et non accidencia ipsum corpus erit omnino indivisibile quod tunc si ipsum est divisibile tunc aut dividitur in duas partes et erit dictum de partibus sicut dicebatur de toto contingit adhuc dividere istas partes et quousque non deficiat corpus aut erit status in corpore aut ad puncta quorum utrumque est impossibile relinquitur ergo quod corpus signatum per ens sit indivisibile sic introducit commentator hanc partem dicit tamen quod hic destruit ultimum quod scilicet ostendit quod hic non est accidens quod illud quod vere est ens est homo et universaliter substancia non est accidentis sed de homine ipsum autem et bipes et diffinicio constans ex hiis ita quod toto diffinito concedendis sit existens sibi essencialibus que non possunt dividi ab eo

Quidam autem racionibus utrisque acquiescunt hic quidem quod omnia unum sunt si quod est unum signat quoniam est et quod non est nichil enim prohibet non simpliciter esse sed non ens ei autem qui decisiones individuas facientes magnitudines

hic incrapat quosdam consencientes racionibus precedentibus et primo ostendit quod consenserunt primo quod consenserunt prime racioni concedendo quod omnia sunt unum quia nisi sit esse id ens sit unum tamen et tamen id quod est potest unum est potest ens ut dicunt ens non erit ens et ita contradictoria simul erunt secunde racioni consenserunt in hoc quod corpus diffinitum accidens consignificatum per ens est tamen unum non tamen concesserunt ipsum esse indivisibile sed dixerunt ipsum esse divisibile et divisione eius stare ad magnitudines indivisibiles manifestum autem

Manifestum autem et quoniam non verum est quod si unum signat quod est et non possibile est simul condicionem esse non erit quod non est Nichil enim prohibet non simpliciter esse sed non ens aliquid esse quod non est dicere ergo ex ipsum quod est nisi aut erit aliquid unum omnia esse inconveniens est Quis enim cognoscit addiscit ipsum quod vere est aliquid sit si autem hoc nichil tamen prohibet multa que sunt esse sicut dictum est Quod quidem igitur unum esse quod est impossibile

sit manifestum

Hic increpat eos qui consenserunt prime racioni intendens quod non
est necesse si ens significat unum et non sit possibile contradictionem esse simul
quod propter hoc quod non est aliud unum sit preter ens ut patet in hoc exemplo
si ponitur ens vere significare ens quod est homo non sequitur quod id quod non
est homo sit preter ens quia nec corpus nec anima est homo et tamen utrumque
est aliquo modo ens vel secundum commentatorem potest esse exemplum de substancia et accidente si vere
ens fiet substanciam quod hic nichil prohibet accidens esse quod aliquo modo ens sicut
non sit simpliciter ens quod est substancia Et addit commentator Caveas enim quia si aliquis
cognoscat id quod vere est oportet quod ipsum vere ens sit substancia quod est substancia
ut dicit commentator Et si vere ens sit hoc non prohibet multa esse
diffinitione aut divisione et epilogat id quod dictum est et patet

Sicut autem phisici dicunt duo modi sunt hii quidem enim
unum facientes quod est corpus subiectum aut trium aliquid aut
aliud quod est ignis quidem densius aere autem subti-
lius alia generant densitate et raritate multa
facientes hec autem contraria universaliter autem excellencia et defectus
sicut magnum dicit plato et parvum nisi quod hic quidem hoc
facit materiam unum autem speciem alii vero unumquodque secundum materiam
contraria autem differencias et species Alii autem ex uno inherentes
contrarietates segregant quemadmodum anaximander dicit

Positis opinionibus falsis non naturaliter loquencium circa principia et ipsis
destructis hic ponit opiniones falsas naturaliter loquencium circa principia
et eas destruit et primo istas ibi Si vero infinitum Narrat opinionem
eorum et ponit raciones quas anaxagoras posuit pro sua opinione
et primo istas ibi Videtur autem narrat opiniones ipsas et ponit primo
opiniones ponencium unum esse principium simpliciter et non confusum Et inten-
dit quod quidam posuerunt tantum unum corpus esse principium materiale ut ignem
etc. et posuerunt simul cum hoc contraria scilicet raritatem et densitatem et excellenciam
et defectum ut magnum parvum et in hoc conveniebant cum platone scilicet
quod posuerunt unum subiectum et duo contraria et differt ab eo in hoc quod plato po-
suit contraria sicut multitudinem esse ex parte materialis principii subiectum autem sicut uni-
tate ex parte formalis principii et sic ponentes econtra a parte materialis principii unitatem
~~et multitudinem~~ et multitudinem ex parte forme differunt ab invicem
in modo generacionis rerum ex illo principio quia quidam posuerunt generacionem
fieri ex illo principio per raritatem et densitatem alii dixerunt contraria et omnes
res diversarum specierum esse actu latencia in illo principio uno et dixerunt
generacionem rerum esse exitum illarum a latencia in apparencia

Et quicumque autem unum et multa dicunt esse sicut Em-
pedocles et anaxagoras ex commixtione namque segregant alia
hic dat opinionem dicentis etc. per exitum elementorum ab illo
confuso et generatum

Differunt autem ab invicem eo quod hic circulacionem facit ho-
rum hic autem semel [Hic dat differenciam eorum ad invicem et dat] duas prima est quod empedocles po-
suit mundum et mundana infinities generari ex illo confuso et infi-
nities corrumpi Anaxagoras vero posuit mundum et mundana generari
ab illo confuso per intellectum segregantem et disgregantem non tamen iterum
posse corrumpi Hoc quidem

Et hic quidem infinitas similes partes et contraria ille vero
vocata elementa solum [ponit 2am differenciam et est quod anaxagoras posuit] ab isto confuso primo dissolvi partes similes
et contraria et ponit ipsas infinitas et ex illis dixit omnia generari
Empedocles autem ponit primo resolvi ex illo 4or elementa et ex illis per
congregacionem et segregacionem mundum et omnes res mundanas generari
et corrumpi

Videtur autem anaxagoras sic infinita opinari ut accipiat
communem opinionem phisicorum esse veram tamquam fiat

Contra autem posuerunt pro unitate parte forme et sic ponentes diversificantur tamen quo ad
[illegible]

Empedocles semel posuit mundum generari ex isto confuso [illegible] segregantem [illegible] non posse corrumpi

Hic ponit differenciam inter anaxagoram et empedoclem

Elementa solum [illegible] dixit primo [illegible] ab illo mixto et illa [illegible] dixit omnia simul ad generacionem [illegible]

nullu horu ex eo quod no est/ pt' hoc enim sicut
dixit/ et erant simul oia/ et fieri huiusmoi statuere
alterari/ alii aut congregatione et segregatione
hic intendit pone rationes opi. duarum / et dat duas / prima est /
Si enim qua ex ente no qua ex no ente sed ex ente / ...
sit in eo ex quo ... / et ita si aer ... ex igne ...
aer sit in igne / et ita de aliis / quare ... est quodlibet ... in quolibet
Amplius ex eo quod fiunt ex alterutris contraria / inerant ergo
Si enim omne quod fit necesse est fieri / aut ex his que
sunt / aut ex his que no sunt / horu autem aliquid
ex his que no sunt aliquid fieri impossibile est / de hac
enim conveniunt opinione omnes qui de natura sunt / reliquum
iam contingere ex necessitate putaverunt ex his que sunt
et insunt fieri ...
...
Sed propter parvitatem magnitudinum ex invisibilibus nobis
unde dicunt omne in omni misceri / propter id quod omne ex omni
videbant fieri / apparere autem differentia et appellari altera
ab invicem ex maxime superhabundanti / propter multitudinem
ne in mixtura infinitorum / sincere quidem totum album
aut nigrum / aut dulce / aut carnem / aut os non esse / sed quod plus
unumquodque habet / hoc videtur esse secundum naturam rei
...
Si ergo infinitum secundum quod infinitum ignotum est
secundum multitudinem quidem et magnitudinem infi-
nitum ignotum quantum est quoddam / secundum speciem autem
infinitum ignotum quale quoddam est / principiis aut
infinitis existentibus et secundum multitudinem et secundum
speciem impossibile est que sunt ex his cognoscere / sic
enim cognoscere arbitramur cum cognoscimus ex
quibus et quantis sit
...
Amplius aut si necesse est / cuius pars contingit quantumcumque
esse secundum magnitudinem et paruitatem et ipsum contingere

pont 2am toz ad destruct. Si partibus alicuius totius non est determinata quantitas ergo nec toti ergo a destructione quantitatis. Si alicui toti scilicet ali sit determinata quantitas et partibus ipsius erit quantitas destructa sicut carni ergo caro non potest esse infinita ergo infinita non sunt in omne qua ipse non erunt infinita in quolibet vel sit secundum totum. Amplius autem si partes que generat quod in nullo finito possunt esse partes infinite secundum quantitatem quod tamen posuit Anaxagoras et est totum sequitur partes infinite quia infinite in determinatione et in indeterminatione. Si ergo est impossibile totum quantum ex partibus esse infinitum et partes componentes impossibile est esse infinitas. Si enim partes essent infinite necesse esset totum esse infinitum magnitudinis.

Dico autem talium aliquam partem in qua totum insit dividitur totum. Si autem impossibile est animal aut plantam quantumcumque esse secundum magnitudinem et parvitatem manifestum est quoniam neque partium quamlibet; erit enim totum similiter partibus. Caro autem et os et huiusmodi partes sunt animalis et fructus plantarum. Manifestum enim igitur quoniam impossibile carnem aut os aut aliquid aliud quantumcumque esse magnitudine aut in maius aut in minus.

Amplius si omnia insunt quidem huiusmodi invicem et non fiunt sed segregantur cum insunt, dicuntur autem a plurimo, fit autem ex quolibet quodlibet, ut ex carne aqua segregatur et caro ex aqua; omne autem corpus finitum resecatur a corpore finito; manifestum est quod non contingit in unoquoque unumquodque esse. Si omne corpus finitum consumitur per subtractionem alicuius finiti ab ipso ergo quodlibet non est in quolibet et procedit sic primo recitat opinionem Anaxagore et post eciam addit ei duas rationes predicte ex quo infert que eum dicit manifestum 2o ibi remota enim etc.

Remota enim ex aqua carne et iterum alia facta ex reliqua segregatione, etsi semper minor erit segregata, tamen non excellit magnitudine aut parvitate quadam. Siquidem stabit segregatio, non omne in omni erit, in reliqua enim aqua non erit caro. Si vero non stabit sed habebit semper remotionem, in finita magnitudine equalia finita inerunt infinita secundum magnitudinem; hoc autem impossibile est.

Vult dicere sic ex aqua extrahitur caro et ex carne extracta iterum extrahitur aqua et ex illa aqua iterum extrahitur caro iste tamen processus non est in infinitum quia contingit devenire ad carnem minimam et si hoc stabit segregatio tunc enim decisa est caro minima ex aqua non potest iterum ex aqua residua dividi caro et ita non erit quodlibet in quolibet quia non in ista aqua determinata. Si vero dicat quod contingit devenire ad carnem minimam decisa et tamen non stabit segregatio sed procedit in infinitum tunc carnes infinite secundum numerum et equales et finite secundum magnitudinem erunt in aqua que est corpus finitum tunc enim procedendo sit ad carnem minimam omnes carnes per segregationem erunt equales tunc non potest minor minima ergo non contingit consumere corpus finitum per subtractionem alicuius finiti ab ipso quod est inconveniens.

Adhuc autem si omne quidem corpus remoto quodam minus necesse est fieri, carnis autem determinata est quantitas

Dicit quid sit pars

Si autem impossibile destruit quod caro aut os et huiusmodi expount que sunt partes animalis que plantarum

Segregatur a t sed dissolvitur et exeunt

Respectu scilicet consumatur per subtractionem alicuius finite et finitis ab eo

Sed cum non excellit nota sicut si magnitudo crescat in infinitum semper dicit excellens secundum magnitudinem sic si decrescat semper dicit excellentia a parvitate et parvitate

Sed habebit semper remotionem scilicet ab aqua que sunt extracta caro minima potest iterum ad extrahi in infinitum

Non excellit et non contingit procedere in infinitum semper secundum minimum in quantum minus est sed minime carne minima ut minimo non potest...

et magnitudine et paruitate. Manifestum quod ex mi-
ma carne nullum segregabitur corpus, erit enim mi[nor]

Amplius autem in infinitis corporibus inest utique caro infi-
nita et sanguis et cerebrum separatum ad inuicem non
aut minus entia et in infinitum unumquodque. hoc autem
enim irracionabile est

Quinta racio ostendens quod non sunt infinita in unoquoque talium, si in aliquo toto concedatur esse infinita et ita sit ipsum sit infinitum. Non sequitur hoc necessario quod in partibus suis sunt infinita, quia sic totum infinitum non sit nisi infinitum, partes non essent minores toto, et sic non esset magis sicut [illegible] infinitum [illegible] infinita sunt excluda a qualibet parte alicuius corporis, et partes corporis infinite, et ita infinicies infinita sunt in aliquo toto, et ita partes cum separantur a toto non sunt minores toto, sed a qualibet parte excludi infinita secundum Anaxagoram, sicut et a toto, sed hoc est inconveniens. Necnon [illegible]

Neque segregandum esse nescientes dicatur. Res autem dicta
passiones enim inseparabiles sunt. Si igitur mixti sunt
colores et habitus, si segregentur, erit aliquod
album et sanatiuum non alterum aliquid quod cum sit neque
de subiecto

Hic addit quod intelligencia quam posuit Anaxagoras segregantem et distinguentem res ab inuicem in mixto est inutilis, et hoc quia querit impossibile, quia eam segregare et distinguere res quod numquam poterit complere.

Sexta racio ostendens quod non quodlibet segregatur a quolibet talium, sicut omnes res sunt insegregate et indistincte ab inuicem, ita quod quelibet sunt in omnibus mixta corporibus, cum igitur omnia mixta sunt sensibilia secundum Anaxagoram, erit accidencia segregata a subiecto quod est impossibile. Aliter tamen secundum commentatorem quod hic intendit docere quod aliquid veritatis habuit Anaxagoras in sua positione, scilicet quo ad hoc quod posuit accidencia inesse cum substanciis et non esse separata,

Quare inconveniens est impossibilia querens intellectus, si
uero velit quidem segregare. hoc autem facere est impossibile
et secundum quantitatem et secundum qualitatem, secundum quantitatem quidem quia non est mi-
nima magnitudo, secundum qualitatem autem quia inseparabiles sunt
passiones

Hic addit quod intelligencia quam posuit Anaxagoras segregantem et distinguentem res ab inuicem est inutilis, et hoc quia querit impossibile, querit eam segregare et distinguere res quod numquam poterit complere.

Non recte autem generationem accepit similium specierum.
Est enim lutum in luta diuidi. Est autem ut non idem
modus ut lateres ex domo et domus ex lateribus. Sic
autem aqua et aer ex alterutris et sunt et fiunt

Septima racio ostendens quod non omne quod generatur eo modo quo posuit Anaxagoras generatur ex sibi simili [illegible]

Melius autem est minora et finita accipere, quod
facit Empedocles

Hic cum [illegible] incipit Empedocles principia [illegible]

Omnes igitur contraria principia faciunt, et dicentes quod unum sit omne et immobile, et Parmenides enim calidum et frigidum principia facit, hec autem appellat autem ignem et terram. Et qui rarum et densum, et Democritus firmum et inane, quorum aliud quidem quod est, aliud autem sicut quod non est esse dicit. Adhuc pone figura in ordine, hec autem genera contrariorum sunt: positione sursum et deorsum ante retro, ordine prius et posterius, figura angulus rectum circulatum. Et quod igitur contraria quodammodo omnes faciunt principia manifestum est.

Ostendit intentum suum quod principia sunt contraria, primo confirmat illud per opiniones aliorum, et hoc tamen per opiniones ponentium unum principium, quasi plura, ostendens quod Parmenides qui posuit omne esse unum immobile, posuit principia contraria, ut calidum et frigidum, sive ignem et terram. Secundum enim tamen primo si respexit res secundum intellectum sive ut sunt in natura, dixit omnia esse unum. Cum autem respexit ipsa secundum estimationem et sensum dixit ipsa esse principia contraria, quidam posuerunt rarum et densum esse contraria. Democritus vero posuit plenum et vacuum esse contraria, posuit enim corpora indivisibilia infinita esse principia, et ipsa esse in se solida, et tamen composita ad invicem posuit medium vacuum, et adhuc autem posuit contraria in pleno esse, figuram, positionem et ordinem, et in positione posuit contraria sursum deorsum ante retro, in figura habere angulos et rectilineum et circulare, et in ordine posuit prius et posterius esse contraria. Ita per auctoritatem patet intentum. Et hoc rationabiliter.

Et hoc rationabiliter, oportet enim principia neque ex alterutris esse neque ex aliis, et ex his omnia, contrariis autem primis insunt hec. Hic ostendit principia esse contraria per rationem, et est prima ratio: nec sunt ex aliis nec ex alterutris, sed alia ex hiis, sed si ponamus principia esse contraria invenimus ipsis predictas conditiones, ergo principia sunt contraria. Vel sic: quecumque non sunt ex alterutris nec ex aliis sed alia ex ipsis sunt principia, sed contraria prima sunt huiusmodi, ergo contraria prima sunt principia. Huius primo ponit conclusionem, secundo minorem, tertio probat.

Propter illud quod prima non sunt ex aliis, ob id vero quod sunt contraria non sunt ex alterutris. Hic ostendit minorem duabus rationibus, et tamen ipsa tres partes habeat. Primo ostendit particulas duas, scilicet quod si sunt principia contraria nec sunt ex aliis nec ex alterutris, si enim sunt principia non ex aliis, quia sic essent principium et non principium; quia etiam sunt contraria ideo non sunt ex alterutris, contrarium enim non generatur ex contrario ... adhuc videtur conclusio.

Sed oportet hec in ratione considerare qualiter contingat. Accipiendum igitur est primum quod omnium que sunt neque nullum facere aptum natum est neque pati contingens a contingenti, neque fit quodlibet ex quolibet, nisi aliquis accipiat secundum accidens, sed in non albo. Qualiter utique enim fiet album ex musico, nisi accidens sit albo aut nigro musicum. Sed album quidem fit ex non albo, et hoc non ex omni sed nigro aut mediis, et musicum ex non musico, sed non ex omni sed ex immusico aut ex hoc si aliquid ipsis est medium. Neque igitur corrumpitur in contingens primum

[illegible]

[illegible]

ut album non musicum nisi forte sit accidens sed in

non album non in contingens sed in nigrum aut medium

Simile autem musicum in non musicum et hoc non in con-

tingens sed in non musicum aut si quid aliud medium

est Similiter autem hoc et in aliis

[illegible]

Etenim non solum simplicia eorum que sunt sed et compo-

sita secundum eandem se habent rationem sed propter hoc quod opposite dispo-

sitiones non denominate sunt latet hoc contingens Necesse

enim omne consonans ex inconsonanti fieri et inconsonans

ex consonanti et corrumpi consonans in inconsonantia

et hanc non in contingentem sed in oppositam

[illegible]

Differt autem nichil in consonantia dicere aut ordine

aut compositione manifestum enim quod eadem sit ratio

[illegible]

At vero domus et statua et quodlibet aliud fit similiter

domus quidem enim fit non ex eo quod composita sunt sed ex eo quod

divisa sunt hec sic et statua et figuratorum aliquid

ex non figurato et unumquodque horum alia quidem ordinatio

alia vero compositio quedam sunt Si igitur hoc verum est

quod omne quod fit fiat et corrumpatur quod corrumpitur

aut ex contrariis aut in contraria et in horum media me-

dia autem ex contrariis sunt ut colores ex albo et nigro

quare utique erunt que natura fiunt aut contraria aut ex contrariis

[illegible]

Usque quidem igitur ad hoc fere secuti sunt et aliorum

plurimi quemadmodum diximus prius omnes enim elementa

et ab ipsis vocata principia et si sine ratione

ponentes contraria dicunt quasi tamquam ab ipsa veritate coacti

[illegible]

Dicunt tamen ab invicem in eo quod aliqui priora alii

posteriora accipiunt et quod hii quidem notiora secundum

[illegible]

racone illi aute scdm sensum hii quid em calidu

et frigidu illi aut humid et siccu alii aut impare

et parem Empid aut concordia et discordia causas

ponit gnacionis h aut ad invice differut scdm dcm

modu dcut tn . positione contrarior qr quida posuerut contraria
priora in esse & quida posteriora i ee & quida posuerut contraria no
tiora scdm sensu & quida scdm intellectu

Quare e ead dice quodamodo & altera ab invice altera quide

quemadmod vide pluribus eade aut scdm analogiam

accipiunt em ex ead coordinatione h quid em co

tinent alia aut continent contrarior Sic igit sic

dicut et alit et peius et melius Et hii quid no

tiora scdm racone sicut dcm e prius illi aut scdm se

sum Vle quid em scdm racone notu est singulare

aut scdm sensu Racio quidem vlis est sensus aut

particularis ut magnu et parvu scdm racone est ra

ru aut et densu scdm sensu Quod quid igitur

contraria oz ee principia manifm e

Consequens aut utiqz erit dice utru duo a

tria aut plura sint Unu quid em impossibile est

qm no unu contraria Infinita aut no qm no

scibile quod e erit

Et una contrarietas in omni gne uno sba aut una

quodd genus est

Et quod contingit ex finitis melius ex finitis q

admodum Empedocles ex infinitis omnia nanqz assignare

opinatur quemadmodum Anax ex infinitis

Amplius sunt alia aliis priora contraria et fiunt

altera ex altera ut dulce et amarum et album et nigrum. principia autem semper oportet manere. Quod quidem igitur neque unum neque infinita sunt manifestum ex his.

[interlinear gloss: ponit causam rationis ad idem scilicet contraria quedam sunt principia quedam principiata. Sed non omnia contraria sunt principia sed solum prima, que etsi contraria essent infinita, non tamen ipsa hec principia erunt infinita quoniam autem]

Quoniam autem finita faciunt duo tantum vel non facere duo tantum habet quandam rationem. Dubitabit enim utique aliquis qualiter densitas raritatem facere apta nata sit aut hec densitatem. Similiter autem et alia quecumque contrarietas. non enim concordia discordiam congregat et facit aliquid ex ipsa neque discordia ex illa. sed utraque alterum quoddam tertium.

[interlinear gloss: ponere tertium ex rationibus prima ... contraria ut raritas ex densitate ... ex nichilo ...]

Quidam autem et plura accipiunt ex quibus parant eorum que sunt naturam. [illegible] ... sicut autem physici.

Adhuc autem amplius et de hoc aliquis dubitabit nisi aliquid alteram supposuerit contrariis naturam. Nullius enim videmus eorum que sunt substantiam contrarietatem. Principium autem non de subiecto oportet dici aliquo. erit enim principium principii. Subiectum enim principium et prius videtur esse predicato.

[interlinear gloss: [illegible]]

Amplius non esse dicimus substantiam contrariam substantie. qualiter igitur ex non substantiis substantia utique erit aut quomodo prius non substantia substantia erit. Propter quod si aliquis et priorem veram putabit esse rationem et hanc necessarium est si oportet salvare utrasque ipsas subicere quoddam tertium

[interlinear and marginal glosses: [illegible]]

[margin: dulce et amarum scilicet ... ex principiis ... contraria non sunt prima ... quibus manent]

[margin: Et plura recipiunt ... ponunt duo contraria ... [illegible]]

[margin: Nullius enim ... [illegible]]

[margin: Amplius non esse dicimus ... [illegible]]

Ca[illegible] quidam phy[illegible] medium subtilius dicunt esse elementa sicut ignem vel terram [illegible] aut medium inter elementa / [illegible] dicunt qui dicunt ipsum esse inter elementa [illegible] medium quod est medium [illegible] extremorum / aerem aut [illegible] / et quidam posuit ipsum magis [illegible] veterus posuit

Quemadmodum una dicunt quedam nam dicentes esse ut aquam aut ignem aut medium horum videntur aut medium magis. Omnibus enim et terra et aer et aqua in contrarietatibus complexa sunt. Unum non in[?]gnabiliter fiant secundum alterum ab hiis facientes. Aliorum dicunt aerem, aer aut ignem, hii alioquin contrariis sensibiles. Consequenter aquam. Ergo omnibus unum hec contrariis figurant, ut densitate et raritate et eo quod magis et minus. Hec autem sunt omnia excellentia videlicet et defectus sicut dictum est prius.

non tamen duo sunt principia hic confirmat Aristoteles per opiniones aliorum / et primo facit hoc 2o ibi Sed videtur compat opiniones ad invicem in positione illorum dicit quod quidam posuerunt unum solum esse [illegible] ita quod aliqui posuerunt ipsum esse aliquod elementorum / et quidam medium inter elementa et quia sic dicentes [illegible] quo ad hoc dixerunt unum / [illegible] dixerunt in ipsis principiis / et hoc docet qui [illegible] magis appropinquat veritati / et qui unum / [illegible] ponentes aliud ... esse medium inter elementa / melius ponentes ipsum esse aliud ... inter elementa ... / et aliud ... principium ... ipsum esse aliquod elementorum / melius ponentes ipsum esse elementum medium ... extremum ... et in medio ... extremis / ut ... dicentes ipsam esse aquam et hoc quia [illegible] sunt contrarietates sensibiles in aere quam in aqua et plures illis melius dixerunt ponentes ipsam aquam / quia minor est contrarietas in mediis quam in extremis / et consequenter quod sicut dixerunt nec [illegible] aliis / [illegible] in hoc / quod omnes ponunt ipsam [illegible] contrariis / ut densitate et raritate / aut augmento et diminutione aut excellencia et defectu quod declarat ibi Ergo omnibus per extra quod illi philosophi posuerunt aliud tamen principium esse [illegible] contrariis dicit ibi Sed videtur [illegible]

Sed videtur antiqua esse hec opinio quod unum et superhabundancia et defectus principia rerum sint, sed non eodem modo. Sed alii duo quidem facere, unum autem pati; posteriorum autem quidam contrarium unum quidem facere, duo vero pati dicunt magis. Tria quidem igitur dicentes elementa esse et ex hiis et ex huiusmodi aliis intendentibus videbitur utique hec quidem ratio, sicut diximus. Plura autem tribus non amplius eius ad patiendum; quidem enim sufficiens est unum.

Repetit opinionem antiquorum et addens quod priores posuerunt unitatem a parte materie / pluralitatem a parte forme / posteriores vero ut Plato mei posuerunt econtrario et ponit contrariorum intentum eo dicit Tria quidem et postea plura autem tribus quod non tamen duo sunt principia hic ostendit quod tamen sunt tria et primo dat intentum 2o ad propositum hic [illegible] et primo ostendit quod non est possibile plus esse quam unum materiale [illegible] sed ergo sufficiat unum subiectum in passione et nihil facit nisi superflue ergo etc.

Si autem quatuor existentibus due erunt contrarietates, oportebit seorsum utrique esse alterum quidem nam media. Si autem ex invicem potentia generare, ociosa utique altera contrarietatum erit.

Hic 2o ostendit quod non plura esse principia duobus per duas rationes / plura enim si sint plura principia duobus ut quatuor utique par contrariorum sibi subiectum / et ita erunt sex principia et cum unum par contrariorum eo materia sibi subiectum sufficit in omni generatione / quidem reliquum par contrariorum eo materia sibi subiecta est superfluum Si autem etc.

[illegible]

Simul autem et impossibile est plures esse contrarietates primas; substantia enim unum quoddam genus est entis. Quare in eo quod priora et posteriora sunt differunt ab invicem principia tantum, sed non genere. Semper enim in uno genere una est contrarietas; omnes enim contrarietates reduci videntur in unam. Quod quidem igitur neque unum sit elementum neque plura duobus vel tribus manifestum est. Horum autem quodnam difficultatem dubitationem habet multam.

Sic ergo nos dicimus primum de omni generatione aggredientes; est enim secundum naturam communia prius dicere et sic circa unumquodque propria speculari.

Hic intendit [illegible] [illegible] [illegible] in isto libro [illegible] [illegible] [illegible] in generali [illegible] [illegible] [illegible] ut in aliis libris de generatione [illegible] [illegible] [illegible]

Dicimus enim fieri ex alio aliud et ex altero alterum aut simplicia dicentes aut composita. Dico autem sic hoc: est enim hoc fieri hominem musicum, est autem non musicum aliquid fieri musicum aut non musicum hominem hominem musicum. Simpliciter quidem ergo dico quod fit ut hominem et non musicum, et quod simpliciter fit ut musicum; compositum autem et quod fit et quod fiens, cum utique non musicum hominem dicamus fieri aut musicum hominem.

Hic attendit [illegible] [illegible] [illegible] aut musicum hominem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] quod [illegible] [illegible] aliquod quod [illegible] ut formam et aliud ex quo [illegible] quod [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ex [illegible] fieri ex subiecto [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] horum autem [illegible]

Horum autem quod non solum dicitur hoc aliquid fieri, sed etiam et hoc ex hoc, ut ex non musico musicus; hoc autem non modo dicitur in omnibus, ut non ex homine factus est musicus, sed homo factus est musicus. Eorum autem que fiunt sicut simplicia dicimus fieri aliquid quod permanens fit, aliud vero non permanens; homo quidem enim permanet musicus factus homo et est, sed non musicum et immusicum neque simpliciter neque compositum permanet.

ponit 2am dicit et e[st] m[ateri]a subiecta in generatione / manet in generato / generatione completa / privatio non / sed corrumpitur / et secundum eundem hoc dicit 2a est secundum rem
et prima secundum vocem

determinatis sic his ex omnibus que fiunt / hoc est acci
pere. Si aliquis intendit sicut dicimus / quoniam oportet aliquid
semper subici quod fit / et hoc / si numero est unum sed
specie non unum est. Specie enim dico et ratione idem / non enim
idem est homini et immusico esse / et hoc quidem permanet
illud vero non permanet / non oppositum quidem permanet
homo enim permanet / musicum autem et immusicum
non permanent / neque ex ambobus compositum ut musicus homo
sed ex alio fieri aliud magis quidem in non permanentibus
ut ex non musico musicum fieri / ex homine autem non

At vero et in permanentibus aliquando
dicitur similiter / ex ere statuam enim dicimus fieri / non es sta
tuam. Hoc tamen ex opposito et non permanenti utrolibet
dicitur / ex hoc hoc / et hoc hoc. Et namque ex immusico
et immusicum fit musicum. Unde et in composito similiter
est / et enim ex immusico homine et immusicus homo dicitur
fieri musicus.

Multipliciter autem cum dicatur fieri et horum quidem non
simpliciter fieri sed hoc aliquid fieri / simpliciter autem fieri substantiarum
solum / secundum quidem alia manifestum quia necesse est subici
aliquid quod fit / et enim quantum et quale et ad alterum
aliquid et ubi fiunt in subiecto aliquo / propter illud quod
solam substantiam de nullo alio dici subiecto / sed alia omnia de substantia.
Quod autem et substantie et quecumque alia simpliciter entia ex
quodam subiecto fiunt consideranti fiet utique manifestum.
Semper enim est aliquid quod subicitur ex quo fit quod
fit ut plante et animalia ex semine. Fiunt autem que
fiunt simpliciter alia quidem transfiguratione ut ex ere sta
tua. Alia vero appositione ut que augmentantur
alia vero abstractione ut ex lapide mercurius

compositione aut ut domus alteratione ut qui co[n]vertitur secundum naturam omnia aut que sic fiunt manifestum est quoniam ex subiectis fiunt

Quare manifestum ex dictis est quod quod fit semper compositum est Et est quidem aliquid quod fit est autem aliquid quod hoc fit et hoc duplex aut enim subiectum aut oppositum dico autem oppositum quidem immusicum subici autem hominem et infiguratum et inordinatum et informatum oppositum es autem et lapidem et aurum subiectum

Manifestum igitur quod siquidem sunt cause et principia eorum que natura sunt ex quibus primis sunt et fiunt non secundum accidens sed unumquodque quod dicitur secundum substantiam quod fiat ex subiecto et forma componitur enim musicus homo ex homine et musico quodammodo resolvens enim rationes in rationes eorum manifestum igitur est quod fiant que fiunt ex his

Est autem subiectum numero quidem unum specie vero duo homo quidem enim et aurum et omnino materia numerabilis hoc enim aliquid magis et non secundum accidens ex ipso fit quod fit privatio autem et contrarietas secundum accidens unum autem species ut ordinatio aut musica aut aliorum quodque sic predicatorum unde est quidem sicut duo dicenda sunt esse principia est autem sicut tria

Et siquidem sicut contraria ut si aliquis dicat musicum et immusicum aut calidum aut frigidum aut

a t cõpositū et incõpositū · q^a^ t dicē p^ri^a · sz ee c̄ria

et incosonans et consonans Est aute sicut non
ab alteutris enī passa pati c̄traria impo^le^ est Sol
uit aut hoc ꝓpter qd aliqd est subiectū · hoc enī nō e
c̄triū / quare neqȝ plura c̄trariorū sunt p^ri^a / q^o^dammo
sz duo ut ē dicē nūo / neqȝ itm̄ penitus duo ꝓpt' id
quod altrm̄ est ee ipis / sz tria · altrm̄ enī est ee homī
et nō musico ee / et infigurato et eri · Quot quidē
igr̄ p^ri^a circa gn̄acōnē phicorū / quō tot sicut dcm̄ est
et manifestū est / qm̄ oꝫ subiici aliquid c̄triis / et c̄tria duo
ee / sz q^o^dammo aliō nō necīm est · sufficiens enī erit
altrm̄ c̄triorū facē absencia et p̄ncia mutacōnem
hic cōcludit q^d^ vno mō ē dicē p^ri^a ee c̄tria ut c̄mando
p^ri^m pacit^9^ t alio nō / ut loquebat^r^ de p^ri^s p se / Abalteutris addit
q^d^ pter c̄tria oꝫ ponē subiectū q^a^ c̄triū nō pati a c̄trio sine subiecto
medio · Quare neqȝ cōcludit q^d^ vno mō nō sūt plura duabȝ t alio sic ea

Subiecta aut nã scibil' est sc̄dm̄ anologiaȝ / sicut n
ad statuã es / aut ad lectulū lignū / aut ad alior
aliquid hn̄cium forma / ma et informe se hȝ
prius q^a^ accipiat formã / sic ipa se ad sbãȝ habȝ
et hoc aliquid et quod est · Quia dcm̄ ē q^d^ duo sūt
p^ri^a p se sz ma et forma
et ma nō pleno cognoscit^r^ de se / id na intellectul' dicit quat^r^
cognoscit^r^ / dans eius duas ꝓprietates / p^ri^ma ē q^d^ ma nō ē scibil'
nisi p compacōȝ ad formaȝ seu aggregatū sicut es ad sta
tuã / vnū quidē

Vnū quidē igr̄ p^ri^m est / nō sic vnū existens / neqȝ
sic vnū sicut hoc aliquid / vnū aut est quod e rō
Amplr̄ aut c̄triū huic p̄uacō est / hoc aut quō
duo / et quō plura dcm̄ est / P^r^mū quidē igr̄ dcm̄
est / q^d^ p^ri^a c̄tria sunt / posteius aut quod nccē est
et aliud quoddā subiici / et ee tria · Ex hiis aut ma
nifestū est / que dr̄a c̄triorū / et quō se hn̄t ad inui
cem p^ri^a / et quid subiectū · vtrū aut sbã mag' spēs
aut subiectū nō dū manifestū est / sz q^d^ p^ri^a tria / t quō t q^s^
modus eorū dcm̄ est · 2^a^ ꝓprietas q^d^ ma ē vnū p^ri^m q^d^
omībȝ tn̄smutacōibȝ subiecta ē · t nō ē
vnū simplr̄ existens in actu ut aliquod c̄tū ex ma t for
Vnū aut q^a^ tetigit ꝓprietates ma^e^ hic redit sup aliquid
p^ri^m p se quod ē forma dicens q^d^ in ētibȝ ipsi p^ri^m p
se aliud a ma sz forma / tū p se oppo^m^ p̄uacō / P^r^mū
quidē · hic epilogat dicta a p^ri^o huius capituli sz dignū
vtrū aut addit q^d^ c̄ms ia dcta sūt orsa de p^ri^s nō dū
tn̄ dimcatū ē vtrū for^a^ sit mag' sbã q^a^ ma

Quot quidē igr̄ et que sūt p^ri^a ex hiis cōsi
derent^r^ · Quod aut singulariter sit solū et antiquor

Est aut qd ꝓuat ... quidē sz c̄tra ... ad alterius sz ... medio

Et hic aliqd a t aut ad aggregatū ex vtroqȝ aut ad formã dimcataȝ

Et quod se hȝ ad ... sit p se que ... ꝓprietates ... formã

Ad quod aut singlar^r^ · i · ꝑficit ... singulariter ...

... defectus ...

[illegible]

Desitis (?) prius hoc dicamus. Quaerentes enim secundum philosophiam primi
veritatem et naturam rerum diverterunt ut in viam quandam aliam
abscedentes ob infirmitatem. Dicunt neque fieri eorum quae
sunt nullum neque corrumpi propter illud quod necessarium est
fieri quod fit aut ex eo quod est aut ex eo quod non est,
ex his autem utrisque impossibile esse. Neque enim quod
est fieri contingit, est enim iam; et ex eo quod non est nihil utique
fieri: subici enim aliquid oportet.

[illegible]

Et sic quae consequentia augmentantes neque esse multa
dicunt sed tantum quod est ipsum. Illi autem talem accipiebant opi-
nionem propter ea quae dicta sunt.

[illegible]

Nos autem dicimus quod ex eo quod est aut
ex eo quod non est aliquid facere aut pati aut ex me-
dico aliquid esse quod uno quidem modo
nihil differt ut medicum aliquid facere aut pati aut
ex medico aliquid esse aut fieri. Quare quoniam hoc du-
pliciter dicitur, manifestum est quod et ex eo quod est et ex eo quod non est a-
liquid facere aut pati.

[illegible]

Aedificat quidem igitur medicus non secundum quod medicus sed secundum quod
aedificator, et albus fit non in quantum medicus sed in quantum
niger. Medicat autem et non medicus fit in quantum est me-
dicus. Cum autem maxime proprie dicimus medicum aliquid
facere aut pati aut fieri ex medico, si secundum quod medi-
cus hoc patiatur aut faciat: manifestum quod ex eo quod non
est aliquid fieri et hoc significat in quantum non est.
Quod illi quidem non discernentes delinquerunt et
propter hanc ignorantiam in tantum ignoraverunt quod nihil
opinati sunt fieri neque esse aliorum sed auferre omnem generationem.

Manifestum quod dicere medicum aliquid facere aut pati aut ex ipso
[illegible]

Nos autem et ipsi dicimus fieri quidem nichil simpliciter ex eo quod non est, sed tamen fieri ex eo quod non est ut secundum accidens. Ex privatione enim quod est per se non ens non inexistente fit, mirabile autem videtur et impossibile sic fieri aliquid ex eo quod non est. Similiter autem nec ex eo quod est neque quod non est fieri nisi secundum accidens; sed et patitur hic per has distinctiones solvit praedictorum quaestiones ...

Sic autem et hoc fieri eodem modo ut si ex animali animal utique fiat, et ex quodam animali quoddam animal, ut si canis ex equo fiat. Fiat quidem enim non utique non solum ex quodam animali, tamen sed et ex animali, sed non inquantum animal; est enim iam hoc. Si autem aliquid debet fieri animal non secundum accidens, non ex animali erit, et si aliquid quod est, non ex eo quod est neque ex eo quod non est. Quod enim ex eo quod non est dictum est nobis quid significet, inquantum non est. Amplius autem et non esse esse aut non esse omne non removemus. Unus quidem hic modus est.

quid quod modo hic est exemplum intendens quod sicut ex non animali simpliciter non fit animal ut ex animali simpliciter sed ex quodam animali et quodam non animali, sic ex non ente per se non fit aliquid nec ex ente per se sed ex eo quod est aliquod ens et aliquod non ens, et ita illud ex quo fit generatio est medium inter simpliciter ens et simpliciter non ens.

Alius autem quoniam contingit eadem dicere secundum potentiam et actum. Hoc autem determinatum est in aliis per certitudinem magis. Quare quod dicimus defectus solvuntur propter quos coacti removent praedictorum quaedam; propter hoc enim in tantum destiterunt priores a via in generatione et corruptione et omnino transmutatione. Haec enim utique visa natura omnem solvit horum ignorantiam.

Soluta dubitatione per distinctionem entis et non entis in per se et per accidens, hic solvit eam per distinctionem in potentia et actu, non tamen plenarie propter sequentia ... sufficienter ... et ente ... hic concludit praedictam opinionem esse solutam per istas distinctiones simul ad hoc respectu praedictam opinionem.

Tangentes quidem igitur et alii quidam sunt ipsam, sed non sufficienter. Primum quidem n-

confitent simpliciter fieri aliquid ex eo quod non est materia
premende recte dicere per ea que videntur ipsis si vere est non una
et ponunt tamen unam esse. Sed hoc dicit plurimum

[illegible]

Nos quidem enim materiam et privationem alterum dicimus, sed horum
hanc quidem non esse secundum accidens materiam, privationem autem per se
non esse. Et hanc quidem propinquam et substantiam aliqualiter materiam, priva-
tionem autem nequaquam

[illegible]

Quod autem quod non est magnum et parvum similiter
simul utrumque aut seorsum utrumque quare penitus
alter modus est hic trinitatis et ille. Usque huc quidem enim
ad hoc pervenerunt quod oportet quandam supponi naturam hac
tamen unam faciunt et enim si aliquis dualitatem facit
dicens magnum et parvum ipsam nihilominus idem facit
alteram enim despexit

[illegible]

Subiecta quidem enim concausa forme est eorum que
fiunt sicut mater altera vero pars contrarietatis multotiens yma-
ginabitur ad maleficium ipsius protendenti mentem

[illegible]

Neque enim penitus esse extra omne existente enim quodam di-
vino et optimo et appetibili aliud quidem contrarium esse
ipsi dicimus

[illegible]

Quibusdam autem accidit contrarium appetere sui ipsius corrup-
tionem. Et neque sui ipsius possibile est appetere speciem quia ipsa
non est indigens neque contrarium corruptiva enim sunt
ad invicem contraria. Sed hic est materia sicut si femina masculum
aliud et turpe bonum non quod per se turpe sed secundum accidens

[illegible]

neque forma secundum se sed secundum accidens ... appetit formam ...

nec forma sm se s; sm accidens ꝑ(ut) ... sicut si ma
appetit formam inquantum formata ē ergo forma ꝑ se appetit formam
aut ergo ꝑ se ipam aut contrarium sed utrumque ē impossibile Non enim appetit
se ipsam ... ut appetit formam contrariam ... appetit suam corrup
tionem quod ē inconveniens relinquitur ergo quod ꝑ materiam privacionem appetit formam
sicut mulier appetit virum et omne turpe bonum ... aut ꝑ se non ē
turpis sed ꝑ naturam privationis

Corrumpit autem et fit est quidem ut sic est aut ut non
sm enim quod ē in quo sm se corrumpitur quod enim
corrumpitur et in hoc ē privacio ingenitum autem sm po
tenciam non perse sed incorruptibile et ingenitam
necesse ē esse ipam si enim fiat subiectum aliquid oportet
primum ex quo fiet hoc autem ē hec natura quare erit antequam fieri
Dico autem materiam primum subiectum unicuique ex quo fit aliquid
cum insit non sm accidens et si corrumpetur in hoc abibit
ultimum quare corrupta erit antequam corrumpatur

ponit 2am racionem ad idem materia neque generatur neque corrumpitur ꝑ se sed ꝑ
accidens ē generabilis et corruptibilis ... corrumpi non convenit paciens
nisi quod aliquid existens in materia ꝑ se generatur et corrumpitur ut ... quia
privacio ꝑ se corrumpitur et forma ꝑ se generatur in materia ... ē privacio
... existens in materia ... ponit maiorem 2o minorem ...
ibi ... 3o probat maiorem ... insit ... materia ꝑ se generaretur
... aliquid subiectum ex quo generaretur et hoc modo erit materia quia materia est
illud ex quo fit omne quod fit et quod ē in eo quod generatur
ꝑ se ... non ... erit ergo materia antequam generetur quod falsum est ...
si materia corrumperetur ꝑ se hec erit ... illud ē corruptum ex
quo fiebat generatum ... corrumpitur antequam corrumpatur quod ē incon
veniens ... principio autem

De principio autem sm speciem utrum unum aut
plura aut quot aut que sunt per certitudinem
prime philosophie opus est determinare ergo in illud tempus
deponatur de phisicis autem et corruptibilibus
speciebus in posterius demonstrantes dicemus
Et quidem ergo sunt principia et que et quot
numero determinentur a nobis sit contentum aut
aliud principium incipientes dicamus

... determinatum est de principio ex quo quod ē unum numero et qualiter
cognoscitur et hoc non determinat de forma propter hoc excusat
se hic ... determinare utrum ... sit unum vel
plura pertinet ad ipsum philosophum ... quod quid epilogat ...
Et sic ē finis primi libri Secundus

Eorum que sunt alia quidem sunt
natura alia vero propter alias causas
natura quidem sunt animalia et partes
ipsorum et plante et simplicia
corpora ut terra et ignis et aer
et aqua hec enim esse et huiusmodi a natura dicimus

naturalia habent in se principium motus preter inducentem
alia plante augmenti et decrementi
terra elementa motus localis
celi et cetera similia motus alterationis
Sunt naturalia ab artificialibus [illegible]

Artificialia non insunt inclinationem sicut convenientibus naturalibus ut lectus secundum quod huiusmodi, sed inquantum sunt terrea vel lignea et non inquantum sunt ab arte, et per accidens

determinato de elementis corporis mobilis ut de materia et forma que ingrediuntur substantiam eius et de privatione que antecedit eius generationem. In hoc 2o determinat ulterius de causis et principiis corporis mobilis precipue de fine et efficiente, et quia principium efficiens de quo hic intendit est natura, ideo hic primo determinat de natura et in 2o tractatu ulterius de causis, ibi determinat autem. Et in prima parte agit de ea diffinitive, 2o divisive, ibi videtur autem. Adhuc primo agit de hoc, primo 2o ponit intentionem, ibi significat autem. Et in prima parte primo venatur diffinitionem differentie, 2o ostendit quid est causa habens naturam et quid est eius secundum naturam, ibi naturam autem habent. Et dat in primo quandam differentiam in naturalia et non naturalia ex membrorum illorum divisionis differentia ad invicem. Naturalia quidem hic certificat de primo membro et patet.

Omnia autem que predicta sunt videntur differentia ad non natura existentia. Eorum quidem natura sunt omnia habentia in seipsis principium motus et status, hec quidem secundum locum, alia vero secundum augmentum et decrementum, que autem secundum alterationem. Lectulus autem et indumentum et si aliquod huiusmodi genus est, secundum quod sortitum est in predicatione unaquaque et inquantum est ab arte, neque unum habet impetum mutationis innatum. Secundum autem quod contingit ipsis lapideis esse aut terreis aut mixtis ex his, habent tantum, tamquam existente natura principio alicui et causa movendi et quiescendi in quo est primum per se et non secundum accidens.

posita divisione et uno membro explanato de quo primo intendit, hic ostendit secundum quem modum differunt ab invicem naturalia a non naturalibus, scilicet eo quod omnia naturalia habent in se principium sui motus et quietis, et hoc aut principium motus localis aut alterationis etc., et ab hoc dicuntur esse naturalia. Non naturalia autem non habent in se huiusmodi principium nisi per accidens, quia per naturam alicuius naturalis existentis in ipsis. Est igitur natura infert diffinitionem nature ex predictis

Dico autem non secundum accidens, quia fiat utique ipsi sibi aliquis causa sanitatis cum sit medicus, sed tamen non secundum quod sanatur medicinam habet, sed accidit eundem medicum esse et sanari; unde et dividitur aliquando ab invicem. Similiter autem et aliorum unumquodque que fiunt; nullum enim ipsorum habet in seipso factionis principium, sed alia quidem in aliis et ab exteriori ut domus et aliorum manu factorum unumquodque, alia autem in seipsis quidem sed non secundum seipsa, quecumque secundum accidens cause fiunt utique ipsis.

Est igitur natura quod dictum est. hic exponit ultimam [illegible] scilicet per se et non secundum accidens, dicens quod apponitur hec particula non secundum accidens quia contingit aliquid esse principium motus sui et quietis quod tamen principium non est natura, quia est principium per accidens, ut si ars medicine sanet id subiectum in quo est, hoc est per accidens, quia omnis ars nata est agere in aliud subiectum ab eo in quo est.

Naturam autem habent quecumque huiusmodi habent principium. Et sunt hec omnia substantia: subiectum enim quoddam, et in subiecto est natura semper. Secundum naturam autem sunt et hec et quecumque his insunt secundum se, ut igni ferri sursum; hoc enim natura quidem non est neque habet naturam, sed a natura et secundum naturam est.

Secundum alterationem. Commentator per alterationem intendit transmutationem in substantia et generationem et corruptionem et alterationem proprie dictam que est in qualitate, et paulo post hoc non principium consistit hic equivoce pro materia et forma, et post non invenitur corpus simplex quod alteratur ex se aut quod generatur ex se sicut invenitur aliud simplex quod transfertur in loco ex se

In quo est primum. Commentator dixit primum et per se quia illud quod est per se est magis vere quam illud quod est primum; omne enim quod est primum est per se et non econverso, ut dicitur in posterioribus

Lectulus autem etc. Scriptum autem et vestis et alia huiusmodi genera secundum quod unumquodque eorum hic non ignitum est ex artificio

Dico autem etc. Commentator [illegible]

Quia ipse non etc. non secundum quod recipit sanitatem habet artem medicandi

Habet in seipso. Commentator artes mechanice et alie artes practice sunt ut agant primo et per se in alia a subiecto in quo sunt

Est igitur natura illud quod dictum est. Commentator ista diffinitio non dicitur nisi equivoce, sed secundum prius et posterius; et paulo post et sciendum quod [illegible] huius libri est natura et principia naturalia [illegible] omnibus rebus naturalibus et post accidentia sunt in subiecto per quod subsistunt, et post substantia et accidentia sunt dicte entia secundum quod eius post materia est substantia in potentia, forma in actu [illegible]

Quecumque secundum accidens etc. et sunt cause quas habent per accidens

dicitur ista: natura [illegible] principii et [illegible] ad motum et quietem ad rei constitutionem [illegible] principium movendi et quiescendi; natura quidem [illegible] et materia que est subiectum et natura que est forma; [illegible] consequitur quia naturalis [illegible] motus localis [illegible] in [illegible] ad [illegible] in ordine ad [illegible]

[illegible]

Quid igitur natura sit dictum est et quid secundum naturam.

Determinato quid est natura hic determinat quid est habens naturam et quod omnia que habent huiusmodi principium in se dicuntur habere naturam et sunt composita ex materia et forma naturali et dicit quod omnia huiusmodi scilicet materia et natura substantia ut materia forma et composita sunt substantie. Secundum autem naturam hic diffinit entis secundum naturam et dicit quod entis secundum naturam est res habens naturam et etiam per se passio habentis naturam. Quid igitur epilogat. Quod autem est natura

Quod autem est natura temptare demonstrare ridiculum est. Manifestum enim est quod huiusmodi rerum sunt multa. Demonstrare autem manifesta per immanifesta non potentis iudicare est propter ipsum et non propter ipsum cognitum.

Hic excludit cuiusdam cavillacionem quod determinatum est quid est natura possit aliquis credere quod determinandum esset an sit natura et dicit quod determinandum non est hoc esse

Quod autem contingat hoc pati non immanifestum est. Sillogizabit enim quis utique cecus natus sit de coloribus. Quare necesse est huiusmodi de nominibus habere rationem, nichil autem intelligere.

Hic addit quod aliqui sunt tales qui volunt ostendere manifestum per se et non distinguunt inter non manifestum per se et non manifestum quorum racio simulis est cecorum a nativitate per quam sillogisant de coloribus qui solum verbis in sua racione quia rem comprehendere non possunt

Videtur autem natura et substantia eorum que natura sunt, quod primum inest unicuique non formatum per se ipsum, ut lecti natura lignum, statue autem es.

Hic agit de natura dividendo intendens quod natura que est materia quedam forma et primo determinat quod materia sit natura et in primo dicit sic esse

Signum autem dicit Antiphon, quoniam si aliquis proiecerit lectum deorsum et accipiat potentiam putrescens ut utique fit germen, non utique fieri lectum sed lignum, tamquam dicat quod secundum accidens existens dispositionem secundum legem et artem, substantiam autem esse illam que permanet hoc patiens continue. Si autem et horum unumquodque ad alterum aliquid idem hoc sustinuit, ut es quidem et aurum ad aquam, ossa autem et ligna ad terram, similiter autem et aliorum quodlibet, illam naturam esse et substantiam ipsorum.

Hic determinat quod materia est natura per duo signa. Primum est per hoc quod ponit Antiphon quod natura et substantia rei in artificialibus dicitur esse illud quod permanet et non illud quod corrumpitur sed materia permanet et forma artificiati non ergo materia in talibus est natura et substantia rei et quod natura permanet ostendit per hoc quod si aliquis proiciat lectum in terram ita quod putrefiat et accipiat virtutem vegetativam naturalem ex eo fit planta unde materia lecti manet et non forma sed lignum se habet ad lectum in artificialibus sicut materia ad materiam in naturalibus

Unde sane hii quidem terram alii vero ignem alii aerem dicunt, quidam autem aquam, quidam vero quedam horum, alii omnia hec naturam esse eorum que sunt. Quod enim aliquis ipsorum acceperit huiusmodi sive unum sive multa, hoc et tanta dicit esse omnem substantiam, alia autem omnia passiones istorum et habitus et dispositiones. Et horum quidlibet

esse perpetuum, non enim esse imitationem ipsius ex seipsis, aut fieri et corrumpi infinities. Uno quidem modo natura sic dicitur prima unicuique subiecta materia habentium in seipsis motus principium et mutationis.

Alio autem modo forma et species que est secundum rationem. Sicut enim ars dicitur quod est secundum artem et artificiosum, sic et natura quod secundum naturam dicitur et quod naturale. Neque enim illud adhuc dicimus secundum artem nichil, si potentia tantum est lectulus, nondum habet speciem lecti, neque esse artem, neque in hiis que natura consistunt. Potentia enim caro aut os neque habet adhuc suam ipsius naturam, priusquam accipiat speciem secundum rationem quam diffinientes dicimus quid est caro aut os, neque natura est. Quare alio modo natura utique erit habentium in seipsis motus principium et forma et species non separabilis ens, sed aut secundum rationem.

Quod autem est ex hiis natura quidem non est, sed a natura, ut homo. Et magis natura hec est quam materia. Unumquodque enim tunc dicitur cum endelechia sit magis quam cum potentia.

Amplius fit ex homine homo, sed non lectulus ex lectulo. Unde dicunt non figuram esse naturam sed lignum, quoniam fiet utique si germinet non lectulus sed lignum. Sicut ergo hec ars et forma natura. Fit enim ex homine homo.

Amplius autem natura dicta sicut generatio via est in naturam.

Non enim quemadmodum medicatio dicitur non in medicinam via sed in sanitatem. Necesse quidem enim est a medicina

no in medicina ee mediatoz No sic aut na se habet

ad naz sz quod nasci a quo in quod venit sm q

nascitur et quod igi innasci no ex quo sz in quod for

itaqz natura est

na i opatione no e via i naz sine no dnoia a tmo in que / sicut ut ars i opatione e via in arte ymo i ad ut medicato in sanitate et no in medicina / dicit q hc e ita / qzuis via arte no sit in arte / ut dnoia a tmo ad quez / sz e ab arte no tn sit se habz na tmo d'ma te z via nature in naz

Sz forma et na dicitur dicitur et

em puaco spes qdamo est

formaz / ut p divisione pmus patcat divisio nature hic intr mlr dete fforma cu dica d'qrio hnte se p modu habitus ut d'albedine et d'qrio hnte se p modu puaconis ut d'nigredine Et dt tcmd. q forte intedit q forma et na dicitur duobus sz d'hitu et puatone existe in pma ma ista cu puaco qdamo no e puaco simpr sz e sicut for matere Si aut est puaco

Si aute est p'uaco et contrariu aliquod cca simplice

gnatonez / aut no est / postea considerand est

q postq e considerand vtru forma que e na dica i simplici gnatone de qrio cui quncta z puaco an d'ipa p'uatone et exponit comd et dicit comd q hc considerand z in libro d'gnatone e cud ut dicit declabitur q puaco que e i pma ma no denudat a pmis qri ys que sut cor quates et q ipa qria sut pma qria om que gnatr et corrupitur Quoniam aut

Quoniam aut determinatu est quot modis na dica

p hoc speculand est quo d'r mathicus a phico

determinata quid sit na et qt dividit hic d'mnat q phici e considcare d'ra vtroqz mo dca et q ad hac d'clarand inte z ut scia dica considcatonis phici z mathici ppt hoc pmo instz d'qne aut na dat dcitz int considcatones ipdrum ducs p q dada z dcd int ipos

Et em plana et firma hnt phica corpora et

longitudines et puncta de qbus intedit mathicus

hic dat duas causas ppt quas d'mnanda z dcia int ipos pma est q corpa nalia hnt supficies soliditates et puncta de quibs nite z phicu considcare / si cuiusq sit considcare spam et accntia et ia cel catz sut sine simlia gpdcatoi ne ce qre

Amp astrologia altera e a phica

aut ps phice Si em phici e quid sit sol aut lua

scie Accntm em que sut per se nullu mgris est

Et alit qm vident qui d'na dicentes et de figura

solis et lune et vtru sperica sit tra et mudus

aut no / de hns quid go negocia et mathicus

dat 2a dcitz et e / q mathicus et astrologus considerat d'figura corpm celestiu / et alns accntibs coru / d'qmbs considerat nalis astrologia aut aut z phica aut dnsmode considerabit sz ymano e ps altera danda z go coz dcia Si em ph quia no e inai tu adeo nale considcare d'accntibs corpm celestiu sicut astrologus io pbat hc dni racione / pma z / phici z considcare de na et sba corpu celestiu et cuiusq e considcare subiectu et accntia ipius go et Et alit 2a raco p testiou aliorz pz

De hns quid go negociat et mathicus sz non

inqntu phici corpis tmiq z vnuquodqz et

Neqȝ mathematicus circa speculatur inquantum talibus existentibus accidit

Unde et abstrahit/ abstracta enim intellectu a motu sunt et nihil differt neqȝ fit mendacium abstrahentium

Latent autem hoc facientes et ydeas dicentes phisica enim abstrahunt cum minus sint abstracta mathematicis

Fiat autem utiqȝ hoc manifestum si aliquis utrorumqȝ temptaverit dicere terminos et ipsorum et accidentium

Impar quidem enim et par et rectum et curvum Adhuc autem et linea figura sine motu erunt caro autem et os et homo non adhuc sed hec sicut nasus simus sed non sicut curvum dicuntur

Demonstrant autem et que magis phisica sunt mathematica ut perspectiva et armonica et astrologia contrario enim quodammodo se habent cum geometria Geometria quidem enim de phisica linea intendit sed non inquantum est phisica perspectiva quidem mathematicam lineam sed non inquantum mathematica sed inquantum phisica

Quoniam autem natura dupliciter dicitur species et materia sicut de simo quid sit intendimus sic considerandum est quare neqȝ sine materia huius neqȝ secundum materiam

Et enim et circa hoc dubitabit aliquis duorum cum due sunt de qua phisica est aut de eo quod

phica e

est ex utrisque Sed si de eo quod quod est utrisque

et ita utraque utrum ergo eiusdem aut alius utriusque cognoscere
hic dat causam quare illud est ondeuth et est quod gt dubitac de
hoc dicit utrum scilicet naturalis consideat materiam tantum aut formam

In antiquos quidem enim aspicienti videbitur utique esse

materiei experta enim parte quadam Empedocles

et democritus speciem et quod quid erat esse tetigerunt
hic dat causam propter quam contingit fit dubitac quia cum omnes fere naturales
antiqui reddentes causas tantum posuerunt materiam esse causam illorum solum
Empe autem et democritus diminute eorum ex parte parte tetigerunt causam
formalem Si autem ars

Si autem ars imitatur naturam eiusdem autem scientie est cognoscere

speciem et materiam usque ad hoc ut medici sanitatem

et coleram et flegma in quibus est sanitas Similiter autem

edificatoris est speciem domus et materiam quoniam lateres et ligna

sunt similiter et aliis et phisice utique erit cognoscere
hic ondit intentum scilicet quod phisici est considerare

utrasque naturas de materia et forma ex rationibus prima est ars
imitatur naturam inquantum potest si ergo eiusdem artis est considerare formam
artificialem et materiam ei conpetentem et propriam similiter erit in natura naturalis ergo non
solum formam sed etiam materiam considerabit

Adhuc quod cuius causa et finis eiusdem et quecumque sunt

propter hoc natura autem finis est et cuius causa sit Quorum

enim continui motus existentis est finis aliquis motus

hoc ultimum est et cuius causa sit
secunda ratio ad idem eiusdem est
considerare finem et ea que
sunt ad finem sed forma est finis nature ergo etc. Quorum enim probat minorem
ut sit omne ultimum motus continui existente in quibus motus continuus
et finem est finis sed forma est huius ultimum ergo etc.

Unde et poeta derisorie apposuit dicere habet finem cuius

quidem causa fuit est vult enim non omne esse ultimum finem

sed optimum
hic removet cavillacionem posset enim dici quod forma
non esset finis in rebus sed id ad quod deveniunt
res deviante materie sicut quando est mors in animalibus hoc removere
paucio quod phicu dicebat sit de

Quoniam autem faciunt artes materiam alie quidem simpliciter alie

vero operosam
tertia racio ad idem quia omnes artes operative sive
efficiant materiam ut edificativa facit lateres sive
non faciat materiam sed preparant viam ad receptionem forme ut se habet ars
navis factiva respectu lignorum non solum considerat formam sed
etiam materiam Cum ergo similiter est in natura et arte non solum considerat naturalis
formam sed etiam materiam

Et utimur tamquam propter nos omnibus que sunt sumus enim

quodammodo et nos finis dupliciter enim est illud cuius causa

sit dictum est autem de hiis in hiis que de philosophia sunt
hic addit quod nos utimur omnibus artificialibus tamquam illis que
sunt propter nos quod nos sumus finis quodammodo dupliciter enim dicitur
finis ut dicit comm sed aut sicut ut forma et finis
materie et id ad quod perveniunt res est finis eius aut sicut dicitur
quod illud cuius causa sit res est finis et sic hoc dicitur quod homo
est finis rerum artificiatarum

Due ergo sunt principates maz et cognoscētes
artes / q̄ utit et factiua q̄ architectonica / vn
et usualis architectonica quodammodo est / differt
aut sm q̄ ē hoc / spei quidē cognoscitiua est
architectonica / alia aut ut factiua mē / gubº
nator em qualis sit spēs aliqua themonis cognoscit
et instituit / alius aut ex quo ligno et quibus erit

In hiis quidē igit̄ que sunt sm arte nos facim̄
maz ppt opus / s in phicis preest
Amp eorū que sunt ad aliquid ma est / in
alia em spē alia ma

Usq3 ad quantū g° phicū oz cognoscē spēz / et quod
quid e aut queadmod mediacū neruū et fabre ere
usq3 / cuius em causa vnumquodq3 / et circa hec que
sunt sepate quidē spēs in ma aut / ho em hoiem
gnat ex ma et sol / quō aut se hz / et qd sepabile
et quid sit phie pime est determinare

Determinat aut hiis / considerandū ē de causis
sit / que et quot nūo sunt / quoniam aut sciendi gra
hoc negociū ē / scire aut nō opinamur vnumquodq3
anteq3 utiq3 accipiamus ppt quod vnumquodq3 / hoc
aut ē accipe pimaz causaz manifestum ē quoniam et nobis

hoc faciendum est et de generatione et corruptione et

de omni physica mutatione quatenus scientes ipsorum principia

reducere in ipsa temptemus quesitorum unumquodque

determinato de materia hic intendit ulterius determinare de causis et primo premittit prohemium in qua determinat de quo intendit gratia cognitionis

id est hac scientia oportet determinare de eis per que est scientie huiusmodi aut

sunt cause Uno quidem modo

Uno quidem modo causa dicitur ex quo fit aliquid

cum insit sicut es statue et argentum fiale et

horum genera hic prosequitur et primo determinat de causis secundum opinionem propriam 2° secundum opinionem aliorum et primum primam partem

in duo capitula primum est de causis per se secundum est de causis per accidens ibi

dicitur autem fortuna et in prima parte primo determinat de causis quo ad certam

earum 2° usque ibi contingit autem determinat causas in se explanando

Alio autem modo species et exemplum hec autem ratio est ipsius

quod aliquid erat esse et huius genera nec eius que

dyapason duo ad unum et omnino numerus et partes que

in diffinitione Amplius unde principium mutationis primum

aut quietis est ut consilians causa et pater filii

et omnino faciens facti et commutans commutati

Eminentiat causam formalem dicens quod alio modo dicitur causa species

sive forma et imago rei et hec causa est ratio eius quod quid erat

esse et hec autem sunt ipsa que est constitutiva speciei aut forma quibus

huiusmodi est forma quibus et dicitur hec causa ratio quia completam ra-

tionem que predicat quod quid erat esse et huiusmodi genera vocat formas

que que ita se habent ad ipsam sicut genus Amplius hic manifestat per exempla

Adhuc autem quemadmodum finis hoc autem est

quod cuius causa ut ambulandi sanitas propter quid

enim ambulat dicimus ut sanetur et dicentes sic opinamur

assignare causam et quecumque ab alio moventur media fiunt finis ut sanitatis maties ut purgatio

aut potiones aut organa omnia enim hec finis

gratia sunt differunt tamen ad invicem quia alia quidem opera

alia vero organa Cause quidem ergo fere tot modis

dicuntur Eminentiat causam finalem dicens quod alio modo dicitur

causa gratia cuius fiunt alia et ultima que tamen sunt

inter genera primum et ultimum finem et cadunt in hoc genere cause differunt

autem ad invicem ista media quia quedam sunt operationes ut am-

bulationes quedam organa sive instrumenta Recolligit cause

recapitulat

Contingit multipliciter dictis causis et multas eiusdem

causas esse non secundum accidens ut statue statuifica et

es non secundum alterum aliquod sed secundum quod est statua sed

non eodem modo sed hoc quidem ut materia illud autem sicut

unde motus Sunt autem quedam ad invicem cause ut

laborare causa boni habitus et hoc laborandi sed non eodem modo

sed hoc quidem sicut finis id autem sicut principium motus

determinato de causis absolute hic determinat de eis comparando et primo tangit plures causas esse ... causatum dicens quod eiusdem possunt esse plures cause ... sunt sibi invicem ... ut patet

Amplius autem eadem contrariorum est; quod enim presens causa huius

est, hanc et absentem causam aliquando contrarii, ut absen-

tia gubernatoris navis submersionis, cuius erat

presentia causa salutis.

Omnes autem nunc dicte cause in quattuor cadunt modos

manifestissimos; elementa enim sillabarum et ma-

teria vasorum et ignis et huiusmodi corporum et partes totius

et suppositiones conclusionis sicut ex quo causa sunt.

Horum autem hec quidem sunt sicut subiectum ut partes,

alia autem sunt sicut quod quid erat esse, et totum et com-

positio et species. Semen autem et medicus et consilians

et omnino faciens omnes sunt unde principium mutationis aut sta-

tus aut motus.

hic determinat sufficientiam causarum reducendo omnes causas ad quattuor ... [illegible]

Alie autem sicut finis et bonum aliorum; quod enim cuius

causa, potissimum est et finis aliorum vult esse.

Differat autem nichil eandem dicere bonum vel videri bonum.

Cause quidem igitur hee et tot sunt specie.

... [illegible]

Modi autem causarum numero quidem sunt multi, ca-

pitales autem et hii minores.

hic determinat de modis sive ... causarum ... [illegible]

Dicuntur autem esse multipliciter et earundem similium speciem aliam

prius et posterius alia ut sanitatis medicus et artifex

et diapason duplum et numerus et semper continentia ad

unumquodque compentes cause cuiusdam speciei ad invicem dicantur quedam cause sunt prius quedam sunt posterius ut inmediat per extra ut ... communior causa dicitur prior et sensibilior posterior ut in causis efficientibus sanitatis artifex est prior et medicus posterior et in causa formali duple proportionis numerus est prior prior et ... ad unum posterior

Amplius sicut accidens et horum genera sicut sta

tue aliter policletus et aliter statuam faciens quoniam accidit

statuam facienti policletum esse et continentes accidens

ut si homo causa sit statue aut omnino animal Sunt autem

accidentium alie aliis longius et propius ut si albus et musi

cus causa dicatur statue quibus cause comparantur ad invicem scilicet quod quedam cause sunt per se quedam per accidens ut faciens statuam est causa per se statue causa autem per accidens est nomen ipsius facientis ut policletus et omnia alia contingentia ipsum ut hic ab Sunt autem accidentium incidens ... dicit quod quedam cause per accidens sunt remotiores quedam propinquiores

Preter omnes autem et proprie dictas et secundum accidens alie quidem

sicut potentes dicuntur alie vero sicut operantes ut edi

ficandi domum edificator aut edificans edificator

Similiter autem dicitur et in quibus cause sunt hiis

que dicta sunt ut huius statue aut statue aut omnino

ymaginis et eris huius aut eris aut omnino materiei

ut in accidentibus similiter est secundum potentiam et actum quedam sunt quedam ... et duobus adiunctis dicendo ut ... similiter autem hic autem dat ... complexionis ... in causatis

Amplius autem complexe et iste et ille dicitur ut

non policletus neque statuam faciens sed policletus sta

tuam faciens Sed tamen omnes hee sunt multitudine quidem

sex dicte autem dupliciter aut enim sicut singulare aut sicut

genus aut sicut accidens aut sicut genus accidentis aut

sicut complexe hee aut sicut simpliciter dicte omnes enim

actu operantes aut secundum potentiam sunt hic determinat duos modos residuos secundum quod quedam cause sunt secundum complexionem quedam secundum simplicitatem ut policletus est causa simplex statue et similiter faciens statuam policletus vero faciens statuam est causa complexa ex causa per se et per accidens Sed tamen omnes hee dantur complexionibus secundum modos hic educit duos in sex scilicet multitudo per actum et potentiam sex modos residuos differunt autem Et

dicunt autem in tantum quod operantes quidem et singula

res simul sunt et non sunt et quorum sunt cause

sicut hic medicans cum hoc qui fit sanus et hic edifi

cator cum hoc edificato Que autem sunt secundum potentiam

non semper corrumpuntur enim non simul domus et edificator

causa actus et potentia sunt quedam omnibus aliis modis ... hic assignat differentiam inter causam in potentia et causam in actu et ...

20

Oportet autem semper causam uniuscuiusque summam querere sicut et in aliis, ut homo edificat quoniam edificator est, edificator autem secundum edificativam; hec autem prima causa est, et sic in omnibus. Amplius autem alie quidem genera sunt generum, alie autem singulares singularium, ut statue statua quidem faciens, hic autem hic, et potentes et quod potentiam operantes aut ad operata. Quot quidem igitur cause et quomodo cause sint nobis determinatum sit sufficienter.

h' d'terminat tres proprietates causarum sive modorum predictorum, prima est quod querere in omni genere cause causam ultimam que licet sit ultima in generando est tamen principalis et immediata in essendo. Amplius autem alie: quod causatorum quedam sunt cause quedam et causatorum singularium sunt cause singulares. Et prima. 3a proprietas, et est quod cause secundum habitum sunt effectuum secundum habitum, secundum actum sunt effectus secundum actum

Dicitur autem et fortuna et casus causarum, et multa et esse et fieri propter fortunam et propter casum. Quomodo igitur in hiis causis est fortuna et casus, et utrum sit idem fortuna et casus aut altera, et omnino quid sit fortuna et casus considerandum est.

Postquam philosophus determinavit de causis per se secundum suas essentias et eciam de modis causarum, hic determinat de causis per accidens scilicet de casu et fortuna. Et primo ponit prohemium in quo dat intencionem; 2o prosequitur ibi Quidam enim; et adhuc primo dat intencionem dicens quod casus et fortuna collocantur in numero causarum et multa videntur fieri a casu et fortuna, et per hoc patet de quo est intencio, quia de hiis duobus; et subiungit 3a de tractanda de istis scilicet in quo genere cause collocantur, et quid sunt, et an sint utrumque

Quidam enim et si sint an non dubitant. Nichil enim fieri a fortuna dicunt, sed omnium esse aliquam causam determinatam, quecumque nos dicimus a casu fieri aut fortuna, ut venienti a fortuna in forum et reperienti quem volebat, quem non existimabat, causa est velle venientem emere. Similiter autem et in aliis que a fortuna dicuntur semper est aliquid accipere causam, sed non fortunam.

Hic dat causam intenti et est quod philosophi diversificati sunt circa hec et dat opiniones philosophorum diversas; et primo ponit opinionem ponentium casum et fortunam omnino non esse, et huius opinionis dat duas rationes. Prima est: nichil quod fit a casu vel a fortuna habet determinatam veritatem; sed omnia que nos dicimus fieri a casu vel fortuna habent causam determinatam; ergo nullum eorum fit a casu et a fortuna, et ita casus et fortuna non sunt, ut veniendi hic probat minorem per exemplum secundum eos

Etenim si aliquid erat fortuna, inconveniens utique videbitur sicut et vere est, et dubitabit utique aliquis propter quid nunquam antiquorum sapientum causas de generatione et corruptione dicens de fortuna nichil determinavit, sed sicut visum est, nichil opinabantur neque illi esse a fortuna.

2a ratio ad idem est: si casus et fortuna essent aliquid a fortuna tunc essent determinata a philosophis; ergo quia nullus philosophus loquens de generacione et corrupcione fecit mencionem de illis, videtur quod non sunt

Hec autem singulares causa et cetera dicit propter consuetudinem se ad opinionem Platonis ... quod ydea sunt causa ...

Sed mirabile hoc videbitur sicut vere est multa enim

sunt et fiunt a fortuna et a casu que non ignoran

tes quoniam est inferre unumquodque in aliquam causam eorum

que fiunt sicut antiqua ratio dixit destruens fortunam

et casum tamen homines alia quidem dicunt esse homines a for

tuna alia vero a fortuna. hic intendit ... rationibus et po

nit intendens quod multa sunt a casu et a fortuna quorum unum

quodque reducitur ad aliquam causam determinatam quod tamen ista causa non est

per se que attribuitur fortune, ideo dicimus quod sunt a casu et ita inten

dit quod maior predictarum rationum sunt falsa

Unde et quoniam erat ipsis faciendum memoria aut vetere

illorum aliqui opinabantur esse fortunam aut amicitiam

aut litem aut aut ignem aut intellectum aut aliquid ta

lium hujusmodi quod est sive putaverunt esse sive putantes relinquit

hic videtur contra rationem intendens quod antiqui aliqui determinaverunt de

casu debuerunt tamen ideo ex hoc non potest inferri quod non essent casus

et fortuna. Determinaverunt enim omnes sive putaverunt causam et fortunam esse

sive non tamen de ipsis non sunt locuti

Et hac aliqui utentes sicut empedocles non semper aere

congregari superius dicit sed ut contingit dicit enim in

mundi generatione quod sicut contingit sic evenit tunc multis

aut et aliter et partes animalium a fortuna aut fieri plurimas

hic addit quod quidam antiquorum sicut empedocles utebantur casu et for

tuna sed non putaverunt casum et fortunam esse aliquam causam dixit

enim aere fieri naturaliter sursum ... quod in hoc tempore vel in motu ferebatur

sursum hoc dixit esse a casu. Sic posuit litem et amicitiam esse causam

congregationis et segregationis ... quod in aliquo tempore ut in

generatione mundi vel in alio fiunt hoc hic est a casu sicut a casu

est quod aliquis ... cadat ... ponit ... dicentes

ponentes ... pluribus ... a casu et fortuna

Sunt autem quidam qui celi hujus et mundanorum omnium

causam esse causam a casu enim fieri volutationem

et motum distinctione et statuentem in hunc ordinem

hic ponentium casum et fortunam esse et duas dat plura

omnes est quod quidam posuerunt casum esse causam celi et mundanorum

et motum celestium esse a casu et illum motum posuerunt esse ordina

tionem omnium motuum inferiorum

Et multum hoc admiratione dignum est dicentes ania

lia quidem et plantas a fortuna nec esse nec fieri sed

aut naturam aut mentem causam esse aut hujusmodi alteram causam

non enim quoniam evenit ex semine unoquoque fit sed ex hoc

quidem oliva ex tali quidem homo celum aut et divinora

manifestorum a casu fieri hujus autem causam nullam talem

animalium et plantarum hic destruit opinionem per duas

rationes prima est in generatione ponere

animalia et plantas et hujusmodi que sunt vilioris corporis celestibus

habere causam determinatam ut naturam vel mentem vel aliquid hujusmodi

et esse a casu hujusmodi non enim sunt animalia aut plante casu

ex semine unde planta aut oliva fit ex hoc semine sibi conveniente

et hoc dicit ... dicit celum et alia divinora non esse causam ...

ordinata

Ergo si sic se habet hoc ipsum dignum est insistere et bene habet aliquid dicere de hoc ipso quod enim celi alteri mirabilius est quod dicitur adhuc mirabilius dicere hoc videntes quidem in celo nichil casu fieri in hiis autem que non sunt a fortuna multa contingere a fortuna et etiam merito contrario fieri

Hic destruit dictam opinionem aliquo modo et primo dicit quod dignum est inquirere utrum sit sicut voluit prima opinio dicta vel non et tangit inconveniens quod sequitur ex illa, scilicet Adhuc autem dicens quod mirabilius est dicere corpora celestia esse quod nichil apparet esse a casu sed sicut uniformiter sunt esse a casu et dicere hec inferiora non esse a casu tamen contrarium videtur.

Sunt autem quidam quibus videtur esse quidem causa fortuna inmanifesta autem humano intellectui tamquam divinum quoddam ens et felicius quare considerandum est quid sit utrumque et si idem aut alterum sit et casus et fortuna et quomodo in determinatas causas incidunt

Hic ponit aliam opinionem et est quod quedam sunt a fortuna sed ipsi dixerunt fortunam esse subtilius quam possit comprehendi humano intellectu. Cum autem considerandum addit quod hic considerandum est de casu et fortuna et hic continuatur ad tertiam principalem.

Primum quidem igitur quoniam videmus alia quidem semper similiter fieri alia autem sicut frequenter manifestum est quoniam neutrius horum causa fortuna dicitur neque quidem est ex necessitate et semper neque eius quod est sicut frequenter sed quoniam quedam fiunt et extra hec et omnes dicunt hec esse a fortuna manifestum quod fortuna aliquid sit et casus huiusmodi enim a fortuna et que a fortuna huiusmodi esse scimus

Hic aggreditur partem executivam in qua primo determinat quod casus est et fortuna; secundo ostendit quomodo differunt ibi Dicuntur autem vel ibi quomodo autem; tertio ostendit quomodo collocantur in numero causarum ibi Ergo in ordine. Et in prima parte usque Dicuntur autem ubi dat propriam diffinitionem fortune investigat quandam diffinitionem fortune et casus que est quod fortuna est causa per accidens in hiis que sunt in minori parte et hic ab agente propter aliquid et primo declarat que sunt cause in hiis que sunt in minori parte sunt eorum que sunt quedam sunt semper quedam raro sed fortuna est eorum que sunt semper et frequenter ergo erit causa eorum que sunt raro et in minori parte

Eorum autem que fiunt alia quidem propter hoc fiunt alia vero non horum autem alia quidem secundum propositum alia vero non secundum propositum ambo autem sunt in hiis que sunt propter hoc manifestum quoniam in hiis que sunt preter necessarium et quod sicut frequenter sunt quedam circa que contingit quod est propter hoc

Hic inquirit hanc particulam quod casus et fortuna sunt in hiis que sunt ab agente propter aliquid, scilicet eorum que fiunt que propter aliquid fiunt et quedam non; eorum que fiunt propter aliquid quedam fiunt a proposito quedam a natura et inter ea que fiunt a talibus agentibus fiunt casualia et fortuita quando scilicet aliud accidit quam intendebatur ab agente simpliciter. Ergo quod casus et fortuna sunt in illis que fiunt ab agente in actionibus que fiunt secundum naturam et proposito accidit quandoque aliquid aliud quam intentum

Producitur per corpora inferiora sicut et plantas licet non determinatas et non celum

Et que a fortuna, scilicet semper cum quod quicquid est tale sit a casu et quicquid sit a casu est tale

Sunt quedam ut casualia et fortuita que neque semper fiunt neque frequenter

Insistere et bene, scilicet et cum est loqui de illo aliquo tamen iste cum sunt ... sit ... inquirere in opinione videre quomodo ei ex hoc loco

scilicet tamen est subtilior quam comprehendatur a mente hominis quamvis sit res divina nobilis

Consequenter: sunt hiis que fiunt frequenter

Et que ... fiunt semper et frequenter et huiusmodi fiunt raro et in minori parte

Casualia et fortuita ... in hiis que fiunt raro

Cum autem sunt propter ... sunt a proposito et a natura sunt casualia et fortuita ... aliud accidit quam intendebat agens

Circa hec: cum quedam fiunt semper et quedam ... raro et ... frequenter ... minori parte

Sunt autem propter hoc quecumque ab intellectu utique agi[tur]

et quecumque a natura. hic addit que sunt que sunt propter aliquid aliter tamen esset formanda causa secundum commentatorem supplet enim commentator ad dictum eorum que sunt secundum huiusmodi partem / et est causa tamen secundum commentatorem ea ex quibus sunt res huiusmodi partem / quecumque sunt propter ea que sunt a cognitione et voluntate / et quecumque non sunt propter aliquid / ut accidentes operationes / casus capillorum / ex constitutione barbe / sed hec duo casus et fortuna sunt ex rebus que non sunt propter aliquid / ex quibus invenitur aliquid in huiusmodi parte / quod secundum aliquid accidit / quod non intenditur / vera sunt quod causa sed quod non sunt secundum intentionem

Huiusmodi ergo cum secundum accidens fiant a fortuna dicimus esse

hic inquirit hanc particulam dicte diffinitionis scilicet quod casus et fortuna sunt cause per accidens / quecumque sunt ab agentibus propter aliquid et hoc sive a natura sive a proposito cum non sunt ea que sunt per se intenta ab agentibus sed per accidens / sunt a casu et fortuna et ita casus et fortuna sunt cause eorum que sunt per accidens quare sunt et cause etc.

Sicut enim et quod est ad quid per se ipsum est / ad

aut secundum accidens / sic et causam contingit / ut domus quidem

per se ipsam causa est edificativa secundum accidens aut album

hic ondit quod causa potest dici per se et per accidens ut musicum et per simile in causatis quod causatum invenitur

per se quidem ergo causa finita est / secundum accidens

aut infinita / infinita enim unicuique accidunt

dat differentiam inter causam per se et per accidens et dicit / per se sunt finite per accidens infinite etc. cum res habent infinitas causas per accidens

Sicut ergo dictum est cum in hiis que propter hoc sunt hoc fiat

tunc dicitur a casu et a fortuna. hic concludit diffinitionem ita investigatam dicens quod casus et fortuna sunt in hiis que propter aliud sunt sicut dictum est et per hoc quod dicit sicut dictum est / innuit duas particulas prius investigatas scilicet per accidens et in huiusmodi parte et sic est diffinitio integra

Differentia autem differentia horum ad invicem posterius determinanda

Nunc autem hoc sit manifestum quod utraque sunt in hiis que

sunt propter hoc / ut causa accipiendi argentum venit utique

si delaturum pecuniam si sciuit. venit autem non huius gratia

causa sed accidit venire et facere hoc reportandi gratia

hoc autem neque sicut frequenter veniens ad villam neque

ex necessitate. hic quod dicta differentia est huius fortune et casus addit quod postea est danda eorum differentia. Nunc autem hic repetendo quod prius dixit / addit quoddam exemplum / ut magis sit manifestum quod declaratum est / et innuit in exemplo / 3 particulas dicte diffinitionis / scilicet quod sunt inter ea que propter aliquid et per accidens et in huiusmodi parte

Dum autem finis reportatio non insit ipsa causarum

sed propositorum et ab intellectu et dicitur a fortuna venire. Si

autem propositus et huiusmodi causa aut semper veniens

aut sicut frequenter reportatur non a fortuna

hic investigat ipsam diffinitionem fortune et primo dat ipsam diffinitionem / 2o dat duas proprietates fortune in infinitatis. diffinitio vero est hec / quod fortuna est causa per accidens in hiis que sunt in huiusmodi parte / ab agente propter aliud / et secundum propositum / et supponit 3 particulas primas / et inquirit hanc particulam tertiam / scilicet secundum propositum / sicut in exemplo / propositio / ad reportationem pecunie non sit a causa per se sed per accidens / alia tamen quod fit ab agente secundum propositum tunc dicitur illa reportatio esse a fortuna. Si autem agens intendit sic ut iret ad forum ut tunc reportaret pecuniam non est a fortuna ex quo intendit quod fortuna solum est in illis que sunt ab agente secundum propositum communiter tamen non sic exponit alii atque in questionibus et cetera.

Hoc dicit quod a casu et fortuna accidens [illegible]

Si sciuit se invenire debitorem sed tunc non esset delatio pecunie a casu et fortuna

fortuna est causa per accidens [illegible]

Commentator dicit in aliquo in agente et secundum accidens

Sunt in hiis a sunt causa in causis agentibus que sunt propter aliquid hic causa ita per [illegible]

Manifestum itaque quod fortuna causa sit secundum accidens in hiis que secundum propositum eorum que propter hoc sunt. Unde circa idem et intellectus et fortuna est; propositum enim non sine intellectu est.

[illegible]

Infinitas quidem igitur causas necesse esse, a quibus utique fiat quod est a fortuna. Unde videtur fortuna infinita esse et immanifesta homini. Et est ut nichil a fortuna videbitur utique fieri omnia. Quidem hec recte dicuntur quidem enim ut sit fortuna secundum accidens enim fit, et est causa ut accidens fortuna, ut autem simpliciter nullius; ut domus edificator quidem causa est secundum accidens autem tibicen.

Hic dat duas [illegible] fortune, prima est quod fortuna est infinita et videtur immanifesta, quod ostendit sic: infinite sunt cause eorum que sunt a fortuna, ergo fortuna est infinita; et ex hoc videtur fortuna esse homini immanifestam. Adducit ... quod nichil fiat a fortuna et hec [illegible] ... [illegible]

Et venientem accipere argentum non huiusmodi causa venientem infinite aut multitudine; et enim videre aliquem volens et persequens et fugiens et [illegible]

Hic dicit [illegible] ... quod res fortuite [illegible] ... si aliquis veniens [illegible] argentum non aut huius causa veniens ... ad visitandum amicum aut ut persequatur aliquem aut ut fugiat aut ut videat spectaculum aut [illegible] aliquas alias causas infinitas. Et dicere aliquid

Et dicere aliquid extra rationem fortunam recte est. Ratio enim est aut eorum que semper sunt, aut eorum que sicut frequenter; fortuna autem in hiis que fiunt preter hec. Quare quoniam infinite que sic sunt, et fortuna infinita est. Tamen in quibusdam deficiet utique aliquis, utrum quecumque contingencia causa utique fiant fortune, ut sanitatis aut spiritus aut estus, sed non depilacionis, aut alie aliis priores que sunt secundum accidens causarum.

Hic addit quod ... dicere fortunam esse aliquid extra rationem ... [illegible]

Fortuna autem bona quidem cum bonum aliquid evenerit, prava autem cum pravum aliquid; Eufortunium autem et infortunium est cum magnitudinem habencia sunt hec.

Un et fecius p(ro)p(ter) paruu(m) malu(m) aut bonu(m) accipe(re) mag(num) aut distotingere aut eutotingere e(st) q(uonia)m sicut est dic intellectus/ quod em ad p(ar)uu(m) tanq(uam) nichil de hic videtur

Et iam per paruum fortunium mala, cui fortunia...

Amp(lius) merito eufortunium rationale e(st) fortuna em(im) incerta est/ neq(ue) em(im) ut semp(er)/ neq(ue) sicut frequent(er) p(ossi)ble e(st) que sit a fortuna/ nichil/ sut quod(em) g(e)o ambe cause q(ua)d mod(o) d(ictu)m est/ s(ed) accidens et fortuna et casus in hon fientibus fieri neq(ue) simpl(ici)ter neq(ue) sicut frequent(er) et contra queuuq(ue) utiq(ue) fient, p(ro)pt(er) aliquid

Quia aut(em) q(uonia)m casus e(st) amp(lius) e(st), quod n(on) est a fortuna/ e(st) et a casu h(ic) aut(em) no(n) om(n)is a fortuna e(st) fortuna quod(em) (e)t et quod a fortuna e(st) quibuscu(m)q(ue) et eutotinge(re) utiq(ue) r(e)it/ et omo actus e(st) ubi nec(esse) e(st) circa p(ro)actua

Signu(m) aute(m) est quod vide(tur) i(d) ee felicitati aut p(ro)pe/ felicitas em(im) praxis quod(em) e(st) eupraxia em(im) est eruae quibuscu(m)q(ue) no(n) cotingit age(re)/ neq(ue) a fortuna aliquid fac(er)e/ et p(ro)pt(er) hoc neq(ue) i(n)a(n)i(m)atu(m) nichil/ neq(ue) infans/ neq(ue) bestia facit a fortuna/ q(uonia)m no(n) h(abe)nt p(ro)electi(onem) / neq(ue) eufortuniu(m) neq(ue) infortuniu(m) in e(st) h(abe)ns nisi s(ecundu)m similitudine(m) Sicut dixit p(ro)tharchos eufortunatos ee lapides/ ex quib(us) sut ac tu honore(m) populi aut h(abe)ns g(ra)tu(m) p(er)pati aut a fortuna in e(st) q(ua)mo et h(abe)ns tu(m) agens aliquid circa h(abe)t agat a fortuna alit aut(em) no(n)

Sed casus est in aliis animalibus et in inanimatis ut equus casu inquiunt venit quoniam salvatus est quidem veniens non salutis autem causa venit et tripoda cadit stat quidem enim causa sedendi sed non causa sedendi cecidit

[illegible commentary]

Quare manifestum est quod in hiis que simpliciter propter aliquid fiunt cum non accidit causa fiunt quorum extra est causa tunc a casu dicimus a fortuna autem eorum quecumque a casu fiunt proelectorum in habentibus proelectionem Signum autem est quod vanum est quoniam dicitur cum non fiat quod propter aliud illius causa ut ambulare depositionis causa est Si vero non fiat ambulanti frustra dicimus ambulasse et ambulationem vanam tamquam hoc sit frustra quod aptum natum est alterius causa cum non includit illud cuius causa erat aptum natum quoniam si aliquis se balneatum dicat frustra quia non defecit sol derisio utique erit non enim erat hoc propter illud Sic igitur automaton quod per se est frustra secundum nomen est cum ipsum frustra fiat Cadit enim non percutiendi causa lapis ab eo igitur quod automatum cecidit lapis quia cadit utique a quo percutiendi causa

[illegible commentary]

Maxime autem separatum est a fortuna in hiis que a natura fiunt cum enim fiat aliquid extra naturam tunc non a fortuna sed magis ab eo quod per se frustra factum esse dicimus

[illegible commentary] ... non a fortuna

Est aut et hoc altum / huius quidem enim extra est causa illius vero interius. Quod quidem sit per se frustra quid fortuna dictum est et quo ad invicem differunt.

hic dat differentiam aliam in speciali inter casum et fortunam et est quod ea que sunt a fortuna sunt omnino a causa extrinseca ea que sunt a casu in naturalibus aliquo modo sunt a causa intrinseca hominis cum quatuor tamen sex digitus est extra ipsa nisi tamen ipsa sunt obediens. Quod quidem recapitulat

Eorum modorum causarum in quibus est unum principium motus utrique ipsorum est; aut enim eorum que sunt natura aliqua causa est aut eorum que sunt ab intellectu causa semper est, sed eorum multitudo indeterminata.

hic intendit reducere casum et fortunam ad causas predeterminatas et intendit quod reducuntur ad causam efficientem quod dicit sicut casus et fortuna reducuntur ad naturam et ad propositum ut patet ex philosopho sed natura et propositum sunt cause agentes igitur etc.

Cum autem sunt casus et fortuna cause quorum utique aut intellectus fiat causa aut natura, cum secundum accidens causa aliqua fiat horum ipsorum, nichil autem secundum accidens prius est his que sunt per se, manifestum est quod neque per accidens causa prius est ea que est per se. Posterius itaque est casus et fortuna et intellectu et natura.

hic concludit duo corrollaria sequentia ex dictis. Secundum primum cum intellectus et natura sunt cause per se et casus et fortuna sunt cause per accidens posteriores natura et intellectu.

Quare si aliquid maxime celi causa est casus, necesse prius causam intellectum et naturam esse et aliorum multorum et huius omnis.

Que autem sunt cause et quod tot sunt numero quot dicimus manifestum est; tot enim secundum numerum propter quid comprehendit. Aut enim in quid est reducitur propter quid ultimum in immobilibus aut in mathematicis in diffinicionem recti aut commensurati aut alius cuiusdam reducitur ultimum, aut movente primum, aut propter quid certavit quoniam furati sunt, aut alicuius gratia ut dominentur, aut in his que fiunt materia. Eorum quidem igitur cause hee et tot sunt manifestum.

Secundum commentatorem et quia casus et fortuna sunt cause celi et universi sicut ponunt quidam, propter hoc necesse est naturam et intellectum esse causas eorum priores. Que autem sunt etc. causam in parte precedenti supposuit quod tot sunt genera causarum hic intendit hoc ostendere, quod sunt propter quid, tot sunt cause, sed propter quid sunt genera causarum igitur tot genera sunt cause. Et tunc dicit Aut enim verificat medium sicut propter quid aut reducitur ad quod quid est forma que est ultimum in immobilibus ad quam cessat questio et ensio et verificatur de hoc in mathematicis, propter quid enim in ipsis reducitur ad ultimum, scilicet ad diffinicionem aliquam, sicut ad diffinicionem quesitam et que diffiniciones sunt forme, aut reducitur propter quid ad causam efficientem, aut ad causam finalem, et de utraque verificatur, aut reducitur propter quid ad causam efficientem, aut ad causam finalem, et de utraque verificatur, aut reducitur propter quid ad causam materialem, de quo non verificatur, sed est exemplum secundum commentatorem, sicut si queritur quare corrumpitur aliquid est dicere quod componitur ex contrariis. Quod quidem recapitulat. Quoniam autem cause eorum

Cum aut[em] cause quatuor sunt de omnibus est phisici cognoscere et in omnes reducens ip[su]m p[ro]p[ter] quid demonstrabit phisice mat[er]iam formam sp[eci]em moventem et q[uo]d e[st] cuius gr[ati]a. Veniunt aut[em] tres in una[m] multotiens. Quid quid enim quid e[st] et cuius causa una est, quo vero unde motus primum in sp[eci]e eade[m] est hiis, homo n[am]q[ue] ho[min]em generat.

[illegible]

Et tenentur phisici considerare omnia quecumque mota movent; quecumque aut[em] non, non amplius phisice sunt. Non enim in seipsis habentia motum neque principium motus movent, sed immobilia sunt. Unde tria negotia sunt: hoc quidem circa immobile, aliud vero circa mobile quidem incorruptibile, aliud quidem circa corruptibilia.

Hic addit circa que ... [illegible]

Quare propter quid in materiam reducenti redditur, et in eo quod quid est, et in primum movens. Generationum enim maxime hoc modo causas considerat, quid post quid fiat, et quid primum fecit aut quid passum est, et sic semper consequenter. Duplicia aut[em] sunt principia moventia phisica, quorum alterum non phisicum est; non enim habet motus principium in seipso. Huiusmodi aut[em] est si aliquid movet quod non movetur, sicut et quod penitus immobile est, et omnium primum, et quod quid est et forma.

[illegible]

Et finis enim et cuius causa, quare quoniam natura propter aliquid est, et hanc cognoscere oportet, et penitus

reddere, propter quid, ut quia ex hoc fit hoc esse hoc
aut ex hoc aut simpliciter est aut sicut frequenter
et hoc si debet fieri sicut ex propositionibus conclusio et quoniam
hoc erat quod quid erat esse et quia dignius est

[illegible]

Dicendum quidem igitur primum quoniam natura earum
que sunt propter hoc causarum est. Postea de
necessario quomodo se habeat in physicis. In hac
enim reducunt omnes quoniam calidum huiusmodi aptum natum
est et frigidum huiusmodi quodque igitur talium ex necessitate sunt
et fiunt et nata sunt. Et namque si aliam causam
dicant quamcumque tangentes gaudent simul hic quidem concordiam

[illegible]

Habet autem oppositum et dubitationem quid prohibeat naturam
non propter hoc facere neque quia melius sed sicut quia
pluit Iupiter non ut frumentum augmentet sed ex
necessitate. Sursum enim ductam aquam congelari oportet et congelatam
deorsum venire. Augeri autem cum hoc fiat accidit frumentum.
Similiter si hoc perditur frumentum in area non huius causa
pluit ut perdatur sed hoc accidit. Quare quid prohibet
sic et partes se habere in natura ut dentes ex necessitate oriri
anteriores quidem acutos aptos ad dividendum maxil-
lares autem latos et utiles ad contundendum cibum quoniam non
propter hoc fieri sed simul evenire. Similiter autem et de aliis par-
tibus in quibus videtur esse quod propter aliquid. Ubicumque enim omnia

accidit sicut si propter hoc fiant, quecumque salvata sunt ab eo quod propter se vanum constituta apte; quecumque vero non sic, perdita sunt et perduntur, quemadmodum Empedocles dixit bovigenas et viriproras. Ratio quidem igitur qua utique deficiet aliquis hec est, et si alia huiusmodi est.

Hic philosophus recitat [illegible] quod duo sunt [illegible] primo dubitat primo, scilicet an natura agat propter aliquid sive propter finem. Secundo scilicet de natura, cui antiqui attribuebant causam necessitate materie. Circa autem primum, primo ponit rationem opinionis predicte, sic arguitur. Primo per duo exempla dicentes quod pluvie descendunt de necessitate materie, et quod segetes nascuntur hoc est a casu, sicut si pluvia descendens corrumpit triticum in horreo, hoc est a casu, quia non propter hoc descendit. Secundo dicens quod dentes acuti ex necessitate materie, ut dentes anteriores sunt acuti propter naturam materie, scilicet propter eius subtilitatem, quod autem sunt apti ad incidendum cibum hoc est a casu. Sic dentes interiores latitudinem maxillares ex necessitate materie, scilicet propter grossitiem, et quod sunt apti ad molendum cibum hoc est a casu. Et similiter sic posuerunt dicentes quod ita membra in animalibus sic fiunt, et quando in actionibus casu talia membra essent in proportione propter alias actiones illi erat salus et permanentia animalium specierum [illegible] per hoc casu contingat; que autem non sic se habent dicebant illa corrumpi, sicut dixit Empedocles qui posuit bovigenas et viriproras, quibus non erant partes dispositae quales essent propter utilitates eorum et [illegible] propter aliquos opinio naturam non agere propter aliquid sed ex necessitate materie.

Sed impossibile est ista habere modum hunc. Quecumque enim et quecumque sunt a natura aut semper sic fiunt aut sic frequenter, eorum vero que sunt a fortuna et per se vano nichil. Neque enim a fortuna neque a casu videtur pluere multotiens yeme, sed si sub cane; neque estum sub cane, sed si yeme. Si igitur aut a casu videntur aut propter hoc esse, si non possibile et hec neque a casu neque per se vano, propter aliquid utique erunt. At vero natura sunt huiusmodi omnia, ut et ipsi affirmabant hoc dicentes. Est itaque et propter aliquid in hiis que natura fiunt et sunt.

Confirmata dicta opinione, hic improbat eam et ponit sic: quaecumque [illegible] rationes prima est: omnia que sunt a natura fiunt sicut semper aut frequenter, sed que sunt a casu et fortuna non sunt ut semper nec frequenter; ergo que sunt a natura non sunt a casu vel fortuna, sed vel erunt a casu vel a fortuna vel aliquid sed sunt propter aliquid. Ergo membra de quibus locutum est sunt a natura, ut ipsi dicunt, ergo erunt propter aliquid et non a casu. Commentator et tacent [illegible] questiones de pluvia, quia non confirmat quod descensus pluvie est in yeme propter aliquid, et quod ascensus causatur in inferiori parte et calor eius [illegible] sequitur, ergo et pluvia sit propter aliquid. Et ex hoc [illegible] quod messes non a pluvia causantur, hoc sit in inferiori parte corrumpitur aut [illegible] in [illegible] est in inferiori parte, et hoc quod pluvia est non dicitur de necessitate materie non facit ut non sit propter aliquid, et si corrumpit quod non sit propter aliquid messes deaurabit, quod est sit propter aliud, et philosophus [illegible] et quod pluvia non est propter messes quia messes sunt ab arte et non a natura, sed natura complet multa que sunt per artem et ars multa que sunt per naturam.

Amplius in quibuscumque finis aliquis est, huius causa agitur quod prius et quod consequenter. Ergo sicut agitur sic aptum natum est, et sicut aptum natum est sic agitur unumquodque, si non aliquid impediat. Agitur autem propter hoc, et quod

[Left margin:] bovigenas et viriproras quibus non erant partes disposite quales essent propter utilitates eorum et huiusmodi ita corrumpuntur et accidit in naturalibus. Empedocles accidit quod etiam hoc quod non erant ita causa sunt apta ad actiones hominis neque ad actiones iuvandum et ita ideo morebantur

aptu natu est ita qz huiusmodi causa ut si eet
domus eorum que na fiunt sic utique fieret sicut
nunc ab arte. Si aut que na non solum natura sed
arte fient sic utique fient sicut apta nata sunt
propter quod alterum alterius. Omnino aut ars aliqua quidem per
ficit que na non potest operari alia vero imitatur. Si ergo
que sunt secundum artem propter hoc sunt manifestum quod et que
sunt secundum naturam. Similiter enim se habent ad invicem in hiis que
sunt secundum artem et in hiis que sunt secundum naturam posteriora ad
priora

2a racio ad idem est que fiunt et ab arte fiunt vel nata sunt
eo et ut na faceret ea uel si fierent a na. Sed omnis ars
agit propter aliquid ergo et na. Et probat plus maiorem huius sic quecumque
fiunt propter aliquid fiunt ut apta nata sunt esse et mi ut si essent
a natura sed que fiunt ab arte fiunt propter aliquid ergo ad verifi
cationem huius conclusionis adducit quoddam exemplum cum dicit et domus
etc. Et addit quod ars complet quedam que a na compleri non possunt et in aliquibus
ars imitatur naturam

Maxime aut manifestum est in animalibus aliorum que neque
arte neque quesitiua neque deliberatiua faciunt. Unde
dubitant quidam utrum intellectu aut quodam alio opera
tur aranee et formice et huiusmodi. Paulatim aut sic pro
cedenti et in plantis apparent expedientia que
fiunt propter finem ut folia propter fructus cooperimentum
quare si na faciunt et propter hoc hyrundo nidum et
aranea telam et plante folia gratia fructuum et
radices non sursum sed deorsum gratia vegetandi mani
festum quod causa huiusmodi est in hiis que na fiunt et sunt

Tertia racio ad idem et est inductiua talis quedam animalia non operantur
per artem acquisitam neque per intellectum deliberantem sed per ipsam naturam
agunt propter aliquid ut aranea etc de quibus tamen dubitant aliqui
utrum agat per naturam aut intellectum similiter et de plantis quod agunt propter
aliquid patet ergo na etiam in aliquibus agit propter aliquid

Et quoniam na duplex alia quidem sicut materia alia vero sicut
forma finis aut hec est propter finem aut alia sunt
hec utique erit causa gratia cuius

Quarta deinde est quod na agit propter aliquid et propter finem hoc ad
inducit quod est finis propter quem na agit omnis quod est na que est forma
ut patet esse causa talis na agit propter formam forma aut et
finis sunt sunt idem ergo na agit propter aliquem finem

Peccatum aut fit et in hiis que sunt secundum artem. Scripsit
enim non recte grammaticus et potauit medicus non recte po
tionem. Quare manifestum est quod contingit in hiis que secundum
naturam sunt. Si igitur sunt quedam secundum artem in quibus
quod recte fit propter aliud fit in quibus et peccatur

aliquam gratiam agant sed fallit. Similiter utique et
in phisicis et monstra sunt peccata illius quod propter aliquid
est. Et in finibus quod quae sunt ex principio boumgena si non
ad aliquem terminum et finem poterant erat venire cor-
rupto principio aliquo fiebant sicut nunc in semine.

Amplius necesse est semen fieri primum sed non statim animalia
et molle omnipotens primum quod semen erat. Amplius et in plantis
inest quod propter hoc, minus autem dearticulatum est.

Utrum autem in arboribus fiant sicut boumgene et viri-
pere sic vitigene et olivipere aut non? inconveniens enim. Aut
non est. Sed tamen oportuit siquidem in animalibus est.

Adhuc oportebit et in seminibus fieri ut contingit.

Omnino autem destruit sic dicens quae natura et
quae secundum naturam. natura enim sunt quaecumque
a quodam in seipsis principio continue mota accedunt ad
aliquem finem. Ab unoquoque autem non idem unicuique
neque contingens, semper tamen in idem nisi aliquid impe-
diat.

Quod autem est et causa et quod propter hoc fiet
utique a fortuna, sicut dicimus a fortuna venit
hospes et balneatus abscessit cum totum propter hoc
veniens egit, non propter hoc autem venit, et hoc secundum
accidens. Fortuna autem est causarum quae sunt secundum

actus quamvis et plus dixerimus. Sed tamen hoc semper
aut sicut frequenter fiat, non secundum accidens neque a for-
tuna est. In phisicis autem semper sic est nisi aliquid impe-
diat.

Inconveniens autem est non opinari propter
aliquid fieri nisi videat movens deliberans. Et tamen
quidem non deliberat.

Et namque si esset in ligno navifactiva, similiter utique
natura faceret. Quare si in arte inest propter aliquid, et in natura.

Manifestum autem maxime cum aliquis medicatus
fuerit ipse seipsum: huic enim quidem assimilatur
natura. Quod quidem igitur causa natura et sic sicut propter ali-
quid manifestum est.

Hoc autem ex necessitate est utrum ex suppositione
existit aut et simpliciter. Nunc quidem enim opi-
nantur quod est ex necessitate in generatione esse quemadmodum
utique si aliquis murum ex necessitate existimet generari,
quoniam gravia quidem deorsum ferri apta nata sunt, levia autem
superemineret. Unde lapides quidem deorsum
in fundamentum, terra autem sursum propter levitatem;
supereminent autem maxime ligna, levissima enim.

Sed tamen quidem non sine hiis factum est, non tamen propter hoc nisi sicut propter materiam, sed causa abscon-
dendi ipsa et salvandi. Similiter autem et in omnibus aliis
erit in quibus propter aliquid est: non sine quidem hiis necessariam
naturam habentibus sunt, non tamen propter hoc sed aut sicut materiam

si oportet aliquid ut oportet quod serra huiusmodi opus
hoc sit et oportet hoc si hoc quidem est tunc causa impossibile
est fieri nisi ferrea sit; necesse est ferream esse si serra erit
et opus ipsius

Ex suppositione igitur quod necessarium, sed non ut finis
in materia autem necessarium est, ratio autem causa in ra-
tione est finis.

Est autem necessarium et in doctrinis et in hiis que secundum
naturam fiunt quodammodo simile. Cum enim rectum hoc est,
necesse est triangulum duobus rectis equales habere; sed non
si hoc est, et illud; sed si hoc non est, neque rectum est.
In hiis autem que fiunt propter hoc econverso. Si finis enim erit
aut est, quod ante aut erit aut est. Si vero non sit,
sicut ibi cum non sit conclusio principium non erit, et hic finis
et cuius causa sit.

Principium enim et hoc non actionis sed rationis
in doctrinis ratiocinationis; actus enim non sunt.

Quare si erit domus, hoc necesse est fieri aut ex-
istere aut esse aut omnino materiam que propter hoc, ut la-
teres et lapides, si domus; non tamen propter hoc est
finis sed aut sicut materia, neque erit propter hoc. Omnino
tamen si non sint, non erit domus, neque serra nisi
quidem nisi sint lapides, hec vero nisi ferrum sit.
Neque enim ibi principia sunt nisi sit triangulus duobus
rectis.

Manifestum quoniam necessarium in phisicis
quod sicut materia dicitur et motus qui ipsius.

Et utraque a phisico dicende sunt cause, magis autem

que aug causa Causa enim hic materia est sed non hic finis
addit quod phisici est considerare utrasque necessitates sed finis et materie sed magis necessitatis finis quam hic est causa necessitatis materie sed non e contrario

Et propterea a diffinitione et ratione est sicut in hiis que sunt arte quoniam si domus talis est hoc fieri et esse ex necessitate et quoniam sanitas hoc est hoc fieri ex necessitate et esse sic et si homo hoc est hoc. Si autem hoc et hec fortassis autem et in ratione est necessarium est enim ti enim operis secandi quoniam diffinitio huius hec non autem erit nisi habeat dentes huius hic autem nisi ferrei. Est et in diffinitione quedam partes ut materia

hic addit quod non solum a fine causatur necessitas sed etiam ex diffinitione Si enim finis causat necessitatem materie et forma et finis sunt idem et diffinitio continet formam quare et ipsa diffinitio causat necessitatem materie et exemplificat de hoc tam in naturalibus quam in artificialibus fortassis addit quod in quibusdam diffinitionibus est ipsa materia diffiniti tamquam pars diffinitionis ut exemplificat de serra et patet et est finis 2i libri [illegible] Tertius

Quoniam autem natura est principium motus et mutationis Scientia autem nobis de natura est oportet non ignorare quid sit motus Necesse enim est ignorato ipso et ignorari naturam Diffinitis autem de motu temptandum est aggredi eodem modo et de hiis que consequenter sunt. Videtur autem motus esse continuorum sed infinitum apparet primo in continuo. Unde et diffinientibus continuum contingit plurimum indigere ratione infiniti tamquam infinitum divisibile sit. Adhuc autem sine loco et vacuo et tempore impossibile est esse motum.

In primo libro et 2o egit auctor de principiis rerum [illegible] motus ipsis [illegible] Sed in primo libro de materia et forma principiis et in 2o vero de causis omnibus hic intendit de hiis que consequuntur [illegible] motus constitutum in esse ex suis principiis ut de motu et primo de motu absoluto 2o de motu comparato ad mo[bi]le ut in 4to et 8vo et de motu absoluto et primo de motu in se et de hiis que consequuntur motum sicut quod res mota et id quod est continui scilicet continuum et infinitum ut hic 3o libro 2o de hiis que [illegible] et con[ti]nent motum tamquam modo est tempus locus vacuum secundum quosdam ut in 4to libro Primus quod in isto libro dat intentum et causam intenti et hic po[nit] quo ad 3m libri intendens quod determinandum est de motu et infinito et subiungit causam et est quod natura est principium motus et quietis ut habetur in 2o huius et in hac scientia oportet cognoscere hic motum et quod motus est de numero [illegible] et in diffinitione continui [illegible] accipitur infinitum [illegible] continuum est divisibile in infinitum [illegible] de motu et de infinito considerare Adhuc dat intentum quantum ad cetera libri intendens quod locus et tempus consequuntur motum in [illegible] et etiam vacuum ut dicunt quidam [illegible] et ideo naturalis est consideratio de ipsis

Manifestum igitur est quod et propter hoc et propter illud quod omnium

sunt quia et universaliter hec omnibus intendunt pargumenta
tibus de unoquoque ipsorum. posterior autem de hiis spe
culatio ea que de tribus est. ...

3 Primum autem sicut diximus de motu, est igitur aliquid quidem hoc aliquid,
aliud vero quantum, aliud vero quale, vel aliorum entis
predicatorum similiter ...

Secundum eius quod ad aliquid aliud quidem secundum superha
bundantiam et defficientiam, aliud autem secundum activum et
passivum, et omnino motivum et mobile. motivum enim
motivum mobilis est, et mobile a motivo est mobile.

Non autem est motus preter res. mutatur enim id semper
quod mutatur aut secundum substantiam aut quantitatem aut secundum qualitatem
aut secundum locum. commune autem in hiis nullum est accipe
sicut diximus, quod neque hoc neque quantum neque quale
sit neque aliorum predicatorum nullum. quare neque mo
tus neque mutatio nullius erit extra ea que dicta
sunt, cum nihil sit extra predicta.

Unumquodque autem dupliciter inest omnibus, ut hoc ali
quid, aliud quidem enim forma ipsius, aliud vero privatio,
et secundum qualitatem: hoc quidem enim album istud ve
ro nigrum. et secundum quantitatem aliud quidem perfectum, aliud imperfectum.
Sic autem et secundum loci mutationem hoc quidem sursum, aliud
vero deorsum, aut aliud quidem grave, aliud vero leve.

Quare motus et mutationis quot sunt species tot et entis.

Hic concludit quod tot sunt species motus quot sunt species entis adaptati per motum, species autem competentes per motum sunt octo, ut vult commentator, quia in unoquoque genere earum sunt due species specialissime ut patet ex dictis. Divisio autem

6 Divisio autem secundum unumquodque genus hoc quidem endelechia, aliud autem potentia. Potentia existentis endelechia secundum quod huiusmodi est motus est, ut alterabilis secundum quod alterabile alteratio est, augmentabilis autem et oppositi, nullum enim nomen commune in utrisque, augmentatio et decrementum.

Postquam prius [illegible] ad investigationem diffinitionis motus, hic ex predictis concludit diffinitionem motus, sicut in unoquoque istorum generum dividitur in quoddam quod est actu et quoddam quod est potentia, et motus non sit in [illegible] eius quod est in actu, sed neque endelechia est tunc eius quod est in potentia, ergo motus est actus existentis in potentia secundum quod huiusmodi, et ideo tot manifestat istam diffinitionem per exempla sive per inductionem in unoquoque eorum generum. Nullum enim [illegible] in quantum dat rationem quare non [illegible] motum in [illegible] duobus nominibus [illegible]

Generabilis autem et corruptibilis generatio et corruptio, secundum locum mutabilis loci mutatio. Redit ad aliam partem inductionis. Quod hoc autem

Quod hoc autem sit motus ab hinc manifestum est. Cum enim edificabile secundum quod huiusmodi ipsum dicimus esse actu, edificatur, et est hoc edificatio. Similiter autem et doctrinatio, medicatio et volutatio et saltatio et adolescentia et senectus.

Hic verificat ipsam diffinitionem et primo declarat ipsius partes, secundo [illegible] per rationes, 2o verificat ex primo diffinitionem alterius ipsam diffinitionem. Quod autem bene diffinitur in prima parte primo ostendit quod motus est actus, sicut edificabile potest loqui vel in actu vel in potentia [illegible] dicitur edificari et movetur in actu, sed aliud per quod movetur et edificatur in actu est edificatio et per edificationem edificatur et movetur in actu, ergo motus est actus, et similiter de aliis ut pertractat commentator. Ista ratio [illegible] quod motus sit actus existentis in potentia vel forma [illegible] edificabile non est [illegible] edificabile [illegible] tale donec incipiat edificatio, neque cum est completa, sed cum actu edificatur, et sic hic edificabile est actus edificabilis [illegible] edificabile, ergo edificatio sit motus, motus est actus, et commentator pertractat hanc rationem, et quia edificatio non est actus [illegible] edificabilis [illegible] edificabile et huiusmodi [illegible] tale est in potentia [illegible] et motus est actus in potentia, et similiter de aliis.

8 Cum autem quedam sint eadem et potentia et actu, sed non simul aut non secundum idem, sed ut calidum quidem potentia, frigidum autem endelechia, multa iam agunt et patiuntur ad invicem; omne enim erit simul activum et passivum. Quare movens phisice mobile erit; omne enim huiusmodi movet cum movetur et ipsum. Videtur igitur quibusdam quibusque omne movens moveri. Sed de hiis quidem et aliis erit manifestum quomodo se habet; est enim quoddam movens et immobile.

Hic declarat quod motus est entis in potentia secundum quod huiusmodi, et primo dicit quod quedam sunt existentia actu et potentia, sed non secundum idem, ut frigidum est actu frigidum et potentia calidum, et ex hoc concludit quod multa sunt activa et passiva ad invicem, cum multa sunt que sunt actu unum et [illegible] potentia, omne enim huiusmodi est simul activum et passivum, et ex hoc concludit ulterius quod omne movens phisice [illegible] est simul movens et mobile, et quod sit [illegible] movens phisice, quibusdam [illegible] videtur de omni movente sit [illegible] quod sit movens et mobile, et de hoc [illegible] in octavo libri dicitur quod aliquid est movens [illegible] immobile [illegible]

[illegible]

Sed potentia entis cum endelechia ens agat aut
ipsum aut aliud, inquantum mobile motus est. Dico hoc
autem inquantum sic. Est enim es potentia statua,
sed tamen non eris endelechia inquantum es motus est.

[illegible]

Non enim idem est eri esse et potentia alicui mobili, quoniam si
idem esset simpliciter et secundum rationem, erit utique eris inquantum
est es endelechia motus. Non est autem idem quemadmodum
dictum est.

[illegible]

Manifestum autem est et in contrariis; posse enim sanari et
posse laborare alterum est, et namque laborare quidem et
sanari idem erit. Subiectum autem et sanabile et infirmum,
sive humiditas sive sanguis, unum et idem est.

[illegible]

Cum autem non est idem quemadmodum neque color idem neque
et visibile, possibilis inquantum possibile endelechia mani-
festum quod sit motus.

[illegible]

Quod quidem igitur est hoc, et quod accidit tunc mo-
veri cum est huiusmodi endelechia, et neque prius
neque posterius, ostensum est.

[illegible]

Contingit enim unumquodque operari aliquando aut non,
ut edificabile; et edificabilis actus inquantum edifi-
cabile edificatio est; aut enim huius est edificatio actus
aut domus; sed cum domus sit, non amplius edificabile est;
edificatur autem edificabile; necesse est ergo edificationem
esse actum. Edificatio autem motus quidam est. At non
eadem quemadmodum ratio in aliis motibus.

[illegible]

Quod aut bn dictu sit / manifestu e ex quibz
alii de ipo dicut / et ex eo q no facile e diffi
nire alit ipm / Neqz eni motu i alio gne pone
re utiqz aliquis / Manifestu aut intedentibus quo
mo ponut quida ee ipm alteritate / et inequali
tate / et q no e ens motu

hic ostendit diffinitionem motus ee bn datam ex sermonibus aliorum / primo dicit q ex diffinitionibus quas posuerunt antiqui / et eciam ex eo q impossibile e ponere motum in aliis generibus qm ipse posuit ... q diffinitio motus e bn data ...

Quorum nullu e necessarium moveri neqz si alia
sint neqz si inequalia neqz si no sint

hic destruit eas ... per duas raciones / Si motus e inequalitas / aut alteritas / aut non ens / tunc necesse e omne aliud aut inequale aut omne non ens moveri / s3 hoc e falsum / et hunc solum destruit consequens

S3 neqz mutatio in hec neqz ex hiis magis 3
q ex oppositis

Secunda racio ad idem talibus ... magis videtur ee in alteritate quam in eorum oppositis ...

Causa aut in hoc ponere q indeterminatu
quodda videtur ee motus / alterius aut coordinaco
nis / ex eo q sunt privativa / indeterminata sunt neqz
eni hoc / neqz tale / neqz huiusmodi / neqz unu
predicamentu / neqz aliorum predicamentorum

hic dat causam quare dederunt tales diffinitiones dicens / primo / q q sic diffinierunt videbatur q motus sit quodda indeterminatum ... et ut dicit com(mentator) pitagorici posuerunt duas coordinationes / quarum una est ea que sunt in capitulo bonorum / et alia continet ea que sunt in malo privationum ... et motum sciendum q e privativum / et racionem ... in coordinacioni privacionis posuerunt omnia ... / et sic huiusmodi dixerunt eum ee motum

Videri aute indeterminatu ee motu / causa est
q neqz in potencia eorum que sunt ... / neqz i actu
est ponere ipm / neqz eni possibile ee quantum mo
veri ex necessitate / neqz quod actu quantum est

hic dat causam quare sic posuerunt / et e q videntur q nec est solum in potencia ... / nec aliquid quod 3 in potencia actu / nec putabant ... et ideo putabant motum esse indeterminatum Et motus quidam actus

Et motus quidem actus quidam videtur ee / imperfectus autem
Causa aut / q imperfectum quod possibile cuius e / actus / propter hoc i
difficile 3 ipm accipere quid sit

hic removet illorum errore ... nec est potencia solum / nec actus purus / s3 actus imperfectus per duas raciones / prima motus e actus mobilis secundum q mobile / et secundum q imperfectum / s3 ... q mobile e imperfectum / ergo motus e actus imperfectus / et addit q propter hoc difficile 3 accipere quid sit motus ...

Aut enim in privatione nature est potentia, aut in potentia,

aut in actu simpliciter, horum autem nullum utique

amens relinquitur. Reliquum ergo aut quod predicitur motus actum quidem quendam [illegible]

Movetur autem et movens physice omne sicut dictum est,

est, quod est potentia mobile et cuius immobilitas quies

est. Cui enim motus inest, huius immobilitas quies est.

[illegible]

Aut agere enim ingenitum huiusmodi ipsum movere

est. Hoc autem facit tactu, quare simul et patitur. Unde

motus actus mobilis ut mobile. Accidit

hoc autem tactu motivi, quare simul et patitur.

[illegible]

Speciem autem semper existimabit aliquam movens,

aut enim hoc aut quale aut quantum, que erit

principium et causa motus cum moveat, ut actu homo

facit ex potentia existente homine hominem.

[illegible]

Et dubium autem manifestum est quod est motus in mobili,

actus enim huiusmodi et ab hoc [illegible]

[illegible]

Motus autem actus non alius est. Oportet quidem enim

actum utriusque. Mobile quidem enim est in ipso posse,

movere, movens autem in ipso operari vel agere.

Sed est activum mobilis. Eodem autem similiter unus utrorumque

actus, sicut idem spatium est unum ad duo et duo ad

unum, et ascendens et descendens. Hec quidem enim

sunt unum, ratio autem non una. Similiter autem est et in movente

[illegible]

Habet autem dubitationem rationabilem. Necesse est enim fortassis esse quendam actum activi et passivi sunt. Quod enim actio, illius autem est passio. Opus enim et finis huiusmodi quidem actio, illius autem passio.

Hic ostendit 2am dubitationem esse rationabilem, et primo dicit quod [illegible] sit operationes moventis et moti et diversi sunt ex hoc [illegible]

Cum igitur utraque sint motus, si quidem altera, in aliquo sunt. Aut enim utraque in patiente et moto sunt, aut in agente utraque, aut actio quidem in agente, passio quidem in patiente est. Si autem oportet hanc actionem vocare, equivoce utique sit.

Sub distinctione et plus ponit ipsam 2o [illegible] aut neque [illegible] primo probat primo proseque quo ad hanc partem si sunt diversi 2o quo ad hanc partem si actus eorum sint idem et si unus et plus prosequitur quidem dubitationem de membris et si actus moventis et moti sunt diversi tamen utique sunt motus aut utique est in agente aut utique in patiente aut motus qui est actio est in agente et motus qui est passio est in patiente. 3m membrum non ponit sed quod actio sit in patiente et passio quod hoc non contingit nisi equivocando actionem et passionem et causa

Sed si hoc est, in movente motus erit; eadem enim ratio est in movente et in moto. Quare [illegible] aut omne movens movebitur, aut habens motum non movebitur. Si autem utraque in moto sunt, et in patiente et actio et passio, et doctio et doctrina, cum duo sint in addiscente, primum quidem quod actus uniuscuiusque non in unoquoque erit. Postea inconveniens est per duos motus simul moveri. Erunt namque alterationes due unius et in unam speciem, sed impossibile.

Hic destruit membra dicte divisionis et primo si dicatur quod motus sit actus in agente et passio in patiente [illegible] si sic esset, necesse esset quod actio sit motus, aut omne movens movetur aut aliquid habens motum non movetur quorum utrumque est falsum et per eandem rationem sic destruitur 2m membrum si utrumque esse in movente et hoc ipsum non destruit. Si autem in utroque. Si dicatur quod utrumque actus est in patiente destruit hoc et ducit ad duo inconvenientia. Primum est si sic esset tunc actus unius erit in quo alio [illegible] et actus et actio agentis in patiente. 2m est quod si sic esset tunc actio et passio essent diversa secundum speciem tunc patiens per duos motus diversos secundum speciem moveretur in eadem specie

Sed si unus erit actus, sed inrationabile est et duorum et alterorum specie eundem et unum esse actum, et erit si quidem doctio et doctrina idem et passio et actio, et agere cum pati, et docere cum addiscere idem, quare necesse est omnem docentem discere, et agentem pati.

Hic prosequitur aliam partem divisionis sed si dicatur quod sit idem actus diversorum specie quod est impossibile 2m est quod omne agens est patiens et universaliter agere pati et universaliter sequitur docentem addiscere quidem [illegible]

20 Aut neque alterum actum in altero esse inconveniens, est enim doctio actus docentis, quodam tamen et non decisus, sed huius in hoc. Neque enim unum duobus prohibet

nichil enim esse actum non sicut esse idem sed sic est quod potentia est ad aliquid agens

[illegible]

Neque necesse est docentem addiscere, neque si pati et agere idem est, non tamen tanquam ratio sit una, quod quid erat esse dicere, sicut tunice et indumenti, sed sicut via una a Thebis ad Athenas et ab Athenis ad Thebas, sicut dictum est prius; non enim omnia eadem insunt quibuscumque modo eisdem, sed solum quibus esse idem est. At vero neque si doctio et doctrina idem, et discere et docere, sicut neque si spatium unum distantium sit, et distare hinc illuc et inde huc unum et idem est. Omnino autem dicere est neque doctio cum doctrina neque actio cum passione idem proprie est, sed motus cui hec insunt; hoc enim huius in hoc et huius ab hoc actum esse ratione alterum est.

[illegible]

Quid igitur motus sit, et universaliter et secundum partem dictum est; non enim immanifestum est quomodo determinabitur specierum unaqueque ipsius: alteratio quidem enim alterabilis secundum quod alterabile endelechia est. Amplius autem notius quod potentia activi et passivi in quantum huiusmodi simpliciter, et iterum secundum unumquodque, ut edificatio aut medicatio. Eodem autem dicetur modo et de aliis motibus singulis.

[illegible]

Quoniam autem de natura scientia est circa magnitudines et tempus et motum, quorum unumquodque necesse est aut infinitum aut finitum esse, et si non omne sit infinitum aut finitum, ut passio aut punctum; talium enim quoddam fortasse nullum necesse est in altero horum esse; utique erit de natura negotiantem

considerare si est aut no est si est quid est

determinato de motu hic incipit determinare de quibusdam ut in primo et 3° libro et de infinito, et primo dicit quod phisici est considerare de infinito, et in hoc simul dat intentionem et dat modum agendi. 2° ibi esse autem aliud. Exequitur de infinito, et in prima parte dat transitum supraponens a rei natura quare naturalis est considerare de eis quibus finitum et infinitum sunt attributa, ut de quantitate tempore et motu, et ut ponit. ... que sunt de consideratione phisici, ut predicta et passio sunt quantitas, neque sunt finita neque infinita, quia passio non est ... nisi passiones et predicta ut per se, ut passiones, et per naturam ... quod non est phisici considerare de infinito vel finito ... de lineis ... et ... ad phisicum considerari de infinito

27 Signum autem quod huiusmodi sit ipsa consideratio de ipso est, omnes enim qui videntur ratiocinabiliter tetigisse phiam faciunt sermonem de infinito, et omnes tamquam principium quoddam ponunt eorum que sunt. Hic autem per locum a rei iudicio probat naturalis est considerare de infinito per hoc quod omnes qui loquuntur speculati sunt infinito omnes enim dixerunt infinitum esse principium eorum que sunt aut cognitionis principium.

Alii quidem quemadmodum pitagorici et plato per se, non sicut accidens alicui alteri, sed sicut substantiam ipsum esse infinitum.

Hic dat duas opiniones pitagoricorum et platonicorum, prima est pitagoricorum dixerunt infinitum esse in rebus sensibilibus et hic principium posuerunt materiale ... et non esse separatum a sensibilibus, et dixerunt esse extra infinitas, posuerunt esse ... infinitum esse extra celum, plato vero non posuit infinitum esse extra celum quia non posuit ... esse aliquod corpus, ut esse posuit ... ydeas quas posuit, quia formam ipsum non sunt in loco dixerunt tamen principium esse ...

Preterquam pitagorici quidem in sensibilibus neque enim abstractum faciunt numerum et erit extra celum infinitum. Plato autem extra nullum esse corpus neque ydeas, eo quod neque sunt, ipse tamen infinitum et in sensibilibus et in illis esse.

Hic dat duas differentias ... ponunt ... infinitum

126 Et hii quidem infinitum esse parem, hic quidem enim comprehensus et sub impari relictus adhibet hiis que sunt infinitatem. Hic dat differentias inter eos et est quod pitagorici posuerunt unum quod, ut impar ... esse causam infinitatis, plato vero posuit duo esse causam infinitatis sed magnum et parvum, dixit enim magnum esse causam additionis in infinitum et parvum esse causam divisionis in infinitum. In hac differentia sic procedit, primo ponit primam partem differentie secundum opinionem pitagoricorum, 2° ponit duas rationes confirmantes eorum opiniones ibi signum autem, prima est quia numerus par est divisibilis in duo media et ita adveniet in alia duo media et in infinitum numerus impar ~~primus additus unitati salvat eandem formam ... quia fit numerus~~ autem quia non est divisibilis sic non est causa indivisibilitatis in rebus et infinitatis

Signum autem huiusmodi est quod contingit in numeris, circumpositis enim gnomonibus circa unum et extra aliquando quidem aliam fieri speciem, aliquando autem unam. Plato autem duo infinita magnum et parvum. Quia numerus impar primus additus unitati salvat eandem formam numeri quia fit numerus quadratus sed quaternarius. Similiter si 2us numerus impar addatur adhuc illi quadrato ut ternarius ad quaternarium adveniet salvatur eadem forma numeri, quia numerus est sed novenarius, et semper adde numerum imparem unitati in se vel unitati in eo salvatur eadem forma numeri. Si vero additur numerus par unitati mutatur forma numeri, ut si binarius addatur unitati provenit triangulus. Si vero ... apponatur 2us numerus par provenit exagonus, quod est alia species numeri. Et novenarius numerus quadratus est qui fit ex ductu alicuius numeri in se semel, ut bis duo sunt 4or, ter tria sunt novem. Ex quo patet quod numerus par est causa infinitatis in entibus et numerus impar infinitus

de natura aut omnes semper subiciunt alterum quod
nunc in finito dicitur elementorum ut aquam aut aerem
aut medium horum. infinita aut faciunt elementa quaecumque
infinita faciunt

hic ponit opiniones illorum qui loquuntur de infinito [illegible]

Quicumque aut infinita faciunt quemadmodum Anaxagoras et
Democritus, hic quidem ex similibus partibus, ille aut
ex omni semine figurarum contactu continuum infinitum
esse dicit

hic tangit opinionem Anaxagorae et Democriti [illegible]

28 Et hic quidem quamlibet partem esse similiter mixtam toti ex
eo quod videt quodlibet ex quolibet fieri. hinc enim
videtur et similiter aliquando omnes res affirmare esse ut hic caro
et hoc os et sic quodlibet et omnia itaque et simul. principium enim
non solum in unaquaque disgregatione sed et omnium est

[illegible]

Quoniam enim omne quod fit ex huiusmodi fit corpore
omnium est congregatio principium quidem non simul et quoddam principium esse
congregationis, hoc aut est unum quod ille vocat intellectum.
intellectus aut ex principio quodam operatur intelligens. quare
necesse est simul aliquando omnia esse et incipere moveri aliquando

[illegible]

Democritus aut nihil alterum ex altero
primorum fieri dicit tamen ipsum commune corpus omnium est
principium magnitudine secundum partes et differens figura.

30 Quod igitur convenientis sit physici haec speculari manifestum

hic exequitur aliud [illegible] Democriti [illegible]

Racionabiliter autem et principium ipsum ponunt omnes; neque enim

frustra possibile est ipsum esse, neque aliam potentiam inesse ipsi

nisi sicut principium. Omnia enim aut principium sunt aut ex principio; in-

finiti autem non est principium; esset enim utique finis.

hic ponit duas rationes eorum qui posuerunt infinitum esse principium [illegible]

Amplius autem et ingenitum et incorruptibile sicut principium quoddam;

quod enim fit necesse est accipere finem, et finis

est omnis corruptionis [illegible]

Propter quod sicut dicimus, non huius principium, sed hoc aliorum

videtur esse, et continere omnia et omnia gubernare, sicut aiunt

quicumque non faciunt praeter infinitum alias causas,

ut intellectum aut concordiam; et hoc esse divinum; immor-

tale enim et incorruptibile est, sicut ait Anaxi-

mander et plurimi physiologorum.

hic concludit quod infinitum [illegible] aliorum continens et gubernans omnia [illegible]

31 Esse autem aliquid infinitum fides ex

quinque contingit maxime intendentibus, et ex tem-

pore; hoc enim infinitum.

[illegible]

Et ex magnitudinum divisione; utuntur enim mathematici

infinito.

[illegible]

Amplius si sic utique solum non deficit fieri et corrumpi,

si infinitum sit unde aufertur quod fit. Amplius quia finitum semper ad aliquid finitur,

quare necesse nullum esse finem, si semper finire necesse

est alterum ad alterum.

[illegible]

Maxime autem et maxime quod communem facit dubitationem

omnibus; propter enim quod in intellectu non deficit, et numerus

infinitus videtur esse, et mathematice magnitudines et quod est extra celum.

[illegible]

Infinitu aut cu sit ext et corpus infinitu videt esse et mudi. quid em magis vacuu hic qz ibi

Et quidem in uno loco et ubiqz ee magnitudinem

Sil' aut et si vacuu e et locus infinitus et corpus infinitu nece e ee. cotinge em ab ee nihil

dift in ppetuis

[illegible]

Habz aut dubitatoz de infinito cosideratio et

nagz no ee ponetib multa impossibilia accidut

et ee. Amp aut qualit est. an ut sicut sba

an sicut accns p se alicui ne aut neulit. Sz ni

chillomi e infinitu et infinita multitudine.

Maxie aut e phici considerare si e magni

tudo sensibilis infinita

[illegible]

Primu igit determinand quot mod

dicit infinitu. Uno quide mo quod impossibile est

trasire eo q no aptu natu e trasiri ut e vox

invisibilis. Aliud aut trasitu hns interminabilez

aut quod vix aut qd aptu natu est habe no ha

bz trasitu aut fine. Amp infinitu ee aut sm

appoz aut sm divoz aut utroqz modo

[illegible]

Separatu quide igit e infinitu a sen

sibilibus cu ipm aliqd ens infinitu impossibile est

Si nagz neqz magnitudo neqz multitudo est

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Si aut̃ sm̃ accñs ẽ infinitũ nõ erit utiqȝ

elementũ eorũ que sunt sm̃ q̃ ẽ infinitũ sicut

neqȝ invisibile locutionis q̃uis vox sit invisibilis

Amp̃ q̃m ɔtingit ẽẽ ipm̃ infinitũ siquidẽ nõ

et nũm et magnitudinẽ quorũ ẽ p se passio

quoddã infinitũ Adhuc enĩ minꝰ necẽ q̃ȝ nũm et

magnitudinẽ

Maniẽ aut̃ ẽ quod nõ ɔtingit infinitũ

ẽẽ sicut actu ens et sicut sbãz et pn̄m Erit

enĩ quodlibȝ ipĩꝰ acceptũ infinitũ si ptibile infi-

nito enĩ ẽẽ et infinitũ idẽ est Si sbã infinitũ

est et nõ de sbĩeto q̃r aut indivisibile aut infi-

nita divisibile multa aut̃ infinita ẽẽ idẽ impoĩe

est At vero sicut aeris ps aer et sic infiniti infi-

nitũ siquidẽ sbã est et pn̄m Impartibile ergo et indi-

sibile ẽ sȝ impoĩe ȝ actu ẽẽ infinitũ sȝ si sic dcm̃

ẽ q̃r nõ ɔtingit quantũ enĩ aliquã necẽ est ẽẽ

Sm̃ accñs ergo ẽ infinitũ sȝ si sic dcm̃ ẽ q̃r nõ co-

tingit ipm̃ dicere pn̄m sȝ illud cui accidit

sicut aerẽ aut par q̃re inɔ̃ve utiqȝ enunciabũt

dicentes sicut pitagorici dicunt simul enĩ sbãm faciũt

infinitũ et ptiunt

Sȝ fortassis h̃ quidẽ est vlis

qõ magis sȝ ɔtingit in mathẽ̃ infinitũ ẽẽ et intel-

ligibilibꝰ et in nullã hn̄tibꝰ magnitudinẽ Nos aut̃

intendimꝰ de sensibilibꝰ et de quibꝰ facimꝰ sciãz

Ratione quidem igitur speculantibus ex hiis non videbitur non esse utique. Si enim est corporis ratio plano terminatum, non erit utique corpus infinitum neque intelligibile neque sensibile.

[illegible]

At vero neque numerus sic ut separatus et infinitum: numerabile enim numerus aut habens numerum. Si igitur numerabile possibile est numerari et transire, utique possibile erit infinitum. Physice autem magis considerantibus de hiis neque enim possibile est compositum esse neque simplex. Compositum quidem non erit infinitum corpus si finita elementa sunt multitudine. Necesse enim plura esse et equare semper esse contraria et non esse unum ipsorum infinitum. Si enim quantumcumque deficiat potentia que in uno corpore a potentia alterius, ut si ignis finitus sit, aer autem infinitus est, aut equalis ignis equali aeri in potentia quantumcumque multiplicatus, solum autem numerum quendam habens, tamen manifestum quod infinitum excellit et corrumpit finitum.

[illegible]

Unumquodque autem infinitum esse impossibile est. Corpus enim est quod in omnem partem habens dimensionem, infinitum autem quod infinite distans est; quare infinitum corpus omniquaque distans erit in infinitum.

[illegible]

At vero neque unum contingit esse corpus infinitum et simplex, neque quod dicunt sicut quidam preter elementa est ex quo alia generant, neque simpliciter.

[illegible]

Sunt enim quidam qui hoc faciunt infinitum sed non aerem
aut aquam, quatenus non alia corrumpantur ab infinito
ipsorum; habent enim ad invicem contrarietatem, ut aer quidem
humidus, aqua autem frigida, ignis vero calidus; quorum
si esset unum infinitum corrumperet iam alia. Nunc autem
dicunt alterum esse ex quo hec sunt.

Impossibile est esse huiusmodi, non quia infinitum, de
hoc quidem enim commune quoddam dicendum est et de omni similiter
et aere et aqua et quolibet, sed quia non est huiusmodi
corpus sensibile extra nominata elementa. Omnia namque
quod ex quo sunt et resolvuntur in hoc, quare esset
utique hoc preter aerem et ignem et terram et aquam;
videtur autem nullum.

Neque igitur ignem neque aliorum elementorum
nullum contingit infinitum esse aliquod. Omnino enim
et preter id quod infinitum sit aliquid ipsorum impossibile
esse si infinitum sit, aut esse aut fieri unum ipsorum,
sicut dicit Eraclitus omnia fieri aliquando ignem. Eadem
autem ratio et de uno ut faciunt ex elementis physici;
omne enim mutatur ex contrario in contrarium ut ex frigido
in calidum. Oportet autem de omni in hiis considerare si contingat
aut non contingat corpus sensibile esse infinitum. Ex quo
autem impossibile sit omne corpus sensibile esse infinitum
ex hiis manifestum.

Aptum enim natum est omne sensibile alicubi esse
et locus aliquis est uniuscuiusque et idem partis
et omnis ut totius terre et glebe et ignis
et scintille. Quare si quidem sit eiusdem speciei

aut immobile erit aut semper movebitur et impossibile est. Quid enim magis deorsum aut sursum aut alicubi dico autem et si gleba sit alicubi ipsa movebit aut ubi manebit. locus enim infinitus est erit sibi cognati corporis. utrum igitur continebit totum locum et quomodo. que igitur et ubi mansio et motus ipsius aut ubique manebit non ergo movebitur aut ubique movebitur non ergo stabit

Hic ostendit quod nullum corpus sensibile est infinitum per has duas simile specie dissimile specie. Et primo premittit duas suppositiones ad suam intentionem. Prima est quod omne corpus sensibile habet locum aliquem [illegible] et secundum quem [illegible] subiunctam alia sit tertia que est quod omne corpus sensibile habet duo loca in quorum uno quiescit naturaliter et in alio violenter. Secunda suppositio est quod idem est locus totius terre et unius glebe. Et tunc dicit quare si intendit talis ratio: nullum corpus simile specie aut dissimile specie est infinitum; omne corpus sensibile est tale, ergo etc. Et probat in primo partem maiorem: si aliquod corpus simile specie esset infinitum aut omnino esset immobile aut moveretur, sed utrumque est impossibile, et declarat [illegible] si aliquod corpus simile in specie sit infinitum ut terra sequitur quod aliqua pars ipsius non occupat totum locum velut una gleba, sed aut omnino movebitur et [illegible] quia idem est locus totius et partis per secundam suppositionem, et ita ubique terra erit ut in loco proprio secundum eos supposita ypothesi [illegible] et ita si quiescit in uno loco [illegible] aut semper movebit secundum eos supposita ypothesi, si quod aliquod corpus simile in specie sit infinitum [illegible] semper habeat locum naturalem per primam suppositionem et non magis appetitur ei unus locus infinitus quam alius, semper erit extra locum sibi proprium et sic semper movebitur. [illegible] et illud quod [illegible] quiescit [illegible] habet duo loca in quorum uno quiescit et in alio movetur si infinitum habet unum locum [illegible]

Si autem dissimile est esse dissimiles et loci sunt et primum quidem non unum corpus omnibus est sed aut in tangendo. Postea aut et finita hec erunt aut infinita specie et finita quidem non esse possibile erunt enim alia quidem infinita alia vero non. Si omne infinitum ut ignis aut aqua. Corrumpetur autem quod tale contrariis erit sicut dictum est prius. Et propter hoc

hic ostendit [illegible] quod nullum corpus dissimile specie est infinitum et primo facit hoc [illegible] [illegible] ad quod [illegible] corpus est unum solum per contactum ad quod [illegible] si corpus [illegible] dissimile esset infinitum tunc loca [illegible] [illegible] dissimilia specie et sic [illegible] quod totum infinitum [illegible] ex partibus [illegible] non esset unum nisi per contactum [illegible] ex dicta ypothesi [illegible] tale corpus esset infinitum [illegible] sed finita aut infinita specie sed utrumque est impossibile quod [illegible] et finita [illegible] [illegible] infinitum esset in [illegible] aut [illegible] aliud elementum infinitum corrumperet alia sibi contraria ut prius ostensum est [illegible]

Et propter hoc nullus unum et infinitum ignem fecit neque terram physicorum sed aut aerem vel aquam aut in medio eorum quoniam locus utriusque manifeste erat determinatus. hec autem sunt ad ambo sursum et deorsum

hic adducit signum ad hoc dicens quod nullus antiquorum posuit aliquod elementum esse infinitum [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible] [illegible] loca [illegible] [illegible] sunt determinata [illegible] sursum et deorsum et ita quod ignis habet levitatem [illegible] et terra gravitatem [illegible] aer et aqua habent utrumque [illegible] gravitatem et levitatem

Si aut infinita et simplicia sunt/ et loci
infiniti/ et elementa infinita erunt/ Sz aut
aut hoc impossibile est/ et loci finiti sunt/ totum finitum
necesse est. Impossibile enim est non coequare locum et corpus/ neque
enim locus omnis maior esse quam quantum contingit esse corpus
Simul autem neque infinitum esse corpus neque corpus
maius quam locus/ aut enim vacuum erit aliquid aut
corpus nusquam aptum natum est esse.

Anaxagoras autem inconvenienter dicit de infiniti mansione/ firmare enim ipsum seipsum dicit infinitum/ hoc
autem est/ quia in seipso est/ aliud enim continet nichil
/tamquam ubi utique aliquid sit aptum natum sit ibi esse
/hoc autem non verum est/ erit enim aliquid alicubi vi
et non ubi natum esse est.

Si igitur maxime non movetur totum quod
in seipso/ neque firmatur et in seipso est/ immobile esse
necessarium est Sz quia non aptum natum sit moveri/ dicendum
est non enim sufficiens est sic dicentem evadere. Erit
utique et quodlibet aliud non motum/ sed aptum natum esse
nichil prohibet/ quoniam et terra non fertur/ neque si infinita
esset coherceatur tamen a medio/ sed non quia non aliud ubi
utique ferretur maneret in medio/ sed quia non aptum natum esse
sic. Sz tamen liceat utique dicere/ quod firmat seipsam.
Si igitur neque in terra hec causa est cum sit infinita
/sed quia gravitatem habet/ grave autem manet in medio
/similiter autem et infinitum manet utique in seipso propter
quandam aliam causam/ sed non quia infinitum est et firmat
ipsum seipsum.

q(uod) infinitu(m) quiescat q(uia) fulciat seipsu(m) tu(n)c quelib(et)

Sil'r aut(em) manifestu(m) q(uod) et si sit quieb(us) p(ro)b(us) indi-
gebat mane(re) sicut eni(m) infinitu(m) in seipso manet
se fulcieb(us) sic et quieb(us) p(ro)b(us) si amplia(us) manebit
totius enim et partes similes sunt loci sicut terre
totius et glebe deorsum et omnis ignis et scintil-
le sursum quare si infiniti locus q(uod) sit in seipso
et ide(m) partis manebit ergo in seipso

/contra causam / quia est in se fla(ta) / si enim totum corpus infinitum esset in se fulcitum / et p(ro)pt(er) hoc quiesceret in seipso / tunc similiter quelibet corporis illius esset in se fulcita / et in se quiesceret / eo quod sunt loci totius et partis ut predictum est

Omnino autem manifestum est q(uod) impossibile simul dicere
infinitum corpus et locum quemadmodum in corporibus esse
Si omne corpus sensibile aut gravitatem habet aut le-
vitatem et si grave quidem in medium natura habet ferri si
vero leve sursum necesse enim et infinitum corpus

hic ondit q(uod) non corpus sensibile est infinitum per p(ro)prietates consequentes ad ipsum / et primo per naturam gravitatis aut levitatis / sic / omne sensibile habet gravitatem aut levitatem / si ergo corpus sensibile esset infinitum haberet gravitatem aut levitatem quod est impossibile

Impossibile autem aut omne utrumque aut medium utrum-
sustinere eorum aut dividens aut quo infiniti
erit hoc quidem sursum illud autem deorsum aut ultimum
aut medium

hic dicit quare est impossibile ondendo q(uod) nullum corpus infinitum esset grave vel leve / et dicit primo q(uod) infinitum non est secundum totum grave vel secundum totum leve / nec potest esse secundum unam medietatem grave / et secundum aliam leve / et probat illud ultimum per hoc / q(uod) infinitum non potest dividi in duo equalia / et q(uod) sic esset tunc una eius medietas esset sursum et alia deorsum quod est impossibile / hujusmodi enim loca finita sunt / sursum enim et deorsum dicunt terminos finitos / et infinitum non est in loco finito / secundum quodlibet incedit onde q(uod) infinitum non est totum grave vel leve nec etiam secundum unam medietatem grave / et secundum aliam leve / ut ce(lum)

Amplius omne corpus sensibile in loco
est loci autem species et differentie sursum et deorsum ante et
retro dextrorsum et sinistrorsum et hec non solum ad
nos et positione sunt sed in ipso toto determinata sunt
Impossibile autem in infinito hec esse Similiter autem si est
impossibile locum esse infinitum in loco autem omne corpus
est impossibile est infinitum esse aliquod corpus

hic ondit q(uod) nullum corpus sensibile est infinitum per naturam loci sic / omnis locus est finitus / ergo omne corpus sensibile est in loco finito / et ita finitum / probat minorem per hoc q(uod) differentie loci que sunt sursum deorsum etc sunt determinate et finite / non solum quo ad nos et secundum positionem

At vero q(uod) alicubi est in loco est et
quod in loco est alicubi est Igitur neque quantita-
tem possibile est infinitam esse quantum enim aliquid erit

si ponatur esse sensibile / aut sursum vero q(uod) infinitum secundum hoc

Ut sit aut medietatem secundum medietatem grave et secundum mediam leve aut utrumque secundum unam partem duas vel plures grave secundum alias vero leve

et quod in loco est alicubi hec aliqui textus sicut et quod est quantum habet aliquid deinde quanti

ut bicubitum aut tricubitum. Haec enim significant quando sit et in loco quia alicubi. Hoc autem aut sursum aut deorsum aut in alia aliqua distantia quae sunt sex. Horum autem unumquodque terminus aliquis est.

[illegible commentary]

Quod quidem igitur actu non sit corpus infinitum manifestum ex his. Est autem si non sit infinitum simpliciter multa impossibilia accidant manifestum est. Temporis enim erit quoddam principium et finis et magnitudines non divisibiles in magnitudines et numerus non erit infinitus. Cum autem determinata sint neutro modo videntur contingere, opus arbitro est, et manifestum quod sic quidem est sit autem non. Dicitur enim esse aliud quidem potentia aliud vero actu et infinitum quidem est appositione, est autem et ablatione. Magnitudo autem quod quidem actu non sit infinita dictum est, divisione autem est. Non enim difficile interimere indivisibiles lineas. Relinquitur enim potentia esse infinitum.

[illegible commentary]

Non oportet autem potentia ens accipere sicut si possibile hoc statuam esse, quod et erit haec statua, sic et infinitum quod erit actu. Sed quoniam multipliciter esse, quemadmodum dies est et agon in semper aliud et aliud fieri, sic et infinitum. Et namque in his et potentia est et actu. Olympia enim sunt et in posse agonem fieri et in eo quod sit.

[illegible commentary]

Aliter autem et in tempore manifestum quod infinitum et in hominibus et in divisione magnitudinum.

[illegible commentary]

Omnino quidem enim sic est infinitum semper aliud et semper aliud accipiendo et acceptum quidem per esse finitum sed semper alterum et alterum. Quare infinitum non oportet accipere sicut hoc aliquid ut hominem aut domum sed sicut dies dicitur et agon quibus esse non sicut substantia quedam facta est sed semper in generatione et corruptione finitum sed semper alterum et alterum

hic comparat inter dictos modos infiniti ad invicem et primo secundum generationem et intendit quod in dictis illis ita est infinitum quod semper est accipere unam partem post aliam, acceptum tamen semper est finitum, et in accipiendo aliud post aliud non est devenire ad terminum, ex quo concludit quod quare infinitum quod infinitum non habet esse completum sicut aliqua substantia cuius partes sunt simul sed habet esse sicut ea quorum esse semper est in fieri ut dies et agon

Sed in magnitudinibus quidem permanente accepto accidit hoc, in hominibus autem et tempore corruptis sic ut non sit deficere

hic dat differentiam inter modos predictos et est quod divisio in magnitudinibus procedit in infinitum accipiendo unum post aliud ita quod prius accepta remanente in esse non deficit divisio, in tempore autem et in hominibus non est ita sed corruptis acceptis non est deficere in accipiendo partes posteriores

Quod autem est secundum appositionem idem quodammodo est et ei quod secundum divisionem. In finito enim secundum appositionem fit conversim: enim quod divisum videtur infinitum sit appositum videbitur ad determinatum

Comparat infinitum secundum divisionem ad infinitum secundum appositionem intendens quod quodammodo infinitum secundum appositionem quodammodo est idem cum infinito secundum divisionem, licet conversim, quia cum in appositione procedit ex una parte et divisio ex alia parte procedit in infinitum una tamen convertitur ad aliam

Infinita enim magnitudine si accipiens aliquid determinatum accipiet eadem ratione non eadem aliqua magnitudine ratione accipiens non transibit finitum. Si vero sic augmentet rationem ut semper eandem aliquam sit accipere magnitudinem pertransibit propter id quod omne finitum removetur quolibet finito

Aliter quidem igitur non est. hic manifestat hic intendens quod si ab aliqua magnitudine fiat divisio per partes secundum eandem proportionem et non secundum eandem magnitudinem stabit divisio sed erit processus in infinitum. Si autem divisio fiat per partes secundum eandem magnitudinem est consumitur totum et stabit divisio

Sic autem infinitum potentia est et divisione et actu autem est sicut dicimus esse diem et agona et potentia sic sicut materia et non per se sicut finitum

Concludit quod divisio magnitudinis in infinitum est quodammodo eadem secundum appositionem in infinitum et declarat hic quod modus essendi in eis est uniformis, infinitum utrobique est in potentia et in potentia dat tamen quare infinitum est semper in potentia et est quia esse ipsius infiniti est sicut materie et non forme, esse enim materie est infiniti et in potentia, forme vero et finis sunt in actu ita quod forme debetur finitas

Et per se sicut finitum est quod esse materie est infiniti et in potentia, forme autem et finis sunt in actu finitas. Ideo plus est forme et infinitas materie. In post declarabitur quod infinitas in re est secundum materiam et finitas secundum formam.

Et secundum appositionem igitur sic infinitum potentia, quod idem dicimus quodammodo esse ei quod est secundum divisionem. Semper quidem enim aliquid ipsius extra est accipere.

[illegible]

Non tamen excellit omnem determinatam magnitudinem sicut in divisione excellit omne determinatum et erit minus. Quare excellere omne secundum appositionem neque potentia possibile est esse, si quidem non secundum accidens actu infinitum, sicut dicunt physiologi extra corpus mundi, cuius substantia est aer aut aliquid huiusmodi. Sed si non possibile est infinitum corpus sensibile actu sic, manifestum quoniam neque potentia utique erit secundum appositionem, sed aut sicut dictum est e contrario divisioni.

[illegible]

Enim Plato propter hoc infinita duo fecit quia et in augmentum videtur excellere et in infinitum vadere et ad inchoationem faciens tamen duo non utitur. Neque enim in numeris quod secundum divisionem infinitum est, unitas enim minimum est, neque in augmentum, usque ad decadem enim facit.

[illegible]

Cadit autem contrarium esse infinitum quam sicut dicunt. Non enim cuius nihil est extra, sed cuius semper aliquid est extra, hoc infinitum est. Signum autem est et namque anulos infinitos dicunt habentes suppositionem quod semper est extra accipere secundum similitudinem quandam dicentes, non tamen proprie. Oportet autem et hoc esse et non aliquando idem accipi. In circulo autem non sic fit, sed semper quod est consequens solum alterum. Infinitum quidem igitur hoc est cuius secundum quantitatem accipientibus semper aliquid est accipere extra.

[illegible]

Cuius autem nihil est extra, hoc perfectum est
et totum. Sic enim diffinimus totum, cui nihil abest,
ut hominem totum aut archam. Sicut autem singula-
re sic et quod proprie totum, ut quod totum cuius nihil est
extra. Cuius autem absentia est extra, non omne quod absit.
Totum autem et perfectum aut idem penitus aut propinquum
secundum naturam. Perfectum autem nullum non habens fine.
Finis autem terminus est.

Unde melius opinandum Parmenidem Melisso
dicere. Hic quidem enim infinitum totum dicit, totum
autem finitum a medio equale pugnans. Non enim
ut linum lino est continuare omni et toti infinitum.

Cum hinc accipiunt dignitatem de infinito quod
omnia continet et omnia in seipso habet propter id quod habet simili-
tudinem quandam cum toto. Est enim infinitum perfectionis
materia magnitudinis et quod potentia totum,
actu vero non.

Divisibile autem et ad subtractionem
et ad oppositam appositionem.

Totum autem et infinitum non secundum se sed secundum aliud
et non continet sed continetur inquantum infinitum. Unde
ignotum est inquantum infinitum est. Speciem enim non habet
materia. Quare manifestum quod magis est in parte ratione
sit infinitum quam in toto. Pars enim materia toti sicut
es statue.

Nisi si continet in sensibilibus et intelligibilibus
magnum et parvum oportet continere intelligentiam
magis aut minus ignotum et indeterminatum
continere et determinare.

Quoniam autem rationabiliter accidit et quod secundum appositionem
non esse videtur infinitum sic ut omnem
excellat magnitudinem, in divisione autem
esse: continetur enim sicut materia intus et in infinitum
continet autem species.

Rationabiliter autem est et in numero quidem ad minimum
esse terminum, ad plus autem semper omnem excellere
multitudinem. In magnitudinibus autem
contrario in minus quidem excellere omnem magnitudinem,
sed in maius non esse magnitudinem infinitam.

Causa autem est quod unum est indivisibile quodcumque
unum sit, ut homo unus homo et non multi; numerus
autem est uno plura et quantitates quaedam; quare
necesse est stare ad indivisibile. Duo namque et tria
denominativa nomina sunt, similiter et aliorum numerorum unumquodque.

In plus autem semper est intelligere; infinitae enim
sunt dichotomiae magnitudinis; quare potentia
quidem est, actu vero non, sed semper excellit acceptum
omnem multitudinem determinatam; sed non determinabilis
est, separabilis est hic numerus dichotomiae, neque manet

infinitas sed fit semper sicut et tempus et numerus temporis

dat causam quare appositio non procedit in infinitum et est quia divisio magnitudinis procedit in infinitum et ex divisione magnitudinis causatur appositio numeri [illegible] quod appositio numeri crescit in infinitum actu [illegible] quare ponitur primo sicut divisio magnitudinis a qua causatur appositio numeri in infinitum in potentia infinitum et non actu [illegible] in motu et sicut tempus et numerus temporis

In magnitudinibus autem contrarium est. dividitur enim in infinitum in maius autem non est in infinitum. Quantum enim contingit potentia esse et actu contingit tantum esse. Quare quoniam infinita est nulla magnitudo sensibilis non contingit omnis excellentia esse magnitudinis determinate. esset enim utique aliquid celo maius.

Hic ostendit quod e contrario modo est infinitum in magnitudinibus et quare causa quare divisio procedit in infinitum in magnitudine [illegible] ex dictis [illegible] supponens hoc ostendit magnitudinem non posse esse infinitam secundum appositionem per duas rationes. prima est quantitatibus magnitudinis contingit esse in potentia tantum contingit eam esse in actu. sed possibile esset magnitudinem per appositionem excellere omnem magnitudinem finitam [illegible] aliqua magnitudo infinita esset in actu quod est impossibile [illegible] Quare [illegible] possibile esset magnitudinem crescere per appositionem in infinitum non esset magnitudo [illegible] possibile esset aliquid magnitudine esse maiorem magnitudine universi [illegible] esset enim

Infinitum autem non idem est in motu et magnitudine et tempore tamquam una quedam natura. Sed posterius dicitur et secundum prius. et motus quidem quia prius est magnitudo in qua movetur aut alteratur aut augmentatur. tempus autem propter motum. Nunc quidem enim utimur hiis. posterius autem temptabimus dicere et quid est unumquodque et quia omnis magnitudo sit in magnitudines divisibiles.

Hic intendit determinare quod non est eodem modo infinitum in omni continuo nec est aliqua natura per se [illegible] infiniti in omni continuo sed per prius reperitur in magnitudine et per posterius in motu et adhuc per posterius in tempore sicut continuitas temporis in ipsis est per prius et posterius. Et addit Et addit [illegible] dicit Nunc quidem enim utimur quod ipse non utitur hiis scilicet magnitudine [illegible] probando ea esse sed supponendo ea esse. postea autem dicetur quid sit unumquodque et quare omnis magnitudo est divisibilis in semper divisibilia. Non removet autem

Non removet autem ratio hec neque mathematicos a consideratione auferens sic esse actu infinitum ut actu sit in augmentum intransibile

tria vult destruere principia geometrie per hoc quod ponit magnitudinem non crescere in infinitum per appositionem. potest eius geometer quod tantum lineam contingit fieri additionem in continuum et distinctionem est contra quod sic punctum ... spacium circulum describere ipse hoc dicit hic quod magnitudo non crescit hic in infinitum per appositionem et destruit huiusmodi principia et dat causam huius tandem dicit neque enim sit indigent

Neque enim sic indigent infinito neque enim utuntur sed solum esse quantam quam velint finitam maxime autem magnitudini secundum eandem in esse secari cuiuscumque quantitatique magnitudo sit altera. Quare ad demonstrandum quidem illo modo nichil differt esse autem in existentibus erit magnitudinibus

Dat tertiam partem dicti et geometre non indigent quantitate infinita in actu sed indigent quantitate quantacumque volunt et hoc est utuntur quantitate finita non tamen ut terminatur tali fine vel tali ut bicubita tamen vel tricubita tamen et quod non utantur quantitate infinita in actu ostendit tunc dicit maxime autem ita quod possunt mathematici per magnitudinem maxime infinitam possunt ondere per magnitudinem minorem tunc quod non indigent in suis considerationibus magnitudine maxima infinita non indigent magnitudine infinita.

Quoniam autem cause communes divise sunt quadrifariam manifestum quod sicut materia infinitum causa est et quod esse quidem ipsi privatio est per se subiectum continuum et sensibile est. Videntur autem et omnes alii sicut materia utentes infinito. Unde inconveniens est continens ipsum facere sed non contentum

Hic determinat quid est infinitum quantum ad causam intendens quod cum quatuor sunt cause infiniti si sit causa erit causa ut materia et materia causa infiniti et hoc ostendit duabus rationibus prima est esse et quiditas infiniti est privatio finis vel causa privationis est materia cuius quidem privationis finis per se subiectum non est materia abstracta sed corpus sensibile compositum continuatur ex materia et forma secundum quod est materiatum et non secundum quod est formatum quare etc. 2o ibi videntur autem et omnes alii est ab auctoritate et patet. Sequitur Reliquum autem aggredi etc.

Reliquum aut est aggredi secundum quas racones infinitum esse videtur non solum potencia sed sicut determinatum est alia quidem ipsorum non necessaria sunt alia vero habent quasdam veras alias contrarietates

Hic redit super raciones positas in principio huius capituli ad ostendendum infinitum esse in actu ut eas solvat et primo dat intencionem

Neque enim ut generatio non deficiat necessarium est infinitum actu sensibile corpus Contingit enim alterius corruptionem alterius generacionem esse cum omne finitum sit

Hic prosequitur et ad singulas raciones primo solvit racionem que fuit per naturam generacionis intendens quod non sequitur quod licet generacio sit infinita et generata infinita quod propter hoc loca fuerint infinita quia generacio unius est corrupcio alterius et idem locus potest continere generatum quod prius continebat corruptum

Amplius tangi et finiri alterius est hoc quidem enim ad aliud et quodam tangit enim omne aliquid et finitorum alteri accidit finitum autem non ad aliquid est neque tangere contingenti contingens est

Hic solvit eciam que fuit super hoc quod omne finitum est finitum quia contentum ab aliquo intendens quod hec deficit quia non est idem esse tangatum esse et finitum esse quia tangatum esse est semper in respectu ad aliud sed finitum esse et finitas inest rei in se et ita patet quod non omne finitum est tangens sed econverso

Intelligencie autem credere inconveniens est Non enim in re habundancia et defectus est sed intelligencia

Hic solvit contra raciones que fuit per naturam intellectus sive imaginacionis apprehendentis intendens quod deficit quia non est credendum sic quod secundum talem intellectum sequitur imaginacionem non enim est imaginacio augmentatur et aut diminuitur et quod esse rerum non sequatur imaginacionem probat per exemplum cum dicat

Unumquemque enim virum utique

indiget intelliget aliquis multiplicem se ipso augmentans in infinitum Sed non propter hoc extra aliquid aut extra tantum magnitudinem erit hiis habens intelligat aliquis Sed quoniam est hoc accidit

probat per exemplum quod quilibet monstrum potest imaginari excedentes maiorem in aliquem non tamen propter hoc sequitur quod talis augmentatio sit in ente modo

Tempus autem et motus infinita sunt et intelligentia non permanente accepto magnitudo aut neque divisione neque intelligibili augmentatione infinitum Sed de infinito quidem quomodo est et quomodo non est et quid est dictum est etc

hic solvit plures rationes que sunt per rationem temporis et motus incedens quod licet tempus et motus sunt infinita et eorum magnitudo sit infinita in quibus inveniuntur in entibus de infinito non est actu sed solum in successione Sed de infinito epilogat

Et sic est finis tertii libri Sequitur quarta

Similiter aut necesse de loco
physicum sicut de infinito
cognoscere si est aut non
et quomodo est aut quid est. Et
ea namque que sunt omnes opi
nantur alicubi esse. Et enim non
est nusquam est. Ubi enim est
tragelafus aut phyngx?

[illegible commentary]

Et de motu qui communis maxime et maxime proprius
secundum locum est, quem vocamus loci mutationem

[illegible commentary]

Habet autem multas dubitationes

quid forte sit locus. Non enim idem videtur conside
rantibus ex omnibus que insunt

[illegible commentary]

Amplius autem neque habemus nichil ab aliis neque
predubitatum neque bene exquisitum ex hoc

[illegible commentary]

Quod quidem igitur locus sit videtur videre
ex transmutatione manifestum esse. Ubi namque nunc
est aqua hinc exeunte sicut ex vase iterum aer
inest, aliquando autem eundem habet alium aliquid cor
porum continet locus

[illegible commentary]

Hoc autem ab aliis que fiunt et commutata alterum om
nibus esse videtur. In quo enim aer est nunc, aqua in hoc
prius erat, quare manifestum quod locus erat aliud et
receptaculum alterum ab utrisque in quod et ex quo
mutatum est

[illegible commentary]

Amplius autem loci mutationes physicorum corporum et
simplicium ut ignis et terre et talium non solum
ostendunt quod aliquid est locus sed quoniam et habet quandam potentiam.
Locus fertur enim unumquodque in locum suum non prohi
bitum hoc quidem sursum hoc quidem deorsum.
Hec autem sunt loci partes et species sursum deorsum et re
lique sex distantiarum.
Sunt autem huiusmodi non solum quo ad nos dextrum
et sinistrum sursum deorsum. Nobis autem enim non semper
idem sed secundum positionem ut vertantur fit unum et idem multo
tiens dextrum et sinistrum et sursum et deorsum et ante
et retro. In natura autem est determinatum seorsum unum
quodque. Non enim quod contingit sursum est sed ubi fertur
ignis et leue, similiter autem deorsum non quod contingit sed
ubi habentia grauitatem et terrena. Sunt tamquam non positione
solum differentia sed potentia.
Ostendunt autem et mathematica. Cum enim non sint in loco
tamen secundum positionem ad nos habent dextra et sinistra
quare solum intelliguntur secundum positionem non habentia na
turam horum unumquodque.
Amplius vacuum affirmantes locum esse dicunt.
Vacuum enim utique erit locus priuatus corpore. Quod
igitur sit locus aliquid preter corpora et omne corpus
sensibile in loco ex his quis accipiat.
Videbitur autem et Hesiodus recte dicere faciens primum chaos
esse factum. Dicit quidem omnium primum chaos esse factum
sed postea terram latam tamquam indigeret primum esse receptaculum
his que sunt, ipse id quod opinati sunt qui multa
omnia esse utique et in loco.

Si aut̄ huiusmodi ē mirabilis utiqȝ quedā potentia loci

et prior omnium et prima omnibus. Sine naqȝ quo aliorum nichil

est. illud aut̄ sine aliis necesse est primum esse. non enim

perditur locus. hiis que sunt in eo corruptis.

At vero habet defectum si est quid est. utrum est pro

moles aliqua corporis. aut quedam alia natura.

querendum est enim genus ipsius primum.

Distantias quidem igitur habet tres. longitu

dinis. latitudinis. et profunditatis quibus de

terminatur corpus omne. Impossibile aut̄ est corpus esse lo

cum. in eodem enim essent utiqȝ duo corpora.

Amplius si est corporis locus et receptaculum

manifestum quoniam superficiei erit. et aliorum

terminorum. eadem enim conveniet racio. ubi naqȝ

erant prius planicies aque. erunt iterum

sunt aeris. At vero differentiam neqȝ unam habemus puncti et

loci puncti. quare neqȝ si ab hoc est locus alterum

neqȝ aliorum nullus. neqȝ est aliquid preter unum

quodqȝ eorum locus est.

Quid enim forte exponemus esse locum. neqȝ ele

mentum enim neqȝ ex elementis possibile est esse huiusmodi hu

iusmodi naturam neqȝ corporeorum neqȝ incorporeorum. magni

tudinem quidem habet. corpus nullum est. Sunt aut̄

sensibilium quidem corporum elementa corporea. ex intelligibi

libus elementis nulla fit magnitudo

Amplius autem et alicuius utique aliquis ponat in his
que sunt causam esse loci, neque enim causa una est
ex ipsius de quatuor, neque enim sicut materia eorum que
sunt neque et ipsa constitutum est neque sicut species
et ratio neque sicut finis neque movet que sunt

probat quod locus non sit in aliquo genere causarum et est quarta ratio talis si locus esset in aliquo genere causarum tunc esset aliqua quatuor causarum ... locus non esset forma ... locati ... ut dicit commentator manifestum est ergo quod locus non est agens

Amplius autem et ipse si est aliquid horum que sunt alicubi dicitur, zenonis enim oppositio querit quandam rationem
si namque omne quod est in loco est manifestum est
quod et loci locus erit et hoc in infinitum procedit

Amplius sicut omne corpus in loco est sic et in omni
loco corpus est quid igitur dicemus de hiis que aug-
mentantur necesse est sic ex hiis augmentari locum
cum ipsis si neque minor neque maior locus est uniuscuiusque
Propter hec igitur non solum quid est sed et si est dubitare necesse

Quoniam autem aliud quidem secundum se aliud quidem secundum
aliud dicitur, sic et locus quidem alius communis
in quo omnia corpora sunt alius proprius in quo primo
et proximo dico autem ut tu nunc in celo es
quia in aere, hic autem et in celo, et in aere quia in terra
similiter autem et in hac terra quia in hoc loco qui continet
nihil plus quam te. Si igitur est locus primum continens
unumquodque corporum, terminus quidam utique erit, quare videbitur
forma et species uniuscuiusque locus esse quo determinatur
magnitudo et materia magnitudinis hoc enim est
terminus uniuscuiusque, sic locus ...

Secundum quod videtur locus esse distantia magnitudinis materia est. Hec namque altera est magnitudine, hec autem contenta sub specie et finita sicut sub plano et sub termino est. Autem huiusmodi materia et infinitum. Cum autem removeantur termini et passiones sphere, relinquitur nihil preter materiam.

Unde Plato et materiam et locum idem dicit esse in Thimeo. Receptivum enim et locum unum et idem dicit. Alio vero modo dictis ibi receptivum et in dictis non scriptis dogmatibus, tamen locum et receptivum idem retulit. Dicit enim aliquid esse locum, quid autem est, hic solus conatus est dicere.

Merito autem ex hiis intendentibus utique videre difficile cognoscere quid sit locus, si vero horum quodlibet est sive materia sive species. Aliter enim altissimam habent speculationem et seorsum ab aliis non facile est ipsum cognoscere.

At vero quod impossibile sit quodlibet horum esse locum non difficile est videre. Species quidem enim et materia non separantur a re, locum autem contingit, in quo namque aer erat et hoc iterum aqua, sicut diximus, sit et transmutatur adinvicem aere quidem et terra et aliis corporibus similiter, quare neque pars neque habitus, sed separabilis est locus ab unoquoque. Videtur enim huiusmodi aliquid esse locus ut vas. Est enim vas locus transmutabilis. Vas autem nihil rei est. Secundum quidem igitur quod separabilis est a re et sit quidem non est species; secundum autem quod continet, sit utique alterum a materia.

Videtur autem semper quod alicubi est ipsum quidem esse aliquid

et alterum videtur esse aliquid unumquodque ab ipso

Platoni quidem dicendum est si oportet digredientes dicere

quare non in loco species et numeri sunt si participativum

sit locus sive magnitudinis et parvitatis participativum sit sive materie sicut in Thymeo scripsit

Amplius quomodo feretur in suum locum si esset materia et species

impossibile est enim cuius non est motus neque sursum neque

deorsum locum esse. Quare querendum est in huiusmodi locos

Si autem in seipso est locus oportet enim sive reale aut forma

aut materia est erit locus in loco transmutatur enim simul

et res et movetur species et infinitum non enim semper

in eodem sed ubi utique et res quare loci erit locus

Amplius cum ex aere aqua fiet perditus est locus

que igitur corrumpetur ex quibus quidem ratione est

aliquid esse locum et iterum ex quibus dubitabit utique

aliquis ipsius de substantia dictum est

Post hec autem accipiendum quot modis aliud

in aliquo dicitur. Uno quidem modo sicut

digitus in manu et omnino pars in toto. Alio

vero sicut totum in partibus non enim est preter partes

totum. Alio modo sicut homo in animali et omnino

species in genere. Alio sicut genus in specie et omnino pars

speciei in speciei ratione. Adhuc sicut sanitas in ca-

lidis et frigidis et omnino species in materia. Adhuc sicut

in rege que sunt grecorum et omnino motivo in moti

primo/ dicimus sicut in optimo et omnino sit
in fine. hoc autem est quia causa sit/ omnium
aut maxime ipsum est sicut et in vase et omnino
in loco

processo circa locum dubitando/ hic procedit determinando/ et primo premittit quedam necessaria ad determinacionem subsequentem/ docens in primo quot modis aliquid est in alio/ et dicit quod octo modis et patent. dubitabit etc.

Dubitabit autem aliquis utrum unum et idem aliquid
in seipso contingit esse aut nichil sed omnia aut nusquam
aut in alio esse

hic inter modos essendi in/ movet dubitacionem quam deinde solvit/ et est dubitatio utrum aliquid contingat esse in seipso sed omnia sunt nusquam esse aut esse in alio et eam solvit dicens dupliciter aut

Dupliciter autem hoc intelligi aut secundum se aut secundum al
terum/ cum enim sint quidem partes totius et hoc
in illis/ et illa in hoc/ dicetur totum in seipso/ dicitur
enim et secundum partes ut album quia superficies alba et
sciens quia rationale

Solvit dubitacionem dicens primo quod contingit dupliciter esse aliquid in seipso/ quia aut secundum se et primo hoc est impossibile/ aut per accidens et per aliud et hoc est verum/ et intendit quod aliquid dicitur esse in se non per se sed per accidens/ quia totum dicitur esse in seipso per partes/ quia eius totum est in partibus/ et partes sunt in toto/ et totum esse in seipso/ recipit enim totum denominacionem a disposicione parcium/ sed partium/ quod patet quia secundum album dicitur enim homo album/ quia corpus est album et dicitur album/ quia superficies est alba/ similiter homo dicitur sciens ab habitu ipsius anime/ et ita totum denominatur a partis disposicione. Amphora etc.

Amphora quidem igitur non erit in seipsa neque vi
num/ vini autem amphora erit. eo namque est et in
quo est utraque sunt partes ad idem. Sic quidem igitur
contingit idem aliquid in seipso esse/ primum autem non
contingit/ ut album in corpore. superficies enim
in corpore/ scientia autem in anima/ secundum autem hec sunt appella
tiones cum partes sint in homine

ne crederetur quod partes per se sint in se/ ideo hic determinat quod partes secundum quod huiusmodi non sunt in se per se nec partibus/ quod manifestat per exemplum/ et primo dicit sicut quidem igitur concludit quod aliquid potest esse in seipso quantum per accidens/ et quod non per se/ et subdit exemplum et patet

Amphora autem et vinum cum seorsum sunt non
partes/ ~~totum~~/ simul autem sunt/ unde cum partes sit
erit idem in seipso/ ut album est in homine quoniam et in
corpore/ et in hoc quia in superficie/ in hac autem non
est amplius secundum aliud

hic docet quod partes se debent habere ad hoc quod dicatur totum per partes esse in seipso/ et intendit quod eius partes sunt convenientes ad invicem cum ~~hoc~~ non causarent totum/ non potest totum ~~sic se habere~~ dici in se ipso/ sed solum quod uniuntur simul in composicionem totius etc.

Et altera specie hec sunt/ et altera natura habet utrumque
et ponam ~~ut~~ superficies quia ~~et~~ album

in superficie per se/ ne ~~per~~ hoc putaretur quod illud quod est in aliquo et illud in quo est sint ~~idem~~ eiusdem nature/ determinat quod non dicens/ quod albedo et superficies sint diverse speciei et nature

Neque enim inductione consideratibus nichil esse

ipsum in ipso videmus secundum nullum determinatorum modorum

Et ratione manifestum est quod impossibile oportet enim utrumque

esse ut amphora vasque et vinum esse, vinum autem

vinum et amphoram si contingit ipsum in seipso esse

Quare si quidem maxime esset amphora quidem accipiet

vinum non secundum quod vinum ipsa est, sed in quantum illud vi

num est, et vinum inerit in amphora non in quantum

amphora ipsum est, sed secundum quod illa amphora est secundum

quod esse quod alterum sit manifestum est, alia namque ratio est

eius quod est in quo quidem alia illius quod est in hoc

At vero nec secundum accidens contingit, simul autem duo

corpora in eodem erunt, ipsa enim amphora in seipsa erit

si cuius natura receptiva hoc contingit in seipso

esse et adhuc illud cuius receptiva est ut si vini vinum

Quod quidem igitur impossibile sit in ipso aliquid esse manifestum

Quod etiam zeno opposuit, quod si locus est aliquid

in aliquo erit, solvere non difficile erit, nichil

enim prohibet quidem aliquid primo esse locum, non

tamen in illo sicut in loco, sed sicut sanitas quidem

in calidis et humidis, calor autem in corpore sicut

passio, quare non necesse est infinitum abire

Illud autem manifestum est, quoniam nichil est

vas eius quod est in ipso, alterum enim primo et quod

est in quo est, non enim utique materia neque species locus

sed alterum, illius enim aliquid hoc utique est materia et forma

Hec quidem igitur sunt opposita

Quid aut forte sit locus hic fiet utique manifestum. Accipiamus enim de illo quecumque videntur secundum se ipsum inesse ipsi digne. Dignum igitur est locum esse primo quidem continens illud cuius est locus, et nichil rei esse. Amplius primum neque minorem neque maiorem esse. Adhuc neque deficere unumquodque et separabilem esse. Adhuc autem omnem locum habere sursum et deorsum. Et natura ferri et manere in propriis locis unumquodque corporum. Hoc autem facere aut sursum aut deorsum.

Hic aggreditur principale intentum suum procedit determinando de eis que opposuit circa locum determinando quid sit locus quo habito patebit primo dubitabile scilicet an sit locus et primo premittit quasdam suppositiones quibus utitur in sequentibus. Et consequenter dicit quod debet esse diffinitio loci et dat causam movente homines ad ponendum locum esse. Secundo ibi quid autem dicitur etc. Circa primum primo intendit supponere aut proponere.

Suppositis autem hiis reliqua consideranda sunt. Oportet autem temptare intentionem sic fieri ut quid sit locus reddatur, et que dubitata opposita solvantur, et que videntur loco inesse inerunt, et amplius dissolvere causam et etiam hoc oppositorum erit manifesta. Sic enim pulcherrime demonstratur unumquodque. Primum quidem igitur oportet intelligere quod non quereretur locus nisi motus aliquis esset secundum locum. Propter enim hoc et celum maxime in loco opinamur,

hic determinat cuiusmodi debet esse diffinitio

quia semper est in motu loci. Et intendit quod oportet dicere quid sit locus, et causa propter quam debet apparere difficultas accidentis in loco, et propter eam debet esse manifesta causa eorum que videntur esse in loco secundum se. Debet esse propter hoc contrarium esse manifesta. Primo quidem nec fiet sollicite inquisitio de diffinitione loci. Hic ostendit quod locus est et primo per naturam motus dicens quod maxime est locum esse propter hoc quod motus est, et secundo quod celum maxime est in loco, et dicit motus motus excitantes homines ad credendum locum esse.

Huius autem aliud quidem est loci mutatio, aliud vero decrementum et augmentum; et namque in decremento et augmento transmutatur, et quod prius erat hic iterum transmutatum est in minus aut maius.

Dividit motus ut ostendat cuiusmodi motus maxime movet homines ad ponendum locum esse, et ille est motus localis.

Est autem quod movetur aliud quidem per se ipsum actu, aliud vero secundum accidens; ipsius vero quod secundum accidens, ipsius vero quod est alia quidem sunt contingentia moveri ut partes corporis et in navi clavus, alia vero non contingentia sed secundum accidens ut albedo et scientia. Hec enim sic transmutant locum quia in quo sunt transmutatur.

Ostendit locum esse per naturam mobilis, deinde non mobile in per se mobile et partes, et illa mobile partes sunt esse mobile per se ut si separetur a toto, aut ut actus dicitur mobile partes quia sub toto per se et est mobile, et ille partes numquam sunt esse mobile per se, et dividit sic ut ostendat quod mobile per se facit homines credere locum esse per se, et mobile partes facit eos credere locum esse actu

[illegible]

Cum dicimus esse sicut in loco in celo quia in aere, hoc autem

aut in celo est, et in aere autem non omni, sed propter ul

timum ipsius et continens in aere esse dicimus.

Si enim omnis aer locus non equalis utique erit uniuscuius

que locus et uniuscuiusque. Videtur autem huiusmodi

primum quod est [illegible]

[illegible]

Cum quidem igitur non divisum sit continens,

sed continuum, non sicut in loco dicitur illo, sed sicut pars

in toto; cum autem divisum sit et tactum, in primo quidem

ultimo est continentis, quod neque pars ipsius quod in ipso est,

neque maius distantia, sed equale; in eodem enim ultima

contingentium. [illegible]

[illegible]

Et tamen continuum quidem non in illo movebitur,

sed cum illo; divisum autem in illo, et si non moveatur

continens sive non, nichil minus. [illegible]

[illegible]

Amplius autem cum non divisum sit, sed sicut pars in toto dicitur,

sicut visus in oculo et in corpore manus; cum autem

divisum est, ut in cado aqua et in cipho vinum;

manus enim cum corpore movetur, aqua autem in cado.

Igitur manifestum ex hiis quid est locus. [illegible]

[illegible]

Fere autem quatuor sunt quorum necesse est unum aliquid esse

locum: aut enim forma aut materia est, aut spatium aliquod

in medio extremorum, aut extrema, si non est unum spa

tium extra corporis facti magnitudinem. Horum autem quod tria

non contingat esse manifestum est. Sed propter id quod quod

continet, videtur forma esse; in eodem enim sunt extrema con

tinentis et contenti. Sunt quidem utique termini, sed non eiusdem,

sed species quidem rei, locus autem continentis corporis.

[illegible]

Sed ex eo quod mutatur multotiens manente continente
contentum et divisum, ut ex vase aqua, ipsum me
dium esse aliquod videtur spatium tamquam aliquid sit preter
corpus quod distat. Non est spacium, et primo ponit similitu
dinem inter locum et dimensionem talem propter quam videtur quod locus sit
talis dimensio, et causam dissolvit; et est similitudo quia locus manet
recedente locato, et similiter dimensiones inter terminos continentis
manent transmutato locato; ex quo videtur quod locus sit dimensio media
inter extrema [illegible] continentis alia a dimensionibus ipsius corporis contenti
[illegible]
Hoc autem non est, sed continens incidit corpus
eorum que distant et que se tangere apta na
ta sunt. Solvit hanc similitudinem, ostendens primo quod non est
talis dimensio separata inter terminos continentis [illegible]
quod statim recedit unum corpus intrat aliud quod facit terminos
continentis distare, et ita huiusmodi dimensiones vacue non sunt [illegible]
[illegible]
Si autem aliquod esset spacium aptum natum et ma
nens in ipso, infiniti essent utique loci. Distante enim
aqua et aere idem facient partes omnes in toto quod
quidem omnis aqua in vase. Ostendit quod si ponerentur huiusmodi dimensiones non
[illegible] esse locus, ducendo ad impossibilia duo: sic primum
[illegible] loca esse infinita, quod sequitur sic: sicut totum habet a materia
distanciam in se, sic et singule partes habebunt a materia distan
ciam, ita quod sicut contentum est in tota distancia loci, sic singule
partes erunt in singulis partibus distancie; cum igitur sint sicut
partes infinite contenti, erunt similiter loca infinita, quod est
[illegible]
[illegible]
[illegible]
Simul autem erit locus mutandus, quare erit
locus loci alius, et multi loci simul erunt.
Non est autem locus alius locus partis in quo
movetur cum totum vas transmutatur, sed idem; in quo enim commu
tatur aer et aqua aut partes aque, sed non in quo
fiunt loco, sed qui est pars loci qui locus est totius celi.
[illegible] ad aliud impossibile, scilicet quod plura loca essent simul, et quod
loci erit locus, quod sequitur ita: cum aliquod corpus continens
ut vas plenum aqua transfertur de loco ad locum, [illegible] in ipso
[illegible] dimensiones que ponuntur esse in locis ~~locatorum~~ maneant
[illegible] ~~[illegible] continentis [illegible] quod transmutatur locum~~ [illegible] dimensio tota
sive totus locus moveatur cum toto et loci partes cum partibus
contenti, quare locus in quo movetur et locus ad quem movetur erunt simul
et ita erit loci locus
Et materia autem videbitur utique esse locus si quid in quiescenti
aliquis consideraverit et non separato sed continuo. Sic
enim si alteratur, hoc quod nunc quidem est album olim autem
fuit nigrum, et nunc quod durum olim autem molle,
unde dicimus aliquid esse materiam, sic et locus propter hanc quandam
videtur esse fantasiam, preterquam illud quidem quod erat aer hoc nunc autem aqua,
locus autem quoniam ubi nunc erat aer, hic nunc est aqua. Sed
materia, sicut dictum est prius, neque divisa est a re
neque continet, locus autem utrumque. Si autem nullum tunc

[illegible]

locus est neque species neque materia neque spatium aliquod

sed semper alterum preter id quod semper est rei distantia

necesse est locum esse ultimum corporis continentis cor-

poris. dico autem contentum corpus quod mobile secundum loci

mutationem

[illegible]

Videtur autem magnum aliquid esse et difficile accipi locus

et propter hoc apparet quod materia et forma et propter hoc

quod in quiescente et in continente sit transmutatio eius

quod fertur. contingere autem videtur esse spatium aliquod

spatium medium ad ea motus magnitudinibus

proficit autem et ad apparens incorporeum esse. videtur autem

non solum terminus vasis esse locus sed medium tamquam vacuum

[illegible]

Est autem sicut vas locus transmutabile vas autem

sicut locus immobile. unde cum aliquid mobile in eo quod

movetur et mutatur intus est et in flumine navis tamquam

in vase vehitur magis est in loco continenti. vult autem

immobile esse locus unde flumen magis locus est quia

immobilis est omne. quare continentis terminus

immobilis erit primum hoc est locus

[illegible]

Et propter hoc medium celi et ultimum ad nos circulari

mutatione locus videtur esse hoc quidem sursum illud autem

deorsum maxime omnibus locis propterea quod hoc semper manet

quod circulorum autem ultimum sic se habens manet

[illegible]

11 Quare quod leve est sursum fertur natura quod vero

grave est deorsum quod quidem ad medium terminus continens

ne deorsum et ipsum medium quod vero est ad ultimum sursum et ipsum

ultimum

Concludit diffinitionem propriam loci sic / ex quo grave est quod non movetur deorsum / et non movetur nisi ad illud quod continet / et aque sunt ad medium ergo deorsum est continens / ea que sunt ad medium / similiter si leve non movetur naturaliter sursum / et non movetur nisi ad illud quod continet ea que sunt ad ultimum

Et propter hoc videtur planum quoddam esse et sicut vas continens et locus. Amplius autem re simul quadam est locus simul enim fines sunt et locus.

Cum quidem corpori non est extra continens ipsum corpus hoc in loco est; cum autem non, non. Unde et si aqua fiat huius partes quidem movebuntur ipsius continentur enim quidem sub invicem omne; aut quod est totum movebitur est autem sicut non.

Sic quidem non totus simul locus non mutatur circulariter quidem movebitur partium enim hic locus est et sursum quidem et deorsum non circulo autem que medio modo sunt habent alia vero sursum et deorsum quecumque habent densitatem et raritatem.

Sicut ergo dictum est alia quidem sunt in loco secundum potentiam alia vero secundum actum. Unde quidem cum continuum sit similium partium secundum potentiam partes in loco sunt; cum vero separata sunt tangunt autem se sicut collectio secundum actum sunt.

Et alia quidem per se sunt ut omne corpus secundum locum mutatum aut augmentum mole est alicubi per se celum quidem sicut dictum est non alicubi totum est neque in quodam loco est siquidem nullum corpus ipsum continet sub quo modo autem sicut et locus in est partibus altera enim sub altera habita partium est; alia vero secundum accidens sicut anima et celum partes enim in loco quodam modo omnes sunt in circulo enim continet alia alia unde modo circulariter solum quod

[illegible]

sursu est omne aut no alicubi quod em ali
cubi z quid' ipm aliud est et aduc ad quid'
oz ee extra h' in quo quid' 9tine ex aut totu
et omne nich' est / et ppt h' oia in celo sut celu
em qd omne z fortass

hic dicit z'm modu celu in loco z z/q aliquid d' ee in loco p se
et aliquid p accns / p se sut in loco mo'ia loci mutacon circa
z in mo'ia sm augmetu z decremetu / celu aut sm totu no
z i loco p se / cu no 9tineat a corpe / s; ptes ei sut in loco cu
quelz ab alia 9tineat partes sut in loco / s; aia z celu
/ aia cu no z in loco / nisi qz subiectu sc; corpus e in loco
sic z celu e in loco qz oms sue ptes sut in loco aliquo
mo aut in loco p se / cu in celo sit ex ipm 9tinens s; ipm e
9tinet oia

Est aut locus no celu s; celi qd ultim et tagens
mole corpus corpis e tins quiescens z ppt
h' quid' tra in aqua hoc aut in aere h' at
in ethere ether aut in celo celu aut no aplius
in alia est / dicit hic qz no / s; quodd sui sc; ultim et
9cauu orbis lune quod z tagens corpus mole / ex quo insert
ibi / z ppt / hoc / qz p ordine huius 9tinetis sic oia alia que 9tinet
9tinencia circa cu z i 9cauo ipius aque / qz ipa z i 9ca
uo ipius aeris / z ipm e ibi / qz aer z i 9cauo ignis / z ignis
i 9cauo orbis / s; ipm totu amp no in alio

Manifestu aut ex hiis qm dubitacones omes
soluuntur sic utiq dicto loco / neqz simul aug
metari nece e locu / neqz pucti ee loci / neqz spa
ciu qd est corpis / neqz duo corpa in eode loco
neqz spaciu aliquod ee corpus corpus aute
mediu loci cotingens ee s; non spaciu corporis
et e locus alicubi no aut sicut in loco s; sic
tins in tminato no em omne qd est in loco e s;
corpus mobile loci soluunt rones que videbant ostende
locum non esse · qz non augmeta locus hic em no augme
tat corpus ut volunt ultima vo · n' est locus ut volunt alia
raco / cum no sit in loco ppe nisi corpus cotentu / neqz duo
cor' sit qd tam cotingeret si locus eet corpus · nec e locus spaciu
pter corpus locus s; ultim continetis et locatu
nec e locus in aliquo sicut in loco · qmis sit in aliquo ...

Fert igr in suiipius locu unuqq racoabilit
cu em qnt et qd tangi primue et simul qd
apta nata et impassibilia sut que vo vi tagu
passiua et actiua ad inuice hic ex pdca diffinicon
dat causaz motus naturalis corpis ad sua loca ppa z quare corrupt... et plus
dat causaz motu sic / unuqdqz na' r fert in sm locu tagz
in sibi qnt / et hic qz unuqdqz quod sequit aliud z tagat ipm
no p violenciaz / e cusp ... no ipso / z ipsa sue copassiua
ad inuice / z sic sc hunt corpa nalia cu suis locis ... q
no tagunt p violenciam ad inuice sut ppassiua / et cu dicit man
ifestum ... est

Et manet igitur natura in suo loco pro unumquodque vacuabilit et naturaliter sicut divisibilibus partibus ad totum est ut cum aliquis aque moveat partem aut aeris

dat causam quietis per hoc quod locatum se habet ad suum locatum ut pars corporis naturalis sicut aer vel aque divisa a suo toto ad suum totum quod quiescit cum sit in suo toto naturali

Sicut autem aer se habet ad aquam ut materia est hic ad ut species aqua quidem materia aeris est aer autem sicut actus quidam illius aqua enim potentia est aer aer autem potentia aqua alio autem modo determinandum de hiis posita est sed propter tempus necesse quidem est dicere mota autem nunc dictum est tunc erit clarius si igitur unum et idem erit materia et actus aqua enim utrumque sed hoc quidem potentia illud vero actu est habet enim se utique sicut partes quomodo ad totum unum et in hiis tactus inest aptitudo autem in hiis cum utrumque actu unum fuerit et de loco quidem quoniam est et quid est dictum

declarat quod locus et locatum se habent ad invicem quo ad hoc quod continens ut aer se habet ad contentum ut aqua sicut ad materiam est enim in potentia aer ...

De autem modo accipiendum est esse physici considerare et de vacuo si est et quid est sicut de loco et naturaliter similem habet incredulitatem et fidem per ea que opinantur ut enim locum quendam et vas vacuum aliquid ponunt dicentes videtur autem esse plenum quidem cum habet que capax susceptivum est cum vero privatum est vacuum tamquam quidem idem sit vacuum et plenum et locus esse autem non idem ipsis

In hoc textu intendit de vacuo et primo dat intentionem ... et secundo dicit et naturaliter dat causam intentionis ... quod simul sunt credulitas apud aliquos de esse loci et vacui et similiter incredulitas ... vacuum sicut quoddam vas quod dicitur esse plenum cum repletur corpore dicentes ... vacuum cum corpore privatur ...

Incipere autem oportet ab inceptionem accipientes que dicunt affirmantes esse et iterum que dicunt non affirmantes et tertium communes opiniones de ipsis

dat modum agendi dicens quod ipse vult incipere a quibusdam opinionibus ... vacuum esse

13

Alii igitur monstrare temptantes quod non est vacuum, quod volunt homines dicere vacuum hoc non arguunt, sed peccantes dicunt sicut Anaxagoras et qui eodem modo arguentes. Demonstrant enim quod aliquid est aer, torquentes utres, et demonstrantes quod fortis est aer et accipientes in clepsedris.

Alii autem volunt vacuum esse spacium in quo nullum corpus sensibile. Opinantes autem omne quod est esse corpus sensibile, dicunt in quo nichil est hoc esse vacuum, unde plenum aere vacuum esse.

Hoc igitur non oportet determinare quod aliquid aer sit, sed quod non spacium alterum a corporibus neque separabile neque quod sit actu quid quod recipiat omne corpus et quod non sit continuum sicut dicit Democritus et Leucippus et alii multi physicorum, aut si aliquid extra omne corpus est cum sit continuum. Hii quidem non secundum portam ad problema contradicunt.

Sed affirmantes esse magis dicunt. Aut unum quidem quod motus secundum locum non erit, hic autem est lationis et augmenti. Non enim videtur utique motus esse nisi sit vacuum. Plenum enim impossibile recipere. Si vero recipiat et erunt duo in eodem, contingit et quelibet utique simul esse corpora. Differentia autem per quam non erit quod dicitur est difficile erit assignare. Si autem hoc contingit et parvissimum accipiet maximum; multa namque parva magna erunt. Quare et si multa equalia esse contingit in eodem esse, multa inequalia.

Hic ponit rationem affirmancium vacuum esse. Et dicit primo quod affirmantes vacuum esse convenienter dicunt quam negantes ipsum esse. Et ponit quinque rationes. Prima est eorum qui posuerunt vacuum esse separatum a corporibus, et est: motus secundum locum ... qui est loci mutatio ... augmentatio ergo vacuum est, quam dedit sic: si motus secundum locum est, tunc est aliquid recipiens motum corporis. Quod autem est vacuum aut plenum. Sed non potest esse plenum, quia sic essent duo corpora in eodem loco. Et quia ... duo, et infinita ... sic ... sicut sic in loco unius ... corporis ... maximum corpus posset esse in loco minimi corporis, quod est impossibile.

arguendo ex ... ad ... oppositum ...

Melissus quidem igitur et quod demonstravit quod omne sit immobile

ex hiis est. Si enim movetur, necesse est dicere vacuum, hoc autem non est

eorum que sunt. Quodam quidem igitur modo ex hiis demonstrat quod

aliquid est vacuum.

Alio vero modo quia videntur coartata et talia

ut et vinum dicunt cum utribus recipere dolea, tamquam

in ea que sunt vacua coeunte et densato corpore.

Amplius autem et augmentum videtur fieri omnibus per

vacuum; alimentum quidem corpus esse, duo autem impossibile

simul esse. Testimonium autem et quod de cinere faciunt. Autem

quod tantum aque recipit quantum vas vacuum.

Esse autem et pitagorici affirmaverunt vacuum

et ingredi ipsum a celo ex infinito spiritu tamquam

respiranti, et hoc esse vacuum quod determinat naturas,

tamquam sit vacuum separatio quedam eorum que sunt

consequenter et determinatio; et hoc primum in numeris; vacuum

enim determinare naturam eorum. Ex quibus quidem

alii dicunt esse, alii non dicunt, fere tot et huiusmodi sunt.

Ad quale autem se habet oportet accipere quod significat nomen.

Videtur autem vacuum esse locus in quo nichil est. Huius

autem causa est quia omne quod est corpus opinantur

esse quod tangitur; huiusmodi autem corpus est quod habet

gravitatem et levitatem. Accidit autem ex sillogismo

hoc esse vacuum in quo nullum grave aut leve. Hoc

quidem igitur ut prius diximus ex sillogismo accidunt. 14

Omne autem corpus est in loco ... omne enim in quo loco non corpus est, querere si ubi non corpus esse non esse dicit. Omne autem corpus in loco opinantur esse quod ...

Et quod et ... omne in ... dolea cum ... ipsum

Secundo ... augmentum ... corporis ... dicunt esse corporis ... condensacio ... dolea ...

Esse autem et pitagorici ... quod pitagorici dicebant vacuum esse et quod ... ab aere ... infinito intrat celum ... attrahit ... infinito

Opinantur esse ... omne corpus est tangibile

Prius diximus quod ... sequitur ... ponunt vacuum ... quod ... sit aliquid ... gravitas aut levitas

Hic intendit destruere predictas opiniones, et primo disputat contra falsas significationes huius nominis vacuum. Secundo disputat contra ponentes vacuum esse, ibi neque una, et in prima parte primo ponit duas descripciones vacui secundum ponentes vacuum esse, ut per destructionem corporis pateat destructio cause vacui, et ponit secundam ibi alio vero modo. Prima descriptio est quod vacuum est locus in quo nichil est, ut dixit. Dixerunt enim sic, quia opinabantur quod est esse corpus, et omne corpus esse in loco, et locum esse vacuum ... et ita vacuum esse in quo nichil est, et quia omne corpus est corpus tangibile secundum eos, et omne tangibile est grave et leve, sequitur ad esse vacuum in alio in quo non est grave vel leve. Et hoc dicit significat autem.

Si punctu vacuu istud ti accidit si pona descripto vacui sit qui id vacuu qz si vacuu e illud i quo ne z grave ne leue quod volunt descripto id puncto nec continet grave ne leue tunc puncto est vacuu quod z inconveniens quia si puncto sit vacuu

Inconueniens aut est si punctu vacuu sit oz n
loca ee in quo loco corpis spaciu qd sit tagit
si quid igit vir dici vacuu vno quid mo no plenu
sensibile corpe scdm tactu sensile aut scdm tactu z gravita
te aut leuitate hns

ondit qp descripto vacui z inconveniens qz si descripto et descripto convertitur et vacuu z illud i quo ne z gravitas ne leuitas scdm eos erit tunc puncto vacuus cu ne in puncto sit grave ne leue et cu scdm eos vacuu et locus sunt idem sequitur qp puncto sit locus et tunc erit dimensionem corpis puncto sicut in loco et cu dt sic recepit deinde descriptoz vacui et pz

Vn et si dubitauit cond. i dicendo z dicentibus hoc quod ista dimensio recipit colorez et sonum utrum sit vacuum an no si vacuum tunc vacuum erit inquantum sensibilitas no intelligit ... no dicit sit aut no vacuum tunc vacuum no z si quo no e corpus tangibile scdm si quo qualitates tangibiles neque color neque sonus

Utrum aut vacuum sit illud spacium cu recipit tales passiones vel qualitates sensibiles

minime e illud spacium vacuum scdm eos

Vn et si dubitauit aliquis quid utique dicat si habeat
hoc spaciu colore aut sonu utru aut vacuu aut no
aut manifestum est si quid accipiet corpus quod tagit
vacuu ee si vero no minime

hic removet quandam dubitacoz z dubitaco cu vacuu recepe rit aliquid qualitatez sensibilez utrum remaneat vacuu per descriptoz qualitates sensibiles aut no et hanc quaestionem soluit scdm eos dicens qp quandiu fit corpus recipe manet vacuum quandiu vero non et cu iam actu recepit corpus tunc no z vacuum

No separabilis e a rebus cond. tunc dicit qp materia nichil z dimensio in actu nec intelligens qp possit dividari a rebus dimensio in actu sz intelligimus qp sua essentia no e aliquid dimensio actu z inest aliqua dimensio cu quis si esset non recipit res dimensiones

Alio vo mo in quo no est hoc aliquid est neque substantia
aliqua corporea vn dicunt quidam ee vacuu corpis
materiam qp vere et locu idem sed hoc dicentes no dicunt bn
materia quidem no separabilis e a rebus vacuu aut quaerunt
sicut separabile

ponit aliam descriptoz z est qp vacuum z illud in quo no est aliquid dimensio nec actus nec substantia corporalis et qz ista descripto convenit materiae putaverunt qp materia esset vacuum sicut putaverunt locum et materiam ee idem z destruit illud dicens no bene quoniam materia sit non dimensio in actu de se non tamen potest denudari a rebus dimensionatis in actu vacuum aut e illud in quo no z aliqua dimensio et sic ipsum separatum a rebus dimensionatis scdm eos ideo male convenerunt materia et vacuum ee idem

Sicut separabile z aliquid convenientie ... in actu et ita male posuerunt vacuum et materiam idem

Quoniam aut de loco determinatu est et vacuu locu necesse
est esse si e privatum corpe locus aut quo z et quo
no est dictu est manifestum est si quidem vacuu no est
neque separatu neque simpliciter inseparabile vacuu enim
no corpus sed corpis spaciu volunt ee

destruit unam descriptoz quae z qp vacuum e dimensio separata i quando e corpus et ita z locus privatus corpe vel dicitur qp hic destruit eaz dispositionem vacui predictam quod destruit sic si vacuum sit locus privatus corpe ideo habet dimensiones praeter alias a dimensionibus corpis sed nulla talis dimensio separata z ut habetur capitulo de loco ubi eum habet ut dicit cond. qp locus no z spacium separatum a corpe sz z primus terminus continens continet corpus quare sic et cu dicit unde et vacuum

D loco cond. tunc dicit quid sit et quod z

dicto z cond. declaravi qp locus z primus terminus continens continet corpus et no z dimensio ... separata a corpibus ne non separata sed mixta cum eis

Unde et vacuu videtur aliquid ee qz et locus et propter
hoc acceptus est conuenit enim motus qui e scdm locu
et locu ... aliquid propter corpora incedentia
et hiis qui dicunt ... est causa aut motus
opinantur ee vacuu sic sicut i quo mouetur h aut erit
quale locu quid dicunt ee

dedit causa qp ponentes vacuum posuerunt locum et vacuum propter aliud causatum sz propter motum localem putabant enim vacuum ee inquisitos mo... predicta de loco

Accepta z cond. quod motus z illud quod induxit homines ad credendum locum esse et vacuum esse sz opinati locum esse quod motus verum opinati vacuum ee propter motum e similiter hic et simul hic qp opinio ex hoc generatur z loci z falsa

hic cond. causam propter quod ponitur vacuum esse qz propter motum localem a t e eius causis dicimus quod hic motus cum in loco est aliquid aliud a corporibus quae subintrant in eo ab hoc et cogit dicentes vacuum esse ad hoc dicendum

Neque una necessitas, et si motus est, esse vacuum. Omnino 16
quidem igitur omnis mutationis nequaquam est, unde et Melissum
latuit. Alterari namque contingit plenum corpus. Alterari
sed neque secundum locum motum. Simul enim subingredi possibilia
ad invicem contingit, licet nullum spatium sit extra quod
sit preter corpora mota. Hoc autem manifestum est et in conti-
nuorum revolutionibus sicut in liquidorum.

Contingit autem et densari non in vacuum, sed propter id quod
ea que insunt elabuntur, ut aqua collisa aere qui in ea.

Et augmentari non solum ingrediente aliquo, sed et
alteratione, ut si ex aqua fiat aer.

Omnino autem et que est de augmento ratio et in
cineres diffuse aque ipsa se ipsam impedit. Aut enim
non augetur quodlibet, aut non in corpore, aut contingit
duo corpora in eodem esse. Dubitationem igitur communem vo-
lunt solvere, sed non vacuum demonstrant sicut est, aut
omne esse corpus vacuum, si augetur penitus,
et augetur per vacuum. Eadem enim ratio in cinere.
Quod quidem igitur et ex quibus demonstrant esse va-
cuum solvere facile manifestum est.

Quod autem non est vacuum sic divi- 1A
sum sicut quidam dicunt, dicemus iterum. Si enim unicuique
loci mutatio aliqua simplicium corporum natura est, ut
igni quidem sursum, terre autem deorsum et ad medium,
manifestum est quod non vacuum erit causa. Vacuum videtur
autem causa esse motus secundum locum, hic autem non est.

Hic accedit ad intentum suum et destruit opiniones ponentes vacuum esse in se et primo ostendit vacuum non esse divisum separatum a corporibus ... [illegible] ... motus localis ... vacuum destruit motum ... [illegible] ... vacuum non est causa motus localis ... [illegible]

Amplius si est aliquid vacuum ut privatum corpore
locus cum sit vacuum aliubi movebitur positum in
ipsum corpus non enim in omne eadem est ratio et
ad locum esse aliquid opinantes separatum in quem
fertur. Quo namque movebitur positum aut loco
manebit in sursum et deorsum de vacuo quemadmodum
eadem ratio. Mirum faciunt enim vacuum locum esse dicentes
2a ratio ad idem per impossibile talibus si vacuum esset causa motus
cum in vacuo non sit natura per quam potius corpus in ipso moveatur
plus in unam partem quam in aliam movebitur ergo in omnem partem
sed hoc est impossibile et cum dicat eadem autem ratio addit quod ipsum impossibile
accidit de loco si locus ponatur esse dimensio separata dimensiones
enim separate non habent naturam per quam moveatur aliquid in
ipsis plus in unam parte quam in aliam et subiungit causam quare
accidit idem de vacuo et loco sic posito quia et de vacuo et ponit et addit
Et quoniam inerit aut in loco aut in vacuo
non enim accidit hoc cum positum sit in medio uti
separato loco manente corpus aliquod pars enim
nisi seorsum ponatur non erit in loco sed in toto Amplius
autem si non est locus neque vacuum erit aliud inconveniens
quod sequitur posito quod locus sit dimensio separata et est quod
sicut totum est in loco per se sic et pars quia sic sequitur sicut
contingit ponere dimensionem separatam correspondentem toti sic et parti
quare si totum propter huiusmodi dimensionem dicitur esse in loco per se similiter
et pars et hoc est falsum quia pars non est per se in loco nisi sit separata a
toto Amplius et 3a ratio ad idem et est per quemcumque loci ad
vacuum est locus secundum quod est dimensio separata et vacuum sunt idem sed locus
sit non est causa motus ut ponitur ergo nec vacuum
Accidit autem dicentibus vacuum tamquam necessarium si vero
motus contrarium magis esse si aliquis intendat
non contingere moveri nisi sit vacuum. Sicut enim
propter simile dicentes terram quiescere sic et in va-
cuo necesse non enim quo magis et minus movebitur
secundum enim quod vacuum est non habet differentiam
hic ostendit quod vacuum destruit motum per hoc quod vacuum est
causa contrarii ipsius motus et quietis sic si aliquid apponatur
in vacuo cum in vacuo nulla sit natura non magis movebitur
ad unum locum quam ad aliud et ita in vacuo quiescet unde quidam posu-
erunt quod existens in vacuo quiescit sicut terra quiescit in
medio propter circumferentiam orbis que est equalis potentie undique
18 Primum quidem igitur quoniam omnis
motus aut violentus aut secundum naturam est necesse quidem
est si vero quidem sit motus violentus et esse eum qui
est secundum naturam violentus autem extra naturam est qui autem extra
naturam posterior est eo qui est secundum naturam quare si non secundum
naturam unicuique physicorum corporum motus neque aliorum motuum
erit neque unus hic ostendit quod vacuum destruit motum per
hoc quod est non motus et primo ostendit quod
si motus naturalis non est nec violentus et hic ut cum ostendat quod va-
cuum destruit motum naturalem procedat per hoc quod destruit motum
violentum At vero

Adhuc vero motus natura quidem dicitur alicui nec una sit differentia
secundum vacuum et infinitum. Secundum enim quod infinitum est
nichil erit sursum aut deorsum aut medium. Secundum
autem quod vacuum est nichil differens est aut sursum
aut deorsum. Sicut enim nullius nichil neque una est differentia
sic et illius quod non est. Vacuum autem non ens videtur
aliquid et privatio videtur esse. Loci autem natura mutatio
differens ab alio. Quare erunt que sunt natura differentia.
Igitur non inest natura nullo modo nulli loci mutatio.
Aut si hoc, non est vacuum.
Amplius autem nunc movetur proiecta pro-
iciente non tangente aut propter antiperistasim, sicut quidam
dicunt, aut ex eo quod pellit pulsus aer velociori mo-
tu motu illius quod impellitur, quo fertur in proprium
locum. In vacuo autem nichil horum contingit esse, ne-
que erit ferri nisi sicut vehitur.
Amplius nullus habebit dicere propter quid motum stabit
alicubi; quid enim magis hic quam ibi? Quare aut
quiescet aut in infinitum necesse est ferri, nisi ali-
quid impediat magis.
Amplius autem nunc quidem in vacuum ob id quod cedit
ferri videtur; in vacuo autem ubique similiter huiusmodi
est, quare ubique feretur.
Amplius et ex his manifestum quod dicimus. Videmus enim idem grave 19
et corpus velocius ferri propter duas causas, aut in descen-
dendo per quod fertur, et per aquam aut terram, aut in descendendo
quod fertur, si alia sint eadem, propter excellentiam gra-
vitatis aut levitatis. Hoc quidem igitur per quod fertur
causa est, aut quod impedit maxime quidem quod

confert. postea aut et manes. magis aut impedit quod non facile dividitur. huius aut pinguius est.

Hic ondit quod vacuum destruit duas proprietates motuum. una est quod motus est divisibilis et in tempore divisibili. alia est quod in motu potest esse inequalitas in velocitate et primo premittit quedam necessaria ad suas demonstrationes et est quod causa diversitatis motuum in velocitate aut tarditate est ex parte medii aut ex parte ipsius mobilis. si ex parte medii aut medium est movens corpus violente aut medium est manens. et tunc aut est subtilius et tunc citius fit motus aut est grossius et tunc tardius fit motus. Si ex parte mobilis aut medium est movens est quantitas diversa aut est quantitas eadem. et tunc aut est propter diversitatem gravitatis et levitatis aut propter diversitatem in figura.

Id autem in quo a movetur per b quod autem in quo e tempus per ipsum autem d cum sit subtilius. si equalis longitudo sit ipsius b que est ipsius d secundum analogiam impedientis corporis. sit b quidem aqua d vero aer quanto igitur subtilius aer aqua et incorporalius tanto citius a per d movebitur quam per b. habeat igitur hanc eandem rationem qua vero distat aer ab aqua velocitas. quare si dupliciter subtilius est in duplici tempore quod id quod est a ipsum b transibit quam d. et erit in quo c est tempus duplex eo in quo est e. et semper quantocumque sit incorporalius et minus impeditum et bene divisibilius per quod fertur citius movebitur.

Prosequitur et primo concludit duabus rationibus quod motus in vacuo non est in tempore. prima est talis: sit aliquid moveatur in duobus mediis quorum unum est grossius et aliud subtilius, que proportio est medii ad medium in subtilitate et grossitie, eadem erit proportio motus ad motum in velocitate, et temporis ad tempus in brevitate. sed vacui ad plenum nulla est proportio, ergo motus factus in vacuo ad motum factum in pleno nulla erit proportio. sed motus factus in pleno est divisibilis et in tempore. ergo motus factus in vacuo erit indivisibilis et in non tempore. huius rationis primo ponit antecedens in textu sic: sit a corpus motum per duo media quorum unum est densius et sit b et sit aliud subtilius et sit d et sit c tempus in quo movetur a per b et e tempus in quo movetur a per d que est proportio b ad d in subtilitate talis est proportio velocitatis motus ipsius a per d ad velocitatem motus ipsius per b et haec est proportio c temporis ad e tempus. et ita patet quod que est proportio medii ad medium in subtilitate eadem erit proportio motus ad motum in velocitate et econtrario.

Vacuum autem nullam habet rationem qua excellit a corpore sicut neque nichil ad numerum. Si enim quatuor tria excellit uno, in pluribus autem duo, adhuc autem uno in pluribus quam duobus, nichil non amplius et id quod excellit. quare erit quatuor quantitatecumque et nichil. Non neque linea punctum excellit nisi composita ex punctis. Similiter autem vacuum ad plenum nichil potest esse habere rationem. quare neque ad motum sed si per subtilissimum in tanto tali quod fertur, per vacuum omnem exsuperat rationem.

Ponit minorem et eam probat sic: sicut se habet nichil ad numerum sic vacuum ad plenum. sed nichil nullam proportionem habet ad numerum. ergo nec vacuum ad plenum. et intelligitur per nichil negatio ...

Sit etiam z vacuum equale aut in magnitudine
his que sunt b et d/a si transibit et movebit
in quod quidem tempore in quo z in sed sit in minori quam in quo
est e/ et hanc habebit vacuum ad plenum in tan-
to tempore in quo z in ipsius d/a transibit et transibit
aut si sit in subtilitate defens ab aere in quo e z
et secundum hanc proportionem quam habet tempus in quo est z
ad tempus in quo z i/si aut tanto sit subtilius cor-
pus in quo z i z ipso d quantum exsuperat e ipsum in contrario
transibit velocitate in tantum quantum in ipsum z quod z in
quo z a si fera[tur] si igitur nullum corpus sit in quo
est z adhuc velocius sit erit in quo z quare in equa-
litate transibit a quod plenum z et vacuum sit impossibile

[illegible]

Manifestum igitur est quod si erit aliquod tempus
in quo aliquid vacui feretur accidit impossibile hoc. in equa-
li enim accipietur et quod plenum z transire aliquid
vacuum. erit enim aliquod corpus analogum alterum
ad alterum ut tempus ad tempus sic in capitulo est dicere

[illegible]

Et omnino autem est causa accidentis quia motus quod
ad motum est omnibus proportio in tempore enim est temporis
aut omnis est ad tempus sumptis utrisque finitis vacui
aut ad plenum non est. Secundum quidem igitur eorum quod
differunt per quod feruntur hoc contingunt

causarum huius [illegible] addit duas proportiones ex quibus hoc sequitur prima est quod cuiuslibet motus ad alium est proportio/ cum omnis motus fiat in tempore/ et tempus omne ad aliud habet proportionem/ 2a est quod vacui ad plenum nulla est proportio

Si autem eorum que feruntur excellentiam habent sunt videmus in maiore esse motum levitatis aut causa levitatis aut gravitatis, si que similiter se habent magnitudines ad invicem in figuris aliis, differentia per equale infinitum et secundum rationes quas habent magnitudines ad invicem, quia et penitus sed impossibile esse.

Hic ostendit quod vacuum destruit proportionem motus, sed in equalitate, et hoc comparando duo mobilia ad unum medium sic: sint duo corpora, quorum unum est maioris declinationis et aliud minoris, omnibus sint equalia et magnitudine et figura; citius tunc pertransibit medium illud quod est declinationis quam illud quod est minoris; et hoc sic fiat que sunt levia, sed hoc non contingeret si esset vacuum immo quod utrumque eque velociter.

Propter enim quam causam velocius feretur implebis, quod enim ex necessitate est velocius aut dividit fortitudinem maius, aut enim figura dividit aut motu quem habet quod fertur aut proiectum.

Ostendit propter hoc quod causa diversitatis motus talium non reperitur in vacuo, cum in vacuo non sit quod resistere possit sicut est in pleno, quare in pleno movetur unum corpus citius alio aut propter declinationem aut propter figuram aut propter virtutem proiicientis, patet in motu proiectorum.

Eque velocia ergo omnia erunt, sed impossibile est hoc.

Et quod autem igitur si vacuum sit accidit contrarium ut quapropter quod probant dicentes vacuum esse manifestum est ex dictis. Opinantur quidem igitur vacuum esse si quidem erit secundum motum locum distinctum secundum se; hoc autem idem est quod locum dicere aliquid separatum, sed autem hoc quod sit impossibile esse dictum prius est.

Sed per se autem considerantibus videbitur utique dictum vacuum sicut vere vacuum. Sicut in aqua aliquis ponat cubum distabit tanta aqua quantus est cubus, sic etiam est in aere, sed sensui immanifestum est.

Et semper igitur in omni corpore habenti transmutationem quam aptum natum est mutari necesse est nisi coartetur transmutari aut deorsum semper si deorsum est motus sicut terre est, aut sursum sicut ignis aut utrumque, aut quale aliquid dispositum sit, in vacuo autem hoc impossibile est. Nullum enim corpus est, sed per vacuum equale spatium transire videbitur quod vere prius erat in vacuo, tamquam si aqua non cederet ligneo cubo neque aer, sed omnia transiret per ipsum.

Ostenso vacuum non esse propter motum secundum locum, hic ostendit simpliciter vacuum non esse et quod ponebatur vacuum esse receptivum corporis, et per se primo [illegible]. Hic ostendit primo quod non est tale vacuum per se extra in mundo; secundo ostendit quod non est tale vacuum in mundo imperatum [illegible] ibi: Amplius manifestum; secundo ostendit quod non est tale vacuum imbibitum corporibus ibi: Sunt autem quidam; primo ostendit per duas rationes, prima est per impossibile, quia si vacuum esset dimensio separata et receptivum corporis, tunc dimensiones corporis recepti in vacuo penetrarent dimensiones vacui sibi equales, et ita dimensiones corporis recepti et vacuo et dimensiones ipsius vacui erunt simul in eodem, et pari ratione quibuscumque dimensiones penetrabunt se simul in eodem, sed hoc est impossibile, ergo vacuum tale non est. Secundo, et primo probat partem [illegible], cum corpus cubicum recipitur in aere vel aqua, quod quidem est in quo recipitur cedens ei, ita quod est corporis receptum aut quod transmutet locum, sed cum recipitur in vacuo non cedit vacuum nec cedit ei, et hic quod vacuum non est corpus, quare cum debet condensatio et transmutatio localis, ergo necesse est dimensiones corporis cubici penetrare dimensiones vacui sibi equales, et sic ut prius etc.

At vero cubus habens tantam magnitudinem quantam continet vacuum quod si calidum est aut frigidum aut grave aut leve nichil minus alterum ab omnibus passionibus est et si non divisibile est dico autem corporis lignei cubi quare et si separetur ab omnibus aliis et neque grave neque leve sit continebit equale vacuum et in eadem erit que loci vacui parte equali sibi ipsi. Quo igitur distabit corpus cubi ab equali vacuo et loco et si duo huiusmodi sint propter quid non quotlibet in eodem erunt unum quid igitur inconveniens et impossibile.

Amplius autem manifestum est quod hic cubus habet et transmutatus quod et alia omnia corpora habent. Quare si hoc nichil a loco differt ad quid oportet facere locum corporibus extra unumquodque corpus si impassibile est corpus nichil enim confert si alterum circa ipsum equale spatium huiusmodi sit.

Amplius manifestum esse oportet quale vacuum sit in hiis que moventur. Nunc autem nusquam infra mundum aer enim aliquid est non videtur autem neque si in aqua essent pisces ferrei, tactu enim est discretio illius quod tangitur. Quod quidem igitur non sit separatum vacuum manifestum.

Sunt autem quidam qui per rarum et densum opinantur manifestum esse quod sit vacuum si quidem non est rarum et densum nichil coire et constipari possibile. Si vero hoc non omnino aut omnino motus non erit aut tumescet universum sicut dixit Xuthus aut inequale secundum permutare aerem et aquam dico autem sicut ut si ex aqua

raritati fiet est aer simul ex equali aere tantum aquam

fieri autem vacuum esse ex necessitate contrarium enim aut

extendi aliter non contingit

Siquidem igitur corpus rarum dicunt multa vacua

habens separata manifestum est quod si neque vacuum contingit

esse separabile sicut neque locum habentem aliquod spa

tium ipsius neque rarum sic si autem non separabile sed tamen

est aliquid vacuum intus minus quidem impossibile est Con

tingit autem primum quidem non omnis motus causam vacuum

esse sed eius quod sursum est rarum enim leve unde ignem

rarum esse dicunt

Postea motus causa non sic vacuum sicut in quo sed

sicut utres in eo quod ferunt ipsi sursum ferunt continuum

et vacuum sursum fertur et est qualiter possibile est esse mo

tus vacui et locus inane vacuum enim sit vacuum

in quod fertur

Amplius autem quomodo in gravi assignant

ferri deorsum

Et manifestum igitur quoniam quanto rarius et magis vacuum

fit velocius feretur si omnino sit vacuum velocis

sime utique feretur fortassis autem et hoc impossibile

moveri ratio autem est eadem sicut plus quam in va

cuo omnia sine motu sunt sic et vacuum quoniam

sine motu incomparabiles enim sunt velocitates

Et vacuum i. leve cui inest vacuum secundum eos cum motu suo sursum defert vacuum sursum et ita vacuum erit motor et locus

ferri deorsum i. causa motus gravis deorsum quod nullo modo et hoc quod vacuum sit positum est causa levitatis secundum dictum positorum ubique corpore et vacuum imbibitum

Est ergo corpus ... [illegible]

Cum enim non magnum dicimus esse aliquod dubitata sunt. Autem motus non erit nisi sit densitas aut turbabitur celum aut semper equalis aqua ex aere erit et aer ex aqua maius quam ex aqua plus aer fit necesse est igitur ut ubi sit vacuum aliquid depulsum quod habeat ultimum celi tumultuare sicut autem aliud alicubi equaliter mutare ex aere in aquam ad hoc quod omne corpus totius equale sit aut nichil moveri semper enim transmutato accidet hoc nisi circulariter circumstet non semper autem in circulo locimutatio sed in rectum. Hii quidem igitur propter hoc vacuum aliquid esse dicunt

Destructa opinione ponentium vacuum esse immixtum corporibus et hic incipit hic intendit destruere eam et hoc in sua radice scilicet ratione. Antequam hoc faciat recitat rationem eorum per quam posuerunt esse vacuum scilicet illa eadem quam ponit ibi Aut autem quidem et in principio dicit quod quoniam vacuum non sit hii rationem dubitant eorum rationem ut patet. ex suppositis

Nos autem dicimus quoniam est materia una contrariorum et calidi et frigidi et aliarum phisicarum contrarietatum et ex eo quod est in potentia in actu fit quod est et non separata quidem materia est, esse autem alterum est et una est numero si contingit colori et frigido et calido. Est ergo corporis materia parvi et magni eadem

Hic destruit radicem scilicet rationem eorum. Et quia ista ratio fuit quod rarum et densum sunt propter vacuum et non aliter, propter hoc destruit hoc, scilicet quod rarefactionibus et condensationibus est eadem materia. Et hic per duas rationes. Prima est: eadem est materia magni et parvi et contrariarum phisicarum contrarietatum, que quidem existentes in potentia utraque fit actu utraque successive non per adventum alicuius corporis ab extra, ut per exitum alicuius quod ei inest sed densum fieri rarum vel econverso nichil aliud est quam illud corpus fieri a magno in parvum vel econverso. Ergo eadem est materia rari et densi, que quidem existentes in potentia utraque fit actu utraque successive sine adventu alicuius ab extra vel per exitum alicuius ab intra quod non contingeret si rarefactio et condensatio fierent in vacuo. Huius rationis primo declarat maiorem per propositiones quas ponit, et minor est manifesta.

Manifestum autem est hoc cum enim ex aqua fiat aer eadem materia non accipiens aliquid aliud facta est sed quod erat potentia actu facta est et iterum aqua ex aere similiter aliquando quidem in magnitudinem et parvitate aliquando autem in parvitatem ex magnitudine

Ostendit eandem per exemplum et primo per exemplum in formis contrariis sicut in generatione et corruptione aeris et aque, est quod materia que primo est sub forma aque fit sub forma aeris nullo adveniente ab extrinseco in ipsam materiam sed per hoc quod prius erat potentia sub contrariis qualitatibus ut materia fit actu in alia et ita patet quod eadem est materia magni et parvi, que quidem existens in potentia utraque fit actu successive nullo adveniente ab extrinseco nec aliquo recedente ab intrinseco

Dicit esse vacuum in corporibus quidam dicebant vacuum esse imbibitum corporibus ... dubitanda. moveri ... necesse est vacuum

Motus localis sit vacuum existente vacuo

Transmutato sit expelli ... ultimum celi moveri ... vacuo

Ponentes vacuum ... corporibus

Nos autem ita ponentes vacuum imbibitum corporibus posuerunt ... rarum et densum que dixerunt fieri per vacuum ... et per rarefactionem

Esse autem alterum ... materie ... sub duabus contrariis successive ... alia a qua ... contrarietate

Est ergo corporis ex quo ... contrarium ... rarum ... densum

Nos autem ... diffinita ... istius libri

Et frigido ... et denso ... contraria ... in potentia ... in actu

Cum enim ex aqua fiat aer ... ex aqua fit aer eadem materia ... sub forma aeris fit actu

[illegible]

Similiter autem et multus aer fit ex minore corpore
et ex maiore aer potest autem fit materia fit utrumque
sicut enim ex calido frigidum vel ex frigido cali-
dum quia eadem erat in potentia sic ex calido magis
calidum nullo in materia facto calido quod non erat ca-
lidum et quando minus est calidum sicut quidem neque cir-
culi circulatio et ambitus et si fiat maioris circuli
eadem cum sit et non alia in alio sed ambitus est ambitus
quod non est ambitus sed tantum non enim in deficiendo minus
aut magis est neque enim est similiter scintille accipere
aliquam magnitudinem in qua albedo aut calor non est
sic autem et prius calor priori

[illegible]

Quare magnitudo et parvitas sensibilis
corporis non accipiente aliquid materia extenditur
sed quia in potentia et materia utriusque itaque idem densum
et rarum et una materia ipsorum densum quidem grave
rarum autem leve

[illegible glosses]

Amplius sicut circuli circulatio contracta in minus non
aliquid accipit alterum sed quod erat inexistit sicut
et ignis quod aliquid accipiat omne esse calidum sic et
omne est congregatio et corruptio eiusdem materie

[illegible glosses]

Duo enim sunt in utroque denso et raro grave enim
et durum densa esse videntur contrario vero raro leve
et molle

[illegible glosses]

dissonat aut grave et leve durum in plumbo & ferro
addit quod licet predicta 3 sint in plumbis quantum ad rarum et densum, non tamen in omnibus. plumbum enim est gravius ferro et similiter est rarius eo

Ex dictis igitur manifestum est quod neque distinctum vacuum neque simpliciter neque in raro neque in potentia est neque in actu, nisi aliquis velit vocare penitus vacuum causam illius quod fertur. sic autem gravitatis et levitatis materia huiusmodi erit vacuum. densum enim et rarum secundum contrarietatem motus activa sunt, secundum autem durum et molle passionis et impassionis sunt receptiva et non loci mutationis sed alterationis magis. De vacuo autem quomodo est et quomodo non est determinatum sit hoc modo.

Epilogat dicens manifestum esse quod non est vacuum simpliciter, vacuum separatum extra corpora, nec est vacuum separatum per se extra cum corpore, nec etiam est vacuum inmixtum in istis corporibus. quod intendit per hoc quod dicit vacuum extra in potentia dicit, quod vacuum non est in potentia nisi aliquis velit vocare vacuum aliquid quod est causa motus localis. sic enim dicto vacuo erit dicere materiam gravitatis et levitatis esse vacuum, scilicet quod materia sit causa motus localis. addit ibi densum enim, per hoc quod materia est causa densi et rari, et densum et rarum per hanc contrarietatem que est gravitas et levitas sunt activa cause motus localis. et addit ibi secundum autem durum quod rarum et densum durum et molle sunt cause actionis et passionis et non loci mutationis. molle enim est passivum et durum activum / hic concludit prius predicta

Conveniens est dictis aggredi de tempore. Primum autem se habet opponere bene et de ipso et per exoticas rationes utrum sit eorum que sunt vel eorum que non sunt.

Hic est tractatus capitulum huius libri in quo intendit determinare de tempore et primo autem ...

Quod quidem igitur omnino non est aut vix aut obscure ex his aliquis conspicabit. hoc quidem enim ipsius factum est et non est, illud vero est futurum et non dum est. ex his autem que sunt et infinitum et semper acceptum tempus componitur. ex his autem que non sunt compositum impossibile videtur participare aliquando substantia.

prosequitur et dividitur / et primo determinat de tempore secundum se et secundum suas proprietates i. quod quid est, post opponit circa esse temporis et instantis. secundo inquirit quid sit tempus ibi quod autem. et in prima parte primo opponit circa esse temporis ponendo duas rationes ostendit quod tempus non est. prima est: omne compositum ex non entibus est non ens. tempus componitur ex non entibus scilicet ex preterito quod iam recessit et ex futuro quod non est. ergo tempus non est aut si sit vix est. et hoc dicit secundum totum. item hoc quod tempus est divisio de entium quoniam actus et esse copletur per ... Adhuc autem

Adhuc autem omnis partibilis si quidem sit necesse est cum est aut quasdam partes aut omnes esse, aut quasdam partes esse. temporis autem alie facte alie vero future

Est aut a t q° na carum est si tpus hz ptes est aut nichil

sunt est aut nichil cui sit divisibile tpm aut
nunc non ẽ ps mensuratem ps totum et ẽ si tpus ẽ
nccẽ ẽ aut omes ptes eius aut plures ee omes simul / ẽ nulla
ps tpis nunc ẽ simul cum alia g° tc / et compon' toti ex
ptibus tpus aut non vide' compom ex ptibus nunc
et aliquis dicet q aliq ps tpis e / ẽ tpm nunc sive instans
/ ondit dupliti racone q nunc sit instans non ẽ ps tpis / p'ma e / ois
ps aliquociens supta mensurat suum totum ẽ nunc aliquociens sup
tum non mensurat tpus / cum tpus sit divisibile / ẽ nunc indivisibile g°
etc / ẽ cum dicit et compom / dat aliam racoẽ / et ẽ quia tom compon'
ex suis ptibus / ẽ tpus non compom' ex ptibus nunc g° tc

Amp aut ipm quod vide' dtimare ptitu et
futum utrum unum et idem semper maneat aut
aliud et aliud non facile est scire. Si quid enim sp
altim est / nulla aut ps eorum que sunt in tpe
alia et alia ps simul ẽ que non ctineat alia vo
non ctinea' / sicut unius tpus sit pluali / ipm aut
nunc quod non est prius aut fuit nccẽ e corrupi
aliqn et ipa quidem nunc sil' ab invice non erunt / cor
rupi aut nccẽ nunc semper prius / hic opponit circa ee
instantis / et pmo dicit / quod non ẽ facile scire / utrum instans quod
distinguit ptitum a futuro sit semper manens idem aut multa / et
psequi' istam dubitacoẽ / i sequitur cum et supposito plura instan
tia ee / ostendit q ipm nec est corruptibile nec incorruptibile sit
plura tpa non sunt sil / nisi unum ctineat reliquum / sed aliud dicit
g° nec plura instantia erunt sil cum unum non possit ctinere reliquum
et sic hoc / nccẽ est novum nunc sic generari / cum igitur sit unum nunc
nccẽ ẽ prius nec corrupi / ẽ ita nunc non erit incorruptibile

In eodem quidem nunc igitur corruptum impossibile est
ppt id quod nunc est in alio nunc corrupi prius
nunc non ctingit sit enim impossibile ẽ sic haberi adinvice
ipa nunc ut punctum cum puncto si quid igitur
in eo quod cnc ẽ non corrupi' ẽ in alio inme
diatis nunc quidem que sunt infinita sil' erit hoc
aut impossibile est hic ondit q nunc non e corruptibile
qr si eet corruptibile aut corrupe'
in se aut in alio non in se qr tunc est / si ad aut g° in ptito
aut in futuro / non in ptito ut supplet cum / qr ut sic corrupe'
antequam eẽt / si in futuro aut g° corrupe' in instanti sibi ctinuo a
discontinuo / non sibi ctinuo qr instans instanti non ctinua' sic nec punctum
puncto / si instanti sibi discontinuo / cum inter que ẽ duo instantia cadit
tpus medium et instantia infinita / nccẽ ẽ ipm nunc quod po'
corrupi / ee sil cum omnibus illis instantibus mediis / quod ẽ impossibile

Et nunc aut tempus et que natura ipsius sit

At vero neque semper permanere idem possibile ẽ nul
lius enim divisibilis finiti unus terminus erit neque si
in uno sit ctinuum neque si in pluribus ipm aut
nunc terminus et tempus e accipere finitum et amplius si
sil' ee est sm tpus et si neque prius neque posterius
in eodem nunc ee et in ipso nec est et si qua prius a'
posterius in hoc ipso sunt simul eent q fiunt

Mensurat n ptes s aliquotiens supta suud totum ita q aliquotiens supta reddit suud totum aut plures suud totum et nunc aliquotiens suptum non mensurat sit tpus

Com sta est

in annum millesimum hys que sunt hodie neque prius neque posterius nichil aliud alio de hys igitur que insunt tempori tot opposita sunt

Quid autem tempus et que natura ipsius sit ex traditis ab antiquis manifestum est et de quibus attingimus advenientes prius. Quidam enim quidem motum totius dicunt esse alii ipsam speram.

Quamvis circulationis est pars circulatio autem non est. Pars enim celi similiter tempus cuiusdam ipsorum non circulationis est que sit accepta pars non circulatio. Amplius autem si plures essent celi similiter tempus cuiuslibet ipsorum motus quare multa tempora simul.

Totius autem spera visa est quidem dicentibus esse tempus quod in tempore omnia sunt et in totius spera. Est autem stultior quod dicitur quam ut que hic impossibilia considerare.

Quoniam autem maxime videtur motus esse et mutatio quedam tempus hoc considerandum. Uniuscuiusque quidem mutatio et motus in ipso mutanti solum aut ubi fortassis fuerit ipsum quod movetur et transmutans. Tempus autem et ubique et apud omnia est. Amplius autem mutatio quidem omnis velocior aut tardior, tempus autem non. Tardum enim et velox tempore determinatur. Velox quidem quod in pauco multum movetur, tardum autem quod multo paucum

Tempus vero quod in maximo tempore neque cognitum aliquid
est neque quod quale quia quod non est motus mani-
festum est. Nichil enim differt nobis dicere ipsum motum aut
mutationem [illegible]

At vero transmutatione neque sine motu; quando enim
ipsi per ipsa mutamus secundum intellectum aut latet nos
transmutantes, non videtur nobis fieri tempus, neque quibus in
Sardo fabulantur dormire apud heroas cum expergis-
cuntur: copulant enim prius nunc posteriori nunc et unum
faciunt, removentes per insensibilitatem medium.
Tanquam igitur si non esset aliud nunc sed unum et idem,
non esset tempus, sic et quando latet alterum esse, non videtur medium
esse tempus. Si igitur et non opinari esse tempus tunc accidit no-
bis cum non diffinimus ullam mutationem, sed in uno
et indivisibili videtur anima manere, cum autem sentimus et de-
terminamus, tunc dicimus factum esse tempus, manifestum est quod non est sine motu
et mutatione tempus. Quod igitur neque motus neque
sine motu tempus, manifestum est.

[illegible]

Accipiendum autem quoniam iam querimus quid tempus,
ab hinc incipientes in tempore quid sit. Simul enim motum
sentimus et tempus; et namque si sint tene-
bre et nichil per corpus patiamur, motus autem
est in anima, in qua est subito simul videtur quoddam fieri
et tempus. At vero et cum tempus videtur fieri aliquod,
et motus aliquis videtur fieri. Quare aut motus
aliquid esse ipsum [illegible]

[illegible]

Cum quod mo[vetur] et quod[am] in quodd[am] et o[mn]is magni-
tudo continua est et motus erit continuus q[uonia]m tan-
tus enim motus tantum et tempus videtur fieri semper
aut prius et posterius in loco primum aut sunt hoc autem
positione sunt determinata quoniam aut in magnitu-
dine primum et ultimum est necesse est in motu esse prius
et posterius et proportionale hiis que sunt ibi At vero et
in tempore prius et posterius est propter id quod sequitur
semper et alterum et alterum ipsorum Est autem prius
et posterius ipsorum in motu quod quidem aliquando ens
sit motus est tamen esse ipsorum alterum et non motus

hic incipit inquirere diffinicionem ipsius temporis intendens quod tempus
est numerus motus secundum prius et posterius et primo inquirit istam diffinicionem
... et motus proseq[ui]tur ... cuius solucio ... racionem
vel dubitaciones ... proprietates temporis manifestando
et in prima parte inquirit has duas condiciones scilicet prius et posterius ...
... ymaginacionem et continuitas et ab huius continuitate ... conti-
nuitas in motu et a motus continuitate est continuitas in tempore
... in ymaginacione sicut prius et posterius ... est
in motu et per motum erit in tempore Et cum dicit Est autem ...
addit ... prioris et posterioris in motu ad ipsum
motum dicens quod sunt ... motu secundum ... et ... que sub ...
prioris et posterioris ... diffinicionem ...

At vero et tempus cognoscimus cum diffinimus
motum prius et posterius determinantes et tunc
dicimus fieri tempus cum prioris et posterioris motu sensum
percipimus determinamus autem in accipiendo aliud
et aliud ipsa et medium ipsorum alterum cum enim altera
extrema medii intelligimus et dicat anima ipsa nunc
duo hoc quidem prius illud vero posterius tunc et hoc
dicimus esse tempus determinato enim ipso nunc tempus
videtur esse et supponatur Cum quidem igitur tamquam unum
ipsum sentimus et non sicut prius et posterius in motu
aut id quod prius et posterius aliquid non videtur
tempus fieri aut nullum quidem tempus neque motus
sed cum prius et posterius dicimus tempus Hoc enim est tempus
numerus motus secundum prius et posterius non ergo motus est
sed est id quod habet numerum motus

hic inquirit quandam diffinicionem
temporis cum nos determinamus motum secundum prius et posterius dicimus tunc
fieri tempus determinamus autem prius et posterius in motu accipiendo duo
instancia extrema quorum unum est posterius et reliquum prius inter que accipi-
mus medium ... non determinamus motum sed solum comprehendimus
unum instans aut duo ... unum non secundum prius et posterius ... accepto
... tunc non comprehendimus tempus ... non comprehendimus motum
... tempus accepto nichil aliud sit ... prioris et posterioris
in motu tunc tempus erit numerus motus secundum prius et posterius et concludit
... diffinicionem ... ubi ... ergo quod tempus
... motus sed est illud ... motus ...

Margin notes (left):
continuitate
sequitur magnitudinem esse motum
... est enim quod magnitudo
continua est
posterius ... ordine ...
motus ... alia a motu ...
prius vero posterius ... in motu
... alia a ...
motus ... sunt ... motu ...
Vel scilicet tempus esse ... distinctio ipsorum

Margin notes (right):
spacium ... sit motus
... et hoc ... aliquid
spacium vel aliquid
spacii ...
... hoc dicit ... ubi
... in ubi ...
Condicio ... motus
est ... posterius et posterius ...
motus ... erit ... et signum ...
... instans non percipit
tempus
... dicit ... tempus ...
Condicio diffinicionis temporis
... motus secundum prius
et posterius ... aliud
... motus ... ex ... prius et posterius
... motus ... hac diffinicione
et secundum prius et posterius
... tempus ... motus
per ... prioris
et posterioris secundum ...
prioris et posterioris

Signum est autem plus enim et minus iudicamus numero motum autem et maiorem et minorem tempore numerus itaque tempus est

Cum autem numerus est duplex et enim quod numeratur numerus et numerabile et numerum esse dicimus et quo numeramus tempus autem est quod numeratur et non quo numeramus est autem alterum quo numeramus et quod numeratur

Et sicut motus semper est alius sic et tempus

Simul autem omne tempus idem est

ipsum enim nunc idem est quod forte erat esse autem ipsi alterum est forte ipsum autem nunc tempus mensurat secundum quod prius et posterius est hoc autem erat esse ipsi nunc manifestum quod cum est est ipsum nunc idem

Sequitur enim sicut dictum est magnitudinem motus hunc autem tempus sicut dicimus et similiter lationem punctum fertur quo motum cognoscimus et prius in ipso et posterius hoc idem quod est idem est aut punctum aut lapis aut aliquod aliud huiusmodi est ratione autem aliud et sicut sophiste alterum coriscum esse in theatro et coriscum in foro et hoc idem in eo quod alibi et alibi alterum est id autem quod fertur sequitur ipsum nunc sicut tempus motum eo enim quod fertur cognoscimus prius et posterius in motu secundum autem quod numerabile prius et posterius ipsum nunc est

Quare in hoc quidem quod aliquando est ipsum nunc idem est; prius
enim aut posterius quod est in motu; sed ipso alterum esse;
secundum enim quod numerabile est prius aut posterius est ipsum nunc.

Et motum autem maxime hoc est; et motus enim propter id
quod movetur et loci mutatio propter id quod fertur;
id enim quod fertur aliquid est, motus autem non est;
est quidem igitur sicut idem ipsum quod nunc dicitur
semper est, est autem sicut non idem; et namque est sicut
quod fertur.

Manifestum autem est et quod nisi sit tempus ipsum nunc,
non erit, tempus non erit; simul enim erit quod fertur
et loci mutatio sic et nunc quod est eius quod fertur
et quod est loci mutationis tempus; quod enim est loci
mutationis numerus.

Ipsum autem nunc est id quod fertur ut unitas numeri; et
continuum quidem iam tempus est ipsi nunc et dividitur secundum
ipsum nunc. Sequitur autem tempus ad loci mutationem et ad
id quod fertur, et motus et loci mutatio est una
ei quo fertur, quia et unum est, sed non quod est; et namque
deficiat, sed ratione; et namque determinat prius et posterius
rem motum.

Sequitur autem tempus ad loci mutationem et ad id quod
fertur, et motus et loci mutatio est una eius quod
fertur.

Sequitur autem et hoc quodammodo ad punctum; et punctum enim
continuat longitudinem et determinat; est enim quidem
huius principium illius autem finis; sed cum quidem sic ac-
cipiat aliquis tamquam duobus utens uno, necesse est
stare si erit principium et finis ipsum punctum; sed ipsum nunc
propter id quod movetur quod fertur semper alterum est.

hic compat instans in tpe ad punctu in linea / et dat duas conuenientias / prima est quod sicut punctus est continuans duas lineas / et diuidens eas / similiter instans continuat tpe / et diuidit ipsum. sed tamen est differentia / quod punctus est continuans sic quod necessario est ipsum quiescere in linea / et hoc / quia est finis unius existens in actu et principium alterius / ipsum autem instans quod est terminus deficientis ut preteriti / et principium similiter deficientis ut futuri / non potest esse huius secundum quod tempus sic fluxus / ipso motu est alterum et medium est quiescens in tempore et ad dicit quare et tempus

Quare tempus numerus motus est non sicut ipsius

puncti quod est principium et finis sed sicut ultima ipsius

magis et non sicut partes ipsius quod dictum est medio

enim puncto tamquam duobus uti necesse quiescere accidit

Concludit ex iam dictis quod tempus non est numerans motum ratione ipsius nunc medii continentis duo tpa / sicut punctus continuat lineam / sed ratione diuisionis nunc inter que interiacet tempus sicut inter duo puncta interiacet linea que est adhuc media

Et adhuc manifestum est quod nulla pars ipsum nunc temporis

est neque diuisio motus sicut neque puncta lineae

lineae enim duae unius partis partes sunt

inter nunc et puncta est quod instans non est pars temporis sicut diuisio inter duos motus non est motus / et sicut punctus est pars lineae / et quia ex dictis sequitur hoc / quod instans est terminus et eo quod est quando non est tempus tamen dicitur sequitur

Secundum quod igitur terminus ipsum nunc est non est

tempus sed accidit secundum vero quod numerat numerus termini quidem

enim ipsius unius sunt tantum sunt numerus autem iste est

horum equorum decem et alibi et alibi idest

quod magis accidentale est ei ut sit terminus magis quam essentiale ut sit numerus / et hoc quia terminus solum apparet unum ut illi tamquam est terminus / instans autem non inuenitur quod sit aliquid unius apparatione ita quod non alterius / et sic est de numero qui non inuenitur in uno ita quin in alio quia eadem est numerus decem equorum et aliorum decem ab ipsis / et ita patet quod instans magis est numerus [illegible] magis quam terminus

Manifestum igitur quod tempus numerus motus secundum prius et posterius sit

et continuum continui namque manifestum est minimus autem

numerus est qui simpliciter dualitas est quidam autem numerus

est qui sic est / est autem tamquam non sit ut linea mi

nima multitudine et due quidem aut una magnitudine

autem non est minima semper enim diuiditur

omnis linea quare similiter et tempus minimum enim secundum

numerum est unum aut duo secundum vero magnitudinem non est

minima est. idest quia per virtutem diffinicionis temporis manifestantur dubitationes tractate de tempore et instanti. hic ex virtute eiusdem intendit quasdam proprietates temporis manifestare / et primo repetit diffinitionem temporis / addens quod tempus primo est continuum quia motus eius est numerus et continuus et dat primo unam proprietatem per quam patet differentia temporis inter tempus et numerum simpliciter / et est quod in numero simpliciter est reperire minimum / quia dualitatem si loquimur de multitudine minima aut unitatem si loquimur de minimo indiuisibili in tempore autem quod non est numerus simpliciter sed numerus quidam minimum est reperire in ipso aut unum tempus aut duo tempora / et hec secundum quod tempus est numerus siue mensura / secundum vero quod tempus est magnitudo siue continuum quoddam non est in eo sumere minimum sicut est de linea quod secundum quod est mensura est minimum in linea ut una linea aut due linee / secundum vero quod est magnitudo siue continua non est in eo sumere minimum et ad hoc quare in aut

Manifestum autem est et quoniam tardum quidem velox

non dicitur multum autem et paucum breue et longum

Sin quid non quod continuum est longum et breue secundum autem quod numerus multum et paucum velox autem et tardum non est non enim non enim numerus quo numeramus velox et tardus nullus

Et idem omnis simul prius autem et posterius tempus non idem quia mutatio est presens una, futura autem et futura altera. tempus autem numerus est non solum quo numeramus sed quod numeratur. hinc autem accidit prius et prius et posterius semper alterum ipsa enim semper altera sunt est autem numerus unus et idem centum equorum qui est et centum hominum quorum autem numerus est altera sunt ut equi ab hominibus

Amplius sicut contingit motum esse ipsum et unum iterum et iterum sic tempus contingit ut annum aut ver aut autumpnum

Non solum autem motum tempore motum sed motu tempus ad hoc quod diffiniuntur abinvicem tempus enim diffinit motum cum sit numerus ipsius motus autem tempus et dicimus multum aut paucum tempus motu mensurantes

Sicut et mutabili numerum et in numero equo equorum numerum numero quidem equorum multitudinem cognoscimus iterum autem uno equo numero numerum ipsorum sic autem et in tempore est et in motu tempore enim motum motu autem tempus mensuramus

Et hoc accidit racionabiliter imitatur enim motus magnitudinem habent autem tempus, ideo quod quantitates et continue et discrete sunt propter quod tu enim secundum magnitudinem esse huius motus hoc sustinet propter autem motum tempus et mensuramus magnitudinem motu et motum magnitudine multam enim dicimus esse viam si processus multus et huc motum motus si via multa et tempus si motus et motum si tempus

Quoniam autem est tempus metrum motus et eius quod movetur, mensurat autem ipsum motum in determinando aliquem magnitudinem que commetietur totum, et est motui in tempore esse mensurari a tempore et ipsum et esse ipsius (simul enim motum et esse motus mensurat) et hoc est ipsi in tempore esse mensurari ipsum et ipsius esse.

[illegible]

Manifestum autem quod et in aliis hoc est a motu in tempore esse mensurari esse ipsorum sub tempore.

In tempore enim esse duorum est alterum: unum quidem esse tunc quando tempus est; unum autem sicut quedam dicimus quod in numero sunt. Hoc autem signat et sicut partem numeri et passionem, et omnino quod aliquid est numeri, aut quod est ipsius numerus. Cum autem numerus tempus est, ipsum quidem nunc et prius et quecumque huiusmodi sic in tempore sunt sicut in numero unitas et superfluus et par (hec enim numeri aliquid sunt, illa vero temporis aliquid sunt); res autem sic in numero et in tempore sunt. Si autem hoc est, continetur sub numero sicut que sunt in loco sub loco.

[illegible]

Manifestum est quod non erit in tempore esse esse quando tempus, sicut neque in motu esse neque in loco quando motus et locus est. Si enim erit quod est in aliquo, sic omnes res in quolibet erunt, et celum in milio: quando enim milium est, est celum. Sed hoc accidit, illud vero necesse consequi, et ei quod in tempore esse quoddam tempus quando illud est, et ei quod in motu esse quando motus est.

Redit ad ostendendum [illegible]
[illegible]
[illegible]

Quoniam aut est sicut in numero in tpe accipietur enim aliquid plus tpus omni eo quod est in tempore

Unde necesse est oia ea que sunt in tempe contineri sub tempe sicut et alia quecumque in alio sunt ut quo sunt in loco sub loco Et patitur aliquid sub tpe sicut et dicere consuevimus tabefacit tpe et senescunt oia sub tpe et obliviscuntur ppt tpus sed non didicit neque novum factum est neque bonum corruptionis enim ca p se tpus numerus enim motus est motus enim facit distare quod est quare manifestum est quod que semper sunt secundum quod semper sunt non sunt in tpe neque mensurantur a tempore esse eorum

et quod aliquid esse in tpe est dupr aut quod tpus sit aliquid ipsius aut quod ipsum sit aliquid tpis et primo determinat que sunt in tpe ita quod tpus sit ad ipsorum ad huius tamen manifestacionem primo dicat que non sunt in tempe ostendit primo quod eterna non sunt in tempore et ostendit quod sempiterna non sunt in tpe secundo quelibet que sunt in tpe excedunt a tpe sed ea que sunt semper non exceduntur a tpe quare etc. et primo probat maiorem per simile in numero et hoc quod esse in numero est excedi a numero in duobus extremis minor probata maior infert duo corollaria primum est quod oia que sunt in tempe continentur a tpe et ponit 2m ibi et patitur et patet et tunc dicit quare manifestum est infert quod probatur ex maiore iam probata et ponit minorem ibi neque eorum continentur

Signum aut huius est quod neque patiuntur nichil a tempe sicut que non sunt in tempore

hic ondit p signum quod sempiterna non sunt in tpe et hoc quod ea que sunt semper non patiuntur a tpe sicut nec ea que nullo modo sunt patiuntur a tpe

Cum aut est tpus mensura motus erit et quietis mensura sed secundum accidens omnis enim quies in tpe est

ondit quod ea que nec quiescunt nec moventur sunt in tempe et intendit hanc racionem que sunt in tpe mensurantur a tempe sed que nec quiescunt nec moventur non mensurantur a tpe ergo etc. et declarat primo maiorem per hoc quod motus et quies moventis et quiescentis mensurantur a tpe ex quo relinquitur quod que nec quiescunt nec moventur non mensurantur a tpe et quia patet ex dictis quod motus mensuratur a tpe ideo hoc supponit solum et probat idem de quiete et de quiescente et de moto et primo ondit hoc de quiete scilicet esse in tpe est mensurari a tpe et dicit in primo quod hec conclusio intelligenda est per accidens et ponit racionem ibi omnis enim quies quam improbat. non enim sicut

Non enim sicut quod est in tempore necesse est moveri sic et in tempe non enim motus tpus est sed numerus motus in numero aut motus contingit esse et quiescens non enim immobile omne quiescit sed privatum motu aptum aut natum moveri

improbat minorem per hoc quia tpus non est motus sed numerus eius quies non possit esse in motu cum sint opposita sed in tpe et hoc quod non esse immobile dicitur hic quiescens sed solum illud quod natum est moveri cum motus privatur est privato et ita cum motus sit in tpe quies erit in tpe et cum dicit sic dictum est

[illegible]

Sicut dictum est in prioribus esse autem in motu
est esse quando motum rei et mensuram esse temporibus in motu
in quo est quare si in tempore est et sub tempore erit

[illegible]

Mensurabit autem tempus quod movetur et quiescens
secundum quod hoc quidem movetur id autem quiescens et motum
enim mensurabit et quietem ipsorum secundum quod quantitas quedam
est quare et quod movetur non simpliciter erit mensurabile
sub tempore secundum quod quantum aliquod est sed secundum quod
motus ipsius quantus est quare quecumque non movetur
neque quiescunt [illegible]

[illegible]

erunt in tempore in tempore quidem esse est mensurari tempore
tempus enim motus et quietis mensura est

Manifestum igitur quoniam neque quod non erit cum tempore omne
et quecumque contingunt aliter esse sicut dyametrum
esse lateri simmetrum omne enim sicut mensura temporis est per
se motus aliorum autem secundum accidens quare quorum
esse mensurat huius omnibus inerit esse in quiete et in motu

[illegible]

Quecumque igitur corruptibilia et generabilia sunt
et omnino quecumque aliquando quidem sunt aliquando non necesse
est in tempore esse est enim tempus quoddam plus quod excellit esse ipsorum et mensurat

[illegible]

Eorum autem que non sunt quecumque quidem continet tempus
alia quidem erant ut homerus aliquando quidem erat
alia vero erunt ut futurorum aliquid utraque continet et
si in ambo utraque et erant et erunt quorum autem
non continet nequaquam neque erat neque est neque erit in tempore
Sunt autem huiusmodi eorum que non sunt quorumcumque opposita
semper sunt ut assimetrum esse dyametrum semper est
et non erit hoc in tempore quare neque simmetrum unde semper non est

[illegible]

quia g̃ein est semp ei quod ē quorūcūq̃ʒ g̃ein est nō semper ē est h̄ p̄nt ee et nō ee et est gnacō et corrupcō ipsorū in tpe/ et intēdit q̄ cum nō fuit tm̄ aut nō ee ut talia sūt in tpe et hoc q̄ nō ee talia excludit a tempore

Ipm̄ autē nūc est cōtinuacō tpis sicut dcm̄ est. cōtinuat enī tpus p̄titū et futm̄ et oio est tmi9 est huiꝰ p̄n illiꝰ aut finis s; hc nō sicut in pūcto manēte maīm est. dt'minatō de eis que sūt in tpe/ quorum tpus ē ad ut mēsura/ hic dt'minat d' eis que sūt i tpe q̄ sūt aliquid ipius tpis/ et p'mo dt'minat d' ipō nūc/ et h'p'o ſim q̄ sunt i tpe/ et dat duas rōnes ipius/ p'ma ē q̄ ipm̄ nūc vno mō ē cōtinuacō p̄titi tpis cū futuro/ 2a ē/ q̄ ipm̄ nūc ē diuidens ipm̄ tpus/ p'mo mō ē in toto aīmo/ 2o mō ē in racōne duo rū/ et ē exm̄ d' pūcto in linea/ tūc ē dcm̄ inter nūc et pūctum q̄ 11 pūctus ē manēs et nūc nō

Diuidit aut potencia inq̄ntū q̄d' huiusmōi est alterū ipm̄ nūc inq̄ntū aut copulat semp idē est sicut in mathēticis lineis nō enī idē semp vnū pūctum intellaī est diuidentiū aut semp aliud est ſm aut q̄ copulat vnū et idē est pūctū/ sic et ipm̄ nūc/ hoc enī tpis diuisio ſm potēciā est aliud vō tmiꝰ vtrorūq̄ʒ et mutacō est aut idē et ſm idē diuisio et vnicō ee aut nō idē hoc igit' sic dicat' p'mū ipsorū nūc

dat dicꝫ inter ipm̄ nūc ſim q̄ ē cōtinuatīs/ et ſim q̄ ē diuidens/ et ē q̄ ipm̄ nūc ſm q̄ ē cōtinuatīs ē idē ſim rē et ee/ ſim aut q̄ ē diuidens ē idē ſim rē/ et duo ſm racōē/ et hoc manifestat p' sīle de pūcto in lineis mathēticis et addit i est aut idē q̄ instans ſim q̄ ē cōtinuatīs et ſim q̄ ē diuidens ē idē ſim sb'ta compnēd ibi aliud aūt

Aliud aut tū tpus quod ē huiusmōi ppe sit ut veniat nūc q̄ hodie veniet et venit nūc q̄ hodie venit s; s; in ylion fcā nō sunt nūc neq̄ʒ diluuiū factū est nūc et tamē in hoc cōtinuū est tpus sed q̄ nō ppe dt'minat d' ipō nūc ſim q̄ trāslatiē dicat' ſm q̄ nūc s; d' tpus ppinquū nūc p̄nti & hoc uel r'spectu futuri uel r'spectu p̄titi/ sicut manifestat p' exempla ipm̄ aut

Ipm̄ aut tūc tpus dt'minatū p' p'us nūc est ut tūc destructa ē troya et tūc erat diluuiū ozem includi ad ipm̄ nūc erit h'o q̄ntū aliquod ab hoc tempe in illud et erat ab hoc ad p'teritum dt'minatō d' ipō nūc dt'minat de illis que sūt in tempe/ q̄ aliquid ipius tūc sūt tunc iam olim nlodo ꝯpetit/ & p'mo dt'iat d' ipō nūc dicens q̄ ē tpus dt'iatū p' p'us nūc uel p'ntia/ que sūt tūc illius facti d' quo fit inquisicō ut quod tpus p'us intēdit mediū et hoc siue in p'tito siue in futuro

Si vero neque unum tempus est quod non sit tunc et quod erit tempus finitum aut quod deficiet aut non siquidem semper est motus aliud igitur aut idem est multotiens nam est quod sicut motus sic et tempus est siquidem enim unus et idem sit motus aliquando erit tempus unum et idem si autem non non erit

[illegible]

Cum autem ipsum nunc finis et principium temporis est sed non eiusdem sed preteriti quidem finis principium temporis futuri habebit sicut circulus in eodem quodammodo ambitum et planitiem sic et tempus semper in principio et fine iam et hoc semper videtur alterum non enim eiusdem principium et finalitas ipsum nunc est simul enim et opposita erunt et non deficiet semper enim in principio est

[illegible]

Ipsum autem iam quod tempore est preteriti nunc attomo prope futuri temporis ut quando vadet iam quia prope est tempus in quo futurum est et preteriti temporis quod non procul est ab ipso nunc ut quando vadit iam ivi Ilium autem iam destructum non dicimus quia procul multum est ab ipso nunc

Ipsum autem modo quod prope preteriti nunc est preteriti ut quando vadit vel venit modo sic sit tempus proximum preteriti ipsi nunc olim autem procul est repente in insensibili tempore est propter paruitatem

[illegible]

Mutatio autem omnis natura remota est in tempore autem omnia fiunt et corrumpuntur unde et alii quidem sapientissimum dicebant Pitagoricus autem Parron peritissimum indisciplinabile quia in hoc

oblivisci dicens enim hoc recitus manifestum igitur est quod corruptionis magis erit per se causa quam generationis. Fit autem est prius destructio et per se mutatio est, generationis autem et ipsius esse est secundum accidens.

Prima dictio est prius quod tempus est per se causa corruptionis et non est per se causa generationis sed aliquando [illegible] et aliquando non. Secundo hic [illegible] hoc ut ostendat quod corruptionis est tempus per se causa et primo ostendit quod tempus est magis causa corruptionis quam generationis [illegible] per [illegible] mutatio [illegible] motus naturaliter abicit aliquid a [illegible] quo abiecto fiat per se corruptio [illegible] generatio [illegible] corpus est in tempore [illegible] et addit [illegible] quidam considerantes tempus [illegible] dicebant tempus esse causam scientie alii vero attribuebant tempus maxime ignorantie et corruptioni dicentes tempus esse causam corruptionis et oblivionis ut fecit pitagoricus [illegible] et infert [illegible] destructio [illegible] ponens causam [illegible] signum autem

Signum autem sufficiens est quod nichil quidem fit nisi moveatur quodammodo ipsum et agat, corrumpitur autem et cum nichil movetur. Et hanc maxime dicere esse consuevimus sub tempore corruptionem. At vero neque tempus hanc facit, sed accidit in tempore fieri hanc mutationem. Quod quidem igitur tempus est et quid est et quot modis dicimus ipsum nunc, et quid ipsum tale et quid modo et quid iam et quid olim et repente dictum est.

[illegible] quod prius per signum et est quod nichil exit per se in esse nichil per ad agens sed [illegible] corrumpitur per successionem temporis sine agente. Hoc ergo signum quod tempus magis est causa corruptionis per se quam generationis. Et [illegible] est et hanc maxime [illegible] tempus est per se causa [illegible] tempus [illegible] causa corruptionis [illegible] causam [illegible] extrinsecam sed fit per temporis successionem et [illegible] tempus est per se [illegible] causa corruptionis. At vero [illegible] non immediate sed [illegible] [illegible] quod [illegible] est causa eius [illegible] ad motum

His autem nobis sic declaratis manifestum est quia omnis mutatio et omne quod movetur est in tempore. Velocius enim et tardius secundum omnem mutationem in omnibus sic videtur esse; dico enim moveri velocius prius transmutatum in subiectum secundum idem spatium et regularem motum quod movetur ut in loci mutatione si utraque secundum circularem moventur aut utraque secundum rectum est. Similiter autem et in aliis. At vero prius et posterius in tempore est; prius et posterius enim dicimus secundum ad ipsum nunc distantiam, ipsum autem nunc terminus preteriti et futuri est. Quare quoniam ipsa nunc in tempore sunt, prius et posterius in tempore erunt. In quo enim est ipsum nunc et ipsius nunc distantia. Contrario autem dicitur prius et posterius secundum preteritum tempus

et futurum in preterito autem prius dicimus quod longius est ab ipso nunc, posterius autem quod propius est; in futuro autem prius quod propinquius est, posterius autem quod procul. Quare quoniam prius in tempore est, et ad omnem autem motum sequitur prius, manifestum quod omnis mutatio et motus in tempore.

Determinato quid est tempus et aliis de pertinentibus eius, et eius que sunt ea que sunt in tempore, hic determinat quasdam dubitationes sive pertinentes [illegible] cognoscendum circa tempus. Et primo determinat quandam propositionem valentem ad dictorum subsequentium, et est quod omnis motus est in tempore, et est ratio: omne velocius aut tardius est in tempore, omnis motus est velocior aut tardior, ergo omnis motus est in tempore. Probat maiorem quod dicit prius et posterius dicuntur secundum [illegible] motorum et distanciarum ad instans, sed instans est in tempore ut terminus [illegible], et ita omne prius et posterius est in tempore, sed omne tardius aut velocius aut prius aut posterius est, ergo omne velocius et tardius est in tempore. Et dat differentiam inter prius et posterius secundum quod sumuntur in preterito aut futuro, et dicit [illegible] autem dicens quod in preterito prius est remotius a nunc, posterius [illegible] et posterius est ei propinquius, et in futuro accidit econtrario [illegible] tota vel [illegible].

Signum autem considerare est et quomodo tempus se habet ad animam et propter quid videtur in omni esse tempus et in terra et in mari et in celo. Aut quia motus quedam passio est vel habitus numerus existens; hec autem moventur omnia, in loco autem omnia sunt; tempus autem et motus simul sunt et secundum potentiam et actum.

Ostenso quod omnis motus est in tempore, hic ponit dubitationes circa tempus, et primo ponit duas circa esse temporis. Prima est qualiter tempus se habet ad animam, scilicet utrum tempus possit esse sine anima. Secunda est qualiter tempus est ubique, et hoc est qualiter omne mobile et omne quiescens est in tempore [illegible], cum quod debeat inveniri in motibus cum sit actus motus. Et tunc dicit aut quia, intendit solvere. Et primo solvit secundam: sicut tempus est passio et forma motus, cum sit numerus eius, sic quod omnia predicta nata sunt moveri est tempus in omnibus illis intelligendum, et hoc quod non [illegible] primo. Et dat causam quare omnia predicta nata sunt moveri, ubi in loco eius, et est quia omnia hec sunt in loco, et omne quod est in loco natum est moveri, et quia motus in aliquibus predictorum est in potentia, addit tunc et tempus, quod in quocumque invenitur motus in potentia invenitur tempus in [illegible], et in quocumque invenitur motus in actu invenitur tempus in actu. Et intellige [illegible] quod hoc non est quod id quod dicitur est prius, sed quod tempus est actu mensurans quietis, unde est eius quiescentis actu mensurari a tempore, non tamen est tempus in eo actu, quia eo dicitur esse actu in quo est, ut in [illegible] et [illegible] est motus.

Utrum autem cum non sit anima erit tunc tempus aut non, dubitabit enim aliquis; impossibile enim cum sit numerans esse, impossibile est aliquid numerabile esse, quare manifestum quod neque numerus. Numerus autem est aut quod numeratum aut numerabile. Si autem nichil aptum natum est numerare quam anima et anime intellectus, impossibile est esse tempus anima non existente, sed aut hoc quod aliquando ens est tempus, ut si contingit motum esse sine anima. Prius autem et posterius in motu sunt; tempus autem hec sunt secundum quod numerabilia sunt.

Solvit primam questionem [illegible]. Primo tamen ostendit quod tempus non est sine anima, sicut numerus non est sine numerante; anima est numerans et tempus numerus, ergo tempus non est sine anima. Secundo ibi si autem solvit primam questionem dicens quod si motus est sine anima, tunc et tempus, si tempus sit numerus motus, et sit per hoc in nunc, quod sicut motus est sine anima qualiscumque sit, et tempus, sed sicut motus non potest esse sine anima, [illegible] motor celi, sic nec tempus. Et tamen vult exprimere quod tempus non sit nisi in potentia extra animam.

Dubitabit aut aliquis et qualis motus
nus tpus aut cuiuslibz et namqz fit in tempore
et augmetu in tempore et altea et fert sm
igitur quod motus est sic est vniuscuiusqz motus
nus vn motus simpr est nus ctinui sz no cuiusda
sz nuc motu ee est vnu et aliquid quoru vt
usqz erit motus nus altm igit tpus et simul duo
equalia ipa erut aut no ome namqz tpus vnu
similit et siml est spe aut et q no sit si enim
hi sint canes illi vo equi vtqz aut septez ide
nus est sic aut et motuu simul trmatoruz
ide tpus est sz hic quid velox fortassis alius vo
no et alius quid ut loci mutaco est hic aut
alteaco tpus aut id est siquid nus equalis sit
et siml et cu alteacone et cu loci mutacone
Et ppt hoc motus quid alta et seorsu sunt tpe
aut vbiqz ide est quod nus vnus et neqz ide est qui
est equalium et simul dat tres qrestiones dubias circa me(n)surare ipsius tpis [illegible] plura [illegible] tpus sit nus et mesura motus cuius motus est nus vtr cuiuslibet aut alicuius et alicuius no et solvit [illegible] aut cuiuslibz dicendo [illegible] qr tpus e nus et mesura cuiuslibz motus et qr dixit qr tpus co sequitur motu [illegible] et plures motus et equales sunt simul ex hoc posset aliquis credere qr plura tpa et equalia erunt simul istud movet ibi sz e nus et solvit ibi aut z no intendens qr vnum et id tpus e mesura omium motuum simul [illegible] hoc sive sint plures motus eiusdem spei sive sint motus diversi [illegible] sive differunt sm actus et sm velocitatis et tarditatis et hoc qr idem e nus diversorum nuabilium et tpus z nus motuum

Cum aut est loci mutaco et huiusmoi c
cularis nuat aut vnuqquodqz vno quod
proximo ut vnitates vnitate equi aut
equo sic sit et tpus tpe finito quit quod determinat [illegible] qrestionem ipius et z qr vnum e tpus primum [illegible] tpus quod z mesura omium [illegible] quod oportet sit loci mutaco circularis e primum et mensura omium sui generis et similiter in [illegible] vnum primum et [illegible] quod z mesura omium illorum que sunt in illo genere et [illegible] aliquod erit tpus [illegible] quod z mesura omium aliorum
Mensuratur aut sicut diximus tpus quidem mo
tu et motus tempore h aut est qr sub trmina
to motu tpus mensurat motus et quanti
tas tpis dat [illegible] qrestionem tpis tpis et e qr [illegible] vnius motus primo qui [illegible] z motus circularis diurnus et [illegible] quantitatem mesurat quantitatem motus et [illegible] quantitatem et similiter [illegible] quantitatem motus mensura quantitas tpis Et [illegible] si igit [illegible] et primo [illegible]

Si igitur prima mensura omnium proximorum circulatio est regularis mensura maxime quia numerus huius notissimus est. Alteratio igitur neque augmentatio neque generatio non sunt regulares, motus loci mutatio est. Unde et videtur tempus esse sphere motus quia hoc mensurantur alii motus et tempus hoc motu.

Propter hoc autem et consuetum accidit dici, dicunt enim circulum esse humanas res et aliorum motum habentium naturalem et generationem et corruptionem. Hoc autem est quia omnia hec tempore iudicantur et accipiunt principium et finem sicut si secundum quandam circulationem sit, et tempus enim esse videtur circulus quidam. Hoc autem videtur iterum ob hoc quia huiusmodi loci mutationis mensura est et mensuratur ipsum sub huiusmodi. Quare dicere esse res que fiunt circulum dicere est temporis circulum. Hoc autem est quia mensuratur circulatione; extra enim mensuram nichil aliud videtur esse quod mensuratur, sed aut multa mensure totum.

Dicitur autem recte et quia numerus quidem est idem et ovium et canum si equalis uterque sit, decem autem non idem neque decem eadem sunt, sicut neque trianguli idem qui est equilaterus et gradatus; et tamen eadem figura quia utrique trianguli sunt. Idem enim dicitur a quo non differt differentia, sed non a qua differt ut triangulus a triangulo differt differentia, aliud quod trianguli sunt, a figura autem non sed in ipsius divisione et una, sicut hec alia huius circulus, illa vero triangulus; huius autem hoc quidem equilaterus, illud vero gradatus. Figura quidem igitur eadem et hec triangulus autem non idem est. Et numerus similiter, non enim differt a numero differentia numerus eorum, decem vero non idem, quibus enim dicuntur differunt. Hec enim canes, illa vero equi. Et de tempore quidem et ipso et de eis que ipsum proprie hac intentione dictum est.

Explicit [illegible] libri phisicorum Aristotilis

Transmutatur autem quod transmutatur omne, aliud quidem secundum accidens ut cum dicimus musicum ambulare quoniam cui accidit musicum esse hic ambulat. In quo autem aliquid huiusmodi mutari dicimus et simpliciter dicimus transmutari ut quecumque dicuntur secundum partes sanatur enim corpus quia oculus aut torax. Hec enim partes totius corporis sunt. Est aliquid quod neque in eo quod aliquid secundum accidens movetur neque in eo quod aliquid aliud ipsius sed in eo quod ipsum movetur primum et hoc est secundum se ipsum mobile.

[illegible]

Secundum autem alium motum aliud est ut alterabile et alterationis et sanabile alterationis. Est autem et in movente similiter. Aliud enim secundum accidens movet aliud vero secundum partem in eo quod huiusmodi aliquid ipsius aliud autem per se ipsum primum ut medicus quidem sanat manus autem percutit.

[illegible]

Cum autem est aliquid movens primum est autem aliquid quod movetur adhuc in quo tempus est et preter hec ex quo et in quod. Omnis enim motus ex quodam in quoddam. Alterum enim est quod primo movetur et in quod movetur et ex quo ut lignum et calidum et frigidum. Et horum autem aliud quidem quod aliud vero in quod aliud vero ex quo. Motus quidem manifestum est quod in ligno non in specie. Neque enim movet neque movetur species neque locus neque quantum. Sed est movens quod movetur et in quod movetur.

[illegible]

Magis enim in quod quam ex quo motus denominatur mutatio unde corruptio in non esse mutatio et etiam ex esse mutatur id quod corrumpitur et generatio in esse et etiam ex non esse

Subiungit causam quare magis ostendit quod motus non est in eo in quo est motus ut in subiecto quam in eo ex quo movetur et quia motus magis denominatur a termino ad quem sit quam a termino ex quo fit et hoc probat in generatione et corruptione

Quid quidem igitur motus sit dictum est prius. Species autem et passiones et locus in que moventur que moventur immobilia sunt ut scientia et color. et de hoc dubitabit aliquis si passiones motus sunt albedo autem passio est erit enim in motum mutatio sed fortassis non est albedo motus sed albatio est alteratio motus sed albatio

dat rationem dictorum et est quod motus est in mobili tamquam in subiecto sed ipsa non est mobilis quia motus non est in specie adquirenda ut in subiecto. Et ne aliquis credat ut ipsa species eo quod successive adquiritur sit ipse motus removet et secundum hoc dicens quod motus non est ipsa species ut equivoce sed motus est via in speciem et species est terminus motus quare species esset motus et motus in motu

Est autem et in illis et quod est secundum accidens et quod est secundum partem et secundum aliud et quod primo et non secundum aliud quod fit album in id quod intelligetur mutatur secundum accidens colori enim accidit intelligi in colorem autem quod pars albi fit coloris et in europam quod pars athene europe sunt in album autem colorem per se. Quid quidem per se movetur et quod secundum accidens et quod secundum aliud et quod ipsum primum et in movente et in eo quod movetur manifestum est quod motus non in specie sed in eo quod movetur et mobili secundum actum sit

hic dividit illud in quo fit motus et illud a quo et ipsum per se et paciendo et tamen exemplificat de eo in quo est motus et habet in alteratione et loci mutatione

Secundum accidens quidem igitur mutatio dimittatur in omnibus enim est et semper et omnium quod vero non secundum accidens non est in omnibus sed in contrariis et in mediis et contradictione huius autem fides ex inductione est in medio autem mutatur utitur enim ipso sicut quod est contrarium ad utrumque est enim quodammodo medium ultima unde hoc ad hoc et hoc ad hoc dicuntur quodammodo ut nete ypate media vox gravis dicitur ad ultimam et subtilis ad extremam et fuscum nigri et album ad nigrum

divisis eis que sunt in motu per se et patiens et hic separat ea que sunt per accidens a sua intencione et dat causam huius dicti In omnibus enim est et est quia hoc est infinita et de infinitis non est ars ... ostendit ea que sunt per se et sunt terminata sub de sua consideratione huiusmodi mutacio que per se sunt sub contrarijs aut in mediis aut in oppositis secundum diffinitiones affirmatorum et negatorum et quod mutatio possit esse per se ab extremis in medium et econverso ostendit et est contrarium et per quod autem

Quoniam autem omnis mutatio est ex quodam in quoddam, manifestat autem et nomen; post aliud enim aliquid et aliud quidem prius, aliud autem monstrat posterius; mutabit mutans quadrifarie: aut enim ex subiecto in subiectum, aut ex subiecto in non subiectum, aut ex non subiecto in subiectum, aut ex non subiecto in non subiectum. Dico autem subiectum affirmatione monstratum. Quare necesse ex hiis que dicta sunt tres esse mutationes: ex subiecto in subiectum, et ex subiecto in non subiectum, et ex non subiecto in subiectum. Que enim est ex non subiecto in non subiectum non est mutatio propter hoc quod non est secundum oppositionem; neque enim contraria neque contradictio est.

Hic intendit dividere mutationem ... neque enim contradictio est ... et quia ista divisione quedam mutationum est motus, et quedam mutatio proprie dicta. Et intendit primo ostendere quid significet hoc nomen motus, et ostendit quod motus est mutatio de subiecto in subiectum. Et intendit hanc rationem: tres sunt modi mutationum possibiles, quia ex subiecto in subiectum, et ex subiecto in non subiectum, et ex non subiecto in subiectum; quartus enim modus non est possibilis, scilicet ut mutatio sit ex non subiecto in non subiectum. Ergo motus erit mutatio a subiecto in subiectum. Et probat primo maiorem hic.

Ex non subiecto quidem igitur in subiectum mutatio secundum contradictionem generatio est, alia quidem simpliciter simplex, alia vero quedam quedam, ut ex non albo quidem in album generatio est quedam, que vero est ex non esse simpliciter in substantiam generatio simpliciter, secundum quam fieri et non fieri simpliciter dicimus. Que vero ex subiecto in non subiectum corruptio, simpliciter quidem que ex substantia in non esse, quedam autem que est in oppositam negationem, sicut dictum est et in generatione.

Hic intendit ostendere minorem sue rationis. Et quia mutatio ex non subiecto in subiectum est generatio, et mutatio eius est corruptio, ideo intendit ostendere quod neque generatio neque corruptio est motus. Primo tamen ostendit quod generatio est mutatio ex non subiecto in subiectum, corruptio autem econverso. Quia cum fit mutatio ex non subiecto in subiectum simpliciter, tunc est generatio simpliciter; cum vero ex non subiecto ... non simpliciter fit ..., tunc est generatio secundum quid, sicut generatio est cum ex non albo fit album. Et similiter est corruptio simpliciter et secundum quid eius secundum mutationem ...

Si igitur quod non est dicitur multipliciter, et neque est quod est secundum compositionem aut divisionem contingit moveri, neque quod est secundum potentiam, quod est ei quod est secundum actum simpliciter oppositum (non album enim aut non bonum est tamen contingit moveri secundum accidens, erit enim homo non album), simpliciter non hoc aliquid est nullo modo est, impossibile enim est quod non est moveri. Si autem hoc est, et generationem motum esse impossibile erit; fit enim quod non est. Si enim et quod secundum accidens maxime erit, sed tamen erit verum dicere est

actu de eo quod non est quod sit simpliciter. Similiter autem et quiescere. Hec igitur omnia accidunt inconvenientia si moveatur

Hic ostendit quod neque generatio neque corruptio est motus et hoc quod non est probare minorem prius. Primo et primo probat quod generatio non est motus per duas rationes. Prima est illud quod omne ens quod generatur non movetur, ergo generatio non est motus. Premissam probat per hoc quod non ens est tribus modis: non ens simpliciter, ut actu, ut potentia, et hoc vel non erit secundum compositionem ut homo non est asinus vel secundum divisionem ut homo non est albus. Et huiusmodi non ens neque generatur neque movetur. Alio modo est non ens quod est non ens potentia et huiusmodi non ens non est illud quod generatur, quia tale non ens actu et quod generatur non est actu. Tertio modo est non ens quod est non ens actu, ens tamen potentia, et tale non ens generatur et non movetur cum non sit actu, et quia aliquis diceret quod aliquod non ens movetur ut non ens secundum accidens. Ideo hoc removet dicens et quod intendit quod illud est non ens secundum quid et quod est generatio secundum quid potest moveri et hoc quia est in actu. Illud autem quod est non ens actu et quod simpliciter generatur non movetur et addit tamen dicens autem quod non potest tale non ens quiescere quia eadem inconvenientia sequuntur si ponatur quiescere et si ponatur moveri et addit simpliciter vel in actu

Et si omne quod movetur in loco est, quod autem non est non est in loco, esset neque alicubi. Neque iam corruptio motus; contrarium enim motui aut motus aut quies est; corruptio autem generationi contrarium est.

Dat secundam rationem et dicit: omne quod movetur est in loco, sed non ens de quo fit generatio non est in loco, ergo non ens quod generatur non est, et ita generatio non est motus. Et cum dicit "neque iam corruptio" concludit quod corruptio non est motus, quia si corruptio esset motus tunc generatio que est contraria esset motus vel quies, sed neque est motus neque quies, ergo corruptio ...

Cum autem omnis motus mutatio quedam est, mutationes autem tres sunt dicte, harum autem que sunt secundum generationem et corruptionem non motus sunt, hee autem secundum contradictionem sunt, necesse est ex subiecto in subiectum mutationem motum esse solum. Subiecta autem aut contraria aut media. Privatio enim ponatur contrarium et monstratur affirmatione nudum et album nigrum.

Resumit premissas principales rationes iam ostensas infert modo conclusionem principalem, scilicet quod motus est tantum mutatio a subiecto in subiectum, et cum dicit "subiecta autem" exponit conclusionem dicens quid vocat subiectum et quid contrarium

Si igitur predicamenta divisa sunt substantia et quale et quantum et ubi et ad aliquid et quando et facere et pati, necesse est tres esse motus quantitatis et qualitatis et secundum locum. Secundum substantiam autem non est motus propter nullum idem contrarium non inesse.

Ostenso quod motus est mutatio de subiecto in subiectum hic descendit ad species et speciales motus et primo determinat quot sunt eius species et intendit tale rationem: predicamenta sunt divisa secundum eius modos, sed tamen in tribus predicamentis est motus scilicet quantitate qualitate et ubi, ergo tantum sunt tres species motus. Huius primo ponit maiorem et conclusionem. Et cum dicit "secundum substantiam autem non est motus" etc. exponit, primo ostendit per negationem quod in aliis predicamentis a tribus predictis non est motus, et primo ostendit quod in substantia non est motus, sed motus est a contrario in contrarium, sed in substantia non est contrarium, ergo in substantia non est motus

Neque iam ad aliquid; contingit enim altero mutante verum esse alterum nihil mutans, quare secundum accidens motus horum.

Ostendit quod in relatione non est motus sed contingit unum relatorum fieri sub relatione nulla facta mutatione in ipso nisi per accidens, ergo in ad aliquid non est motus et patet premissa per hoc quod columpna existens a dextris potest fieri sinistra nulla facta transmutatione per se in columpna ut dicit commentator

Et album quod ad aliquid significatur indicatione privationis vel modo in subiecto et nigrum quod ad aliquid significatur negatione quo ad subiectum vel modo privationis

Necesse est tres species. Hic sunt modi per demonstrationem; hic secundum quod motus est a contrario in contrarium, sed in tribus predicamentis tantum est contrarietas, ergo tantum in tribus est motus per se

Contrarium non inesse, scilicet substantie nullum est contrarium et sic per motus est a contrario in contrarium, sed non in ens substantia

Neque iam ad aliquid. Ad aliquid patet quod ut alterum relatorum transmutetur absque eo quod alterum transmutetur

Nichil mutans. Verum secundum commentatorem columpna existens in dextra potest fieri in sinistra nulla facta mutatione per se in columpna

Commentator: in isto predicamento nullum est contrarium vel medium, neque ad aliquid

Neque agentis aut pacientis neque omnis quod
movetur aut movens quia motus non est motus neque
generationis generatio neque omnino mutationis mutatio
hic ostendit quod motus non est in actione vel passione et quia agere
et pati sunt motus [illegible] hic non ostendit quod motus non est motus neque
generationis generatio neque transmutationis transmutatio et primo dicit sic et
et tunc dicit primum quod

Primum enim contingit dupliciter motus esse motum aut
sicut subiectum ut homo movetur quia ex albo in nigrum
mutatur sic aut motus aut calefiat aut frigefiat
aut locum mutat et aut augmentatur aut diminuitur
hoc autem impossibile est non enim subiectorum aliquid est mutatio
probat hic sic si motus sit motus aut mutationis mutatio aut erit ut
subiecti aut ut termini sed neque sic neque sic ergo etc. et quod motus non
sit ipsius motus ut subiecti patet per hoc quod illud quod natum est moveri natum
est quiescere et ita si motus possit subici motui posset subici quieti [illegible]

aut in mutando alterum aliquod subiectum ex mutatione
cione in alteram speciem sicut homo ex egritudine in
sanitatem sed neque hoc possibile est nisi secundum accidens hic enim
motus ex una specie in aliam est mutatio et generatio et
corruptio similiter preter quod hec quidem in opposita sic
motus aut non similiter simul enim mutabitur ex sa
nitate in egritudinem et ex hac ipsa mutatione
in aliam manifestum igitur quod non [illegible] aliquis mutatio
erit in quibus et hoc impossibile est contingit enim quiescere
hic ponit 2m membrum dicte divisionis scilicet quod motus non est motus ut termini
et primo ostendit quod hic in speciebus motus et mutationis per duas rationes
prima est omnis motus est a forma materie in formam materie contraria et hoc
sic sunt motus sicut generatio et corruptio sed in hoc est dictum quod generatio et
corruptio sunt ab opposito in oppositum motus vero a contrario in contrarium tunc
quod aliquis moveretur a sanitate in egritudinem et sic tunc hoc mutatur ab
una mutatione in aliam quod est ypotesis sed moveretur in forma quiescit enim
et mutatio et ita contingit ipsum quiescere in motu quod est impossibile

Et amplius in non contingentem semper et illa ex quodam
in quoddam alterum quare et opposita erit sanatio sed hoc
quod accidit ut ex recordatione et oblivione mu
tari tamen in est illud mutatur aliquando quidem in scientiam
aliquando vero in sanitatem Amplius aut in infinitum vadit
si mutationis est mutatio et generationis generatio
ponit 2am rationem ad idem et est si motus sit in motu et in termino
et transmutatio cuiuslibet est ab opposito in oppositum erit semper in motu [illegible]
ita quod sanatio que est motus ad sanitatem non terminabitur in sanitate nec
erit quies in sanitate ymmo continue ulterius movebitur in oppositum motum
ut in egritudine et ita ideo movebitur continue motibus oppositis quod est impossibile
et quia aliquis diceret quod non est inconveniens idem moveri motibus contrariis [illegible]
git ibi secundum ea quod hoc non contingit eciam sed non sic et continue sed per
accidens scilicet secundum quod est subiectum utriusque motus cui accidit quiescere
ut ipse motus Amplius aut infinitum 3a ratio ad idem est si mutationis
est mutatio tunc erit processus in infinitum et tunc dicit necesse est igitur

Nam est primam esse si erit ultima ut si simpliciter generatio fiebat aliquando et quod fit fiebat quare non dum erat quod fit simpliciter sed aliquid iam fit et factum est iam et iterum fiebat hoc aliquando quare non dum erat quod tunc fit [illegible]

Eorum autem infinitorum non est primum neque erit primum ultimum quare neque habitum neque fieri igitur neque motum est possibile neque mutare nichil [illegible]

Amplius eiusdem motus contrarius est et adhuc quies et generatio et corruptio quare quod fiat tunc fiat quod fit tunc corrumpitur neque enim cum mox fiat neque postius esse oportet enim quod corrumpi [illegible]

Amplius autem si oportet materiam subesse et ei quod fit et mutanti que igitur erit materia sicut alterabile corpus aut anima sic aliquid quod fit motus aut generatio et iterum aliquid in quod movetur oportet enim esse aliquid huius ex hoc in hoc motum et non motum aut generationem similiter autem et quomodo erit non erit doctrina doctrine generatio quare neque generatio generatio neque quedam cuiusdam [illegible]

Amplius si tres species motus sunt harum aliquam necesse substantiam esse et materiam et in qua moventur loci mutationem alterari aut fieri [illegible]

67

Omne quod movetur et quod movet tripliciter aut
in eo quod secundum accidens aut quod pars aliqua aut
quod per se secundum accidens solum contingit mutare mutatur
ut quod sanum sit currere aut addiscat habere aut
secundum accidens divisimus olim quoniam neque substantie neque ad
aliquid neque in pluribus facere et pati relinquitur secundum quale
et quantum et ubi motum esse solum. In unoquoque enim horum
est contrarietas

Motus igitur secundum quale alteratio sit. Hoc enim autem
commune nomen dicitur aut quale non in substantia. Et namque
dico substantialis quale secundum passivum secundum quod dicitur pati aut
impassibile esse. Ei vero secundum quantum est secundum commune at
innominatus est secundum utrumque augmentum et decrementum
quod quidem in perfectum magnitudinem augmentum
quod ex hoc decrementum. Ei vero secundum locum et secundum proprium
et secundum commune innominatus est sit autem loci mutatio no
tata aliquo quod nomen est

Et dicitur hoc fieri sola proprie cum non sit in ipsis stare
mutantibus locum et quecumque non ipsa seipsa mo
vent secundum locum

Que autem est in eadem specie mutatio in
magis et minus alteratio est aut enim ex contrario est
motus aut in contrarium aut simpliciter aut sic in quodam
enim cum sit in contrarium dicitur mutare in minus aut
tamquam ex contrario in idem dicitur aut sic mutare
aut simpliciter nisi quod sit indigebat contraria magis
aut et minus est quo plus aut minus contrarium inest
aut non. Ex igitur hiis tres soli motus sunt manifestum est

Inmobile autem est quod omnino impossibile est moveri sicut sonus est invisibilis in multo tempore vix movetur aut quod tarde incipit quod dicitur graviter moveri et quod aptum natum est moveri et possibile non movetur aut tunc cum aptum natum est et ubi et sicut eius quod quiescere voco immobilium solum. Contrarium enim est quies motui quare privatio erit susceptivi. Eo quid igitur est motus et quid quies et quot mutationes et quales motus manifestum est ex dictis.

Hic incidentaliter determinat quid sit quies intendens quod quies est immobilitas eius quod aptum natum est moveri cum non moveatur. Ad cuius manifestationem distinguit immobile tripliciter aut quod nullo modo potest moveri aut quod debiliter movetur vel quod tarde incipit moveri aut quod non movetur actu aptum tamen natum moveri et huiusmodi immobilitas dicitur quies quod probat ibi Contrarium enim.

Post hoc autem videamus quid est simul et quid separatum et quid tangere et quid medium et quid consequenter et quid est habitum et quid continuum et in quibus unumquodque horum esse aptum natum sit. Hic intendit determinare de pertinentibus ipsius motus et primo premittit quod intendit et post intentum et sequitur quorum unumquodque differunt in loco et patet Simul quidem.

Simul quidem dicuntur haec esse secundum locum quaecumque in uno loco sunt primo. Separatim autem quaecumque in altero. Tangere autem quorum simul ultima sunt. Medium autem in quod aptum natum est prius devenire mutans quam in quod ultimum mutat secundum naturam continue mutans in minimis autem medium in tribus. Ultimum quidem enim mutationis contrarium est. Continue autem movetur quod nichil aut paucissimum deficit rei et non tempore. Nichil enim prohibet deficientem autem statim post ipsam primam sonare ultimam sed rei in quo movetur. Hoc autem et in aliis quae secundum locum sunt et in aliis mutationibus manifestum est.

Hic prosequitur et primo de simul secundo extractum de separato tertio [illegible] tangere quarto [illegible] medium dicens quod medium est illud in quod continue mutans secundum naturam natum est mutari prius in primo quam in ultimum et tunc dicit in minimis autem subdit quod tria sunt necessaria ad hoc quod sit medium scilicet ultimum quod sit oppositum primo et primum et ipsum medium. Continue autem hic exponit hoc quod dixit continue mutans [illegible] diffinitionem medii intendens aliquid continue mutari cum non deficit [illegible] rei super quam est motus secundum rationem motus et non sufficit ad hoc ut aliquid continue movetur motum non deficere secundum tempus sicut patet in cithara quod statim post primam cordam contingit sonare ultimam ipse tamen non est continuus licet non deficiat secundum tempus. Oportet enim quod illud quod mutatur non deficit in motu ad hoc quod continue [illegible] sicut [illegible] ille qui mutatur non deficiat in motu et tunc dicit [illegible]

i illa sunt c͞traria qua in loco que maxime distant p͞ lineam rectam cuiusmodi sunt semper sursum et semper deorsum

Contrariu aut sm̄ locu est sm̄ rectitudine distans
plurim͞u minima em̄ finita est mensura aut fini
tu Consequeñs aut est q͞ si p͞ principiu sol͞u sm̄
sit aut positione aut sp͞e aut in aliquo alio sic de
terminatoru et nullu medium est eoru que sunt in eod͞e
genere et cuius consequens est dico aut ut linea linee
sm̄ q͞ sunt linee unitas aut unitatis sm̄ q͞ sunt
unitates aut domus domus aliud aut nichil pro
hibet mediu͞ esse Consequens n͞ alicui consequitur ut posterius
aliquid est no͞ em̄ manifestu est

q͞ z q͞ru͞ sm̄ locu intendens q͞ contraria sm̄ locu sunt ea que max͞
ime distant sm̄ rectum et huiusmodi est semper superius et simplex
inferius et q͞ distantia inter ista contraria debeat esse sm̄ rectum debet p͞ hoc
q͞ rectum est unus alius modus autem ultimus Continuum aut hic diffinit
q͞ est et p͞z Exponit diffinitionem ibi dico autem et primo q͞ ad hoc q͞ n͞
est medium consequenter intelligitur in consequentia 2° i q͞ cuius ex

Consequens em̄ duob͞ neq͞ nova luna 2ᵉ consequen
ter est sed h͞ illius Habitum aut est q͞ consequens est
cu tangit Cum aut omnis mutatio in opposit͞is opposi
em̄ contraria et que sm̄ contradictionem sunt Contradictio
aut nichil sm̄ mediu Manifestum est q͞ contrariis erit
medium

Exponit ipsum quantum ad hoc q͞ dicit p͞z habitum aut diffinit habitum et cum dicit Cum aut q͞ docuit prius quot exiguntur ad hoc q͞ sit medium et non docuit in quibus ipsum medium esse inter contraria et inter contradictoria non

Continuum aut est quoddam quod habiti aliquid dico aut
esse continuu cum unum fiat et unus utrusque terminus q͞
tangitur et sicut signat nomen quod continea
hoc aut esse non potest cum duo sint ultima Sed h͞ determina
to manifestum est q͞ in hiis continuum ex quibus unum aliquid
aptum natum est fieri sm̄ contactum et sicut aliquid
sit continuum unum sic et totum erit unum aut prout
penetratione aut colla aut tactu aut insertu

Diffinit continuum et primo dicit q͞ continuum est aliquid de habito et dat diffinitionem continui et z q͞ continuum est aliquid alicui cum tangunt se mutuo ita q͞ contigua eorum sit unus quod significat nomen continui q͞ si tamen esset duo non esset continuum Sed cum dicit Sed hoc determinat in quibus est continuum intendens q͞ tot modis dicitur unum esse continuum alicui quot modis dicitur aliquid esse unum p͞ compositionem et enumerat eos modos

Manifestum est q͞ primum consequens contactum enim necesse est
consequens esse consequens em̄ non omne tangere unum et
in prioribus idem z consequens ut in numeris tactus enim non z
siquidem continuum est necesse est tangere si non tangit
non dum continuum non enim necesse est unum esse ipsorum ultima
si simul sint sed si unum necesse est et simul quae

finita dicitur cum alia linea ab alia protracta inter contrarium duos est longior quam recta et huiusmodi potest esse infinite
finitum i maior quae est una et minima linea est mensura et est quod finita et una

Non q͞ linea recta sit qua attendit quantitas in loco est maxima et minima maxima sm̄ q͞ attingit duo contraria minima q͞ est brevior omnibus lineis que inter duo puncta continuantur

tu tangit aliud ad quod est consequens i ita p͞z q͞ habitum addit consequens contra contactum et addit ordinem super contiguum q͞ consequens z ordinatur

Sic et totum a t et quadrupedum copulata sit unum quasi simul totum sit unum vel sit unum sm̄ cuius non est conservata quod duo sunt naturae non est simul divisio sit continuum et semper sic et totum sm̄ constitutio ex duabus naturis aut plus divisio erit unum sm̄ quo aliquo modo aut p͞ aut

consequens cuius q͞ prius est z aliud a quocumque quod est sub posterius dicitur

mensura aut a t et finitum est primo cum intendit q͞ p͞ primum lineae et ista linea recta est brevissima inter duo puncta et cum sit mensura sit minima
Aut positione vel sit sm̄ cum positione sicut domus domui aut specie sicut ad ambulans sequitur homo aut aliquo ut quod sm̄ unus est quoddam alius sicut dicitur dualitas sequitur unitatem et sicut i similibus naturalibus sequitur secundum
Ut posterius aliquid est aliquid dicitur esse consequens q͞ est posterius et non quod a t p͞z quod est sequens aliquo post

Habitum aut z a t et succedit z vel sese cum quod habitum non signat contactum et tactum insimul

Cum p͞ adornatum continuum
Unum aut p͞a ut quod est aliqua non diffusum p͞ totum et unum ubique sit mixtum cum alio sicut in corpore aut colla i ad colligationem et p͞ncipium contra ossa dicitur unum aut insertum ut quod aliquid inserit alii et sit surculus et sepes dicitur unum

quod a t non sit ut adiuncto sit posterius cum sint in esse

[illegible]

insertus ultimus est secundum generationem necesse est enim

tangere si consequitur ultimum contacta autem non penitus

apta nata sunt in quibus aliquid non est contactus

maxime quod non est insertum in hiis [illegible]

Quare si punctum et unitas qualia dicuntur

separata non possibile est esse unitatem idem hiis enim

tangere unitatibus autem consequenter [illegible]

Et quod horum contingit medium esse omnibus enim

linea medium punctorum harum autem non est necesse

nullum enim medium dualitatis est et unitatis

Quid quidem igitur est simul et separatim et quid tangere et

quid medium et quid consequenter et quid habitum et

quid continuum et in qualibus unumquodque horum

inest dictum est [illegible]

Unus autem motus dicitur multipliciter unum quidem

enim multipliciter dicitur genere quidem unus est secundum figuras

predicamenti loci mutatio autem omni loci mutationi

genere unus est alteratio autem a loci mutatione

altera genere est [illegible]

Specie autem unus cum genere unus et in individua specie

sit ut coloris quidem sunt differentie igitur enim alius

specie denigratio et dealbatio omnis igitur dealbatio omni

dealbationi idem secundum speciem erit et omnis denigra-

tio omni denigrationi albedini autem non amplius

unum specie est de albatio dealbationi omni Si

enim sunt quedam que et genera simul et species sunt manifestum

est quod motus specie unus erit aut simpliciter aut unus specie non

ut doctrinatio si scientia quidem species opinionis genera autem scientie

[illegible]

Dubitabit aut aliquis si spē vnus motus est cum ex eodem in idem mutat ut est vnum punctum ex hoc loco in hunc locum iterum et iterum si aut hoc circulatio erit eadem et volutatio et ambulatio aut determinandum est id in quo si altum est aut spē quoniam alter motus est circulare aut a recto alterum spē est quomodo quidem igitur et spē motus vnus sit est

sicut dictum est ...

Simpliciter aut motus vnus est cum in sba quidem aut vnus numero quibus aut huius sit motus manifestum est diuidentibus tria enim sunt sm numerum circa quae dicimus motus quod et in quo et quando dico aut quod quoniam necesse est aliquid esse quod mouetur ut hominem aut aurum et in aliquo moueri hoc ut in loco aut in passione et quando in tempore enim omne mouetur

Hic determinat quid est vnus motus simpliciter ...

Horum aut esse quidem genere aut spē vnum est in re in qua mouetur hic aut erat in tempore

Determinat ...

Simpliciter aut vnum esse in omnibus his est et namque in quo vnum oportet et indiuisibile ut speciem et quod est aliquando ut tempus non deficiens et quod mouetur vnum esse non sm accidens ut album nigrum fieri et coriscum ambulare vnum aut est et coriscus et album et sm accidens neque commune esse enim duos homines ita simul sanari sm eandem sanitatem ut oculi morbum non vnus hic sed spē vnus est Socrate quidem sm eandem alteracionem alterari spē in alio aut tempore et iterum in alio si quidem contingit corruptum iterum fieri vnum numero erit hic vnus si vero non idem quod spē erit vnus numero aut non erit

Determinat quod vnitas simpliciter ...

Habet autem dubitationem huic simile et utrum una sanitas et omnino habitus et passiones in corporibus sint. Moventur namque videntur habentia et esse fluentia. Si enim iam eadem et una manet sanitas ea que nunc est sanitas quae non est et cum deficiens accipi et iterum sanitatem et ipsam et illam erit numero una.

Eadem enim ratione hic et inde.

Nisi quod in tantum differt quia si quidem duo sint idem hoc sicut numero unus et habitus necesse est esse. Unus enim numero actus unius habitus numero est. Si vero habitus unus est fortassis non alicui videbitur unus actus; cum enim pauset qui ambulat non amplius est hec ambulatio. Iterum autem ambulante erit. Si igitur unus et idem est contingit unum et idem corrumpi et esse multotiens.

Hee quidem igitur sunt dubitationes extra nunc intentionem.

Cum autem continuus est omnis motus simpliciter unum necesse et continuum esse, si quidem omnis divisibilis est, et si continuus unus non ex omnibus fiet continuus, sicut neque aliud contingenti nullum contingens, sed quorum unum sunt extrema ultima aliorum non sunt aliorum autem sunt sed specie differentia et equivoca sunt. Quo namque contingit autem unum fiet lineae et ambulationis ultimum habiti quidem igitur sunt et continui neque idem genere neque specie sunt currens aliquis sic febricitavit statim.

Ut lampas ex diffusione locomotio habita est continua autem non. Ponimus enim continuum quorum unum ultima sunt qui habiti et consequenter sunt quibus temporis continuum

continuum est ipso motus. hoc autem est cui unum fiat ultimum ambobus.

Unde necesse est eundem secundum speciem esse et unius et in uno eodem tempore simpliciter continuum motum et unum tempore quidem ut immobilitas intersit, in deficienti quidem quiescere necesse. multi quidem et non unus motus est quorum quies medium est. quare si aliquis motus statu occupetur neque unus est neque continuus est. est autem si in medio est tempus. qui autem specie non unus non et si non deficit tempus. tempore enim unum est, specie autem aliud. unum quidem enim necesse est et specie unum esse. hunc autem simpliciter unum esse non est necesse. igitur motus simpliciter unus dictus est.

Amplius autem dicitur unus et perfectus sive secundum genus sive secundum speciem sive secundum substantiam sit, sicut in aliis perfectum et totum unius est. est autem aliquando et si imperfectus sit unus dicatur si solum sit continuus.

Amplius autem preter dictos dicitur unus irregularis. regularis enim dicitur quod non videtur unus sed magis regularis sicut rectus. irregularis enim dicitur quod non videtur unus sed magis regularis sicut rectus. irregularis enim divisibilis est. videtur autem differre sicut magis et minus. est autem in omni motu quod regulariter aut non. et namque alterabitur irregulariter et ferri irregulariter ut in circulo aut in rectitudine et circa augmentum similiter et decrementum.

Et tunc dicit irregularitatis enim diversas dat causas propter quas motus
irregularis non est unus simpliciter et est quod omnis talis motus est divi-
sibilis secundum velocitatem et tarditatem ita quod aliquid est magis
velox et aliquid minus Et tunc dicit est autem ostendit quod in omni specie mo-
tus reperitur regularitas et irregularitas immediate per hoc quod non sunt
differentiales motus quod ostendit per inductionem quia in alteratione
est motus in quibusdam partibus intensior et in quibusdam remissior et
ita in alteratione reperitur irregularitas reperitur etiam regularitas quando
partes eiusdem motus sunt equales in velocitate et similiter de aliis speciebus motus

Irregularitatis autem differentia est aliquando
quidem in quo movetur impossibile enim est irregularem
esse motum non in regulari magnitudine ut
reflexi motus aut obliqui aut alius magni-
tudinis quorum non convenit contingens in con-
tingente partem aliquam aut neque in ubi neque in
quando neque in quo sed in eo quod sic est velocitate
enim et tarditate aliquando determinatur cuius enim
velocitas est eadem regularis est cuius autem
non est irregularis determinat causas irregularitatis in
motu et primo ex parte spatii super
quod fit motus ut si magnitudo super quam fit motus sit re-
flexa vel obliqua tunc dicitur motus irregularis secundo ubi aliquando
dat causam irregularitatis motus ex parte modi movendi
ut si fuerit velocitas maior in quibusdam partibus motus et in quibusdam
minor tunc dicitur irregularis motus motus autem cuius velocitas est eadem
in omnibus partibus est regularis et addit Unde neque

Unde neque species motus neque differentie sunt veloci-
tas et tarditas quoniam omnibus sequuntur differentibus
secundum speciem quare neque gravitas neque levitas
que in idem est ut terre ad ipsam aut ignis ad ipsum
Unus quidem igitur irregularis quidem est continuus
unus autem quidem quod quidem reflexo accidit motui
minus autem unus est unus commixtio enim semper contrarii
Si autem omnem unum contingat et irregularem esse et
non non erunt qui non secundum speciem habiti sunt ipsi unus
et continuus quid enim erit regularis ex altera-
tione compositus et loci mutatione indigebit enim
convenire Concludit corrolarie quod velocitas et tarditas
non sunt species motus et hoc quia contingunt ad opposita
motu possunt esse velocitas et tarditas esse in eadem specie motus gra-
ves enim velocius movetur ad suum locum unus autem contingit tardius ut tamen
sunt motus diversi secundum speciem quia uterque est ad medium et similiter in
specie de levi et tunc dicit Unus quidem ne putetur quod irregularis motus
nullo modo sit unus declarat quod sit unus tamen est unus quam regularis supponit
hic quod per admixtionem contrariorum ut velocitatis et tarditatis in suis
partibus est motus regularis non Si autem addit quod motus habiti consequenter
non sunt secundum eandem speciem non sunt motus unus et hic quod omnis motus unus
potest esse regularis et tales motus non possunt esse motus regulares quia hi
motus non habent partes convenientes in regularitate que possunt supponi ad
invicem

Amp' aut' d'minand' qualis motus 9riu9 motui et d' mansione aut' eode' mo'ß p'mu' diuidendu' est vtru' 9riu9 motus sit qui est ex eodez ei qui ȝ in ide' ut qui est ex sanitate ei qui est in sanitate ut g'nacio et corrup' aut qui est ex 9riis ut qui est ex sanitate ei qui est ex egritudine aut qui est in 9ria ut qui ȝ in sanitate' ei qui e' in egritudine aut qui est ex 9rio in 9trariu' ei qui e' ex 9rio in 9trariu' ut qui e' ex sanitate in egritudinem ei qui est ex egritudine in sanitatem

d'minato ca'lo de vnitate motus in hoc ca'plo intendit de eius 9rietate p'mo dat p'mo dat intencoz et p' ibi Est tu' dicit Sȝ p'mu' psequi' et p'mo diuidit modos s'm quos posset dici q' motus motui ȝ 9riu9 et s'm una' tra'slacoz dat .iiii.or modos et destruit tres infe'endo q'rtu' 9plexi' modi quos ponit supp'ra' s'm alia' tra'slacoz ponit q'nq' modos et s'm tam' et est modus quitus q' poni' in alia tra'slacoz et no' in ista ipse q' motus sit dici 9riu9 motui s'c q' e' ex vno 9rio ei qui e' in r'liquu' ut motus ex sanitate motui in egritudine'

Est aute' qui est ex 9rio ei qui est ex 9rio sic' q' em accidit in 9trariu' no' 9riu9 ut qui est ex sanitate ei qui est in egritudine ipse em et vnus ȝ esse quid' igit' no' ide' ipsis sicut no' ide' ex sanitate mutare in egritudine' neq' qui ex 9trario ei qui est ex 9rio sic' quid' em accidit ex 9rio in 9triu' aut in mediu' ß de hoc post'ius dicem'

hic d'minat s'm que dictoru' modo' d' dici q' motus sit 9riu9 motui et p'mo ondit q' motus q' e' ex 9rio no' ȝ 9riu9 motui qui ȝ in r'liquu' 9riu' qui sunt eti' modi positi in a' t' sic ut motus vnus e' 9riu9 motus ex vno 9rio' in r'liquo e' vnus motus g' in hoc motu no' e' 9rietas Et tu' dicit neq' qui ex 9rie' q' motus q' sunt ex 9riis no' sunt 9rii s'm q' p'bat sic nulli motus 9rii sunt simul motus q' sunt ex 9riis sunt simul g' motus q' sunt ex 9riis no' sunt 9rii tu' dicit ß magis

Sȝ magis in 9riu' mutare videbi' utiq' ca' ee 9rietat' q'ß ex 9rio hoc quid' em 9rietatis mutacio ille vero acceptio et dicit' aut' vnusquisq' in quod mutat' mag' q'ß ex quo ut sanatio in sanatoz egrotacio v'o in egritudine' Relinquit' igitur est in 9ria et ex 9riis esse fortass' quid' q' accidit hos in 9ria et ex 9riis esse sȝ tunc ee forsitan no' ide' dico aut qui est i sanitate ei q' e' in egritudine et qui ex sanitate //

// ei q' ex egritudi'e

Incte' em est aut vnu' q'eda' 9riu' ex motu aut plex no' em ali' e' 9poni' 9poni' et oppo' impossib' ȝ ut fiat alio mo'

Quoniam autem differt mutacio a motu, ex quo enim subiecto in quoddam subiectum mutacio motus est, qui ex contrario in contrarium ei est qui est ex contrario in contrarium motus est contrarius, ut qui est ex sanitate in egritudinem

Hic ostendit quod motus qui est ab uno contrariorum in reliquum contrarius ei qui est a reliquo in ipsum [illegible]

[illegible]

Manifestum autem est et ex inductione qualia videntur contraria esse sanari ei quod egrotari et ipsum addiscere decipi per mutationem non per ipsum in contraria enim sunt sicut enim scientia est sic et decepto est et per ipsum et per album et sursum ei qui est deorsum motus contraria enim hec sunt in longitudine et qui est ad dexteram ei qui est ad sinistram contraria enim hec sunt in latitudine et qui est ante ei qui est retro et contraria enim hec sunt in altitudine

[illegible]

Cui autem est aut contrarium solum non est motus sed mutacio ut fieri album non est ex quodam. Quibus autem non est contrarium que est ex ipso ei qui est in ipsum mutacio contraria est. Unde generacio corrupcioni est contraria et remocio accepcioni. Hec autem mutaciones quidem motus aut non sunt, que autem ut in medium motus sunt quibuscumque contrariorum est medium tamquam in contraria quam motus ponendi sunt sicut enim contrario utitur medio motus in utramque utique mutatur ut ex fusco quidem in album tamquam ex nigro et ex albo in fuscum tamquam in nigrum ex nigro autem in fuscum tamquam

em albū motū em ad utrūqȝ dicatur quandoque
utrumqȝ em ultimorum sicut dictum est prius
motus quidem igitur motui contrarius sic est, qui
est quidem ex contrario in contrarium. Removet quedam ex
dicta ista partem precedentem et primo quidem quod vi[illegible] inpedi-
re deductionem possit enim dici quod reperitur motus qui non
a contrario in contrarium ut a non albo in album hoc removet dicens
quod transmutatio que fuit a non contrario in contrarium ut a non albo in album
non album enim secundum quod huiusmodi non est contrarium albo que fuit ut ex gene-
ratione contrarium ut est in generatione simpliciter et corruptione simpliciter
et corruptione huiusmodi transmutatio non est motus sed mutacio
quarum una dicitur contraria alteri ut generatio corruptioni contrariis igitur
ad contrarietatem istorum non exigunt contraria non ad contrarietatem motuum
ubi exiguntur contraria. Et ad dicat quidem aliud removet aliam dubitationem
ut videtur non sit motus a contrario in medium vel econverso non fit motus
a contrario in contrarium hoc removet quod motus qui fit ab extremo in medium
proceditur est sicut que fuit a contrario in contrarium quandoque licet non simpliciter
utrumque enim est medio tamquam extremo

Quoniam autem motui non solum videtur motus
esse contrarius sed et quies hoc determinandum est
simpliciter quidem enim contrarius motus motui
est opponitur autem et quies privatio contraria
dicitur qualis autem quali ut ei qui est secundum
locum secundum hoc non dicitur simpliciter utrum enim
ei quieti que est hic manenti ex hoc tamen est
in hoc motus opponitur. Manifestum igitur quia
quoniam in duobus motibus subiectum est huic
quidem qui ex hoc in contrarium que est in hoc
quies huic quidem qui est ex contrario in hoc
determinato quibus motus cum motui contrarius hic determinat que
quies cui motui cui motui contraria et primo dat intentionem
ex quo et exequitur simpliciter quidem dicens primo quod motus contraria
motui non ita perfecte sed tamquam privatio habitui in hiis quidem
quies enim motui contraria sed quies secundum locum contraria motui
secundum locum et quia non dicitur probatur consequenter subdit quod quieti
contraria motui dicitur infinite et non subiectiue. Et tradit
utrum enim ostendit quod quies contrariatur motui et primo ostendit
utrum quieti que est in altero contrariorum contrarietur motui qui est
ex illo contrario aut motus qui est in illud contrarium. Et intendit
manifestum igitur quod motus qui est ex uno contrariorum in reliquum
contraria quieti in illo contrario ex quo fit motus
Simul autem et adinvicem contrarie hee sunt
et namqȝ inconveniens si motus quidem contrarii
sunt quietes autem opposite non sunt
sunt autem hee in oppositis ut que est ex sanitate

Quando utrumqȝ [illegible] a t[illegible]
ad utrumqȝ sit transmutatio
medium enim dicitur quando
utrumqȝ contrarium quod [illegible]
ad utrumqȝ [illegible]
sicut [illegible]

[illegible] quies cum motui contraria [illegible]
motui [illegible]
motui secundum [illegible]
[illegible] quies secundum [illegible]
et habitus [illegible]
et quies privatio
em est est aut
[illegible] dubitandum
[illegible] dicit [illegible]

Simpliciter id est diffinite et subiecti-
tudine [illegible]
a t [illegible]
[illegible] id est [illegible] utrum
quieti in uno extremorum contrariorum
[illegible] motus [illegible] aut
motus ex [illegible] a t [illegible]
[illegible] utrum aliud quidem oppo-
quieti est motus ex hoc aut
motus ad hoc

Quidam a t [illegible]
hoc et hee due
sunt contrarie

in egritudinem ei qui est ex egritudine in sanitatem sicut que est ex sanitate ei que est ex egritudine quies

determinat que quies cui quieti contrariatur et intendit quod quietes in terminis sunt contrarie et tunc dicit motui autem etc.

Motui autem ei que est ex sanitate in egritudinem et ei motui qui est ex egritudine in sanitatem irrationabile est qui enim in ipso motu in quo stetit quietatio magis est aut atque et similiter motui. Necesse est autem aut hanc aut illam esse non enim que est in albedinem quies contraria est ei que est in sanitate

Repetit hoc quod dixit superius quietem in uno contrario esse contrariam motui qui est ex illo contrario et non motui qui est in illud contrarium cuius causam subdit ibi quoniam enim in ipso et est quia quies que est in altero contrariorum magis est quietatio et perfectio motus qui est in illud contrarium quam ei contraria simul esse ... illa quies tunc tali motu et dicit tandem quod semper invenimus in motu una pars quiescit pars alia quiescit dico ad quam pervenit et sicut invenimus in eo una pars post aliam sitimus ad quam pervenit et removet cavillationem ibi non enim quod dicit quod quietes in disparatis et non terminis sunt contrarie dicens non esse

Quibuscumque autem non in aliqua horum mutatio quidem est opposita que est ex ipso ei qui est in ipsum motus autem non est ut que ex esse ei que est in esse quies quidem huic non est aliquod quod immutatio autem est. Et si quidem aliquod esset subiectum non esse que est mutatio in esse ei que est in non esse contraria est si vero non est aliquod quod non est dubitabit aliquis quid cui sit contraria que est in esse mutatio Et si quies est si autem hoc est aut non omnis quies motui motui contraria est aut generatio aut corruptio motus sunt

determinatur quies motus cui motui contrariatur et similiter de quietibus hic determinat de contrarietate mutacionum ad invicem intendens. et similiter privacionum que sunt immutaciones et primo determinat contrarietatem mutacionum et secundo privacionum que sunt immutaciones et primo dicit contrarietatem mutacionum ad invicem intendens quod mutacio ex uno extremo est contraria mutacioni in id ut generacio corrupcioni Et tunc dicit quies quidem dicit quod quies non contraria mutacioni sed privacio immutacionis que dicitur inmutacio Et sequitur determinat modum contrarietatis privacionum ad invicem intendens quod si non esse a quo fit mutacio aliquid sit ponatur tunc immutacio que est est contraria immutacioni que est in non esse Si autem nichil proprie supponatur tunc dubium est cui immutacioni contraria in mutacio que est in esse

Qui enim actu quiescit motus vel ad illud ad quod erat quiescens ... ut perfectio ... quietis

Sicut que est in toto quies que habet per motum ex sanitate in egritudinem ut quies in egritudine est contraria quieti que habetur per motum ex egritudine in sanitatem ut quieti in sanitate

Motus non est contrarius quieti ... et ex hoc concluditur quod quies que est terminus est contraria quieti ... motui ...

Manifestum igitur quod quies non omnia est si non et hec motus. Sit autem aliquod est et immutationes contraria autem est aut et nulli aut ei que est in non esse aut corruptioni haut extra generatio autem in illam

Volunt ostendere dicens quod immutatio neque dicitur quies cum generatio et corruptio non fuerint motus sed est similis quieti et dicenda est immutatio ex non esse quies que immutatio in esse aut omnino nulli immutationi est contraria aut est contraria nulli immutationi que est in non esse scilicet de esse immutatio in esse aut nulli mutationi est contraria aut est contraria mutationi que est ex esse scilicet corruptioni generatio autem non potest esse contraria cum generatio sit mutatio in spaciem

Dubitabit autem aliquis quare in mutatione quidem secundum locum sunt et secundum naturam et extra naturam et quietes et motus in aliis autem non ut alteratio quidem secundum naturam alia extra naturam. Nichil enim magis est sanatio et egrotatio secundum naturam et aut extra naturam neque de albatio aut denigratio. Similiter autem de augmento et detrimento neque hec ad invicem contraria secundum naturam sunt quod autem extra naturam neque augmentum augmento. Et generatione autem et corruptione eadem ratio est neque enim generatio quidem secundum naturam corruptio autem est extra naturam senescere autem secundum naturam neque generationem videmus quidem aliam secundum naturam alia vero extra naturam aut si est quod violenta fit extra naturam et corruptio erit corruptioni contraria sicut que extra naturam ei que est secundum naturam ergo generationes sunt violente quedam et non secundum naturam ordinate quibus contrarie sunt que sunt secundum naturam

Determinato de contrarietate motuum et mutationum generaliter hic determinat de eorum contrarietate accidentali que est secundum hoc quod dicitur naturalis violentum et movet in primo dubitationem unam et est cum motu locali sit reperire motum et quietem secundum naturam et extra naturam sive violentum quare non similiter est contrarietas in aliis motibus et mutationibus secundum hoc quod dicitur naturale et violentum non enim ut videtur potest esse generatio secundum naturam et corruptio extra naturam quam senescere et secundum naturam quod est via in corruptionem et ita corruptio non erit extra naturam

Vel sic aut nulli ei scilicet immutationi que est in non esse aut corruptioni

secundum naturam et ita ut videtur omnis corruptio est naturalis cum et senescere est secundum naturam quod est via ad generationem

extra naturam et ita sequitur quod aliqua generatio sit violenta et per consequens aliqua corruptio violenta et naturalis

Et quedam augmenta sunt violenta et decre-
menta ut augmenta que velocius propter
alimentum pubescentium sunt et tritica cito
adaucta et non constricta In alteratione autem
sic autem sicut multiplicater erunt alie quidem
violente alie vero naturales dimissi non in te-
trinis neque creticis diebus alij quidem ex naturam
alterant alij quidem secundum naturam ondit quod huiusmodi
contrarietas reperitur in motibus et primo ... quod reperitur in augmen-
to et patet Et tu dicit in alteratione ondit quod ista contrarietas reperitur
in alteratione est enim alteratio secundum naturam quando febricitans euadit de
febre in die critico ut in septimo die vel nono et quedam ex
natura ut si euadat ad febre die non critico ut die sexto vel
octauo et est dies criticus ille in quo fit iudicium quod secundum naturam mor-
bus debet vinci naturam vel econuerso et sunt dies critici sub numero
impari et non sub numero pari

Erunt igitur corruptiones contrarie non contrarie
inuicem quid prohibet est enim sic et namque hec
quidem delectabilis alia vero tristabilis quare non simpliciter cor-
ruptio corruptioni est contraria sed secundum quod hec quidem
huiusmodi alia vero huiusmodi harum omnino
quidem igitur contrarii motus et quietes dicto mo-
do sunt ut qui est sursum ei qui est deorsum
loci autem contrarietates hec sunt fertur autem quod
quidem sursum est motu natura ignis quod vero
deorsum terra et contrarie ipsorum loci mutationes
sunt ignis autem sursum quidem natura deor-
sum autem extra naturam et contrarius est qui
est secundum naturam ipsius ei qui est extra naturam
et quietes autem similiter que namque sursum est
quies qui est desuper deorsum motus contraria
est sit autem terre illa quidem quies extra naturam
motus autem huic secundum naturam quare motui quies
contraria est que est extra naturam ei qui est secundum
naturam eiusdem et motus eiusdem contrarius eiusde-
sic est alia quidem eius secundum naturam ipsorum erunt
sursum autem deorsum alia autem ex-
tra naturam

Concludit ex dictis quod corruptio est contraria corruptioni et non tamen generationi et ponit ad hoc rationem talem cum corruptio quedam sit tristabilis et quedam delectabilis et delectatio et tristitia sunt contraria tunc erit simpliciter corruptio contraria corruptioni non tamen simpliciter sed cum fuerint contrarie dispositiones in ipsis ut una sit naturalis et alia violenta vel una delectabilis et alia tristabilis et cum dicit quare quidem recapitulando recolligit breviter omnes modos qui tractate motuum et quietum et patent

Habet autem dubitationem si est omnis quies que non est semper generatio et ipsa ipsius stare manentis igitur extra naturam ut terre sursum erit generatio Movet duas dubitationes circa predicta et primo primam que est utrum quietis violente sit generatio quia generatio quietis sit cessatio motus et hic secunda queritur utrum quies violenta sit intenta per motum violentum sicut quies naturalis est intenta per motum naturalem

Cum ergo ferebatur sursum violentia et stetit sed quod stat semper videtur ferri velocius

quod autem violentia est contrarium est

ponit rationes ad utramque partem secundum quosdam et ipsas non solvit secundum alios ponit rationem ad partem negativam tantum et solvit rationem ad partem negativam est si quietis violente esset generatio sicut quietis naturalis tunc sicut motus naturalis velocior est cum mobile plus approximatur termino in quem tunc similiter motus violentus velocior erit in fine quam in principio quod est falsum

Non factum ergo quiescens erit quiescendens Amplius videtur stare positum aut omnino esse in ipsius locum ferri aut simul ipse duci in ipsum qui secundum naturam locum non in eum qui est extra naturam

Innuit rationem ad oppositum si enim quietis violente non sit generatio tunc cum quies violenta sit in aliquo ubi prius non fuit erit tunc quies violenta facta cum tamen non habet generationem quod est inconveniens et est solutio huius quod quietis violente est generatio non tamen eo modo quo quietis naturalis quia quies naturalis causatur a principio intrinseco sicut motus naturalis quies autem violenta causatur cum virtus desinit et hoc necesse est quia cum virtus moventis violenter faciat duo scilicet mobile esse extra suum locum et ipsum elongari a proprio loco cum ipsa virtus non sufficit ad elongandum motum et motus in principio illius debilitationis sustinet motum et facit ipsum quiescere cum vero non sufficit ad sustinendum amplius statim incipit descendere et istud bene potest patere si ponatur qualiter modo virtus sufficit ad sustinendum aliquod pondus quam ad ipsum elevandum Et cum dicit Amplius autem ostendit quod ratio supponit scilicet quietem violentam esse quia si non quiesceret violenter motum aut moveretur in infinitum vel causa potest aut duo motus contrarii erunt simul sine quiete media quorum utrumque est falsum Et cum dicit Videtur autem

Habetur autem duo quod sit dubium est utrum quietis violente sit intenta per motum violentum sicut quies naturalis est intenta per motum naturalem et generatio quietis sit cessatio motus

scilicet quiete terre quiescentis violenter sursum

Et quod ipsius stare ad locum eius est cessatio tunc esset quiescit in naturali ut terre

Quod impossibile cum et intellectu impossibile est magis quam ponitur quod motus violentus fiat ut non ipsis generatio

Habet autem dubitationem si contraria est quies que est hic qui huic est motui, ei enim moveatur ex hoc aut remittitur, adhuc videtur habere quod abiectum est, quare si haec quies contraria est, qui est huic in contrarium motui, simul erit contraria. Ponit aliam duorum et e contra plus dicit quod quies in termino a quo est motus contraria motui ad eundem terminum et mobile dum est in motu est in termino a quo quare videtur quod contraria sint simul in eodem scilicet motus et quies et ad hoc dicit sic:

Aut sic quiescit aut adhuc manet omnino eius quod movetur, aliud quid est ibi aliud est in quod mutatur. Unde et magis motus motui contrarius est quam quies. Et de motu quidem et quiete quomodo utraque unum sit et que contrarie quibusdam dictum est. Dat solutionem et est quod in ipso motu dicendum est in motu quiescit quodammodo in eo ex quo fit motus et non simpliciter sed secundum partem est enim in omni motu divisibile et ita secundum unam partem est in termino ex quo et secundum aliam partem in termino ad quem quousque motus compleatur et ita in motu quodammodo simul sunt motus et quies non tamen simpliciter et in actu quies enim quieta sit et motu non est in parte distincta in actu sed solum est in potentia non enim est quies in actu nisi cum motu perfecte adquirit totum ex quo recedit totum ibi.

Unde et patet. Explicit sententia quinti libri physicorum.

Alia translatio. Et queret homo etiam de cessatione utrum omnibus motibus qui sunt extra naturam habent quietem oppositam quoniam si hoc non fuit erit impossibile quoniam mota violenter tunc remanebit res in violentia et erit aliquid quod numquam quiescat sine generatione quod impossibile est. Sunt quemadmodum res que movetur extra naturam quiescunt extra naturam et quod quod sunt motum naturale et quod extra naturam. Verbi gratia quoniam ignis habet motum ad superius naturale et ad inferius innaturale. Consideratur igitur utrum iste motus est contrarius eius motui terre quoniam terra naturaliter movetur ad inferius. Dicitur ergo quod utrumque est unum sed non eodem modo sed motus naturales sunt contrarii contrarietate naturali et in ipso igne est contrarius motus ad superius motui ad inferius secundum naturam et non naturam et secundum hunc modum sunt contrarii modi quietis. Et dignum est ut quies sit opposita motui.

Liber sextus

Si autem est continuum et quod tangit et consequenter sicut diffinitum est prius, continua quidem quorum ultima sunt unum, que vero tangunt quorum ultima sunt simul, consequenter autem quorum nichil medium proximi generis, impossibile est ex indivisibilibus aliquod continuum esse ut lineam esse ex punctis. Si enim linea quidem continuum est punctum autem indivisibile, neque enim unum sunt ultima punctorum. Non enim est hoc quidem ultimum, aliud autem aliqua pars indivisibilis; neque simul ultima. Non enim est ultimum nichil impartibilis. Alterum enim est ultimum et cuius ultimum. Amplius necesse est aut continua esse puncta aut tangentia se invicem ex quibus continuum est. Eadem vero ratio est et in omnibus indivisibilibus. Continua quidem igitur hec non erunt per dictum modum. Tangit autem omne aut totum toti aut pars partis aut totum parte. Quoniam autem impartibile indivisibile est, necesse est totum toti tangere. Totum autem totum tangens non continuum est. Continuum enim habet hoc quidem aliud, illud vero aliam partem et dividitur in sic dissimilia et loco discreta.

In hoc sexto intendit de partibus motus quibus ex parte qua est continuum quod est et primo ostendit quod nullum continuum componitur ex indivisibilibus et hoc per duas rationes prima est ostensiva talis Si continuum et tangens et consequenter esse sint talia qualia prediffinita sunt nullum continuum componitur ex indivisibilibus ut linea ex punctis secunda est vera quare et prima. Neque unum sunt probat dictam quia si ex quibuscumque partibus componitur continuum aut sunt ipse partes continue adinvicem aut tangentes aut consequenter se habentes sed puncta nullo dictorum modorum se habent quare nullum continuum componitur ex punctis et similiter intelligatur de quolibet alio indivisibili huius primo probat hanc partem minoris puncta non sunt continua quia continua sunt quorum ultima sunt simul sive unum sed punctorum ultima non sunt simul sive unum cum in puncto non sit una pars que possit esse ultimum et alia cuius possit esse ultimum etc. Amplius autem ostendit quod si puncta essent tangentia se non tamen ex ipsis esset aliquid continuum primo tamen dicit quod ad hoc quod ex punctis esset aliquod continuum oportet ipsa esse continua aut tangentia. Secundo ibi Tangit autem ostendit intentum sic nichil tangens aliud secundum totum facit continuum sed si ponatur punctum tangere punctum tangit ipsum secundum totum quare etc. probat probat hoc quod omne tangens aliud aut totum tangit totum aut pars totum aut pars partem sed punctus tangens punctum non tangit secundo modo neque tertio cum non habeat partem quare tangit primo modo probat. Totum autem probat hoc quod omne continuum est ex talibus partibus que continue componuntur adinvicem faciunt aliquam magnitudinem et nichil tangens aliud secundum totum est huiusmodi.

Et vero neque continuum erit punctum puncto aut ipsum nunc ipsi nunc quare neque ex hiis est longitudine aut tempus consequentia enim quidem est quorum nullum medium proximum. punctorum autem semper medium est linea et ipsorum nunc tempus. Probat 2a parte modus primus huius rationis scilicet quod inter quecumque duo indivisibilia existentia in aliquo continuo ut inter quecumque duo puncta aut duo instancia necessario cadit medium eiusdem generis et hoc intellige de punctis eiusdem linee.

Amplius autem dividitur utique in indivisibilia siquidem ex quibus est utrumque impartibilia dividitur. sed nullum continuorum in impartibilia divisibile est. talis si continuum componeretur ex indivisibilibus tunc continuum divideretur in indivisibilia sed hoc est falsum ergo primum.

Aliud autem genus non potest esse medium punctorum et ipsorum nunc nullum. si namque erit aliud manifestum est quia aut indivisibile erit aut divisibile. et si divisibile aut in indivisibilia aut in semper divisibilia. Si enim in indivisibilia dividitur continuum erit indivisibile et indivisibili continuatum unum et ultimum et que tangunt. Ostendit presuppositum scilicet quod inter quecumque continuorum est duo puncta cadit linea media ostendendo quod inter ea non cadit aliud medium quam linea sic si aliud sit medium inter ea quam linea tunc illud aliud erit indivisibile sive divisibile in indivisibilia aut erit semper divisibile si est semper divisibile tunc est continuum continuum enim est divisibile in semper divisibilia et hoc est propositum si autem sit indivisibile aut divisibile in indivisibilia tunc oportet ut indivisibile tangat indivisibile et etiam ut indivisibilium ultima sint unum cum enim ante divisionem constituat unum continuum tunc sunt ipsorum ultima unum per divisionem vero sunt ipsorum ultima simul tangentia scilicet quorum utrumque est inquirendum.

Eiusdem autem rationis et magnitudinem et tempus et motum ex indivisibilibus componi et dividi in indivisibilia aut nichil. manifestum autem ex hiis est. si enim magnitudo ex indivisibilibus componitur et motus qui est huius ex equalibus motibus erit indivisibilibus ut si fuerit a b c ex a b c indivisibilibus motus autem in quo d e z. secundum quem motum est ipsum o in spatio quod est a b c unaquaque parte habet indivisibilem. Ostenso in quo quod nullum continuum componitur ex indivisibilibus hoc facit idem descendendo ad species continui et primo quod si magnitudo super qua fit motus componitur ex indivisibilibus tunc motus super illam componitur ex partibus indivisibilibus et primo dicit quod sicut magnitudo tempus et motus consimiliter componuntur et non componuntur ex indivisibilibus. Consequenter declarat dictam conclusionem per exemplum sicut sit a b c magnitudo composita ex partibus indivisibilibus a et b c motus super ... a b c sit d e z et sit res mota o ita quod moveatur super a parte magnitudinis motu d et super b motu e et super c motu z. Sequitur ita sit quod totum a b c componitur ex indivisibilibus tunc totus motus d e z ex indivisibilibus componitur.

Et vero neque continua sunt puncta nec sunt consequentia et intelligas hoc de punctis eiusdem continui

Quia semper inter quecumque duo puncta sunt infinita puncta media et intelligas de punctis eiusdem continui

2 Ipsorum nunc tempus est medium et inter quecumque duo nunc sunt infinita nunc media ... et inter quecumque duo instancia est semper tempus medium

3 Aliud autem ... quod inter quecumque duo puncta eiusdem continui cadit linea media et inter quecumque duo instancia tempus medium

2 Si namque erit aliud medium inter puncta quam linea vel inter nunc quam tempus

A 27 Divisibile in indivisibilia tunc quia est impossibile quod continuum sint divisibilia ea que prius fuerunt continua erunt contigua sive tangentia

A manifestum autem ... [illegible]

2 autem [illegible] componi ex indivisibilibus ... [illegible]

mobile

a magnitudo b

d motus e z

A Ex hiis dictis ... [illegible]

2 Ex equalibus motibus ... [illegible] magnitudini et partibus illius partibus istius

[illegible] ... continuum motus a b c ... [illegible] ... totus motus ... ex indivisibilibus ... [illegible]

Si igitur presentis motus necesse est moveri aliquid et si movetur aliquid esse motum et movetur erit ex indivisibilibus secundum quid a motum est ipsum o motum quo d movetur movetur vero secundum b quid ipsum e et secundum c similiter quo ipsum z sit ex indivisibilibus

tur et movetur quia si sit i cum est motus necesse est motum sive movetur esse et conse tur si motus componitur ex indivisibilibus et motum componetur ex indivisibilibus quod movetur non est maius motum sive magnitudini super quam fit motus et ita si o movetur movetur super parte magnitudinis que z a motum d si d sit indivisibile oportet o movetur esse indivisibile et similiter de aliis partibus magnitudinis et motus

Si igitur necesse est eo quod movetur unde et ubi non simul esse moveri et motum esse a quo movet quod movet ut tebas aliquis et impossibile simul tebas ire et iter tebas secundum igitur a impartibile motum est ipsum o secundum quod ipsum d motus aderat

sibilibus ut magnitudo et intedit tale ratione si illud quod movetur de uno ubi ad aliud non simul movetur et z motum tunc si aliquid movetur super a parte magnitudinis quod a ponitur indivisibile et motum d non simul movebitur et erit motum super a et si movetur super a non simul movetur et est motum tunc a erit divisibile tunc oppositum est presuppositum et ponit propter quam primam quandam rationem 20 quare

Quare siquid o pertransiit eveniet quod venit di sibilibus utique erit declarat veritatem

Ut enim veniret neque quiescebat neque transierat

Si autem simul venit veniens tunc venit ventum ibi erit et motum esse ibi movetur. Sit tunc aliquid movetur per a spacium non est possibile ut simul moveatur et sit in eo in quo primo quiescit et est in eo ad quod est motum primo dum movetur oportet ut sit in medio ut hec et ita erit divisibile a. Si enim simul movetur et esset in eo in quod movetur tunc simul movetur et esset motum cuius oppositum est ostensum

Si vero secundum totum quidem a b c movetur aliquid et motus quo movetur d e z est. Secundum autem impartibile a nichil movetur sed motum est, erit utique motus non ex motibus sed ex momentis et motum esse aliquid non motum. Nam siquid enim transiit non transiens quare erit aliquid transitum esse non aliquando transiens transiret hanc enim transiit non transiens hanc tunc quod possibile fieri

contra sua rationem dicit enim aliquis quod aliquid motum super totam magnitudinem est possibile ita quod super ipsam non est simul moveri et motum esse super qualibet cuius parte non movetur sed motum est hic removet dicendo quod hoc tamen inconveniens primum est quod si sic sit tunc motus non erit compositus ex motibus sed ex ultimis motuum sive quietibus 2m ibi et motum esse aliquid et est quod aliquid erit complete motum cum prius non movebatur movetur enim aliquid super totam magnitudinem quousque motum sit cum in nulla parte prius movebatur ad hoc ut motum esset quod est inconveniens dicit si igitur necesse est et cetera

Et si quod indivisibile [illegible]

[illegible]

Si igitur necesse est aut quiescere aut movere omne unumquodque eorum et quiescat mobile quod est a b c ergo erit aliquid continue quiescens simul et quod movetur per totum n a b c movebatur et quiescebat quibuslibet partibus quare et per omne et movetur [illegible]

Et si quod indivisibilia que sunt d e z motus sit motus presentis contingit utique non moveri sed esse. Si autem non sunt motus motum non ex motibus esse

ostensum [illegible]

Similiter autem necesse longitudini et motui indivisibile esse et tempus et componi ex his nunc indivisibilibus

Si autem omnis divisibilis est in minori autem equaliter velocius transibit minorem divisibile erit et tempus. Si autem tempus divisibile erit in quo fert aliquid per ipsum a et quod est ipsum a divisibile erit

ostendit [illegible]

Nam autem omnis magnitudo in magnitudines divisibilis ostensum est enim quoniam impossibile ex athomis continuum aliquod esse magnitudo aut omnis continua necesse est in equali tempore maius et in minore equale et in minori plus moveri sicut diffiniunt quidam ipsum velocius

[illegible]

Motus i. si [illegible] indivisibilis [illegible]

Divisibile a t [illegible] spacium quod est per a erit divisibile

Maius i. per spacium maius [illegible] tempore

Sicut diffiniunt [illegible] velocius [illegible]

Necesse est [illegible] in equali tempore [illegible]

Plus moveri i. per maius spacium [illegible] a tardiore

Erit enim in quo est ipsum a eo quod est b velocius
tunc ergo velocius quod primum mutatur in quo tempore
ipsum a mutatur ab ipso c in ipsum d in ipso z i in hoc
ipsum b non dum erit in ipsum d sed deficiet quare in
equali tempore plus abibit velocius

ponit racionis specialis ad maiorem dictarum conclusionum et primo ad primam scilicet ad ostendendum quod velocius pertransit maius spacium in equali tempore et declarat hoc in terminis sit sit a velocius et b tardius et moveatur a super c d magnitudinem in tempore z i cum ergo velocius citius moveatur quam b quod est tardius non transierat complete c d magnitudinem in z i tempore magnitudo autem pertransita ab ipso b in eodem z i sed deficiat ab ipso d quare a quod est velocius pertransit maius spacium in equali tempore

At vero et in minori plus et in quo n ipsum a factum est iuxta ipsum d ipsum b est iuxta e cum tardius ergo
quam ipsum a ad ipsum d factum est omnino in quo e z i tempore
ipsum a ad ipsum t erit in minori hoc et erit quod
est z k ipsum quidem ergo c t quod transierit ipsum a
maius est ipso c e tempus autem quod e z k minus
omnino eo quod e z i quare in minori abibit maius

Ostendit quod velocius in minori tempore pertransit plus sit sit a velocius ut prius et b tardius et sit c d magnitudo pertransita ab a in z i tempore magnitudo autem pertransita ab ipso b in eodem z i tempore sit c e et pertranseat a magnitudinem minorem c d magnitudine et maiorem c e magnitudine hec tamen est possibile et sit illa magnitudo c t tempus autem in quo a pertransit c t sit z k et erit minus hoc tempus z k minus tempore z i. Si ergo a pertransit c t magnitudinem in tempore z k et b pertransit c e magnitudinem in tempore z i ut patet ex suppositione tunc a quod est velocius pertransit maiorem magnitudinem scilicet c t in tempore minori ut in z k quam sit c e magnitudo pertransita ab ipso b in tempore maiore ut in z i

Manifestum autem ex hiis est et quod velocius in minori
tempore abibit equale quoniam quidem n maiore in minori per
transit transit tardius ipsum autem secundum seipsum acceptum
in plari tempore maiore minori ut que est l m magnitudo
maior ea que est l x plus erit tempus autem quod
est p r in quo ipsum l m transit quam quod est
p s in quo ipsum l x et quod est p s minus erit eo quod
est h ipso enim p r quare si quidem p r tempus minus est
eo quod z h in quo quod est tardius transit ipsum l x
et quod est p s minus erit eo in quo est h ipso enim p r
minus est minore autem minus et ipsum minus est quale
et minore movebitur equale

hic ostendit quod velocius in minori tempore pertransit equale et primo dicit sit ... 2o hic ondit per racionis prima datur in terminis sit sit a velocius ut prius et b tardius et maior magnitudo quam pertransit a in tempore minori sit l m minor magnitudo quam pertransit b in tempore maiori sit l x et p s tempus in quo ipsum a pertransit l x et sit h tempus in quo b pertransit l x cum ergo tempus p s sit minus tempore h eo quod ipsum est minus tempore p r et quanto est minus minore est minus maiore movebitur a per equale spacium ut per l x in tempore minori ut in p s quam sit tempus h in quo b pertransit idem spacium et sic velocius in minori tempore movebitur per equale spacium

probat quod velocius pertransit maius spacium in equali tempore

mole velocius a | mole tardius b
spacium c d e
z tempus i

erit que magnitudo c t est pertransita ab ipso c d que tempus est maior quam c e

et erit z k illud tempus in quo a pertransit abipso c in t

mole velocius a | mole tardius b
Spacium c d
z tempus i

minori quam sit tempus in quo pertransit maiorem magnitudinem

a maiori minori a t quam sit tempus in quo pertransibit breuius spatium

magnitudo l x m
Tempus velocius p s r
h tempus tardius

erit eo quod est h tempore quod designatur per h et hoc si maximum istorum trium temporum designetur per maius et ...

Quoniam si omne quod necesse est aut inequali a mino-
ri aut et in pluri moveri et quod quidem in pluri tar-
dius est quod aut inequali eque velox est velocius
aute neque equaliter velox neque tardius neque utique in
plari aut equali movetur ipsum velocius relinquitur in
minori quare necesse est et equale magnitudinem in
minori tempore transire velocius. Ponit racionem talem si omne
quod movetur aut movetur in tempore equali tempori motus alterius aut in minori aut in maiori et illud quod
movetur in maiori tempore per equale spacium est tardius quod aut in equa-
li tempore movetur per spacium est eque velox tunc ergo velocius nec est tardius
nec eque velox ergo movetur per equale spacium in maiori tempore nec
inequali tempore ergo velocius movebitur per equale spacium in minori tempore

Cum autem omnis quidem motus in tempore et in omni tempore
possibile est moveri omne aut quod movetur contingit
velocius moveri et tardius moveri tempore erit velocius
moveri et tardius. Hoc aut cum sint necesse est tempus con-
tinuum esse. Dico aut continuum divisibile in semper divi-
sibilia huiusmodi continuum necesse est continuum esse tempus.
Cum enim ostensum est quod velocius in minori tempore tran-
sibit equale sit quod quidem in quo est a velocius i
quo b tardius et sit motum tardius que est in qua
d t per magnitudinem in quo est z i tempore
Ostenso quod velocius pertransit equale spacium in minori tempore quod
est ad primum intentum hic exequitur principale intentum et ondit quod per nam
mota tardiorum et velociorum quod neque tempus neque magnitudo
ponitur ex indivisibilibus et primo ostendit 2o per impossibile i manifestum
Manifestum est ergo quod velocius in minori quam in hoc
movebitur per eandem magnitudinem et sit motum i
eo quod z t secundum aut quoniam velocius in eo quod z t
transierit totam que est c d ipsum tardius minori in
eodem tempore minorem transibit sit igitur in quo est c k
In prima parte premisit declarat quod in omni tempore est velocius et tardius
ex quo patebit intentum et racio est omne quod movetur contingit
moveri velocius et tardius in omni tempore contingit fieri motum ergo in
omni tempore contingit esse velocius et tardius ex quo infert unam
partem sui intenti i hoc aut cum sint scilicet quod omne tempus est divisibile
in semper divisibilia sic si in omni tempore sit moveri velocius et tar-
dius ergo tempus est divisibile in semper divisibilia et tunc dicit quod autem etc.

Cum aute tardius quod est ipsum b in eo quod est
z t tempore ipsam que est c k transierit velocius
in minori transibit quare iterum dividetur quod est z t
tempus iterum itaque dicit ipsum tempus hoc aut diviso et c
k magnitudo dividetur secundum eandem racionem si vero mag-
et tempus et hoc semper inerit accipientibus a ve-
lociori tardius et a tardiori velocius et eo quod
demonstratum est utentibus. dividet enim quod est velocius tempus

Marginal notes (left):
et quod quidem in pluri illud quod pertransit equale spacium in pluri tempore
Cum aut omnis etc. Concludit continuitatem ex natura motus ... et concludit quod causa in hoc est quia motus est continuus et velocitas in motu est similis divisibilitati in continuo sicut ergo divisibilitas continui procedit in infinitum sic velocitas in motu quia si velocitas fuerit in motu finita quod est motus possibile est motum fieri in instanti ... et impossibile accidens
Spacium
Tempus
in eodem tempore i magnitudinem quam c d quod tardius in equali tempore pertransit minus
demonstratum est prius scilicet quod velocius pertransit equale spacium in minori tempore et tardius minus spacium in equali tempore

Marginal notes (right):
neque utique contingebat quia in c dicitur motus ... velocius pertransit equale
Hoc aut quod in omni tempore contingit moveri velocius et tardius
Huius enim supposito quod continuum sit divisibile in semper divisibilia ... continuum cum est sic tale ... postea
Erit igitur illa magnitudo minor pertransita ab ipso b in z t tempore
i per velocius accipientibus a velociori a ... si transitum fuerit denotatori ... tardius etc.

Vnde [illegible] tardius aut ex conuersione sit an velocitati aduenit [illegible] per velocitatem et magnitudo per [illegible] tardiores

tardius aute longitudine. Si igit conuerti verum est conuerso aute semper fit diuisio manifestum est qm omne tempus continuum est. Similiter aut manifestum est et quod magnitudo omnis continua sit per huiusmodi enim et equales diuisiones tempus magnitudo diuiditur.

declarat quod scz quod si velocius tardius sint in omni tempore et Sil cum hoc declarando residuum intenti scz magnitudinem componi no ex indiuisibilibus et declarat tamen in terminis tale sit a velocius ut prius et b tardius moueatur b per magnitudinem c d in tempore z i ad quod velocius in minori tempore pertransit equale spacium tunc a mouebit per tale magnitudinem in minori tempore quod sit z i et sit illud tempus z k adhuc sit b quod est tardius mouebitur in z k tempore transibit minorem magnitudinem c d prius pertransita ab ipso a in eodem tempore et sit illa magnitudo minor c k et semper contingit per conuersionem velocioris ad tardius et econuerso quanti ad diuisionem in magnitudine a diuisione in tempore et econuerso ad quod ista conuersio procedit in infinitum tunc diuisio in magnitudine et in tempore procedit in infinitum ita tamen quod diuisio in magnitudine sit per naturam tardioris et diuisio in tempore per naturam velocioris

Amplius aute et ex consuetis rationibus dici solet et manifestum est quia siquidem est tempus continuum et magnitudo continua siquidem in medio tempore medium transit et simpliciter in minore minus hee namque diuisiones temporis et magnitudinis sunt

prius ostendit per conuersionem magnitudinem et tempus diuidi secundum eandem proportionem et hoc quia consuetum est dici cum aliud mouetur super aliqua magnitudine in aliquo tempore ipsum mouetur super medium magnitudinis in medietate temporis et ad hunc super medietatem illius medietatis temporis et deinceps

Et si quodcumque infinitum est et sicut alterum et alterum est ut siquidem in ultimis est tempus infinitum et longitudo in ultimis si vero diuisione est et longitudo si aut in utrisque tempus in utrisque et longitudo

Vnde et Zenonis ratio falsum opinatur quod non est possibile infinita transire aut tangere infinita secundum unumquodque in finito tempore dupliciter enim dicitur et longitudo et tempus infinitum et omnino omne continuum aut secundum diuisionem aut in ultimis infinitis quod igitur secundum quantitatem non contingit sese tangere in finito tempore que sunt secundum diuisionem contingit et namque ipsum tempus sic infinitum est quare in infinito et non finito accidit transire infinitum et tangere infinita in ipsis temporibus infinitis et non finitis

Docet soluere rationem Zenonis per predictam distinctionem infiniti dicens primo quod Zeno opinabatur falsum destruendo motum eo quod magnitudo est diuisibilis in duas medietates et utraque medietas adhuc in duas etc in infinitum et non est aliquod motum pertransire infinita nec tangere ipsa quod impossibile est transire de uno extremo magnitudinis ad reliquum in tempore finito hanc deceptionem remouet per hoc quod in magnitudine et in omni continuo est duplex infinitas aut secundum diuisionem aut secundum ultima et aliquid mouetur secundum ultima [illegible] infinitam magnitudinem non est possibile in tempore infinito secundum ultima bene tamen potest moueri per magnitudinem infinitam secundum diuisionem et finitam secundum ultima in tempore finito secundum ultima infinito tamen secundum diuisionem

Si ergo quanti a t et in ista [illegible] semper est hoc [illegible] et intendit per conuersionem hic quod velocius per diuidit tempus et tardius magnitudinem et hoc est quod [illegible]

Cum autem [illegible] et hic apparet ex hoc quod hominis sunt assueti dicere hec namque diuisiones scz per medietates et per medietatem medietatis [illegible] et sic hec [illegible]

et alterum

magnitudo finita

tempus infinitum

secundum diuisionem et hic non est omne continuum infinitum ut tempus

Vnde ita quod est infinitum in ultimis et secundum diuisionem tamen

Neque igitur infinitum potest in finito tempore transire neque in infinito finitum. Sed si et tempus infinitum sit et magnitudo erit infinita, si quidem magnitudo et tempus. Sit enim finita magnitudo in qua est a b, tempus autem infinitum in quo est g. Accipiatur aliquid temporis finitum in quo sit d g. In hoc ergo transibit aliquid magnitudinis, et sit quod transitum in qua est b e. Hoc autem mensurabit quod est in quo est a b aut deficiet aut excellet. Differt enim nichil, si enim semper equale quod est in b e magnitudine in equali tempore transibit, hoc autem mensurat totum, finitum erit omne tempus in quo transibit. Inequalia enim dividet sicut magnitudo.

Cum a supponit quod nichil potest moveri super magnitudine finita secundum ultra in tempore finito secundum ultra et primo ostendit quod spatium finitum secundum ultra non transitur in tempore infinito secundum ultra sit ponatur ex ypotesi aliquod tempus infinitum ut g in quo pertransitur aliqua magnitudo finita ut a b. Contingit accipere aliquam partem finitam temporis infiniti ut d g in qua parte pertransitur aliqua pars magnitudinis ut b e. Quia ergo proportio partis magnitudinis ad totam magnitudinem eadem est proportioni partis temporis ad totum tempus, sed pars magnitudinis aliquotiens sumpta reddit totum aut plus aut minus, et non refert [illegible] quo ad propositum. Quare quotiens illa sit sumpta potest consumere magnitudinem totam ut dicit Commentator, ergo totiens pars temporis potest consumere totum tempus; ergo totum tempus est finitum ex finitis [illegible] cum non constat nisi finitum.

Simpliciter autem si non omnem magnitudinem infinito tempore transibit, sed contingit aliquam et infinito tempore transire, ut in eo b e, hoc autem mensurat totum, finitum erit et equale inequali transibit; quare finitum erit et tempus. Quod autem non in infinito transibit quod est b e manifestum est si accidat in altera finitum tempus. Si enim in minori parte transibit hanc, necesse est finitam esse alteram finita existente. Eadem autem demonstratio est et si longitudo quidem infinita sit, tempus autem finitum sit. Removet impedimentum sive cavillationes. Supposuit enim quod in parte finita temporis infiniti pertransitur aliqua pars magnitudinis finite et cavillator huic contradiceret. Ideo hoc intendit ostendere primo tamen removit virtutem sive cavillationis illo supposito et patet. Secundo dicit quod aut oportet intellectum sit supponere tempus esse finitum in altera extremitate ut in illa in qua incipit moveri primo super extremum magnitudinis finite; tempus ergo in quo movetur super partem illius magnitudinis erit minus tempore in quo movetur super totam magnitudinem, cum ergo minus infinito necesse sit finitum, necesse est etiam partem temporis esse finitam sicut partem magnitudinis pertransitam in illo tempore. Et non dicat [illegible] autem addit quod eadem demonstratio potest demonstrari alia conclusio, scilicet quod impossibile est in tempore finito secundum ultra transire magnitudinem infinitam.

Manifestum est autem ex dictis quod neque linea neque planum neque omnino continuorum nullum erit ex athomis, non solum propter id quod nunc dictum est, sed quoniam accidit athomum ostensum per motum velociores et tardiores. Consumere quod non spatium neque tempus est ex indivisibilibus, hic autem ostendit principaliter, scilicet tempus componi ex indivisibilibus et magnitudo tunc indivisibile dividitur quod est falsum et declarat hanc consequentiam quod [illegible].

Omne tempus componitur ex partibus finitis vel uno et ex talibus et omne tale est finitum.

Sicut magnitudo et tempus partibus totius magnitudinis a b quod que proportio est partis magnitudinis ad totam magnitudinem eadem est proportio partis temporis ad totum tempus et permutatim proportio partis ad partes et sicut proportio totius ad totum.

Accipiatur aliquid, id est sumatur aliquid partis temporis finiti ut d g, quod sit pars temporis g tempus infiniti.

Quod b e id est aut reddet partem a spatium totum a b.

Differt enim quantum ad propositum sive b e pars reddat ipsum totum a b sive plus sive minus quotiens aliquod fuerit consumet totum.

Enim totum tempus in quo pertransitur totum a b, a d g enim per partes eiusdem magnitudinis.

Tempore infinito, id est ulterius, secundum quod secundum magnitudinem infinitam tempore finito per partem d.

Contingit transire hanc magnitudinem b e tempore finito.

In altera parte ut aperte an quod quod sit simul pertransit aliquod finitum quod est a b, supposito quod aliquod sit in primo tempore et non interrupte, a tempore finito, scilicet quod ut aliquid tempus sit finitum a quo motus incepit moveri.

Finitum esse alteram, necesse totum tempus sit finitum ut in qua pertransitur sed aperte quod est esse alteram quod est sinistra tempus finitum et alteram quoad consumendo quod est. Supposito tempus finitum et alteram extremo quantum difficile est autem impossibile magnitudinem quod aliquod motum pertransit magnitudine finita ex utroque tempore infinito et utroque quoniam nichil aliud tempus in quo est quod finitum et extremo in quo incepit motum moveri ex quo motum incipit.

Quod dixi quod proportio datur quod quantum et tempus et magnitudo componitur ex indivisibilibus.

a b c d primum velocius
k l m n tempus
e z i primum tardius

Cum enim in omni tempore velocius et tardius est velocius amplius transibit in equali tempore. Contingit autem et dupliciter et emioliam transire magnitudinem. Sit enim ratio velocitatis. Adducatur igitur velocius secundum emioliam in eodem tempore et dividantur magnitudines que quidem velocioris sunt in quo est a b, b c, c d in tres atthomos, que vero tardioris sunt in duas in quibus sunt e z, z i. Utique et tempus dividetur in tria atthoma. Equale enim in equali tempore transibit. Dividatur igitur tempus in ea que sunt k l, l m, m n. Et iterum autem tardius deductum per e z i et tempus secabitur in gemina. Dividetur igitur atthomum et impartibile non in atthomo transibit sed in pluri. Manifestum est ergo quoniam continuorum nichil impartibile est.

Necesse est autem ipsum nunc quod non secundum alterum sed per se et primum dictum indivisibile et in omni tempore huiusmodi esse. Est enim aliquid ultimum eius quod factum est cuius ultra nichil futuri est, et futuri est cuius ultra nichil est illius quod factum est, quod utique diximus utriusque esse terminum. Hoc autem si demonstratur quoniam huiusmodi est per se et idem, manifestum erit et quod indivisibile est.

Necesse igitur est idem esse ipsum nunc quod ultimum utrorumque temporum est. Si enim alterum est, consequenter quidem non erit alterum alteri, propter id quod non est continuum ex impartibilibus. Si autem seorsum est utrumque, medium erit et tempus. Omne enim continuum huiusmodi est, quare erit inter ea medium univocum. At vero si medium divisibile erit. Ostensum est enim quod tempus omne divisibile sit, quare divisibile est ipsum nunc.

Si autem divisibile est ipsum nunc erit aliquid quod preteritum est in futuro et futuri aliquid in eo quod preteritum est secundum quod nunc dividitur hoc determinat preteritum et futurum tempus

Hic ostendit quod instans sit divisibile ducendo ad hoc ad quod inconveniens primum est quod pars preterita est futurum et econverso quod sic patet si instans dividitur dividitur per preteritum et futurum et erit preteritum temporis preteriti finis et ita pars temporis preteriti tunc ergo omne quod est pars preteriti inquantum tale est futurum pars temporis preteriti tunc ergo omne quod est pars preteriti in quantum tale est futurum et sunt partes futuri et tamen initialis tunc partes instantis preterita erit futurum et sunt partes futurum et tamen initialis futuri et ita econverso futurum erit preteritum

Similiter autem non per se erit hoc nunc sed secundum alterum divisio enim non secundum ipsum est

Secundum inconveniens est quod huiusmodi instans non erit instans per se sed transsumptive huiusmodi enim instans divisibile esset et non unum instans

Adhuc autem ipsius nunc hoc quidem factum erit illud aut futurum et non semper idem factum est aut futurum

Tertium est quod ipsius instantis quidem erit preteritum et quidem futurum et non erit unum et idem finis preteriti et principium futuri quando inconveniens est

Neque ipsum nunc simul idem est multipliciter enim divisibile est temporis quare si impossibile hoc inesse ipsi necesse est idem esse quod in utroque est nunc

Quartum inconveniens est quod ipsum nunc non erit totum simul sed dividitur sicut et tempus ex quo concludit quare si impossibile quod ex quo instans est indivisibile necesse est ipsum esse idem finem scilicet et finis preteriti et initium futuri

At vero si idem est manifestum est quod est indivisibile si autem divisibile sit iterum eadem contingunt que et prius

Quod autem sit aliquid in tempore indivisibile quod dicimus ipsum esse nunc manifestum est ex dictis Quod autem nichil in ipso nunc movetur ex hiis manifestum est si enim est contingit velocius moveri in ipso et tardius Sit igitur ipsum nunc in quo est n moveatur autem velocius in ipso per a b ergo tardius in ipso per minore que sit a g movebitur ut per a g quam autem tardius in ipso toto nunc movetur per a g velocius in minori quare hec movebitur quare dividitur ipsum nunc sed erat indivisibile non ergo est moveri in ipso nunc

Quod autem nichil ostenso quod instans est indivisibile hic ostendit quod in instanti nec est motus nec quies hic facit duo primo necessarium est ex hoc infert et motum et quietem esse in tempore Item primo ostendit motum non esse in instanti sic si motus esset in instanti tunc instans esset divisibile quod falsum est consequentia declaratur supponendo primo quod in omni continuo contingit velocius moveri et tardius tunc sit instans in quo sit motus ex ypothesi cum et moveatur aliquod velocius per a b spacium in n instanti tunc ergo tardius pertransibit minus in toto n instanti pertranseat a g quod sit a g tunc ergo tardius in toto n instanti pertranseat a g velocius pertransibit idem in minori et ita in parte instantis quod est dictum

At vero nec quiescere quiescere enim dicimus quod aptum movetur quod non movetur et quando aptum natum est et quo et sicut quare quoniam in ipso nunc nichil aptum moveri manifestum est neque quiescere

Hic ostendit quod quies non est in instanti et hoc est rationibus prima talis idem dicitur quiescere quod aptum natum est moveri nec tamen movetur quando aptum natum est et ubi aptum natum est moveri sed nichil aptum natum est moveri in ipso nunc vel in instanti ergo nec quiescere

Divisio enim non secundum ipsum dicitur ita quod non divisio est ipso sed secundum alterum quod divisio temporis est in instantia per accidens divisibile ita in eo preteritum et futurum

Neque sequitur quod finis preteriti et principium futuri

Motus in ipso et tardius quod est in omni continuo motus possit esse velocius et tardius

Similiter alterum quod instans non est instans per se sed divisibile

Quod habebit successionem

[illegible marginal note at top]

Amplius autem si et quod nunc in utrisque temporibus est. Contingit autem hoc quidem moveri illud autem quiescere totum. Quod autem totum movetur in tempore in quolibet movebitur secundum quod aptum natum est moveri similiter et quiescens quiescit. Contingit enim simul quiescere et moveri. Idem enim ultimum utriusque ipsum nunc.

[illegible commentary]

Amplius autem quiescere quidem quod similiter se habet et ipsum et partes et nunc et prius. In ipso autem nunc non est prius. Quare neque quiescere. Necesse est ergo quod movetur moveri in tempore et quiescere quiescens.

[illegible commentary]

Quod mutatur autem omne necesse est divisibile esse. Quoniam enim ex quodam in quoddam omnis mutatio est, et cum sit in hoc in quod mutatum est, non amplius mutatur. Cum autem est in eo ex quo mutatum est et ipsum et partes omnes, non mutatur. Quod enim similiter et ipsum et partes omnes non mutatur. Necesse igitur hoc quidem in aliquid hoc esse, aliud vero in altero mutatur. Neque enim in utrisque neque in neutro possibile est. Dico autem in quod mutatur primum secundum mutationem ut ex albo in fuscum non in nigrum. Non enim necesse est quod mutatur in quodlibet esse ultimorum. Manifestum est ergo quod omne quod mutatur erit divisibile.

[illegible commentary]

Motus autem erit divisibilis dupliciter, uno quidem modo tempore, alio secundum partium illius quod movetur motus, ut si ipsum a c movetur totum et a b movebitur et b c. Sit quidem ergo a b esse motum d e, motum partis b c quidem e z. Necesse est ergo totum motum d z esse motum ipsius a c. Movebitur enim secundum hunc quoniam qualibet utriusque partium movebitur secundum utramque; nulla enim movetur secundum alterius motum. Quare et totus motus totius est magnitudinis motus.

[illegible commentary]

[illegible marginal notes]

[illegible]

Amplius autem si omnis motus alicuius est totus aut

motus est in hiis est d e z neque partium est ventum partem

enim utraque est [illegible]

[illegible]

Neque toto alicuius nullius aut enim totus totius et partes

partium sunt partes enim ipsius d e z sunt partium que sunt

a b c [illegible] et nullarum aliarum plurium enim non erat

unius motus et utique totus erit ipsius a b c magnitudinis

[illegible]

Amplius autem si quis est totius motus alius ut in quo

est t i [illegible] ab eo qui sit utraque partium motus

hii autem equales erunt hiis que sunt d e z Unde

unius eiusdem motus est quare totus quidem dividetur qui

est t i in partium motus quare equalis erit qui est t i

ei qui est d e z [illegible]

[illegible]

Si vero deficiat aliquis ut qui est k i hic nullius

erit neque enim totius neque partium [illegible] id quod non

unius est neque nullius alterius Continuus enim

enim motus est continuorum quorundam Similiter autem est

et si excellat secundum divisionem quare si hoc impossibile

est necesse est eundem esse et equalem Hic quidem enim divi

secundum partium motus est Necesse est esse omnis motus partibilis

ipsam

[illegible]

Alius autem secundum tempus est quia autem in omni motus

est continuorum in tempore est tempus autem omne divisibile

et si in minori minor motus necesse est omnem motum

dividi secundum tempus [illegible]

[illegible]

Quoniam autem omne quod movetur in aliquo movetur et quodam tempore et omnis erit motus temporis. Necesse est easdem esse divisiones temporis et motus et ipsius moveri et quod movetur et in quo motus est. Non omnium similiter est in quibus est motus, sed quantitatis quidem secundum se ipsum, qualitatis autem secundum accidens.

Hic ostendit quod tempus est moveri et cuius quod movetur et cuius in quo est motus eadem et equalis est divisio ...

Accipiatur enim tempus in quo movetur in quo sit A et motus in quo B. Si autem per totum motum tempore motum est et in medio in minore et iterum hoc diviso in minore, et semper in omni per medium in medio et iterum per minorem in minori.

Hic declarat ... et primo ostendit quod eadem est divisio motus et temporis ...

Eodem autem modo et ipsum moveri dividetur. Sit in quo est C ipsum moveri. Secundum igitur medium motum minor erit toto et iterum secundum medietatem medium et semper sic.

Hic ostendit quod ipsum moveri dividitur sicut et motus ...

Est autem et ponentem secundum utrumque motum ipsum moveri ut secundum CD et CE dicere quod totum erit secundum totum. Si enim aliquid aliud plus erit ipsum moveri secundum ipsum motum.

...

Sicut demonstravimus et motum divisibilem in partes motus esse. Accepto enim ipsum moveri secundum utrumque continuum et totum.

...

Similiter autem demonstrabitur et longitudinem divisibilem et omne aliud in quo est mutatio.

Hic ostendit quod motus dividitur secundum divisionem spatii ...

Preter quod quidem sit motus ...

Quoniam autem quod mutatum est divisibile est uno quidem modo divisio omnia dividentur et in ipso finita esse ab ipso mutante aut infinita sit aut est de omnibus

Sequitur est ut materie est dividi omnia et infinita esse ab ipso mutante motor enim in esse mutanti divisibile et infinitum divisibile aut consequens est prius infinitum aut infinitum aut in sequentibus erit manifestum

Quoniam autem omne quod mutatur ex quodam in aliud mutatur necesse est quod mutatum est cum mutatum est esse in quo mutatum est quod mutatur in ex quo mutatur discedat aut deficit ipsum et aut erit idem est mutari et deficere aut sequi mutari ipsum deficere. Si autem mutatum est ipsum deficere et quod mutatum est quod deficit. Similiter autem utrumque se habet ad utrumque

Quoniam autem una mutationum est secundum contradictionem quando aut mutatum est ex eo quod non est in esse deficit autem a non esse erit ergo in esse. Omne enim necesse est esse sive non esse. Manifestum ergo quod in mutatione secundum contradictionem quod mutatum est erit in quo mutatum est. Si autem in hac et in aliis

Amplius autem et secundum unamquamque accipientibus manifestum siquidem quod mutatum est necesse est esse alicubi ... ex quo mutatum est aut in quo. Cum enim autem ex quo mutatum deficit necesse est esse alicubi aut in hoc aut in alio erit. Si quidem ergo in alio ut in ipso c quod in b mutatum est iterum ex c mutatum est in b non ...

cum b habebit esse mutacio enim continua quare quod mu-
tatum cum mutatum est mutatur in quod mutatum est
hoc autem impossibile est necesse est ergo quod mutatum est
esse in hoc quod mutatum est [illegible]

Manifestum igitur est quod factum est cum factum est
erit et quod corruptum est non erit. Universaliter enim dictum
est de omni mutacione et maxime manifestum est
in ea que est secundum contradictionem quod quidem igitur quod
mutatum est primum in illo est manifestum est [illegible]

In quo autem primo mutatum quod mutatum est necesse
est athomum esse. dico autem primum quod non est aliud
quo aliud ipsius huius aliquid sit [illegible]

Sit enim divisibile quod a c et dividatur secundum b. Si igitur
in a b mutatum est et iterum in b c non erit utique
in primo quod est a c quod mutatum est. Si autem
utraque transmutetur necesse est enim in utroque aut trans-
mutari esse aut transmutatum et sic in toto transmutatum
fuerat mutatum. eadem enim racio est si in hoc quidem mutatum
mutatum est in hoc. erit enim aliquid primo prius
quare non est divisibile in quo mutatum est. Manifestum igitur
est quod et corruptum et factum est in athomo hoc quidem
corruptum hoc autem factum est [illegible]

Dicitur autem in quo primo mutatum est dupliciter aliud
quidem in quo primo perfectum est mutacio. tunc enim verum
est dicere quod mutatum est aliud vero in quo primo incepit mutari [illegible]

Sed quod finem mutationis quod primum dicatur existat
aut et est. Est enim perfecti mutationem et est mutationis
finis quod et ostensum est indivisibile esse propter id quod
finis est.

Quod autem omne principium est omnino non est. Non
enim principium est mutationis neque in quo primo est
prius temporis mutatum est. Sit enim primum in quo sit
a d hoc indivisibile quidem non est. Contingeret enim quie-
ta esse ipsa nunc.

Amplius autem si in a c tempore omnino quiescat, parte
enim quiescens et in a quiescat, quare si impartibile
est a d simul quiescat et quod mutatum est erit in
a quidem quiescat, in d autem mutatum.

Cum autem non impartibile necesse est divisibile esse et
in quolibet huius mutatum esse. Diviso autem ipso a d si
quidem in neutro mutatum est neque in toto, si autem
in ambobus mutatur et in omni, si vero in altero
tantum mutatum non in toto primo, quare necesse est
in quolibet mutatum esse.

Manifestum ergo quod non est in quo primo mutatum
est. Infinite enim divisiones.

[illegible]

Neque in eo quod mutatum est aliquid primum quod mutatum est. Sit enim de quod primo mutatum est. Prius quod sit de. Omne enim demutatum divisibile esse quod mutatur. Tempus enim in quo de mutatum est in quo est. Sit in quo tr. Si igitur indivisibilis de mutatum est in medio, iam est quod mutatum est et primum ipso de. et iterum hoc aliud et illo aliud et semper. quare nichil est prius de eo quod mutatum est. Quod quidem neque eo quod mutatur neque in quo mutatur nichil sit primum. manifestum est ex hiis que dicta sunt

[illegible]

Ipsum autem in quod mutatur aut secundum quod mutatur non similiter se habebit. Tria namque sunt que dicuntur secundum mutationem quod mutatur et in quo mutatur et in quod, ut homo et tempus et album. Homo quidem et tempus divisibilia sunt, de albo autem alia ratio est. Preter quod secundum accidens omnia divisibilia; cui enim accidit album aut quale divisibile est. Quecumque enim secundum se ipsa dividuntur et divisa sunt et non secundum accidens, in hiis erit primum ut in magnitudinibus.

[illegible]

Sit enim in quo est ab magnitudo moti aut ex b c in c primum. Ergo si quidem indivisibile sit bc impartibile impartibili erit quietum. Si vero divisibile erit aliquid ipso c prius in quod mutatum est et illo iterum aliud et semper. propter id quod numquam est deficere divisione. Quare non erit primum in quod mutatum est. Similiter autem et in quantitatis mutatione. Hoc quidem in continuo est. Manifestum est ergo quod in sola mutatione que est secundum qualitatem contingit indivisibile esse.

[illegible]

Cum aut omne quod mutat' in tempore mutat' aut in tempore mutat' sicut in primo et sicut secundum aliud ut sit in anno quia in die mutat'. In quo aut primo tempore mutat' quod mutat' in quolibet necesse est huius oportet mutari hoc aut est quidem et ex diffinicione primi; primum enim sic dicimus.

hic potest reddi racio ad primum lectionis secundum ad ordinem quod non est primum in quo cepit aliquid mutari vel non est primum in ipso mutari et intendit racionibus talibus omne mutari precedit mutatum esse et eciam ergo non est primum in quo cepit mutari sive mutatum esse et precedit parte primo et quodlibet quod in [illegible] ad declaracionem autem dicte racionis [illegible] aut declarat [illegible] quare in quolibet [illegible] que dicte racionis primum aut quod est est quod omne mutatum in aliquo tempore primo mutatur in quolibet [illegible] et hoc ostendit primo per diffinicionem temporis primi que est quod primum est illud cui non attribuitur aliquid [illegible] sive [illegible] totum et [illegible] primum est quod est equale mutacioni [illegible] mutatio attribuitur non [illegible] totum et ita quod mutatur in aliquo primo mutatur in toto tempore et ita in quolibet [illegible]

Sed ex hiis manifestum est. Sit enim in quo primo movetur quod movetur in quo est x r et dividatur secundum k. Omne enim tempus divisibile est. In k r tempore aut movetur et item in k x aut movetur aut non movetur. Si in neutro movetur quiescet utique in omni. Moveri enim in nullo horum quod movetur impossibile. Si vero in altero solo movetur non utique in primo movetur quod est x r. Secundum enim utrumque motus est necesse est ergo in quolibet ipsius k x r motum esse. Primus

ostenditur [illegible] sit tempus in quo mutatur x r et dividatur secundum k si igitur quod mutatur in x r non mutetur in quolibet tempore ut in x k et k r aut ergo in neutra parte mutatur aut in altera et altera non si in neutra mutatur ergo nec in toto quia non potest mutari in toto et quiescere in utraque sed in parte similiter altera mutatur et in altera non non ergo mutatur in toto x r primo sed prius in altera parte [illegible] quod est contra ypotesim [illegible] ergo quod mutetur in utraque parte et [illegible] est [illegible] quolibet parte totius

Ostenso aut hoc manifestum est quod omne quod movetur necesse est motum esse prius in x k in tempore primo per ipsum k l mota est magnitudo immediate. Quod transitum est quidem eque velociter movetur et simul incepto est medium erit quod motum est. Si aut non eque velox in eodem tempore est ad motum et ad aliud necesse esse ipsam motam magnitudine quare motus erit quod movetur.

hic vificat [illegible] prius racionibus et probat quod declarat ipsum in mutacione que est in continuis secundo in mutacione que est in non continuis ubi [illegible] secundum prima parte primo declarat primam partem [illegible] quod omne mutatum precedit mutatum esse et hoc per 3 raciones prima est per naturam magnitudinis [illegible] si aliquid mutetur in toto tempore aliquo ut in x r super magnitudinem aliquam totam ut super k l tunc eque velox mutabitur secundum medietatem spacii in medietate temporis et [illegible] si motum fuerit eque velox mutabitur sed in aliqua parte eius spacii in toto tempore [illegible] ergo primum motum mutetur secundum totum spacium tunc [illegible] mutetur in [illegible] illius spacii necesse est ut pertranseat medietatem pertransita ab eque veloci in medietate temporis sive parte spacii pertransita [illegible] veloci in toto tempore et si hoc [illegible] mutatur in [illegible] totius spacio prius mutatum est in medietate sive in tempore minori et sic [illegible] in infinitum

Amplius autem et si in omni tempore quod est x r motum esse dicimus aut omnino in quolibet tempore incipiendo ultimum ipsius nunc hoc enim determinans est et medium ipsorum nunc tempus et in aliis similiter dicitur motum esse medietatis autem divisio ultimum est quare et in medio motum erit et omnino in quacumque parte semper enim simul divisione temporis est determinatum ab ipsis nunc si igitur omne quidem tempus divisibile est medium autem ipsorum nunc tempus est omne quod mutatur infinite mutatum erit

[illegible]

Amplius autem si continue quod mutatur et non corrumpitur neque pausat a mutatione aut mutari necesse est ergo mutatum esse secundum unumquodque ipsorum nunc quare si ipsa nunc infinita sunt omne quod mutatur necesse est infinite mutatum esse

[illegible]

Non solum autem quod mutatur necesse est mutatum esse sed et mutatum esse necesse est mutari prius omne enim quod ex quodam in quiddam mutatum est in tempore mutatum est Sit enim ipso nunc ex a in b mutatum esse ergo in eodem quidem nunc in quo est in ipso a non mutatum est simul enim esset in ipso a et in b quod enim mutatum est quando mutatum est quod non est in hoc ostensum est prius Si vero in alio in medio erit tempus non enim continua erant ipsa nunc quoniam ergo in tempore mutatum est tempus autem divisibile omne est in medio aliud erit mutatum et in illius iterum medio aliud et sic semper mutabitur prius

[illegible]

Amplius autem in magnitudine manifestius est quod dicitur propter id quod continua est magnitudo in qua mutatur quod mutatur

[illegible]

Sit autem mutatum quod continuum est ex c in d quod mutatum in c d, ergo si quidem indivisibile est tempus c d, impartibili erit quodcumque; cum autem hoc impossibile est necesse magnitudinem esse quod inter est et divisibile in infinita quare in illa mutata prius; necesse est ergo omne quod mutatum est mutari prius.

posita ... mutatum est supra d c magnitudinem mutatum est ex c d ipsum ergo c d aut est divisibile aut indivisibile si indivisibile ergo indivisibile erit quodcumque indivisibili ... ex quo et in quod quod est impossibile quare necesse ut inter c d fuit magnitudo media que divisibilis sit in infinitum cum ergo mutatum ex c d prius mutabatur in medietate magnitudinis interiecte et ad hoc prius in medietate medietatis patet ergo quod ante omne mutatum esse precedit mutari [illegible]

Eadem enim demonstratio est et in non continuis ut in contrariis quidem et in contradictione; accipiemus enim tempus in quo mutatum est et iterum eadem dicemus quare necesse est mutatum esse mutari et quod mutatur mutatum esse et in ipso mutari mutatum enim est prius in ipso autem mutatum esse mutari et nullo modo comprehendere primum. Causa autem huius non esse impartibile impartibili quodcumque. Infinitum in divisiones sunt sicut in hiis que augmentantur et minuuntur lineis.

[illegible]

Manifestum est ergo et quod factum est necesse est prius fieri et quod fit factum esse quecumque divisibilia et continua sunt non tamen semper quod fit factum idem ei quod factum est sed aliud aliquando ut ipsius aliquid sicut domus fundamentum.

[illegible]

Similiter autem est et in eo quod corrumpitur et quod corruptum. Mox enim inest ei quod fit et quod corrumpitur infinitum quiddam et quod corrumpitur cum sit continuum et non erit neque fieri nisi factum sit aliquid prius in factum esse nisi fiat aliquid similiter in corrumpi et in corruptum esse semper enim erit in ipso corrumpi corruptum esse prius in corrupto autem esse corrumpi. Manifestum est ergo quod factum est necesse esse prius fieri et quod fieri factum esse omnis enim magnitudo et omne tempus semper divisibilia erunt quare in quocumque fit non utique erit sicut primo.

[illegible]

Quoniam autem omne quod movetur in tempore movetur et in pluri maior magnitudo, in infinito tempore impossibile est magnitudinem finitam moveri, nisi super eandem semper et nisi aliud aliquid quod movetur sit in omni omnem.

Quod quidem igitur si aliquid eque velociter moveatur necesse est finitum infinito moveri manifestum est. accepta enim parte que mensurabit totum in equalibus partibus et tantis quot partes sunt per totum motum est quare quoniam hee finite sunt et in quantitate unaqueque et tot multotiens omnis et tempus utique erit finitum, tot enim multotiens huiusmodi quantitatem temporis quod est partis multiplicitatem secundum multitudinem partium.

Sed si non sit eque velociter nihil differt. Sit enim in quo est a et b spacium finitum et motum sit in infinito et tempus infinitum in quo sit c d. Si igitur necesse est prius aliud alio motum esse hoc autem manifestum est quoniam in priori tempore et posteriori aliud motum est semper enim in pluri aliud erit motum esse sive eque velociter mutet sive non eque velociter mutet et sive extendatur motus sive minuatur sive maneat nihil. Accipiatur igitur aliquid a b spacii quod sit a e quod mensurabit a b. Hec autem infiniti in quo fit tempus in infinito non potest esse. Cum enim infinito [illegible] e et [illegible] accipiatur quantum e a necesse est in infinito tempore esse motum. Cum in infinito necesse est et sit accipiendo est semper

Cum autem nulla pars que mensuret nunquam enim est infinitum ex finitis esse sive inequalibus sive equalibus propter id quod mensurantur finita multitudine et magnitudine a quolibet uno sive equalia sive inequalia finita nam magnitudine nichil minus finiuntur.

Spacium autem finitum tantum quantum sunt a b mensurat tempore infinito a b moveri.

Similiter autem et in quiete quare neque fieri neque corrumpi possibile est semper aliquid idem et unum existens.

Eadem autem racio est et quod neque infinitum in finito tempore possibile est moveri neque quiescere neque quod regulariter moveatur neque quod irregulariter. Accepta enim quadam parte que metietur totum tempus in hac tantum aliquam transibit magnitudinis et non totam, in omni enim totam, et iterum in equali aliam et in unoquoque similiter sive equalis erit sive inequalis ei que est a principio. Differt autem nichil si solum sit finita unaqueque.

Manifestum enim est quod uno tempore in infinitum non dividetur finita ablatione facta et quanto in eo quod quotiens modo dicatur quod non transibit infinito tempore infinitum neque autem magnitudine in altera aut in utraque esse infinitam eadem autem erit racio.

Demonstratis autem hiis manifestum est quod neque finitam magnitudinem infinitum contingit transire infinito tempore propter eandem causam in parte enim temporis finitum transibit et in unoquoque similiter quare in omni finitum.

[illegible marginal gloss]

Cum autem finitum non transibit infinitum in finito
tempore manifestum est similiter neque infinitum finitum si itaque
infinitum finitum necesse est finitum transire infinitum spa-
tium. Nichil enim differt quodlibet eorum esse quod movetur
Utroque enim finito pertransibit infinitum

[illegible interlinear gloss]

Cum enim moveatur infinitum ex quo est a tempus erit
aliquid secundum b finitum ut c d et iterum aliud et aliud
et sit semper quare simul accidit infinitum motum
esse per finitum transire infinitum. Neque non fortassis
possibile est aliter infinitum mutare finitum quam quod fini-
tum transeat infinitum aut ferri aut mensurare quare
cum hoc impossibile est non utique transibit infinitum finitum

[illegible interlinear gloss]

At vero neque finitum in finito tempore infinitum
transibit si enim infinitum infinitum et finitum inest non
in finito finitum. Amplius autem et tempore accepto
eadem erit demonstratio

[illegible interlinear gloss]

Cum autem neque infinitum finitum transibit neque
finitum infinitum transibit neque infinitum in fini-
to tempore movebitur manifestum est quod neque motus erit
infinitus in finito tempore. Quid enim differt motum
aut magnitudinem facere infinitam. Necesse est enim si
quodlibet et alterum infinitum esse omnis enim loci mutatio in
loco est

[illegible interlinear gloss]

Omne autem omne aut movetur aut quiescit quod
aptum natum est et quando aptum aptum natum
est et in quo et sic necesse est quod stat ad
stat moveri si enim non movetur quiescit sed non contingit
quiescere quiescere hoc autem demonstrato manifestum quod in tempore
esse necesse est stare quod enim movetur in tempore movetur quod autem
stat consequens est esse quod movetur quare necesse est in tempore stare

[illegible marginal glosses]

ostensio quia motu non est primum. In hoc isto capitulo intendit ... quod sicut in statu et in quiete est primum et est dicendum in statu et quiete ... quod status dicit inclinationem ... ad quietem ... et motu ... statu ... in qualitate et ... tangit ... primo ... quod omnis status est in tempore ... duabus rationibus prima ... omne quod movetur movetur in tempore omne quod stat movetur ... Et declarat primo ... omne quod movetur aut quiescit aut quiescat ... aptum natum est ad hoc et quod aptum natum est ... tunc stat quiescat quod ... impossibile ... et quod stat ... quod stat movetur ... et in mo... ei ... in probata ex quibus infert conclusionem

Amplius autem si velocius et tardius in tempore dicimus stare aut est velocius et tardius omne velocius aut tardius ... in tempore omne stare ... velocius aut tardius ergo omne stare est in tempore

In quo autem primo quod stat stat necesse est in quolibet huius stare divisio enim in tempore. Si quidem in neutra parte stat neque in toto quare non utique stat quod stat. Si vero in altera non utique in primo toto statum est. Sic enim utrinque in hac stat ut dictum est et in eo quod movetur prius.

... quod stat in aliquo tempore primo stat in quolibet ... primum ... statum ... tempus ... in toto autem ... in altera parte ... stare ... in quibus tempus

Sicut autem quod movetur non est in quo primo movetur sic neque in quo statum est quod stat. Non enim in moveri neque stari est aliquid primum. Sit enim in quo primo stat in quo est a b. Hoc quidem impartibile non contingit esse. Motus enim non est in impartibili propter id quod motum est aliquid ipsius. Quod autem stat demonstratum est esse quod movetur. At vero si divisibile est in quacumque sui parte stat. Hoc enim ostensum est prius quia in quo primo stat in quacumque ipsius stat. Cum igitur tempus in quo primo stat et non athomum est, omne autem tempus in infinita partibile non erit in quo primo stat.

... sic quod in statu non est primum sicut in motu sic omne quod stat stat in tempore sed in tempore non est primum ... tempus sit divisibile in infinitum ergo nec in statu est primum

Non enim quiescentis cum quo primo quievit est impartibili quidem non quievit propter id quod non est motus in athomo in quo est quiescere et movere. Tunc enim dicimus quiescere quando et quod aptum natum est moveri et non movetur.

... ostensum est quod in statu non est primum hic ostendit quod in quiete non est primum et intendit ... semper in quiete non est primum et ... quod ... quiescit in tempore ergo ... in tempore et hoc ... in quo natum est esse motum ... Amplius autem

Amplius autem tunc dicimus

Tempus autem dicimus quiescere cum similiter se habeat nunc et prius tamen non in uno signo iudicantes sed duobus ad minimum quare non erit in quo quiescat impartibile sive impartibile tempus utique erit et in qualibet illarum partium quiescat eodem autem modo demonstrabitur quo et in prioribus quare nullum primum erit huius autem causa est quia quiescit quodcumque quiescat et movetur omne in tempore tempus autem non est primum neque magnitudo neque omnino nullum continuum omne enim in infinita partibile est.

Secunda ratio quiescere est se habere nunc ut prius ita quod in uno nunc non potest esse quies sed ad minus in duobus et ita aliud in quo sit quies non est indivisibile sed divisibile ut tempus et cum dicit in qualibet declarat modo priori ubi ratione conclusit et patet quod eodem modo est probare istam quo probatum fuit in statu non esse primum. In fine breviter tangit causam quare quare non est primum nec in motu nec in quiete et dicit huius autem causa et patet

Cum autem omne quod movetur in tempore movetur et ex quodam in quoddam mutatur in quo tempore movetur secundum se et non quod in illius aliquo impossibile est tunc aliquid esse primum quod movetur quiescere enim est in ipso in quo esse tempus quodcumque et ipsum et partium unamquamque. Sic enim dicimus quiescere cum in alio et alio ipsorum nunc verum est dicere quod in eodem sit hoc ipsum et partes sunt. Si autem hoc est quiescere et non contingit quod mutatur secundum aliquid esse totum secundum primum tempus tempus enim divisibile omne quare in alia et in alia illius parte erit verum dicere quod in eodem sit et ipsum et partes

ostenso quod in quiete non est primum hic ostendit quod illud quod movetur non est primo in aliquo ... quod tempus in longitudine sibi equali cuius secundum quod movetur sed in toto tempore et primo concludit primum sit omne quod movetur movetur in tempore et hoc continue ex quodam in quoddam tunc impossibile est quod illud quod movetur in aliquo tempore primo scilicet in tempore equali toti motui eius esse in aliquo super quod movetur in aliqua parte ipsius temporis et declarat notanter cum dicit quiescere non sit ... aliquod in aliquo tempore super quod movetur cum omne tempus sit divisibile tunc primum motum in tempore alio et alio erit in eodem secundum se et secundum partes suas cum ergo omne tale dicatur quiescere tunc quod omne quod movetur ... movetur quiescat quod est inconveniens

Si vero non sic est sed in ipso solo nunc est non erit per tempus nullum secundum aliquid sed secundum terminum temporis. In ipso autem nunc est quidem semper secundum aliquid manens non tamen quiescit neque enim quiescere neque moveri in ipso nunc est sed non moveri quidem in ipso verum est nunc et esse secundum aliquid in tempore autem non contingit secundum aliquid esse quiescentem accidit enim quod fertur quiescere

Concludit quod totum illud quod movetur non est in aliquo spatio secundum quod movetur in tempore quiescere sed in uno solo instanti tunc erit in eo in termino temporis et extra non sequitur tamen quod movetur quiescere in aliquo spatio super quod movetur ... instanti non est motus nec quies

Zeno autem deratonat et enim parologizat si enim semper dicat quiescere omne aut quod movetur cum sit in equale est autem quod fertur semper in ipso nunc immobile sagittam que fertur.

Hoc autem falsum est non enim componitur tempus ex ipsis nunc indivisibilibus sicut neque alia magnitudo nulla.

Quatuor autem sunt rationes Zenonis de motu habentes difficultatem solventibus. Prima quidem de eo quod non movetur propter hoc quod prius in medium oportet advenire quod fertur quam ad finem de qua divisimus in prioribus rationibus.

Secunda autem vocata Achilles est autem hec quod tardius nunquam comprehendetur currens a velocissimo. Ante enim necesse est venire persequens unde movit fugiens quare semper aliquid habere necesse est tardius.

Est autem et hec eadem ratio in bipartiendo. Differt autem in dividendo non in duo accepta magnitudine. Non comprehendi quidem igitur tardius accidit ex ratione, fit autem ad idem in duo divisioni. In utrisque autem non accidit venire ad finem divisa quadam magnitudine, sed apponitur in hac quoniam neque velocissimum tragediatum est in persequendo tardius. Quare solutionem esse eandem.

Velle autem quod precedens non subsequi falsum est, cum enim precedit non comprehenditur, sed tamen comprehendere si quis indigebit transire finitam. Hee quidem igitur rationes due sunt.

Solvit 2m rationem specialiter intendens quod quamquam velocius attingit tardius et hoc quod contingit pertransire infinita in finito spatio [illegible] quod contingit ut velocius moveatur in tempore motus tardioris spatium tardioris et ita non obstante divisione magnitudinum [illegible] tangit ipsum velocissimum tardissimum rationem zenonis

Tercia aut que nunc dicta est quoniam sagitta que
fertur stetit. Accidit aut sic quia accipit tempus compo-
ni ex ipsis nunc. non dato hoc non erit sillogismus

Quarta aut est ex hiis que in stadio movetur
ex contrarietate equalium magnitudinum iuxta equalia
horum quidem a fine stadii aliorum aut a medio equali
velocitate in quo accidere opinatur equale tempus du-
pli medium

Est aut deceptio ergo quod hoc quidem ex tra movetur
id aut ex quiescat equale magnitudine volens
equali velocitate ferri equale ferri tempus. hoc aut falsum

Ut sint stantes equales magnitudines in quibus
sunt a a a alie aut in quibus ipsa b b b incipientes
a medio ipsorum a a a que equales sunt numero
et magnitudine hiis sunt alie aut in quibus ipsa
c c c que equales numero sunt hiis et magnitudine
et eque veloces ipsis b. contingit ergo primum b simul ul-
timo a simul esse et primum c ab invicem eorum que movetur.

Accidit aut primum c iuxta omnia a a a transire primum a b
ad media a quare medium erit tempus equale
utrumque erit ad unumquodque simul esse et primum. aut acci-
dit primum b ad omnia c c c transactum esse simul enim
primum c et primum b in contrariis ultimis equali tempore

ad unumquodque quod sit ipsorum b b b quantum quod est a a a sicut dicit zeno propter id quod utraque b et c et inequali tempore ad a a a fuit hoc autem quod est

accidit autem ad dictam falsitatem

Neque igitur non enim secundum mutationem in contradictione nullum nobis est impossibile ut ex non albo in non album mutatur et in neutro est tamquam ergo neque album esse neque album non esse

Non enim si non totum in quolibet est non dicetur album aut non album dicetur quod non totum sit huiusmodi sed quod plures aut magis proprie partes non idem autem est non esse in hoc et non esse in hoc totum similiter autem est et in esse et in non esse et in aliis que secundum contradictionem sunt quidem enim ex necessitate in altero oppositorum in neutro autem totum semper

Similiter autem in circulo et in spera et omnino que movetur quia accidit ipsa quiescere in eodem enim loco semper secundum tempus quod sunt et ipsa et partes vide quiescunt simul et movebuntur

Primum quidem enim partes non sunt in eodem nullo tempore postea et totum semper in altero mutatur non enim eadem est ab ipso a accepta circulo et que est ab ipso b et c et aliorum unumquodque signorum nisi sicut musicus homo et homo quia accidit quare mutatur semper ab alia in aliam et nequaquam quiescat Eodem modo autem in spera et in aliis que in seipsis movetur

Ostensis aut[em] h[is] dici[m]us [quod] i[m]p[ar]tibile no[n] [con]tingit moveri nisi p[er] accid[en]s ut corpore i[n] toto aut magnitudine in qua est sicut si in navi moveat[ur] movea[tur] a navis motu aut p[ar]s totius motu i[m]p[ar]tibile aut[em] dico q[uod] est s[ecundu]m q[uan]titatez indivisibile

Et na[m]q[ue] partiu[m] motus alii sunt s[ecundu]m q[uod] partes et totius motus videbat aut[em] aliquis in sp[er]a maxime dr[aza] no[n] in eade[m] velocitas coru[m] que sunt iux[ta] centru[m] et que ext[ra] et que totius sicut no[n] unius i[n]existe[n]te motu

Sicut [er]go dicebamus sit quod [con]tingit moveri i[m]p[ar]tibile sicut in navi sedens navi eu[n]te per se e[nim] no[n] [con]tingit Mute[tur] e[nim] ex a b in b c sive in magnitudine et magnitudine sive ex sp[eci]e in speciez sive s[ecundu]m [con]tradic[tione]z t[em]p[u]s aut[em] sit i[n] quo p[ri]mo muta[tur] d [er]go n[ecess]e e[st] i[n] t[em]p[or]e s[ecundu]m q[uod] mutat tempus aut i[n] a b e[ss]e aut in b c aut in aliq[uo] quod huiusmodi in hoc aliud aut in altero om[n]e e[nim] quod muta[tur] sic se h[ab]uit In utroq[ue] quid[em] no[n] erit aliquis ip[s]ius p[ar]ti[bi]le n[on] e[ss]et et vo[n] neq[ue] in b c mutatu[m] e[nim] erit [con]cessu[m] aut[em] n[on] mutari re linquit quod [er]go in a b e[ss]e s[ecundu]m q[uod] muta[tur] tempus aut quiescat [er]go meo[dem] n[on] s[ecundu]m t[em]p[u]s e[ss]e quod q[ui]esc[er]e est quare no[n] [con]tingit i[m]p[ar]tibile neq[ue] o[m]nino mutari

Solu[m] n[on] sit e[ss]e t[em]p[u]s motus s[ed] t[em]p[u]s e[ss]e ex ip[s]is nu[n]c

Semp[er] e[nim] in ip[s]is nu[n]c est mutatu[m] e[ss]e et motu[m] quare movi quid[em] nequaq[uam] est motu[m] aut e[ss]e semp[er] est hoc aut quod i[m]p[ossibi]le sit ostensum est prius neq[ue] n[on] ex ip[s]is nu[n]c t[em]p[u]s neq[ue] ex linea p[un]ct[a]

a t ut fiunt motum — si aliud — dicit — Nichil ut a t dicit non hic nichil magis dicit ex quo motus componitur ex indivisibilibus

neque motus ex momentis est. Nichil enim fuit h

diam aut motum ex indivisibilibus sicut si tempus

ex nunc nunc aut magnitudinem ex punctis

Est sententia huius partis talis si tempus esset ex instantibus tunc esset motus et transmutatio in instanti et si hoc tunc nunquam esset unus motus totus sed solum esset mutatum esse et hoc est impossibile et ita est impossibile tempus componi ex instantibus sicut lineam ex punctis et motum ex momentis. Hec sententia concordat alie translacioni

Amplius autem ex hiis manifestum est quod neque punctum

neque aliud indivisibile nullum contingit moveri

omne enim quod movetur impossibile magis prius mo

veri ipsius quam aut equale aut minus. Si igitur hoc

manifestum est omne etiam punctum minus aut equa

le movebitur primum. Quoniam autem impossibile est indivisibile

moveri prius equale ergo ipsi quare erit linea ex

punctis. Semper enim per equale motum omnem lineam pun

ctum mensurabit. Si autem hoc impossibile est et moveri

indivisibile impossibile

omne quod movetur in aliquo spacio prius pertransit minus vel equale sibi sed indivisibile non potest pertransire minus se tunc impartibile non sit minus pertransit ergo equale sibi et hoc esse non potest quia sic componeretur magnitudo ex indivisibilibus quia si indivisibile movetur super equale sibi tunc movetur super indivisibile tunc ergo pertransiret totam magnitudinem et semper moveretur super sibi equale et ita super indivisibile tunc tota magnitudo componeretur ex indivisibilibus

Amplius autem si omne in tempore movetur, in ipso autem

nunc nichil, omne autem tempus divisibile erit aliquod

tempus minus quolibet eorum que moventur in quo

movetur in quanto ipsum est. Hoc quidem ergo erit tempus

in quo movetur propter id quod omne in tempore movetur.

tempus autem omne divisibile esse ostensum est prius. Si ergo

punctum movetur erit aliquod tempus minus eo in quo ipsum

motum est. Sed impossibile. In minori enim minus necesse est

moveri quare erit divisibile indivisibile in

minus sicut et tempus in tempore. Solum enim non dividitur imp

tibile et indivisibile si esset in ipso nunc possibile mo

veri atthomo eiusdem enim rationis est in ipso nunc

moveri et indivisibile aliquod moveri. Ad quod talis

si omne quod movetur movetur in tempore et nichil in instanti et omne tempus sit divisibile in infinitum tunc erit tempus minus omni tempore in quo mutatur aliquod. Si ergo indivisibile movetur hoc autem est impossibile et hoc quia in illo tempore moveri posset esset simul tempus minus tempore in quo ipsum indivisibile movebatur in tempore movetur et ita indivisibili esset minus et esset contingeret aliquod moveri minus ipso indivisibili quod movebatur in tempore moveri et ita indivisibili esset minus et esset indivisibile divisibile et hoc est contra. Si indivisibile movetur in aliquo tempore tunc minus movebitur in tempore minori intelligenda est in hiis que moventur a principio extrinseco tunc sunt mota mobilia et non in hiis que moventur a principio intrinseco et primo non intelligit hic et non 2o. Sed enim indivisibile movetur motu ... a principio intrinseco tunc omne quod movetur sit divisibile in motore et motu que dicuntur ... et diffinitionem ut in principio septimi patebit tunc impossibile esset possibile tamquam oppositum est presuppositum

puta movere a t moveri per spacium magis autem movere per equale aut minus

Ergo si indivisibile quod est possibile movere movebitur

aliquid aut indivisibile est impossibile et minus movere sic

Est punctum a t quod omne prius pertransit minus aut per equale

Cum autem impossibile sit manifestum est enim quod movetur prius pertransit spacium quod inde sicut aliud per quod igitur si indivisibile mensurat lineam per punctum sicut ergo mensurat eam per puncta contingua que sunt partes illius et quod ex talo videtur componi ex punctis

divisibile esset prius hic divisibile et hic esset desinit hoc quod prius in a t talis sicut punctus movetur

tempus in tempore a t sicut ... illius tempus ad aliud

salvamus enim movebit

Mutatio autem non est neque una infinita. Omnis enim ex quodam in quoddam, et illa mutatione que est in contradictione et in contrariis. Quare eorum que sunt secundum contradictionem affirmatio et negatio terminus est, ut generationis esse, corruptionis autem non esse. Eorum autem que sunt in contrariis contraria. Hec enim ultima sunt mutationis. Quare alterationis omnis. Ex contrariis autem quibusdam alteratio fit. Similiter autem augmenti et detrimenti. Augmenti quidem terminus est secundum propriam naturam perfecte magnitudinis, detrimenti autem que est ab hac remotio.

Ostenso quod motus est infinitus secundum divisionem, ne ex hoc credat aliquis ipsum esse infinitum secundum extrema, hic removet hoc, ostendens quod non potest et primo ostendit motum vel mutationem non esse infinitum in extremis, et hoc in mutationibus que sunt in contradictionibus et contrariis, potest nulla mutatio que est a termino in terminum est infinita. Omnis mutatio que est in contradictionibus aut in contrariis est a termino in terminum, ergo nulla talis est infinita, et hanc minorem ostendit inductive.

Loci autem mutatio sic quidem non erit finita. Non enim omnis in contrariis, sed quoniam impossibile decidi sit in eo quod non contingit decidi, sic enim dicitur impossibile: non contingit sic decidi impossibile. Neque non omnino impossibile fieri neque mutari impossibile contingit mutari quod impossibile est mutari. Si igitur quod fertur mutetur in aliquid et si possibile est mutari, quare non erit infinitus motus, neque impossibile est transire ipsum.

Ex quibus quidem sic non sit infinita mutatio que non finiatur terminis manifestum est. Hic ostendit eandem conclusionem in hiis que non sunt universaliter in contrariis aut in contradictionibus, ut in loci mutatione, dicens primo quod non est ita modus determinandi loci mutationem esse finitam in ultimis ut in mutationibus precedentibus, et hoc quia loci mutatio non est universaliter in contrariis, sed que est ab eodem in idem, ut circularis. Secundo ibi sed quoniam impossibile. Concludit intentum, potest quod non contingit esse infinitum, esse non contingit exequari, et similiter quod impossibile est mutari, non mutabitur in id in quod impossibile est mutari. Si igitur loci mutatio esset infinita in extremis, nunquam compleretur loci mutatio, igitur ad id quod fertur secundum locum fertur in aliquid, et possibile est motum localem compleri, sive localis motus non est infinitus in ultimis, et quare sic est de ipsa mutatione non esse infinitum in ultimis. Secundo dicit Sed si contingit.

Sed et si contingat sic quidem et si est in quodam tempore esse infinitum eundem existentem et unum considerandum est. Non enim unum quidem fortassis nichil prohibet, ut si post loci mutationem sit alteratio et post alterationem augmentum et iterum generatio. Sic enim erit semper tempore motus, sed non unus, propter id quod non est unus ex omnibus. Addit quod licet unus motus unus non possit esse infinitus, fortassis tamen unus motus non unus vel species potest esse infinitus, ut si considerentur alteratio post loci mutationem et deinceps. Sed non propter hoc potest dici motus unus infinitus esse secundum tempus, quia ex omnibus hiis non fit motus unus propter hoc.

Quare autem fit unum non contingit in infinitum esse tempore preter unum. Hic autem est circulo. Concludit quod si aliquis motus unus esset infinitus secundum tempus, hic esset motus circularis.

[illegible]

Omne quod movetur necesse est ab aliquo moveri. Si quidem in seipso non habet principium motus manifestum est quod ab altero movetur. Aliud enim erit movens. Si autem in seipso, accipiatur in quo sit ab quod movetur per se sed non hoc aliquid movet.

[illegible commentary]

Primum quidem igitur opinari ab a seipso moveri propter id quod totum movetur et a nullo exteriori, simile est si quis de e movente ez et ipso moto opinatur de ez a seipso moveri, propter id quod non videtur utrum ab utro moveatur, utrum ipsum de ab ez aut ez a de.

Amplius quod a seipso movetur nullo modo pausabit cum movetur instando aliquid alterum quod movetur. Necesse est igitur si aliquid pausat quod movetur instando aliquid alterum hoc ab alio moveri. Hoc autem manifesto sic, necesse est omne quod movetur divisibile sit moveri ab illo.

Nam enim receptum est ab quod movetur divisibile. Omne enim quod movetur divisibile erat. Divisa igitur in c necesse est g bc quiescente quiescere et ab. Si enim non, accipiatur moveri, quod ac bc quiescente movetur utique ba. Non igitur per seipsum movetur ab. Sed per seipsum acceptum est moveri primum. Manifestum igitur est quod bc quiescente et ab et tunc pausabit quod movetur. Sed si aliquid quiescendo alterum stat et pausat moveri, hoc ab alio movetur. Manifestum igitur quod omne quod movetur ab alio movetur. Divisibile est omne quod movetur, et parte quiescente quiescet totum.

[illegible commentary]

Cum autem omne quod movetur necesse est quod moveatur in loco moveri ab alio. Et movens quod ab alio quoniam autem ipsum moveatur et iterum hoc ab alio neque in infinitum abibit sed stabit alicubi et erit aliquod quod primum quidem causa erit motus

[illegible]

Si enim non est sed in infinitum procedet sit a quidem ab ipso b moveatur b vero ab ipso c c vero ab ipso d et hoc modo in infinitum descendat. Cum igitur simul movens et ipsum movetur manifestum est quod simul movebitur a et b. Cum enim moveatur b movebitur a et cum movetur b ipsum c et cum c ipsum d. Erit igitur simul motus a et c et reliquorum unumquodque

[illegible]

Accipiemus igitur unumquodque ipsorum poterimus et namque si unumquodque ab unoquoque simul movetur motus individuus unius numero unusquisque motus est et non infinitus ultimus

[illegible]

Cum quidem quod movetur omne ex quodam in quoddam movetur aut numero autem eundem motum esse aut genere aut specie. Numero quidem igitur dico eundem motum qui ex eodem vero in idem numero in tempore eodem numero sit ut ex albo quod est idem numero in hoc nigrum secundum hoc tempus quod est unum numero. Si enim secundum aliud est et non movetur unus numero sed specie aut genere. Genere autem idem est motus qui in eodem praedicamento specie vel genere; specie autem qui ex eadem specie in eadem specie ut ex albo in nigrum aut ex bono in malum. Hec autem dicta sunt et in prioribus

[illegible]

Accipiatur ergo qui est ipsius a motus et sit in quo z e et qui est ipsius b in quo est z et qui est c d in quo sit i t et tempus in quo moveatur a sit k determinato autem motu ipsius a determinatum erit et tempus et non infinitum quod est k sed in eodem tempore motum est a et b et reliquorum unumquodque accipiatur ergo motum qui est e z i t cum sit infinitum in tempore finito moveri quod est k sed in eodem tempore in quo et a motum est et que sunt ipsi a consequenter omnia infinita mota sunt quare in eodem moventur

Et namque etiam motus equalis erit qui est ipsius a ipsi b aut maior differt aut nichil penitus enim infinitum motum infinito tempore moveri accidit hoc autem impossibile

ostendit omnes motus qui sunt simul cum motu ipsius a esse in tempore finito sit sit e motus ipsius a et z motus ipsius b et motus ipsorum c d sint t i et tempus in quo movetur a b sit k cum ergo motus ipsius a sit finitus tempus ipsius erit infinitum ut k sed in uno tempore movetur unumquodque reliquorum motorum quare etc. et quia aliquis diceret quod ista ratio non sequitur sed quedam mota moventur inequaliter ab aliis hoc removet ibi namque et patet

Sic quidem igitur videtur demonstrari quod secundum a principio non tamen demonstratur propter id quod nullum sequitur inconveniens contingit enim in infinito tempore infinitum motum esse non eundem aut sed alterum et alterum multis et infinitis motis sicut accidit et in hiis que nunc

hic ponit 2am rationem ad idem ad quod prima sive corrigit predictam rationem et primo ostendit predictam rationem esse insufficientem dicens quod predicta ratio non videtur demonstrari propter intentionem non tamen demonstratur quia ut dictum est in fine sexti non est inconveniens motum infinitum esse in tempore et ita non est conveniens ad quod deducitur est impossibile et cum ut motus unus sit infinitus in tempore finito

Sed si quod movetur primum secundum locum corporale motum esse necesse est tangi et continuum esse moventi sicut videmus in omnibus hoc contingere erit in omnibus unum ipsorum in omne aut continuum hoc igitur contingentibus accipiatur et sit magnitudo aut continuum in quo sit a b c d huius autem motus e z i t differt autem nichil magnitudinem finitam aut infinitam esse semper a infinito quod est k movebitur a finitum aut infinitum horum autem secundum utrumque impossibile manifestum igitur quod stabit aliquando et non in infinitum abibit sed semper ab altero sed erit aliquid quod primo movebitur nichil enim differt concesso quod hoc demonstrari contingenti enim concesso nullum inconveniens oportet accidere

... fiat una magnitudo continua aut contigua ... moventibus et motis que sunt a b c d ... magnitudo ... motus ... finito ...

Primum quidem igitur movens non sicut quod est cuius causa sed unde est principium motus simul cum eo quod movetur simul autem dico quod nichil ipsorum medium est hoc in omni quod movetur et movente est

Cum autem tres sint motus et secundum locum et secundum quale et secundum quantitatem necesse est ea que movent tria esse quod quidem est secundum locum loci mutatio quod vero secundum quale alteratio est quod autem secundum quantitatem augmentum et decrementum. Primum quidem igitur de loci mutatione dicamus hoc enim est primus motuum

Omne enim quod fertur aut a seipso movetur aut ab altero

Si enim a seipso manifestum est quod in ipso movente existente simul movens et quod movetur erit et nullum medium

Quod autem ab alio movetur quadrupliciter dicitur quatuor enim sunt ab altero motus quatuor pulsio tractio vectio vertigo et namque omnes alios in hos reduci necesse est

Pulsionis quidem alia quidem impulsio alia quidem expulsio impulsio quidem cum movens et quod movetur non deficit expulsio autem cum expellens deficit

Vectio autem in tribus erit motibus quod quidem vehitur non secundum se movetur sed secundum accidens in eo quod in eo quod movetur aut semper in quod movetur vehens autem movetur aut tractum aut impulsum aut vertigine ductum

Manifestum igitur quod vectio erit in tribus motibus

Tractio autem est aut etiam cum ad ipsum aut ad alterum velocior sit motus trahentis non separatus ab eo qui trahitur et namque ad ipsum est tractio et ad alterum

Et reliquarum tractionum eedem specie in hos reducuntur ut inspiratio et exspiratio et que corporum emissivi et receptivi et speculatio et radiatio aliud aut ipsorum congregatio et omnes igitur motus qui sunt secundum locum congregatio aut disgregatio

Causa secundum quosdam ... [illegible]

a t[extu] circulatio

Vertigo autem componitur ex pulsu et tractione hoc quidem enim pellit movens illud autem trahit manifestum igitur quod siquid simul pellens et trahens tum eo quod trahit et pellit nullum medium eius quod movetur et moventis est at vero manifestum est hoc ex diffinitionibus pulsio quidem enim fit a seipso aut ab alio aut ad aliud motus est tractus autem ab alio aut ad ipsum aut ad aliud

Amplius autem proiectio quando velocior motus fit eo qui secundum naturam fertur fortiori facta impulsione et usque ad hoc quod fertur accidit quousque fortior sit motus eius quod fertur manifestum igitur quod movetur et movens simul est et nullum ipsius medium est

At vero neque alterati et alterantis nullum est medium hoc autem manifestum est inductione In omnibus enim accidit esse simul esse alterans ultimum et primum quod alteratur

Qualitate enim alteratur in eo quod sensibile est sensibilia enim sunt quibus differunt corpora ab invicem ut gravitas levitas durities mollicies sonus non sonus albedo nigredo dulcedo amaritudo humiditas siccitas densitas raritas et horum media similiter et alia que sub sensu sunt quorum est calor frigus levitas et asperitas hec enim sunt passiones subiecte qualitati his enim differunt sensibilia corpora aut secundum horum aliquid magis et minus est aut in patiendo aliquid horum calidiora enim dicuntur frigidiora aut amariora aut dulciora aut secundum aliquid aliorum predictorum similiter et animata corpora inanimata et animatorum partes quecumque sunt inanimata

per p(ri)uata ip(s)i se(n)su actio

Et ipsi aut(em) sensus altera(n)tur patiu(n)tur em aliq(ui)d
eoru(m) em ipsoru(m) motus est p(er) corpus patie(n)te aliq(uo) se(n)su

Exponit que sint ea que alterant(ur) alteracione spirituali et sunt sensus alterant(ur) n(on) sensus eo q(uod) patiuntur ab illis actio n(on) sensus e(st) moueri siue pati cu(m) sensus patia(n)tur p(er) instrumentu(m) corporeum

Q(ue)cu(m)q(ue) quid(em) igit(ur) altera(n)t(ur) i(n)a(n)i(m)ata et a(n)i(m)ata s(ecundu)m h(ec) o(mn)ia aut alterant(ur) s(ecundu)m quecu(m)q(ue) aut a(n)i(m)ata altera(n)t(ur) s(ecundu)m hoc i(n)altera(n)t(ur) i(n)a(n)i(m)ata s(ecundu)m sensus no(n) altera(n)t(ur) latet au(tem) i(n)a(n)i(m)ata altera(n)t(ur) i(n) hoc p(ro)hib(et) et a(n)i(m)ata late(n)t au(tem) altera(n)tu(m) n(on) s(ecundu)m sensus accidat hoc (con)ting(it) altera(n)tib(us) ipsis

compat i(n)a(n)i(m)ata alterabilia (con)sist(ent)is qualitatibus ad animalia alterabilia existe(n)t et dat duas d(ifferentias) et po(n)it ibi et latet et p(atet)

Siquid(em) igit(ur) se(n)sibiles su(n)t passiones et p(er) hoc igitur altera(tio) est et h(oc) igi(tur) manifestu(m) q(uod) patie(n)s et passiu(m) simul su(n)t et hor(um) nul lu(m) mediu(m) h(ab)et quid(em) neq(ue) aer est (con)tiguus aeri aut (con)tigua(n)t(ur) corpus et sup(er)ficies quid(em) (con)tinua(n)t(ur) ad lume(n) lume(n) aut ad uisu(m) sil(ite)r aut et auditus et odoratus ad mouens (pri)mu(m) eod(em) aut mo(do) simul et gustus et sapor sil(ite)r aut et in i(n)a(n)i(m)atis et i(n)se(n)sibilib(us)

maiore p(ro)bata i(n)se(n)do q(ua)lit(er) dr huius (con)clusio n(on) v(er)ificat minore ... q(uod) o(mn)e quod fit altera(tum) est simul cu(m) altera(n)te et ita tale ... i(n) o(mn)i actio(n)e spirituali que est p(er) se(n)sibiles q(ua)lit(at)es q(ue) alteranti simul cu(m) alterato et sil(ite)r i(n) actione mat(er)iali s(ed) o(mn)is actio que est p(er) se(n)sibiles qualitates aut e(st) actio mat(er)ialis aut spiritualis g(ener)o o(mn)e q(uo)d altera(tur) p(er) se(n)sibiles q(ua)lit(at)es e(st) simul cu(m) altera(n)te ... p(ri)mo manifestat ... p(ri)mo ... i(n) singulis se(n)sib(us) ... sil(ite)r aut(em) ... p(atet)

Et q(uo)d aut(em) auge(tur) et auge(n)s simul su(n)t appo(si)to em q(ui)d est augme(n)tu(m) quare simul su(n)t quod auge(tur) et auge(n)s et detrime(n)tu(m) aut(em) et aug(mentu)m est detrime(n)tu(m) simul su(n)t detrime(n)ti aut abla(ti)o causa quid(em) man(ifestu)m igi(tur) q(uod) mouet ulti(mum) et p(ri)m(um) quod mo(uetur) nullu(m) n(on) mediu(m) s(ecundu)m me diu(m) mouet(ur) et eius quod mo(uetur)

alteracione ... loci mutatio ... i(n) augmentatio(n)e ... et e(st) rato talis o(mn)e quod appo(n)it alicui e(st) cu(m) eo cui appo(n)i(tur) s(ed) o(mn)e augme(n)tans appo(n)i(tur) augme(n)tato g(ener)o o(mn)e augme(n)tans e(st) simul cu(m) augme(n)tato simil(ite)r arguit de decreme(n)to et p(atet) et (con)cludit (con)clusio(ne)m p(ri)ncipale(m) ... igitur et p(atet) ...

Eoru(m) autem que altera(n)t(ur) o(mn)ia a se(n)sibilibus et solu(m) horu(m) alteratio quecu(m)q(ue) est s(ecundu)m se debe(n)t pati ab his et his (con)sideratoribus

Eoru(m) i(n) p(re)ce(de)ntibus suppositu(m) est q(uod) o(mn)e quod altera(tur) altera(tur) p(er) se(n)sibiles q(ua)lit(at)es ideo i(n) hac p(ar)te i(n)te(n)dit hoc p(ro)bare et p(ri)mo po(n)it (con)clusio(n)em i(n)te(n)ta(m) et p(ro)bat aliqu(id) etc.

Motus mouens et non mouens pati et no(n) agere q(uod) sensus s(ecundu)m d(ictu)m sub(iect)us passiuus et non passiuus

Non altera(n)tur et tamen s(ecundu)m ip(s)os altera(n)t(ur) a(n)i(m)ata

... cum color ... mouet ... ad ... et aer mouet se(n)su(m) ... s(ecundu)m q(ua)lit(at)es se(n)sibiles ... i(n)a(n)i(m)ata alterat(ur) ... latet ip(s)a sua alteratio ... q(ua)lit(at)es ... i(n)a(n)i(m)atis ... (con)mutator

... passione ... alterans ... patiens passione et patiens ... passio et patie(n)s

Ad lume(n) et accipit lume(n) loco alterati et i(n)te(n)dit p(er) illum ... dyafanu(m) i(n) actu ... esse

Sil(ite)r aut(em) et auditus Cum ... i(n)te(n)dit p(ro)ximu(m) motoru(m) i(n) auditu ... qui e(st) i(n) aere q(ui) p(ro)ximi ... u(e)l i(n) olfactu est odor p(ro)uenie(n)s ad nares

et de detrime(n)to aut(em) ... ablatio ... q(ui)d(em)

Eoru(m) aut(em) que ... p(ri)mo e(st) alteratio i(n) p(ri)mis q(ua)lit(at)ib(us) tangibilibus ... i(n) aliis aut(em) ... i(n) sonis ... alteratio ... i(n) leue ... i(n) aere ad p(ro)ximu(m) corporeu(m) ... alteratio ... se(n)sibilib(us) ... intellectiua ... sunt ... ext(re)mis ...

Alteran(tur) a(n)i(m)ata et s(ed) non p(er) o(mn)e ... p(er) quod alterat(ur) a(n)i(m)ata alterant(ur) i(n)a(n)i(m)ata

Latet ... et ... alterari siue se(n)sibus ... alterati(o)nes no(n) (com)p(re)hendunt ... p(ro)prietur ... i(n)a(n)i(m)ata no(n) (com)p(re)hendunt hoc et non ... qu(ia) alteran(tur) se(n)sus ... (com)p(re)he(n)dunt alteraci(one)m

Se(n)sibiles ... i(n)te(n)dit p(er) hoc q(uod) passio ... i(n) hoc q(uod) se(n)sus (com)p(re)hendat se(n)sibilia ... passion(um) ... est q(uod) alterans et altera(tu)m ... simul

Nec et (con)tiguus Cum color ... mouet aere(m) ... mouet se(n)sum

Augme(n)tum et ... dicit q(ui)d ... apposito ... ad exteriori ... p(ar)tes augme(n)tato ... p(ro)xime ... p(ar)tes ... i(n) augme(n)tato ... simul ... actualitate ...

... mediu(m) ... mouet ... motum ... q(uod) ... medio ... medio ... motu ... mouet ... dicit hoc forte q(uod) ... mediu(m) ... p(er) ... u(e)l ... mo(tu)

et alter(ati)o ... alteracio

3. ... alterat(ur)

cap(itulu)m ... quod ...

8 a / hec ergo

Aliorum non maxime si aliquis intelligat in figuris et formis et habitudinibus et horum remotionibus et acceptionibus videbitur esse quod alteracionis non est aut neque in hiis sed fiunt hec cum quedam alterantur densata non aut aresacta aut cum sit calida aut frigida materia alteracionis est

probat gerhoz et intendit tale racioz si alteracio fiat secundum alias qualitates a qualitatibus sensibilibus hoc maxime erit secundum formaz et figuraz aut secundum habitus sed nec est alteracio secundum formaz et figuraz nec secundum habitus ergo quando istorum constituitur videtur alteracio quedam non forme et figure aut acquiritur densitatez aut raritate materie et hoc est verum ut dicit commentator et non est alteracio secundum ipsos et hoc secundum opinionem aliorum ut dicit commentator aut calefactionem et frigefactionem materie et hoc est verum ut dicit commentator et non est alteracio secundum ipsos ergo etc.

Ex quo quid non est forma statue non dicimus forma neque ex quo figura piramidis est aut lecti sed denominantes hoc quid eneum illud vero ferreum illud vero ligneum quod aut alteratum dicimus esse non quid humidum esse dicimus aut calidum aut forte et non solum sic sed humidum et calidum esse equivoce dicentes passionem materie igitur ex quo quid forma et figura et quod factum est equivoce non dicitur que sunt ex illo que aut alterant cum passionibus equivoce dicuntur

manifestum est quod in solis sensibilibus est alteracio

probat minorem parte racionis et primo ondit quod secundum formam et figuram non est alteracio per duas raciones prima est ab omni secundum quod fit alteracio denominatur subiectum sed a forma et a figura non denominatur subiectum ergo etc. Et secundum primo minorem addens quod aliquid est equivoce quod forma et figura denominantur a suis subiectis ipsa aut subiecta denominantur a suis qualitatibus alterativis et est sunt racioz ibi quare igitur et patet

Amplius aut et alterationes inconvenientes non dicere hominem alteratum esse aut domum accipientem finem ridiculum est si perfectionem domus aut latere dicimus indicere alteracionem esse domo aut cooperta alterari domum manifestum aut est quod alteracionis non est in hiis que fiunt

hic ponit secundam racioz et est forma et figura sunt quedam perfectiones et similes forme substantiali que est finis et perfectio eorum que fiunt sed ridiculum est dicere alteracioz secundum imperfectionem quia alteracio supponit subiectum completum in esse specifico ergo secundum formam et figuram non fit alteracio

Neque in habitibus habitus non virtutes sunt et malicie

virtus aut omnis et malicia ad aliquid sunt

ostendit tercium partem minoris per hoc racionem sed quod non est alteracio in habitu vel dispositione que continentur sub prima specie qualitatis et primo ondit hoc de habitu qui est ex parte corporis sed ad aliquid non est alteracio sed habitus corporis qui sunt virtutes et malicie corporales sunt ad aliquid ergo etc.

Sicut sanitas calidorum et frigidorum commensu
ratio quedam est aut eorum que sunt intra aut
ad continens similiter autem et pulcritudo et fortitudines
ad aliquid sunt dispositiones enim quedam perfecti sunt
ad optimum dico autem perfecti esse quod sanat et disposui
est circa naturam. Cum igitur virtutes et malicie ad ali
quid sunt, hec autem neque generationes sunt neque ipso
rum generatio est neque alteratio est omnino manifestum est
quod non est omnino quod alterationibus circa habitus
Neque circa anime virtutes et malicias. Virtus enim quedam
perfectio, unumquodque enim tunc perfectum est maxime
cum contingit proprie virtuti tunc est maxime secundum naturam sicut
circulus tunc maxime est secundum naturam cum maxime circulus sit

quod non est alteratio corporis circa habitus corporis hic ondit quod non
est alteratio habitus et hoc primo de habitibus anime practice et primo de virtute
sit alteratio non est in perfectionem sed virtus est perfectio ... secundum
virtute non est alteratio et ponit ... et
eas probat ... ibi malicia autem

Malicia autem corruptio horum est et remotio. Fit
quidem igitur cum quoddam alteratur et acceptio virtutis et
remotio malicie, sit quidem igitur cum quoddam alteratur
et acceptio virtutis et remotio virtutis alteratio tamen neutrum
est quod alteratur aut horum aliquid manifestum
est. Virtus namque quedam aut impassibilitas quedam est aut passibilis
est, sic malicia aut passibilis est aut contraria pas
sio est virtuti. Et hoc totum est quod moralem virtutem
in voluptatibus et tristiciis accidit esse

... virtus est separatio et remotio virtutis et perfectionis secundum ...
et secundum commentatorem ista perfectio sit in indivisibili et secundum commentatorem ista
perfectio sit in indivisibili tunc remotio ab ista quod est vicium erit
indivisibile. Et secundum indivisibile non fit alteratio quare etc. Et
intelligendum est quod cum commentator dicit vicium esse indivisibile
non vult ipsum esse ... indivisibile ... sit indivisibilis
tamen virtus consistat in medio et ... contingat ... a
medio ... aliquis ... in instanti et non in tempore ...
... a virtute in vicium et ne aliquis credat quod in virtutibus
et maliciis nullo modo fiat alteratio ... dicit sic ...
quod aliquo modo et ... est in eis alteratio ... vicium
... passionum ... fit alteratio ... acceptio virtutis non fit
alteratio sit tamen cum ... alteratio ... homo pati secundum
delectationes aut tristicias et non deduci ... aut sit cum pati
et deduci et addit ibi aut enim

Aut enim secundum actum voluptates aut per memoriam
aut a spe. Si quidem igitur secundum actum est sensus causa
est si vero per memoriam aut per spem ab ipso sunt
aut imaginantibus enim qualia passi sunt memoran
tibus voluptates aut qualia patiem sperantibus

... quod virtus et vicium circa delectationes sive voluptates quod aut circa
voluptates presentes aut circa voluptates preteritas memoriam aut circa spem voluptates futuras
aut et omnium istarum voluptatum est sensus causa

At vo neqȝ sm intellectiuā parte aie est altea-
cio sciens maxie ad aliquid dicta

hoc aut manifestū est sm n nullaȝ po(tentia) in
mouentibȝ sm e quos e scie ſȝ ex nte quod et
ea n que est in parte experientia vlez accipi-
sciaȝ [illegible]

Neqȝ igit generacio actus est nisi aliquis reuersi-
onez et tactū generaciones dicat huiusmoi aute
est actus

Que aut est ex pn̄o accepcio sciencie no e genera-
cio neqȝ alteracio in quiescendo naqȝ et sedendo
aia sciens fit et prudens sicut igit neqȝ cu dor-
miens surgat aliqs aut ebrius pauset aut
infirmus ordietur neqȝ sciens e sciens et etiā prius
no potat uti et sm sciaȝ agere ſȝ mutata pertuba-
cione in statu veniente intellectui inherat po-
tencia ad scie cogitate huiusmoi igit aliquid
fit et qd e ex pn̄o inesse existencia turbacionis
eni quies quedā e restitucio

Neqȝ igit infantes pnt addisce neqȝ iudicant
sensibus similiter posteriores multa n turbacio iuc
hic et motus

Sta aut et pausa turbacio aliqn quidē a na
aliqn ab aliis h utrisqȝ n hns aliquid alterari
accidit sicut cu surgat et fiat vigilans ad
actū mai igit spm alterans in sensibilibȝ
et in sensiti pte aie et in alio nullo n sm accns

Dubitabit Comm. Hec questio huius tractatus in prima eius declarat q omnis motus in secundo vero q omnia mota in loco educuntur a motore ... Vo e q ois motor ... eta vo e ... ois motus habeat proportionem omni motui

Dubitabit Capitulum ... primus huius libri ... comparatione motuum ad motores ... dubitationibus

Dubitabit aut aliquis vtrum ois motus oi motui sit
copatibil aut no si igr est ois copatibil et equalit
velox q equali mo equaliter mo erit tuc circularis
quida equalis rco et maior et minor in precedentibus
qm e aliquis motor primus in hac parte 2a prin huius libri inde
comparacione motuum ad invicem et motus ad motorem et primo de co
paracione motuum 2o de comparacione motus ad motorem ibi quia movens i
prima parte primo ponit quandam questionem dubiam scilicet an ois motus
sit oi motui copatibilis circa principium i si igr ois et primo procedit
ita ... 2o ... in prima parte ostendit
q no ois oi motui e compatibilis primo probat q si sic esset tunc ...
erit motus circularis eque velox sicut et rectus et tunc e eque velox
sic q in equali tempore pertransit equale erit spatium circulare spacio
recto equale quod est impossibile

Amp aut alteracio et loci mutacio queda eq
lis cu inequali parte aliud quidem alterare aliud a
ducta erit ergo equalis passio longitudini scilicet
impossibile hoc est Si igr in equali tempore scilicet equale
movea tuc equalit velox equalis aut no
ois passio longitudini quare no erit alteracio
loci mutacioni equalis neque minor quare no ois
compatibilis ostendit idem per hoc q si ois motus esset compatibilis oi
motui tuc alteracio et loci mutacio erunt copatabiles
et hoc tu alteracio et loci mutacio fient in equali tempore et deberet
ee impossibile q alteracio et loci mutacio sint equales i erit ergo
equalitas q si sic tuc spatium in locali motu erit equale quanti
tati qua est alteracio quod est impossibile tu igr eque velox e q magna
in tempore pertransit equale et alteracio et loci mutacio no potest fieri in
eodem tempore per equale tuc alteracio et loci mutacio no sunt compa
biles et ita no ois motus oi motui compar

Sup quia e loci mutacio ... secundum equalitatem

In circulo aut et recto quomodo contingit moueri et
em insi sit in circulo sile hoc aliquid moueri in
circulo et hoc in recto sed minor parte est aut uelo
cius aut tardius moueri sicut si hoc deorsu
hoc aut sursu hic intendit destruere quandam cavillacionem
q diceret aliquis q circulare no est
equale recto compar tu ei secundum magis et minus et no secundum eque
hoc removet et primo intendit istam cavillacionem dicens q
sit dicere e minus

In circulo aut a. t. scilicet considerandum e quod e de circulo et de linea recta

Inducit ... circularis et rectus ... velocius et tardius ... equale

Amp nichil differt ratione si quis dicat
necessitates ee velocius mor aut tardius moueri
erit aut maior aut minor circulatio recto quare et
equalis hic ostendit q si sint comparabilia secundum magis et minus
q tunc secundum eque et primo dicit q nichil differt
quantum ad hoc ponere q motus circularis et rectus comparantur
secundum velocius et tardius sive secundum equale et hoc q sit compar
secundum velocius et tardius tunc erit motus circularis maior recto
vel minor et si hoc tunc potest ee ei equalis et declarat ...

hoc deorsum moueatur non secundum equalem velocitatem sed unum velocius et aliud tardius ... tardior ... velocior ... circulari

Si em in a tpe ipm b transibit aliud aut ipm
c maius erit b ipo c sic n uelocius ee diffinitum est
ergo et in minori equale velocius e quare
erit aliq pars ipius a i quo ipius b circuli et
tu toto a ipm c

a
b
c

declarat probatam minorem sit sit b spacium circulare et spacium rectum · et pertranseat aliquid velocius ipsum b in tempore a et tardius pertranseat ipsum c in eodem tempore ergo erit b maius quam c et hoc quia velocius est quod in equali tempore pertransit maius ut patet ex sexto et ita circulare sit maius recto motus circularis erit maior motu recto et eodem modo potest ostendi quod sit minus quod si ponatur tardius moveri super b in eodem tempore et si motus circularis est maior recto et minor erit ei equalis quod ostendit in casu tamen minus et si in minori sit cum velocius in minori tempore pertransit spacium equale in a tempore pertransit totum b in aliqua parte ipsius a pertransit partem ipsius b equalem ipsi c cum ergo pars circularis sit circularis erit circulare equale recto et ita motus circularis motui recto erit equalis et ita si sit comparatio secundum velocius et tardius aut secundum magis et minus erit comparatio secundum equale et ibi At vero

At vero si sint compabilia accidit modo dictum equale esse rectum circulo hic colligit rationem ex nunc dictis que ostendit quod motus circularis et rectus penitus non sunt compabiles et patet

Sed compabilia sunt neque ergo motus. Sed quecumque non equivoca compabilia sunt. Sed quare non compabile utrum acutus stilus aut vinum aut ultima quia namque equivoca sunt non comparantur. Sed ultima ea que est in ultimam compabilis est cum eo acutum in utroque. Ergo non idem velox hic et ibi multo autem aliquid minus in alteratione et loci mutatione.

Cum processit opponendo hic procedit determinando sed inquirendo conditiones que exiguntur ad hoc quod aliqua sint compabilia et primo determinat hoc in communi 2° descendit ad conditiones que exiguntur ad comparationes motus ibi Aut vero si sint. In prima parte ponit conditiones tres prima est quod compabilia sint univoca 2a est quod sint in eodem subiecto proximo 3a quod insint illi per eandem naturam longoi aut tempus 2 solo in eadem specie specialissima et ideo solum talia sunt compabilia et declarat primo primam conditionem per exempla que patet 2° ibi ergo non eorum Concludit quod cum acutum in stilo et vino non sit univocum tunc velox respectu in motu circulari et recto non erit univocum et multo fortius nec in alteratione et loci mutatione et tunc dicit Aut primum

Aut primum quidem hoc non verum quod si non sunt equivoca compabilia sunt. Sed multum non idem significat in aqua et in aere et non sunt compabilia. Si autem non duplum quidem idem significat duo enim ad unum et non compabilia sunt. Aut in hiis eadem ratio et namque multum equivocum est. Sed quorundam et rationes equivoce ut si dicat aliquis quod multum est tantum et adhuc et si aliud aliquid tantum et equale equivocum et unum tamen si contingit esse statim equivocum si autem et hec et duo quare quare univocorum alia quidem compabilia alia vero non si quidem una esset natura.

Intendit aliquam secundam conditionem primo tamen movet dubitationem super predicta et solvit eam ibi Aut in hiis et patet 2° ibi quare quare tertio addit 2am conditionem quia quecumque primo quo possit quecumque univoca esse compabilia et quecumque non cum univocorum sit quecumque natura in qua ut videtur quod possint comparari

Aut quia sunt in alio primo suscepto equivus quidem igitur et equus compabilia utrumque enim albus in quo non primo idem est superficies et magnitudo similiter et aqua non in aliquo maius sed et vox

aut manifestum est quod erit sic omnia unius facie in aliquo aut est unumquodque dicere esse. Et erit id quale et dulce et album secundum in alio primo

Solvit questionem intendens quod illa univoca sunt comparabilia que sunt eiusdem subiecti proximi que non ... et quod debent esse eiusdem subiecti primi manifestat per oppositum ... quod si non exigeretur subiectum proximum ad hoc quod essent comparabilia liceret dicere omnia esse univoca secundum comparacionem ita quod omnia essent comparabilia cum omnia conveniunt ... in uno aliquo ... ut in subiecto ... possent dici album et equale aliquod sive ... secundum comparacionem sunt comparabilia ...

Amplius susceptivum non contingens est secundum unum esse primum

Subiungit conditionem que est quod ad hoc quod aliqua sint comparabilia necesse est quod unum sit ... in hiis et ... eo secundum quod comparantur

Si igitur oportet non solum comparabilia non equivoca esse sed non habere differentiam neque id quod neque in quo est. Dico autem sic color habet divisionem non ergo comparabile secundum hoc ut utrum coloratum magis sit album quam nigrum. Hec non comparantur non secundum aliquem colorem sed inquantum color sed secundum album. Sic circa motum eque velox est quod in equali tempore movetur equale tante magnitudinis in tali. Si vero aliud quidem alteratum est aliud vero ductum equalis ergo hec alteratio et simul latio velox loci mutacio sed inconveniens causa autem est quod motus habet species

Descendit ad condiciones que exiguntur ad comparacionem motuum et primo concludit ex determinatis condiciones que exiguntur ad comparacionem motuum ... intendens quod cum illa que sunt comparabilia ... non oportet esse equivoca sed univoca et etiam id secundum quod est comparatio oportet esse eiusdem ... specialis inherentie comparabilium ergo ... subiecti proximi ex quo sequitur quod motus localis non erit comparabilis alteracioni ... sed ... inconveniencia ...

Quare si quantum in equali tempore dicta magnitudine equali eque velocia erunt equalis rectis et circularis vel ergo causa sit quod loci mutatio genus aut quod linea genus tempus quidem enim athomum est specie aut quod simul specie differunt et loci mutacio species vero habet si quidem illud species habeat in quo movetur

Hic intendit investigare spa... que exiguntur ad comparacionem motuum specialium et mutacionum et primo inquirit condiciones motuum comparabilium 2o condiciones mutacionum comparabilium ibi sed de generatione ... prima parte primo inquirit condiciones motuum localium comparabilium dicens primo quod si motus locales sunt eque veloces que sunt in tempore equali et super magnitudinem equalem aliquando tunc motus circulares et recti erunt equales ... et quod dicte condiciones non sufficiunt ad comparabilitatem motuum localium ... dicit utrum ergo ... que sequitur ... et est si motus circulares et recti non sunt comparabiles ... hoc sit quod loci mutacio genus ad circularem et rectum aut quod magnitudo super quam fit motus sit genus ad magnitudinem rectam et circularem et ... simul intendens quod loci mutacio circularis non est comparabilis recto motui ... differentia secundum speciem ... illud super quod est motus

Amplius autem quod si per quod ut quod per pedes ambulatio si ala volatio aut non sed magis loci mutatio ...

Quare inequali tempore secundum eandem motum eque velocia sunt et si idem in differentibus speciebus sed et indivisum indivisibile sit

concludit per expressionem patet que conditiones exiguntur ad comparabilitatem motuum localium ex quibus concludit cum dicit quare consideranda

Quare per hoc considerandum est que sit differentia motus et sic igitur ratio hec quod genus non unum aliquid est iuxta hoc latent multa quod equivocationum alie quidem multum distantes ille vero habentes quandam similitudinem alie vero propinque aut genere aut similitudine unde non videntur equivoce esse cum sint

Ex parte ... dicit quod considerandum quid facit motus differre secundum speciem et quod dictum est quod ad hoc quod motus sunt comparabiles oportet quod conveniunt in aliqua natura speciali et non solum in genere ideo cum dicit et sic igitur infert [illegible] quod genus non est aliquid unum [illegible] respectu suarum specierum distinguentes equivocationes et patet. Et quod dixit prius esse considerandum quid facit motum differre secundum speciem ideo cum dicit quando igitur altera

Quando igitur altera est species si eadem in alio aut si aliud in alio aut quibus tunc est aut quod diffinitio quod idem sit album et dulce aut aliud quod in alio videtur in altera aut quod omnino non idem

Quid facit diversitatem motus secundum speciem utrum scilicet diversitas subiecti tantum aut diversitas in subiecto et in forma et quo possit hoc cognosci et solvit aut quibus intendens quod diversitas forarum et subiectum et hoc potest cognosci per diffinitionem considerandum aut ad diffinitionem alterius ne utrum sit eadem in diversis quod tunc illa [illegible] erit eadem specie [illegible] et si non et existens de albo et dulci et patet et existens sunc aut quod non quod [illegible] potest diversificari secundum speciem quod nullo modo est eadem

De alteratione autem quomodo est equaliter velox altera alteri si namque nichil est ipsum sanari alterari est habent quidem velociter alium aut tarde sanatum est simul quosdam quare erit alteratio equaliter velox inequali in tempore alteratum est equale enim quale hic dicitur sed sicut in qualitate equalitas hic similitudo sed sit idem quod mutatur in equali tempore eque velox

Hic declarat conditiones alterationum ad invicem comparabilium intendens quod si due alterationes fiunt inequali tempore et secundum eandem qualitatem specie non dissimilem in fortitudine et debilitate et sunt subiectorum [illegible] specie huiusmodi alterationes sunt comparabiles secundum equalitatem eorundem specie et ostendit primo quod requiritur equalitas temporis et patet et quod hoc necessarium sit [illegible] quod est alteratio non dicitur specie in quantitate secundum qua alterationes [illegible] hoc addit cum dicit sed sicut equale specie [illegible] simile in qualitate est specie [illegible] supponitur equale [illegible] in alteratione secundum [illegible] specie equalitatem in tempore

Utrum igitur in quo est passio aut passionem comparare oportet hoc quid igitur quod sanitas eadem sit est accipere quod neque magis neque minus sed similiter est si autem altera passio sit non alteratur quod sit album et quod sanatur hiis idem nichil neque equale neque simile aut iam hoc species est alterationis et non una est sicut neque loci mutatio que [illegible] considerandum est quod sunt species alterationis et loci mutationis si ergo igitur movetur species differunt equaliter motus secundum tempus et non secundum actionis et motus species differunt

si vero generacio generacioni si vero motus motui addit secundam condicionem ad hoc quod alteratio sit equaliter velox alteri oportet quod sit secundum eandem qualitatem speciei non diversificatam nisi in fortitudine et debilitate et quia alteratio habet sub se plures species ideo cum dicit quod considerandum concludit quod oportet considerare quot sunt species alterationis et quot sunt mutationis et docet qualiter hoc potest cognosci cum dicit si quidem igitur quod ...

Dicit igitur utrumque ad passionem

oportet inspicere si idem sit simile aut eque veloces alteraciones

aut in eo quod alteratur ut si huius quidem huius album

sit huius tamen aut aut in utroque et eadem mobile est

aut alia passione si eadem sit equalis aut inequalis

si illud inequale sit requiritur ad comparacionem alteracionum et ex parte subiectorum talis ad hoc quod alteraciones sint equales necesse est quod subiecta sint eadem specie et equalia et movet in principio questionem et est cum oporteat considerare ad passiones an sint eiusdem speciei et similes in fortitudine et debilitate ad hoc quod alteraciones sint comparabiles utrum simpliciter oporteat considerare subiecta et solvit ibi Aut in utroque et cetera

Et in generacione autem et in corrupcione considerandum

est quo eque velox generacio si in equali tempore idem est

et indivisibile ut homo sed non animal velocior est si ...

hic declarat condiciones que exiguntur ad comparabilitatem mutacionum ut generacionis et corrupcionis intendens quod due generaciones que sunt in eandem formam secundum speciem si in eodem tempore compleantur sunt eque veloces si autem non in eodem tempore compleantur non sunt eque veloces et similiter intelligendum quod oportet ea que generantur specie eadem esse et sunt hic generacionem et corrupcionem non solum puto dicunt terminos sive complecione motuum sed puto comprehendunt vias in terminos et quia dixit generaciones esse eque veloces si compleantur in equali tempore et non ... idem secundum quod sit generacio ideo cum dicit Non enim

Non enim habemus aliqua duo in quibus alteritas est sicut inequalitas est aut si unus species est

plus aut minus unus est similis speciei est

dat causam huius intendens quod in alteracione sicut ... nomina que significant equalitatem et inequalitatem ibi ergo in alteracione simile et dissimile significant equalitas et inequalitas et hic ... et quia non potest inveniri hoc modo si species componatur ex numeris ut quidam volebant ... aut si ... quod si species esset ex numeris tunc possemus dicere quod ... cum generacio est completa est in maiori numero ... tunc generacio est incompleta est in minori numero et ... sunt in specie sicut simile et dissimile in qualitate et equale et inequale in quantitate ...

Sed equivocum est et quod potest plus sicut passio a

excellens magis quantum aut maius est ...

quod ... specie est equivocum et que ... dicuntur secundum equale sic secundum plus et minus quod non accidit ... simile et equale neque cum est ... neque plus aut minus ... sicut est in quantitate ... illa passio que plus ... dicitur magis et plus ... quantitate dicitur ... sed ... equivocum quod plus et minus in numeris et in specie est equivocum et quod mobile

Cum autem movens movet quod semper aliquid

et in aliquo est et usque ad aliquid dico autem in aliquo

quia in tempore usque autem ad aliquod quia quantitatem aliquam

longitudinem semper sit enim movet et motum quare

quantum aliquid erit quod motum est in quanto sit igitur

a quod est movens b autem quod motum quantitatem

longitudo mota est sed in quantocumque est in tempore idem est b

Cum declaravit de comparacione motuum ad invicem hic declarat de comparacione motuum ad motores et primo in loci mutacione 2o ibi si ... in alteracione et augmentacione. In prima parte primo enunciat ea que exiguntur in motu locali intendens quod motor secundum virtutem suam movet et in quanto et secundum quantitatem et exponit ipsa et patet imponit nomina motori moto tempori et spacio ibi si igitur et patet

In equali quidem tempore equalis potentia et in quo est a medium ipsius b duplicatione ipsius c movebit ipsum autem c in medietate ipsius d sic enim erit analogia et si eadem potentia b in hoc tempore secundum totum movebit et medietatem in medietate movebit et media virtus movebit medium in equali tempore ut ipsius a potentie medietas sit quod est ipsum e et ipsius b z sit medium similiter se habebit et secundum analogiam virtus ad grave quare equale in equali tempore movebit

dat comparaciones ipsas et primo dat notas comparaciones et sunt quatuor prima est si aliqua potentia movens movet aliquid in aliquo tempore per aliquot spacium equalis potentia medietate illius moti per duplum spacium movet in eodem tempore 2a est ipsum autem d tercia dicit potencie quod equalis potentia movebit medium moti per totum spacium in medietate temporis 4a ibi si eadem et est si aliqua potentia moveat aliquam molem per aliquod spacium in aliquo tempore eadem potentia vel sibi equalis movebit molem super medietatem spacii et in medietate temporis et media est si aliqua potentia moveat aliquam molem super aliquod spacium in aliquo tempore medietas illius virtutis movebit medietatem molis super idem spacium in tempore eodem et exponit hoc in terminis et patet

Si e ipsum z movet in ipso d secundum c non necessarium est in equali tempore quod z in quo est e duplum ipso z movere secundum medietatem ipsius c. Si vero a ipsum b movebit in ipso d quanta est ipsum c medietas ipsius a que est in quo est e ipsum b non movebit in tempore in quo est d neque in aliquo quod est ipsius c secundum quam analogiam ad totum c sicut est a ad e. Omnino enim si contingit non movebit nullum si enim tota virtus tantum movit medietas enim non movebit neque in tanta neque in quolibet unus non movebit navem siquidem navem trahentium dividatur potentia in numerum et longitudinem qua omnes moverunt

hic dat notas sive non moventes et non existentes et sunt due prima est quod non sequitur si aliqua potentia moveat aliquot corpus per aliquod spacium in aliquo tempore quod eadem potentia moveat duplam molem in eodem tempore per medium spacii 2a comparacio apparens ibi si vero a est quod non sequitur quod medietas alicuius potencie moventis moveat idem molem in eodem tempore per aliquam partem spacii que pars spacii se habeat ad totum sicut pars virtutis moventis ad totam virtutem moventem et hoc exponit in terminis patet ... quod pars ipsius movet omnino non movebit ...

Propter hoc zenonis racio non vera est quod sonet quodlibet milii quia nichil prohibet non movere aerem in nullo tempore quem movit cadens totus modius neque iam tantam partem quantamcumque movebit ad toto si sit per se non movebit neque nichil est et actu potentia in toto

Si vero duo a b et si fuerit duo quorum utrumque movet unum et utrumque quod movet per se spacium tantum in tanto tempore duo ponderibus aggregatum spacium movebunt

Sicut namque est i. simul est ..., media divisa ad movendum ... si sicut media spatia ad movendum ...

Medium aut in medio i. sicut alteratur aut augmentatur a tota virtute alterante et intelligitur quod omnes he proportiones ... per divisionem ... virtute motiva et ipsius mole ipsius spacii et ... temporis in motu locali possunt vero ... in motu alteratio ... virtute alterante et ipsius alterationis temporis et ... proportiones ... admittere ... successiva ... intensio ... spacio in motu locali.

Non autem medium i. non est necesse ut medium virtutis alterans ... aut augens alteret aut augeat aliud ... alterans aut augens in medio tempore ... medietate alterationis aut augmentationis

Si vero duo et utrumque horum aut utrumque movet tantum in tanto tempore, et compositum ponderum compositum tantum et equalibus inequali movebunt longitudinem et equali tempore simul namque est. hic dat comparationes in componendo intendens quod si aliqua potentie due ... se moveant divise sic moveant mobilia divisa per aliquod spacium in aliquo tempore tunc potentia congregata ex hiis movebit aliquod mole aggregatum per idem spacium in eodem tempore

Sic igitur in alteratione et augmento aliquid est augens quod aliud aut quod augetur in quanto aut tempore et quantum aliud quod augetur aut aliud vero quod augetur et alterans aut quod alteratur simul aliquid et quantum secundum magis et minus alterata sunt et in quanto tempore in duplo duplum et si duplum in duplo medium aut in medio tempore aut in medio medium aut in equali duplum. hic dat comparationes ad motorem in alteratione et augmentatione dicens primo quod sicut est comparatio moventium in respectu virtutum motorum in alteratione et augmentatione illi comparationi que est in motu secundum locum et intelligit ea que necessaria sunt ad augmentationem et alterationem dicens primo quod in augmentatione est aliquid augmentans et aliquid quod augmentatur et hoc in tempore quanto et tantum augmentans quod augmentatur est quantum et similiter in alteratione est aliquid alterans et aliud quod alteratur. Et quantum ad dat ipsas comparationes et primo comparationem et est si aliquid alterat aliud aut augmentat in aliquo tempore ita quod in duplici tempore poterit sic alterare aut augmentare duplo tunc medium illius virtutis in medio tempore alterabit aut augmentabit medium totius et consequenter tunc alterabit aut augmentabit medium in medio temporis et tunc illa virtus totalis alterabit aut augmentabit duplum illius medii in tempore equali ad medium dupli totius quod ... intendit per hoc quod omnes proportiones sive comparationes ne ... in motu locali possunt fieri proportionabiliter in alteratione

Si autem alterans aut augens quantum in tanto tempore auget et alterat non necesse est et medium in medio et in medio medium sed nihil si contingit augmentabit aut alterabit sicut et in gravi. ... comparationes non ... et patent

Et si duplum i. si aliquid sit alteratum sive augmentatum in tanto tempore aut magis aut minus in tanto tempore ita quod duplum possit alterari aut augmentari in duplo tempore et consequenter si sit in duplo tempore duplum quod in toto tempore tunc medium duplum sed ipsius medii augmentatur et alteratur et per hoc potest intelligi ... proportiones vel compositiones

Vel aut si fit duplum ... augetur et alteratur

Sicut i. sicut fuit in loci mutatione quod hec tota virtus movet totam molem per totum spacium in toto tempore non necesse est quod media virtus moveat totam molem per aliquam partem spacii

[illegible]

No[tandum] ... super primum octavi utilitas istius scientie est propter utilitatem scientie speculative. et declaratum est in scientia morali ... que considerat de actionibus voluntariis. quod esse hominis in sua ultima perfectione est ipsum esse perfectum per scientias speculativas et quod ista dispositio est ultima felicitas et sua ... vita eterna Et apparet in ista scientia quod hic non homo dicitur equivoce de eo quod perfectum est per scientias speculativas et de aliis hominibus et hoc secundum insipientes philosophos sicut dicitur de homine vivo et mortuo ... sicut dicitur ... et puto tu hoc quod sequitur cognitionem scientiarum speculativarum de ... hominibus necesse est ... ut artifices istarum scientiarum fuerint ... naturale necesse est ut fuerint virtuosi omnibus modis virtutum moralium ut iusticia castitate et audacia magnanimitate et liberalitate et aliis virtutibus Et Alexander in ... istius libri declarat quod virtutes iste sequuntur ex cognitione istarum scientiarum ... aliquis sciverit ... ... et ... quod ... sue vite in ... temporibus ... ad infinitum non cupiet vitam quare erit audax Et similiter ... sciverit quod mors ... materie et maxime cum acquisierit humanam perfectionem ... in alia hora quod ... mors quam vita sicut fecit Socrates atheniensis ... quod ... non distinxerit inter vias ... in ... ... tu vulgo Et ... quod ... esse iusti et casti ... ... veram virtutem ... in ... diligit se ... utilitatem ... et quod de ... sunt dispositionum nature in ... hominis ne ... ut sint perfectiones sed sunt ... expellent a se ... eas et odiunt eas maximo odio et similiter erunt casti retinentes leges divinas et obedientes legibus ... Et ... quod erunt liberales quia reputant pecuniam vilem Et erunt magnanimi diligentes ... virtutem et actiones ... si aliquis dixerit quod nos videmus plures artifices ... scientiarum in contraria dispositione ... quod accidit eis ex mali dispositione et hoc potest scire ex hoc quod Alexander et alii ... super hoc ... quod omnes philosophi sunt studiosi sicut erat in suo tempore et cum aliquis ... sunt de hac dispositione ... quod ... perfectio quam ... in ... hominum ... valde ... hac perfectione ... ... ex ... hominum et consuetudine ... quod ... perfectio ... valde ... eis ex lege ... accidit ... hominibus ... speculativum ... quam expectabat ... ad hanc perfectionem et viderit omnes ... ... quod expectantes eam non debent esse ... ... quod ... ... de hac perfectione forte fuit ... ... perfectione quam expulerit ... ... et tales sunt plures ... ... neque amicitia humana neque ... ... adeo quod non ... esse ... in hoc tempore abhominatum et ... a mea intentione

Octavus liber in quo intendit primo an sit aliquis motus eternus et an sit aliquis motor eternus in quo primo dat intentionem et causam intenti

Utrum y aut factus sit aliquando
motus cum non esset prius et
corrumpit iterum sic quod
moveri nichil sit aut ne
factus nec corrumpit sed sic erat
sit et semper erat et hoc immortale et sine
quiete inest hiis que sunt ut vita quedam natura exi-
stentibus omnibus

[illegible commentary]

Esse quidem igitur motum omnes affirmant de natura ali-
quid dicentes propter id quod mundum faciunt et de genera-
tione et corruptione inesse consideratorem omnibus
ipsis quam impossibile esse esse nisi sit motus

[illegible commentary]

Sed quicumque quidem infinitos mundos esse dicunt et
quosdam quidem fieri quosdam vero corrumpi mundorum
esse dicunt motum semper necesse enim generationes et
corruptiones esse cum motu ipsorum quicumque autem
unum et non semper de motu faciunt supponunt secundum

[illegible commentary]

Si igitur contingit aliquando moveri nichil dupliciter
necesse est hoc accidere aut enim sicut Anaxagoras
dicit inquit enim simul omnibus existe-
ntibus et quiescentibus in infinito tempore motum
facere intellectum aut disgregasse

[illegible commentary]

Aut sicut Empedocles in parte moveri et iterum quiescere
moveri quidem cum amicitia ex multis faciat unum

aut discordia

aut discordia multa ex uno quiescere aut in
mediis temporibus dub sit ingnitum quid ex
pluribus unum addidit fieri aptum ingnitum idem ex
uno geminato plurima perficiunt sit quid sunt
res et nullo modo ipsius est scimus unum sic aut per
mutata neque simul perficiunt sic aut semper sunt
mobiles secundum circulum hoc non quid sit mutant absque quo
dicit ipsum opinandum est

Considerandum generaliter de hoc quod se habet preopere
enim est non solum ad nature consideratorem scilicet et veritatem
sed ad scientiam de principio primo

Incipiamus igitur primum ex diffinitione a nobis prius
in physicis dicimus igitur motum endelechiam id est actum
mobilis secundum quod mobile est natum est igitur res existere
possibiles moveri secundum unumquodque motum et sic
aut motus diffinitione omnes utique consentient natum
esse moveri et possibile moveri secundum unumquodque motum ut al
terari quod alterabile ferri aut quod est secundum locum
mutabile quare oportet prius combustile esse quam comburi
et combustivum quam comburere igitur et hoc natum est
aut sic aliquid tum non esse prius aut perpetua esse

Siquidem igitur factum est mobilium unumquodque natum est
prius accepta alia aut sed esse mutatione et mo
tum secundum quem factum est possibile moveri esse aut moveri

Si aut que sunt preerant semp motu no ente irrōabile quidē vide^r et ab insacientibus Actiō ... magis amp ingredientibus est necessariū accid'

2° aut q no e p̄petuu dicens primo q si ignotu e dare mobile cuncta precedente motu no existe q' eis ingens accidit existā opinione quod accidebat ex predictis ... et hoc ondit ibi si enī

Si enī alijs quidē mobilibus existentibus alijs aut aut motiuis aliqn̄ quidē erit aliqd' primu mouens h' aut quod mo^r aliqn̄ nichil s' quiescat oz h' mutari prius aliqn̄ enī erat causa quietis quies n̄ priuatio motus est quare ante p'ma mutatoz erit mutatio prior

[illegible]

Alia quidē mouent singulariter alia vo s'm ꝯ̄trarios motus ut ignis quidē calefacit frigefacit aūt no. Scia aut ꝯ̄triorū vide^r ee vna vide^r g^t et ibi aliquid ee sile nō frigidū nō calefacit ꝯūsum et abiens sicut et p'cat voluntarie sciens qui ꝯūso utitur sciencia

[illegible]

Si igit' p'ōlia sunt face^r et pati aut moue^r et moueri nō penitus p'ōlia sunt s' tum sic se h̄ntia et p'ximantia sunt hoc mouet aliquid h' aut moue^r et cū hoc iniste tang^r ee quidē motu et mouens aut mobile si igit' nō semp motu erat ma^m e q' no sic se h'ebant sicut p'ōlia hoc quidē moue^r illud vo moueri s' oportuit mutari alterū ipsorū

[illegible]

Necce n̄ in hijs que sunt ad ad hoc accid' ut sicut no duplū nunc duplū alterū mutari s' si no vtrūq' erit g° quedā mutacio p'or p'ma

[illegible]

Aut g^o ꝯ̄triorum ꝯtrariorum p'bat ꝯ̄signat q' actio ... ꝯ̄d. virtutes rōles vide^r hic ... ꝯtrariorum

[illegible]

Ad hoc autem prius et posterius quomodo erunt tempore
non existente aut tempus non existente motu. Si igitur motus
tempus numerus aut motus quidam est, siquidem tempus semper
est necessarium est et motum perpetuum esse. At vero de tempore
extra unum similiter intelligere habent omnes in-
genitum esse dicunt, et propter hoc Democritus demonstrat
tamquam impossibile factum esse omnia esse facta, tempus enim impossibile
factum esse. Plato autem solus generat: simul enim ipsum
cum celo factum esse, celum autem factum esse dicit.

Si igitur impossibile est et intelligere tempus sine ipso
nunc, nunc autem est medietas quedam et principium et finem habens,
simul principium quidem futuri temporis, finem autem preteriti, necesse
est semper esse tempus.

Ultimum enim sumpti temporis in aliquo ipsorum nunc
erit. Nichil enim est accipere in tempore preter nunc. Quare
quoniam est et principium et finis ipsum nunc, necesse est tempus
in utraque esse tempus.

At vero si tempus manifestum quod necesse est esse et motum, siquidem
est tempus quedam passio motus.

Eadem autem ratio vero est
et de eo quod incorruptibilis sit motus. Sicut
enim in eo quod fiet motus accidit priorem esse quandam
mutationem primam, sic hic posteriorem priore.

Non enim simul quiescit quod movetur et quod est
mobile, ut combustum et combustibile est, contingit enim
combustibile esse quod non comburitur, neque motivum movere
et movens est. Et hoc corruptibile igitur indiget
corrumpi cum corrumpatur, et huius igitur corruptivo erit posterius
et corruptio enim quedam mutatio est. Si igitur hec impossibile,
manifestum est quod est perpetuus motus, sed aliquando quidem
erat aliquando vero non, et nequaquam assimilatur sic dicere fig-
mento magis.

Similiter autem et dicere quod aptum natum est sic et hoc oportet opinari esse principium sicut videtur Empedocles utique dicere quod continere et movere amicitiam in parte et discordiam inest rebus ex necessitate quiescere autem per medium temporis. Fortassis autem et unum principium facientes sicut Anaxagoras sicut utique dicent.

At vero nichil est inordinatum eorum que natura et secundum naturam sunt. Natura enim causa omnibus ordinis. Infinitum autem ad infinitum nullam habet rationem, ordinatio autem omnis ratio.

Infinito autem tempore quiescere et postea motum esse aliquando huius autem neque unam differentiam esse quare nunc magis quam prius neque rationem aliquam aliam et non aliquam sit aliquam ordinem autem rationem habet non simpliciter etiam non opus est. Aut enim sic habet simpliciter quod est nature et non

Quare dignius est Empedocles aut si aliquis alius dicit aut sit se habere in parte quiescere omne et moveri. Iam enim ordinationem habet huiusmodi.

Sed ordinate non affirmare solum oportet plurimus dicentem et non apponere nichil neque velle dignitatem irrationabilem. Sed aut inductionem aut demonstrationem facere. Hoc quidem in causis non posite sunt neque hoc erat amicitie aut inimicitie esse sed huius quidem congregare illius vero disgregare.

Si vero determine quod est in parte dicendum est in partibus sicut quod est ad quod congregat homines amicitia et fugiunt inimici ad invicem. Hoc enim supponitur in toto esse. Ut enim sit in quibusdam

Motus autem sit et per equalia tempora indigere idem aliquid

Omnino enim existimare principium esse hoc sufficiens quod

semper est aut sit est aut non sic non recte habet o-

portet(?) in quo democritus reducit de natura causas quod

sic et quod factum est et prius autem semper voluit

principium querere dicentes in quibusdam recte quod autem

in omnibus non recte trigonum namque enim duobus

rectis semper angulos equales sed tamen est aliquid perpe-

tuitatis eius quod altera causa principiorum enim

non est altera causa sed perpetua sunt. Quod quidem igitur

nullum tempus neque erit quando motus non erat neque erit tanta

dicta sunt

Contraria autem hiis non difficile est solvere videbitur

autem ex huiusmodi consideracionibus contingere max-

ime motum esse aliquando cum non esset omnino primum

quidem igitur neque una perpetua est mutatio omnis

apta nata est fieri ex quodam in quoddam quare

necesse est omnis mutationis esse terminum contraria in quibus sit

in infinitum autem nullum moveri

Amplius autem quod possibile moveri neque quod movetur neque

habens in seipso neque unum motum ut in inanimatis quorum

pars nulla neque totum movetur sed quiescens movetur quandoque con-

veniens autem semper moveri aut neque siquidem non sit

tamen non sit

Multo autem magis in animatis manifestum est esse neque

enim quandoque quod in nobis cum sit motus aliquando sed ex quie-

scentibus movetur tamen aliquando et in nobis et nobis ipsis

principium motus aliquando et si nihil extra moveat

hoc enim in inanimatis non videmus similiter sed semper movet aliquid extrinsecum alterius

ipsa aliud quod movet et quiescit alterorum

al' aute ipsu dicimꝰ mouere quare si quid q̄escat
aliqn̄ ī immobili pemitꝰ motus utiqꝫ fiet
ab ipso et nō ab ext̄ si aūt ī aīali hoc pōle est q̄
quid prohibꝫ id accidē et sc̄m oīne et si nāqꝫ ī
pūo mūdo et ī magno et si ī pūo magno mūdo
sit sit et ī infinito siquid ɔtingit moui et inq̄
euti et quiescē totu
Hoc aūt p̄:mu quod dcm̄ est
nō eunde semp et vnu ēē qui est inr̄ ɔtraria
tecte dic̄ h' quid fortass̄ neccm̄ est siquid nō sep
vnu et eūde pōle est ēē eiusdē et ymius motu
dico aūt aūt sit vniꝰ corde et vnꝰ et id sonu
aut semper alt̄ et alt̄ simul sc̄ hn̄te et moue
te sꝫ tn̄ qualitu̅qꝫ se habꝫ nichil prohibꝫ quēda
etind' esse qui ɔtinuus et pp̄etuus tham aūte
erit mag' ex hys que sunt posteriꝰ
moueri aūt quod nō moue' nullū quid mag' ꝑ
est si aliqn̄ quid sit extrinsecus mouens aliqn̄
sꝫ aūte nō nich alius dubitabit h' dicens q̄ ꝑt
quid nō semper quid alia quiescūt eorū que sūt
alia quid mouent' marie aūt vide' hec dubi
tacōnez q̄ sit tū nō insit prius motus quod
actus est ī aīalīs quiescens nō pꝰs post hoc
uadit mouente extrinsecū nullo sicut videt'
Hoc aūt fc̄m est conspicuꝰ em̄ semper aliqd̄
moueri ī aīali ī nālū: hīꝰ aūt motus nō
al' ipsū causa est sꝫ ɔtinēs hūioi forsitan ipm̄
dicimꝰ mouere nō sc̄dū omez motū sꝫ sc̄m locū
Nich ī prohibꝫ mag' aūt fortass̄ neccm̄ est ī corꝑe
quid motus multos fieri a ɔtinēte horū aūte
quosd̄ intellcm̄ aūt appetitū mouere illū aūt
totū iaz al' moue quale ɔtingit ēē sompnos

[illegible]

Sensibilis quod non animalia neque vnum insit motus sit tamen quod surgunt animalia iterum secundum naturam eciam et de hiis

[illegible]

Principium quidem consilii est quod quidem est de dicta dubitatione quare quidem eorum que sunt mouentur quedam aliquando autem quiescunt iterum nature est aut omnia quiescere semper aut omnia semper moueri aut alia autem moueri alia autem quiescere et iterum eorum autem que mouentur moueri semper que vero quiescunt quiescere semper aut omnia apta nata sunt similiter moueri et quiescere aut reliquum amplius et tercium est contingit alia quidem semper moueri que sunt semper immobilia esse, alia vero semper moueri alia autem utraque accipere continue

Quod quidem a nobis est hoc non solum omnium dubiorum et sic nobis huius negocii

[illegible]

Omnia enim quiescere et huius querere rationem dimittentes sensum infirmitas quedam intellectus est et de toto aliquo et non de parte ambiguitas est neque solum ad phisicum sed ad omnes scientias ut est dicere et ad omnes opiniones propter id quod motu omnes utuntur. Amplius autem et de principiis impositiones sicut in rationibus circa doctrinas mathematicas nichil sunt ad mathematicum similiter et in aliis sic nec de aliis que nunc dicuntur ad phisicum supposito enim quod natura principium motus

[illegible]

ffere

Fere autem et dicere omnia moveri falsum quidem est, minus

autem hoc secundum hanc scientiam positum: non est natura in

physicis principium sicut motus et quietis. Similiter

autem physicum est motus. Et dicunt quidam moveri entium

que sunt non alia quidem alia vero non, sed omnia et semper,

et latere hoc nostrum sensum. Ad quos quidem non determinan-

tes qualem motum dicunt, aut omnes, non difficile est con-

tradicere.

Neque enim augeri neque minui possibile est continue, sed est et

medium. Est autem similis ratio huic de eo quod est gut-

tas stillantes saxum excavare et lapides scindere plantas enascentes.

Non si enim tantum effodit aut removit gutta, et medium

in medio prius, sicut navis tractus est, et gut-

te tot tantum movent, pars autem ipsorum in nullo

tempore tantum. Dividitur enim quod remotum in plures aliquid

motuum ipsorum, sed motum est seorsum, sed totum simul.

Manifestum igitur est quod non sit necesse semper aliquid

abire, quia dividitur diminutio in infinitum, sed totum

aliquando est abire.

Similiter autem et in alteratione qualibet: non enim si par-

tibile est in infinitum quod alteratur, propter hoc et alte-

ratio, sed velox fit multotiens sicut densatio.

[illegible]

Amplius cum infirmetur aliquid necesse est tempus fieri in quo sanetur et non in fine temporis mutari necesse est autem et in sanitatem mutari et in aliud. Quare dicere continue alterari in multis multum ambigue. Non enim alterationis est lapis

quod neque durior est neque mollior fit. [illegible] aliquis alteratur a sanitate in infirmitatem cum adquesierit infirmitate non alteratur sed alteratum est et cum alteratum est quiescit quod adquirit aliud. Propter quod sunt motus quod si aliquid alteratur non semper alteratur et ... lapide cum dicit lapis quidam ... quod si lapis alteratur secundum duritiem aut mollitiem cum pervenit ad terminum sue duritiei vel mollitiei cessat ea alteratio et non fit mollior nec durior et cum dicit secundum quod fertur

Sed secundum quod fertur mutari est si latitur lapis deorsum latus aut manens in terra. Ostendit quod prius in locum motionem dixit ... quod movetur secundum locum et hoc late sensu ... sicut invisibile est dicere lapidem latum deorsum et quiescere super terram late nobis et ponit rationem

Amplius autem si terra et aliorum unumquodque ex necessitate permanent quidem in propriis locis movetur autem violenter ex his. Siquidem igitur quedam in propriis sunt in propriis locis necesse est neque secundum locum omnia moveri. Ex his igitur impossibile sit aut omnia moveri aut semper omnia quiescere ex his et aliis huiusmodi

aliquis propriis quiescunt in eis ... moventur violenter a locis suis igitur ibi quiescunt naturaliter ... sunt ibi quare non omnia semper moventur

At vero neque alia quidem contingit semper quiescere alia vero semper moveri et aliquid quidem quiescere aliquid autem moveri intelligentem nullum dicendum

quo impossibile sit hic sicut in dictis prius et in his videmus autem in eisdem fieri dictas mutationes

Cum ... destruxit duo prima membra predictarum divisionum hic intendit destruere membrum subdivisionis ... membrum et primo destruit ... scilicet omnia que moventur semper moventur ... et hoc dicit primo ... nos videmus in eisdem rebus fieri mutationes a motu in quietem ...

Et adhuc quoniam qui pugnat manifestius valde dubitans nec enim augmentum neque violentia erit motus ut movebitur ex non quiescens prius generatio igitur et movet et corruptio hic ratio afferre

autem et moveri quedam fieri et corrumpi videtur orbis et in quod quidem non mutatur fit hic aut in hic ex quo mutatur corrumpi. Hoc autem adhuc quare manifestum quod alia quidem movent et alia quidem quiescunt

destruit ... sit ista positio destruit augmentum ... naturale et motum violentum et hoc quod motus violentus non ... in aliquo nisi prius quievit naturaliter similiter ... positio destruit corruptionem et generationem quod nichil generatur aut corrumpitur nisi ... et hoc destruens ... ibi ferre quod predicta positio ferre videtur destruere ... motum et hoc quod ... et corruptio ... causa quod ... illud ex quo mutatur aliquid corrumpitur aliquo modo et illud quod mutatur aliquo modo generatur

Amplius autem si igitur quedam ... sunt in suis locis propriis sequitur ut non omnia moveantur

At vero neque et cadit ista ... et [illegible] quod omnia quiescunt semper quiescunt et que omnia que moventur semper moventur ita quod nichil nunc aliquid quiescit et aliquid movetur

Et corruptio quod nichil generatur aut corrumpitur ... [illegible]

Et aliquid quidem ... ista quod nulla ... quiescit ...

In dictis ... destruxit duo membra ... divisionis ... concedendo quod ... omnia semper quiescunt ... moventur

Cum ... hoc ... in rebus ... neque violentia ... neque erit motus violentus ... sit ... quiescens ...

In hoc ... et aliud ... autem ex ... hoc autem ... sit et hoc dicit ...

que moue² et quiescut

Oia aut velle aliqn quid' quiesce aliqn aut
moueri hoc aut iaz copulandu ad antiqs medes
destruit 2m mebr hui[illegible] subdiuisio[illegible] q e q oia que moue² [illegible]
pnt quiesce [illegible] hoc ee [illegible] hoc q e aliquibus mo
tus et [illegible] ut [illegible] ita [illegible] no pt quiesce
Principiu aut itm faciend' a nuc quid d'ciat
ide quod quid' in pricipio prius aut n oia quies
cut aut oia moue² et si alia quid' quiescunt
alia quid' mouet² coru que sut ncce est aut oia
quiescere aliqn quid aliqn quid' moueri aut
alia quid' moueri alia semp quiesce alia sep vero
mou ipoz aliqn alia quiesce aliqn moueri
Excuto de mebro dicte diuisionis vna via hic exequit² de
ceps alia via [illegible] tota diuisio[illegible]
Erunt quid' igitur no pg le quid' sit oia quiesce
dictu e prius dicemq aut et nuc si em sm ve
ritate sic se habeat sicut quid' dicut ee quod est
infinitu et inmo le sz no aliquod vide² sm sensu
sz mouetur coru que sunt [illegible]

[illegible]

Si quid' est igit² opinio fla que prius fiut va
aut opio si opinio est et mot[illegible] et si aliqn q
sit vide² aliqn aut alit' fantasia quid' et opio
ee vident et de hoc quid' intende' et quere racio
quoru digni' habemq qui racione racionibus e
indigere et male iudicare est et melius et peius
et credibile et no credibile et principiu et no
dat alia[illegible] racio[illegible] no dubitat opinione ut [illegible]
pricipiu dicut [illegible] opio aut [illegible] mot[illegible] aut simul cu motu
[illegible] hoc [illegible] fantasia [illegible] mot[illegible] et opio no e sine fantasia [illegible]
sic dicetes adhuc [illegible] motu ee [illegible] no quiesce
[illegible] quia iste raciones sut pba[illegible] [illegible] no demonstre [illegible]
de hoc excusat se dicens q stultu e quere' d' hoc [illegible]
Silr aut et impg le e oia mou aut a[illegible]
quid' semp mou alia quid' semp quiesce ad oia
em h semp sufficiens est vna fides videmq
aliqn quid' mou aliqn quiesce quare mai[illegible] e
q impg le sit similit oia quiesce et oia moueri
ctinue ex eo q alia quid' semp mouent² alia
quid' semp quiescut hic destruit 2m mebr[illegible] diuisionis prime
sub diuisionis dicens q vtr[illegible] e impg[illegible] [illegible] oia semp mou
quod fuit 2m mebr[illegible] prime diuisio[illegible] aut oia que moue² [illegible] moueri [illegible] quiescut [illegible]
quod fuit primu mebr[illegible] subdiuisionis supius posuit [illegible] dicit [illegible]

Reliquu quid considerandu est utru oia pt
moveri et quiesce aut quid quid sit alia vero
semper quiescunt alia vero semper movet
hoc aut determinatu est prius a nob dicit excl
de duobus membris aliis et primo dat intencionem dicens quod nunc
e considerandum an oia que movent possibilia sint moveri et
quiescere et cum hoc quod fuit secundum membrum subdivisionis an est
sit se habeant quod semper movent et quedam semper quiescunt
et quedam quandoque movent et quandoque quiescunt et fuit tercium membrum
subdivisionis 2o ibi moventium ibi

Moventiu quid igit et eoru que move aa
quid sm accins movet et movent alia aa aut
per se. per accins ut quecumq sunt in eo q sunt
in moventibus et in hiis que move et que sunt
sm parte alia aut per seipsa quecumq no sunt in
eo q hec sint i movente et in eo quod mo nec in
eo q aliqua ps ipsoru movet aut movetur
prosequitur et primo intendit destruere primum istorum membrorum ad
cuius destructionem primo ondit quod oia mota reducuntur ad motorem
immobilem et primum et 2m ex quo patet destructio predicti membri et
dividitur h ps in 4or primo ondit quod oia mota reducuntur ad mo
torem 2o quod ad motorem immobilem 3o quod ad motorem eternum 4o quod ad
motorem unum in prima pte primo premittit quamdam divisionem valentem
ad intentum dividendo quantum ponit e h moventium et eorum que movent
quedam sunt movencia et mota per se et quedam per accidens per accidens vero
sunt mota et movencia dicit aut quod movet et movent in eis
que movent et movent per se aut movet et movent per accidens
et per aliqua eorum moventur et movent per se et exponit que movent et
que movent per se ibi alia vero dicens quod huiusmodi sunt illa que
neutro predictorum modorum movent

Eoru aut que movet per se alia aut a seipso
alia vo ab alio alia quid na alia violencia
et extra naz quecumq em a seipso mo natura mo
et quod bz aliqu mo em ipm al a seipso quo
cumq aut principiu in ipis motus est h natura
dicimus movet un al quid totu na ipm seipm
movet Corpus aut sm q est corpus contingit
natura et ex naz moveri differt aut sm qua
le motu quod mo eveniat et ex quali elemento
Subdividit mota per se et non 3 rotorum quenda ista divisio
constet ad movencia subdivisio 3 h eorum que movent per se alia
movent ex se et alia ab alio et eorum que movent per se ab alio quedam
moventur a natura et quedam a violencia et quod ista duo ultra membra
bra in hiis que movent ex se sed tamen in uno istorum 2o ibi quecumque
dicit quod oia ea que movent ex se quodammodo sunt animalia movent
naturaliter et dat causam huius et patet et quomodo sic sit de toto animali
subiungit ibi corpus aut quod quamvis sic sit tamen corpus animalis simpliciter

Et eoru que move ab alio aa | quod 3 corpus sic movetur a na et extra naz

quid move na alia aut ex natura ut tra sursum
vel ignis deorsu hic subiungit quod licet ea que moventur ex se simpliciter talia
solum movent sm naz tamen ea que movent ab alio quedam
movent a na quedam a violencia et quia dixit animalia que se movent moventur
sm naz ne sit credere ee de ptibus hi addit amplius aut

hec aut determinatio i. ultimum membrum subdivisionis quod quedam quandoque quiescunt et quedam semper movent et quedam semper quiescunt

i. que sunt mota et movencia et movent per se

Alia aut sunt mota et movencia quia dicit sunt mota et movencia per se que movent et movent per accidens predictorum modorum

Ex natura simpliciter quedam movent ad naturam ut dictum est ad naturam et violentia dictum cuiusdam

Consequenter cum elementum est ipsum per dicendum quod se movencia sum modum elementi animantium tamen quod cum eo natura est mota et motore ut dicit totum dicit quod se sunt mota ab aliqua causa motum elementi animantium tamen motum corporis quod non naturam ut quod salit sursum

Amp aut quod partes aialiu multotiens moue ex naz

ut positiones et modos motus

Et maxime moueri quod quos mo que ex naz mouent est manifestu pt' id quod manifestu est ab alio moueri

Postea aut que sut ex naz sut eoru que sunt scdm natura sut ipa a seipis sunt ut aialia no eni hoc est manifestu si ab aliquo moueat sz quo oportz accipe ipm et quod mouet

Videt aute sicut in nauibus et no a na suffitientibus sic et in aialibus diuisio ee mouens et quod moue et sic oine ipm seipsu mouet. Maxie aut dubita reliqm de ultie diuisionis. Eoru nq que mouent ab alio alia quid extra naz possunt moueri alia aut relinquit opponi necessitatis natura hoc aut sic dubitacionez affiint utiqz a quo mouetur ut leuia grauia hoc n in opposita locos violentia mouent in ppos aut leue quid sursu graue aut deorsuz na a quo aut manifestu no est sicut moueant extra naz et naz ipa a seipis ponere impossibile est al hoc est et aiatoru pprium et stare possibile est ipa mut dico aut sic si ambuladi ca est ipi et no ambulandi quare si in ipo sursu fieri igni aiam est quod in ipo est et deorsu impossibile aut est sursu motu mouu solu a seipis siquid ipa seipa mouent

105

Amplius quo contingit continuum aliquid et naturale ipsum
et seipsum movere in quantum enim unum continuum et non tac-
tu sic impassibile est sed in quantum divisum sic hoc quidem
aptum natum est facere istud autem pati Neque igitur
horum ipsum seipsum movet connata enim sunt nec
aliud continuum nullum

et distincta ab movente sed hec duo non sunt distincta in gravi et levi propter hoc quod grave aliquid est totum unum continuum et similiter cum quod est in aliquo levi et alium continuum igitur in gravi et levi non est unum movens et aliud motum quare ista non moventur ex se et ponit rationem ibi neque igitur Repetendo [illegible] sive statuit huius rationis et manifestando ipsum

Sed ratione est dividi movens in uno quoque ad id quod mo-
stratur in animatis videmus cum moveat aliquid animatorum
hoc sed accidat hoc semper moveri ab aliquo fiet
utique manifestum dividentibus causas est autem
et in moventibus que dicta sunt alia quidem extra
naturam horum et motorum motiva sunt ut vectis
non natura quibus motus est alia vero natura ut
actu calidum motivum est potentia calidi similiter autem et
in aliis huiusmodi est et mobile simpliciter naturaliter potentia
est quale aut quantum aut ubi cum habeat principium
huiusmodi in seipso non secundum accidens contingit enim idem et quale
et quantum sed alterum alteri accidit et non secundum se
ignis quidem et terra moventur ab aliquo violen-
ter quidem cum extra naturam naturaliter autem cum actu ipsarum
et potentia sunt

ostenso quod grave et leve non moventur ex se cum moventur naturaliter hic intendit ostendere a quo moventur gravia et levia quia a motore extrinseco et primo dicit quod hoc sequitur ex premissis dividendo quidem divisione moventis et motivi necessarium ad intentum et dividit primo ponit ipsam divisionem secundo determinat intentum ibi quidem autem ponit et dividit moventia dicens quod movencium quedam sunt a natura et quedam extra naturam et ista sunt que movent aliquid quod est contra suam naturam ultra sunt ista sunt que movent aliquid ad quod sunt in potentia

Cum autem potentia esse dicatur multipliciter hoc autem
causa est non manifestum esse a quo huiusmodi moveatur
ut ignis sursum terra deorsum declarata divisione valente ad intentum hic declarat intentum scilicet quod grave et leve moventur a motore extrinseco et primo dicit quod multiplicitas potentie est causa divisionis predicte scilicet a quo moveantur gravia et levia secundo est autem

Est aut in poti^a alit' addiscentes sciens et hns

iam et non consideras. semp aut cu sil et activu

et passivu sint sic fit aliq actu. q e poti ut ad-

discens. et ex poti esse alteru fit poti. hns em

sciam et no consideras sciens e quoda mo. et

non sciuit et an addisce'. cu aut sic se heat

cu aliud non prohibeat. opat^r et no cosiderat

aut erit in ordinacoe ignorancia duos essendi in
poti. ex q manifestu e suu intentu. et primo declit illos
duos modos essendi in poti in no nalibus. et e disto quod
intendit h. q poti q est essencial. et q accidental. essencia
al est que indigetes gnante tusimitate ad hoc ut exeat
in actu. sz sic addiscens dicit^r sciens in poti. potencia
accidentalis e que no indiget gnante tusimitate ad hc
q exeat in actu sz removente phibens. et sic sciens in habitu
no actu considerans dicit^r in poti sciens e ibi simile aut

Silr h se hnt in physicis. frigidu em poti calidu

cu aut iam mute^r ignis e. ardet aut nisi q^d

impediat et prohibeat. silr se ht circa grave et

leve. leve em fit ex gravi ut ex aq aer. hc

em potecia primu sint. et ita iam leve et opa

bitur mox. nisi aliq phibeat. actus em levis

e alicubi ee. et sursu prohibe^r aut cu in loco

contrario sit. et hc similr se ht in quato et in qli
declat duos modos dictos potencie in nalibus. et primo in
illis de quibus no est principalis intencio. 2do in illis de
quibus principalr intendit ibi similr aut se hz. et pz. et quia
exemplificavit de poti duplici gravis et levis et hc 2e loci
ideo addit ibi. et hc simile. q similr pt aliquid dici duplr
in poti respu quti et qualis

Et tn hic querit^r quare movea^r in ipoz loca

gravia et levia causa aut q apta nata sunt ibi

ee et hoc est gravi et levi ee hoc aut sursu illud

aute deorsuz dum
queri pt quare tunc moven^r gravia et le
via ad sua loca et hinc modos causaz. declarat intendens q ultima
actus gravis et levis e ut sint in suis ubi et ibi poti^a aut

Potencia aut est leve et grave mltipliciter

sicut dictu e cu em sit aqua quodamo poti^a

est leve et cum est aer et po est. contingit

em per impedimentu no sursu ee sz si aufera

impedimentu ag et semper in sursum fit
Repetit duplicem potenciam gravis et levis respectu suorum lo
corum et vult q solum semp sunt in illis cu sunt in primo actu
nisi prohibeant^r et no movet^r tunc ad sua loca p aliquem mo
torem essentiale sz indigent movente motore accn^li ut removente p
hibens et dicit similr ee de eo quod e in poti^a quale vel quantum

Similr aut et quale in actu ee mutat mox

em considerat sciens nisi aliquis impediat et

quantu extenditur nisi quid impediat et prohibeat

sistens aut et prohibens mouens est aut sicud mouens est aut sicut non ut est columpnam diuellens aut lapidem remouens aut a vase ass(?) sum actiuis aut mouet sicut repercussa spera non a pariete quidem sed a proiciente

Quod quidem igitur nichil horum moueat seipsum manifestum est sed tamen motus habent principium non mouendi sed patiendi faciendi. Si igitur omnia que mouentur aut a natura mouentur aut extra naturam siue violencia et que extra naturam omnia a quodam et ab aliquo altero que a natura iterum quecumque a seipsis mouentur est ab aliquo moueri et que non a seipsis ut leuia et grauia aut enim a generante et faciente grauia et leuia aut ab impediencia et prohibencia soluente. Ergo omnia que mouentur ab aliquo utique mouebuntur

Hoc autem dupliciter aut enim non propter seipsum est mouens sed propter alterum quod mouet aut mouens propter ipsum et hoc aut primum post ultimum aut per plura ut baculus mouet lapidem et mouetur a manu mota ab homine homo autem non amplius est quod ab aliquo moueatur. Utrumque igitur videmus mouere et ultimum et primum mouencium sed magis primum illud enim mouet ultimum sed non hoc ultimum ipsum et sine hoc quidem primo ultimum non mouebit illud autem sine hoc ut baculus non mouet nisi moueatur ab homine

Si igitur necesse est omnia que mouentur ab aliquo moueri et hoc aut ab eo quod mouetur ab alio aut non et si quidem ab alio quod mouetur necesse est aliquid esse mouens quod primo sit ab aliquo primo. Si autem huiusmodi

primū est nō necce est aliud ee impolē em est
in infinitū abire mouens et quod mo^r ab aliquo
ipsorū infinitorū em nō est p̄mū Si igit^r
ome quod moue^r ab aliquo mo^r p̄mū aut̄ nō ab alio
moue^r nō quid̄ ab aliquo necce est p̄mū a seipo
mouer

Amp aut̄ et hoc ipsā eand̄ ratōne aggdi ome
em̄ mouens aliquid et aliquo mouet aut ī
seipo mouens mouet aut alio sicut hō ipē aut
baculo aut vent̄ proiecit aut ipē aut lapis
quē mouet

Impolē est aut̄ moue^r sine ipso mouente et agē
te id ipm̄ id quo^r mouet s̄ si aliquid quid ipm̄
seipm̄ mouet si vō sit alterū id quo mouet et id
quod mouebit nō aliquo s̄ seipo aut
in infinitū abibit si g̊ quod mo^r mouet necce ē
stare et nō in infinitū abire

Si em̄ baculus mouet quia mo^r em̄ a manu
et manꝰ mouet baculū si aut̄ hanc aliud
mouet et hanc alterū ee cū aut̄ aliquo mo
ueat necce est alterū esse semp̄ p̄mus ipm̄ se
ipm̄ mouens si em̄ moue^r quid̄ h̄ nō aliud
aut̄ mouens ipm̄ sic necce est ipm̄ seipm̄ moue^r
quare et s̄m hanc ratōz quod mo^r aut mox
ab ipso mouente mouebit aut mouet aliq̄n
in huiᵍ^{di}

Iuxta aut̄ hec predicta et hoc intenden
tibus cōtingit eadē h̄ si vō ab eo quod moue^r
moue^r quod moue^r omne aut h̄ rebus inest
s̄m accñs quare mouet quid^r quod mouetur

[illegible interlinear gloss]

non tamen ipsum id quod movetur ipsum autem non secundum se per se

Hic ponit 2am rationem ad idem dicens primo quod per istam rationem concludit id unde quod ostensum est per rationes predictas et intendit talem rationem primum motum aut movetur ab aliquo extrinseco immobili aut a seipso [illegible]

Primum quidem igitur si secundum accidens

non necesse est ipsum moveri quod movetur si autem

hoc manifestum est quod contingit aliquando nichil mo

veri eorum que sunt non enim necessarium est accidens sed

contingens non esse si igitur ponamus possibile esse nullum impossibile

accidit primum autem falsum fortassis sed motum non esse

impossibile est ostensum enim hoc prius quod necesse est semper

motum esse [illegible]

Et rationabiliter hoc accidit tria enim necesse

est esse quod movetur et movens et quo movet

Quod quidem igitur movetur necesse est moveri movens

autem non necesse sed quo movet et movere et moveri comitatur

enim hoc simul et secundum idem necesse est ad ultimum sic

ipsum aliquid movens autem sic sunt quod etiam in

quo movet immobile et autem videmus ultimum quod mo

veri quidem potest motus autem principium non habens et quod

movetur quidem ab alio autem non a seipso rationabile ut

non dicamus tertium quod movet quidem id

sit immobile [illegible]

Unde Anaxagoras recte dicit intellectum impas

sibilem dicens et immixtum esse quoniam quidem principium

ipsum esse facit sic enim utique solum movebit cum sit im

mobilis et imperabit cum sit immixtus [illegible]

At vero si non est secundum accidens sed ex necessitate movet

movens autem nisi moveatur non utique movet necesse

est movens si movetur aut sic moveri quod quidem secundum

eand' spez motus aut sm altera dico aut quia
sm calidu et ipm calefieri et sanans sanari et ferens
ferri aut sanans ferri ferens aut augeri

manifestu qm impossibile est oz aut usqz ad indiui
dua diuidentes dice sic h' si aliquis docz geo
metrare et h' doceri geometrizare idem ing'us
aut si proiciat pici sm eundm modu proiectio[n]is

Sit quid' no est sz aliud ex alio gne ut qd fert au
geri h' aut augens alterari ab alto h' aut alte
rans sm altm quadmodu moueri motu sz nece
est stare finita enim sunt motus aut flecte
et alterans dice fieri enim id fiat e et si mox dicat

Mai[us] qm mo' et a supius mouete qd mouetur
ome et mag' a prior mouetur At uo hoc impl'e
hoc impossibile est docens n' accidit addiscere
quoru hoc quid' no hre illud aut sciaz hre n'io

Amp aut hiis mag' irracionale est qm accidit
ome motu mo'le si quid ee ab eo quod moue-
moue' quod moue' erit n' mo'le sicut si aliqs
dicit qm sanatiu et sanans sanab'le erat et edi
ficatiu edificab'le aut per plura dico aut sic si
mo'le quid' ab alio est ome motiu sz no sm eund'
motu mo'le quo mouet sz sm altm sanatiu
et disciplinatiu sz h' ascendens perueniat
aliqn ad eand spez sicut diximus prius h' quid
i' horu impossibile aliud aut figmetu e ingnis n' alia
tm ex necitate augmetatiu esse

No go nece est semp moveri quod mo ab alio et
ad hoc q moveat stabit go ab illo loco primo quod infert
infert qud quod p se ex quo no oe motu mo ab aliquo moto p se
aut patenti go no omne mo ab aliquo quod mo et tu dicit qr

Cuare aut et a quiescente moveb[itur] quod mo
primu aut seipm seipm movebit. At vo si oz
considerare utru causa motus et princip[ium] sit ipsu seipm
movens aut que est ab alio illaz omis ponit
ipm enim quod per se et causa semper prior est eo q
est sm alterum et tu ipsu sit. Exquirit probato ab illo loco inf. aut
infert qua que est
disiunctiva que fuit una ex rationibus primis et est q primu motu
aut mo ab alio extrinseco immoti aut a seipso. At vo si oportat
considera hac disiunctam q primu motu mo ab aliquo extrinseco immoti aut a
seipso hic destruit alteram partem istius disiunctive sz q seipm mo a seipso
p auctoritates sic omnis posuit primu motu movere seipm et hoc qr
illud quod p se e causa motus prius et principalius e causa motus qz illud
quod p aliud et primu motu e causa motus quare etc.

Cuare hoc quod e consid[er]a accipientibus aliquod
principiu. Et si aliquid movet ipm seipm quo
mo movet et sm quem movet. Cu ab illo loco hoc aut
dimper duxit oia motu
ad motu corporeo immobile ab aliquo extrinseco immobile tu ex hic
intendit educere oia motu ad motorem incorporeum penitus immobilem etc.
Nece est igi[tur] ome quod mo ee divisibile. primo dat intentum
2o d necessitate
in semper divisibilia. hoc enim ostensu e prius in sim-
plicibus de na[tura] qm ome quod move per se continuu e
Impossibile est igi[tur] ipm movens penitus seipm move
ipsiz seipm. ipsu n seipm feret n totu et
fert sm eandem loci mutatoz. unu cu sit individuu
spe et altet et altet. quare docet et doc sil
et sanare et sanaret sm eandem sanatoz. ostendens
q duae motu esse duas in duo quorum unu e movens et reliquum
motu q aut contingit ostendit q una pars que e movens e penitus
immobilis et pz intentio primo ostendit duabus rationibus prima talis omne
quod mo inquantu huiusmodi e continuu et divisibile ita q sm totu impossibile
e q moveat seipm qua pte motu ex se dividit in duas partes quarum
una e movens et reliqua mota. Sin sm idem eet movens et motu
sequitur q alterans alteraret et docens doceret quod e impossibile etc.
aut
Amp determinand est q mo mole hoc aut pot[enti]a
quod mo no actu. q aut est pon in actu vadit.
Est aut motus actus mobilis imperfectus movens aut
iaz actu e ut calefacit calor et omo generans hz
spez quare simul idem et sm id calidu erit et no
calidu similit aut et aliorum unumquodq[ue] quorumlibet
movens nece est hre univocum hns quid go movet
id aut move ipm seipm movetis. ponit 2am rationem que e talis omne
movens inquantu mole e in potentia et
tale actu et movens inquantu huiusmodi e actu vel hns actu quare si idem eet aliquid
movens se ut idem eet movens et motu tunc sm idem eet in actu et no ee in actu et in potentia
et no in potentia quod e impossibile. Dz go q movens ex se sm aliquid sui pte movens et sm aliquid
motu 2o q aut no contingit

Quod aut attingat ipm seipm moue. sit. qd vtrumque
moueat ad utrumque. Ex hiis manifestu est neque
n. erit primu mouens nullu. si alterum alterum moue
bit. ex eni plus mag causa mouendi contento et
mouebit mag. dicendu em moue erit ad quod ab
alio mo. ipm aut aliud ex seipso. proximus aut e
quod ab eo longius e quod mo principio qd medium.

[illegible commentary]

Amplius non nece est mouens moueri nisi a seipso sm
accidens go contra motu alterum accipiemus igit contige
non moue. erit go aliud quid qd moue aliud aut
mouens immobile

[illegible commentary]

Amplius aut dum mouet mouet motu et mouebit
utique quare calefaciens calefacit

[illegible commentary]

At vero neque primum mouet ipm seipm mouet una
ps neque plures mouebit ipm seipm. vnumquodque
totum si mo ipm in seipso aut ab aliqua que sit ipius
mouebi aut totu a toto si quidem igit in mouendo
aliqua pte ee ipm a seipso. hoc utique erit primum
seipm mouens separatim quidem n. pte mouebit ipm
seipm totu aut non si aut totu a toto mo sm accidens
utique mouent hec ipsa a seipsis. qr si non sit necia
accipiatur que non moue a seipsis totaliter go aliud
quid mouebit cu immobile sit aliud aut mo solu

[illegible commentary]

Amplius si quid tota ipsa seipsam movet hoc quid mo
uebit ipsius ad quid movebitur ergo a seipsa quidem mo
uebitur et ab alio

moveri a se toto primo continuis una pars cuius sit mo
uens immota et alia mota si enim sic esset non omne movens seipsum divi
datur in unum motum et ad movens a quo movetur tunc si movetur a se toto
quod est ypothesis et ceterum movebitur erunt partes totum unum et unum primo et per se
non sit nisi unum movens quod est impossibile

Cum autem movet ad quid quod movetur ab alio ad autem
tum sit immobile et movetur ad quid movens illud autem
nichil movens ipsum seipsum movens necesse est ex
immobile esse movens quid et adhuc ex eo quod movetur
non movens aut ex necessitate secundum qualiter evenit quod omne

motum ex se dividatur in duo quorum unum movet et aliquid movetur
et quod primum movens est omnino immotum hic ostendit quod omne motum ex se
ad duas partes est resolubile si in primo non fuit tale et primo dat intentionem
dicens quod quoddam movens sit immobile et quoddam movens sit immobile
et quoddam movens et motum et quoddam motum tantum necesse est movens ex se
esse ex quadam parte sua mote immota et ex aliqua parte que movetur non tamen
de necessitate movet quia tamen quod sit movens 2o i si enim

Sit enim a movens quid immobile b vero quod movetur
ab a et movens quod est in quo est c hoc autem
quod movetur ab ipso b non movens aut nulla si quid
enim et per plura veniet in c sit per unum solum omne
enim a b c ipsum seipsum movebit secundum si aufero c et
c a b quid ipsum seipsum nec peninus movebit at vero
nec b c movebit ipsa seipsam sic a b enim movet
in eo quod movetur ab alio non quia a sui ipsius aliqua
parte a b enim solum ipsum seipsum movet necesse ita
quod ipsum seipsum movens habere movens immobile aut
et quod movetur nichil aut movens ex necessitate

prosequitur intentum et declarat ipsum in terminis sic sit a primum movens
et moveat b b aut moveat c ita quod c moveat aliquid per se
nec ad si ergo a b c se moveat dempto c adhuc movebit a b secundum dempto
a non movebit b c seipsum quia b non movet c nisi secundum quod movetur ab
ipso a si ergo totum a b c moveat se necesse est ut ex duobus componatur
quorum unum sit movens immobile aut ad se motum quod non dicitur et movens

Contacta autem utraque ad invicem sunt aut ab al
tero alterum

ne aliquis dubitet in movente qualiter se habeat
movens non nisi motum et ipsum motum et quo ex ipsis
fiat unum tamen motum sit corpus et movens incorporeum ... subiungit
quod illa sunt contacta intendens quod per se movens movet parte mota per hoc
quod tangit ipsam tactu dico non mathematico ut corporali ... secundum ...
... per influxum virtutis et ne intelligatur quod pars movens tangat partem
motam tactu mathematico secundum quod unum continuum tangit aliud ...

Si igitur continuum est movens quod non movetur continue
necesse est continuum esse manifestum quod omne ipsum seipsum mo
uet non quod ipsius aliquid est huiusmodi sit ut ipsum se
ipsum aliquid sit movens secundum totum movet ipsum seipsum
quod autem movetur movens quemadmodum ipsius aliquid est movens
et quod movetur non enim totum movetur secundum movet quid
a b aut movetur tantum secundum tantum et c ab ipso b non est impossibile

ondit quod li movens non est continuum sit si aliquod movens se movet per se loquendo ita quod erit continuum tunc totum movet totum per se loquendo sed hic est [illegible] non plus quam motum ex se movet se et aliud sui ut alia movet se per aliud [illegible] non est continuum et sit esse ratio quare quod in continuo non est [illegible] divisa a parte erit quae possit dici movens si igitur continuum fieri [illegible] mobilitas ex se ita quod movens sit continuum tunc totum erit movens

Dubitationem autem habet si auferat quis ab ipso si continuum sit movens aut immobile aut ipso b quod movetur reliqua ergo movebit ipsius a aut ipsius b movebit. Si enim hoc est non erit quod primo movetur a seipsa quae est a b et mota non a b adhuc movebit seipsum reliqua. Et ab

hic movet quaestionem dubitationem in praedictis [illegible] est plus quam aliquid est primum motum movens seipsum si ponatur quod movens in ipso sit continuum sicut et motum et auferatur aliquid a movente sive a moto et hoc contingit cum utrumque sit continuum ut videtur et hoc posset aliquis dicere ut dicat quidem quod motor est in continuo et ita videtur quod sit continuum et continuum sit divisibile in infinitum dubium est utrum residuum possit movere seipsum quia si sit tunc primum non erat primo movens seipsum sed pars eius et quod residuum possit semper movere seipsum videtur per hoc quod utrumque scilicet tam movens quam motum sit divisibile in infinitum et ita non erit aliquod primum movens se ipsum hanc dubitationem solvit ibi aut ponere

Aut ponere nichil prohibet utrumque aut alterum quod movet divisibile esse actu et indivisibile esse si autem dividatur non etiam est habens eandem potentiam quare nichil prohibet in divisibilibus potentia primum unum esse. Manifestum igitur est ex hiis quoniam est primum movens et immobile sive in mora stet quod movetur quod ab aliquo aut immobile primum sive ipsum in quod movetur quidem ipsum aut seipsum movens et stans utrobique accidit primum movens in omnibus esse quod movetur immobile.

quod hoc non sit aliquod primum movens seipsum in potentia ut si ponatur quod utrumque sive continuum et divisibile aut motum tamen ut si movens non sit continuum est tamen aliquod primum movens in actu quod quidem est indivisibile secundum actum quod si dividatur non habebit eandem potentiam quam prius habuit sed intelligere in hiis quae per se moventur ex se tamen non sunt animata non est motor continuus nec divisibilis sed est indivisibilis ut in quibusdam unus non est motor possibile fieri duo sicut unum animal duo ut in annulosis [illegible] aut quod [illegible] moventur ex se quod ut elementa naturaliter mota est motor divisibilis et continuus partibus [illegible] concludit principaliter intentum in hac parte scilicet quod est aliquod primum movens immobile sive quod motum ex se in prius proponitur ex movente et moto sive reducatur ad alia quoniam tandem devenire ad aliquod movens immobile

cvj

Quoniam autem oportet motum semper esse et non deficere necessarium est aliquid esse quod primo movet sive unum sive plura et primum movens immobile.

[illegible] reductum ad motorem primum immobilem hic ostendit quod ille motor primus immobilis est aeternus et sive fuerit unus sive multi et ponit primo talem rationem si motus sit indeficiens et aeternus ergo motor primus ad quem reducitur motus aliorum est aeternus qui quidem ut ostensum est immobile

Unumquodque quidem est perpetuum immobilium esse quidem moventium aut nichil ad hanc rationem. Quod autem necessarium est esse aliquid immobile quidem ipsum ab omni transmutatione et simpliciter et secundum accidens motivum autem alterius manifestum considerantibus sic. Sit autem si quis velit in quibusdam contingens [illegible]

[illegible marginal glosses]

sit aliquando et sine generatione non sit et corruptione fortassis enim necessarium est si aliquid impartibile aliquando quidem est aliquando quidem non est aut sine mutatione aliquando quidem esse aliquando quidem non esse contingens hoc

Removendo dubitationem dicit quod non patet

nequaquam enim possibile est ad rationem presentem considerare utrum unumquodque movens immobile sit perpetuum sed ad istam rationem pertinet considerare de aliquo movente immobili aut per se aut per accidens utrum sit et utrum aut non [illegible] non possibile sit et ponatur aliqua moventia immobilia quandoque esse et quandoque non esse non ita quod esse generentur aut corrumpantur cum sint non composita et impartibilia si generentur et corrumpantur sed quod esse eorum sequatur aliquid generatum esse aut corruptum quoniam dicto talia moventia non mota esse possibile sit quandoque esse et quandoque non esse non tamen hoc est verum de omnibus moventibus non motis [illegible]

Manifestum enim quod causa quedam ipsa seipsa moventibus inest ipsius aliquando quidem esse aliquando quidem non esse

declarat veritatem conclusionis dicte rationis vel ponit rationem ad probandum sit [illegible] que sint ita moventia quod aliquando sint et aliquando non et hec variatio semper et continue necesse est aliquam esse causam huius variationis sed nec unum eorum movendum non perpetuum nec omnia esse possunt esse causa huius variationis cum sint perpetua quare necesse est ponere aliquod movens esse immobile et etiam potest esse causa huius variationis per hoc patet quod motum ab ipso est corpus et per accessum et recessum potest causare esse et non esse et hic [illegible] per istam [illegible] ipsum quidem

Ipsum quidem enim seipsum movens necessarium est omne magnitudinem habere si nichil movetur impartibile movens aut neque una necessitas ex dictis est

quod necesse est mota ex se que quandoque sunt quandoque non sunt habere aliquam causam qua possibilia sit sunt seipsa habere et hoc quod movens ex se habet aliquam magnitudinem et esse aliquam compositionem et esse aliquam rationem compositionis fuerit signat rationem ipsorum non dicat ipsius

Ipsius igitur alia quidem fieri alia vero corrumpi et hoc esse continue nulla causa est immobilium quidem non semper aut eorum que sunt neque iterum semper quidem hec movere autem horum autem altera ipsius aut semper et continue unumquodque ipsorum causa est neque omnia hec quidem non sic se habere perpetuum et ex necessitate est omnia autem infinita et non simul omnia sunt que sunt manifestum est igitur quod etsi multociens quedam principia immobilium quidem violentia autem sic et multa ipsa seipsa moventium corrumpuntur alia autem fiant consequens et hoc quidem immobile sit aliud aut movens alterum aut est hoc sed nichilominus est aliquid quod continet et hoc ex unoquoque quod est causa alia quidem esse alia vero non et continue mutationis et hec quidem his hec autem aliis causa motus est siquidem igitur perpetuus motus perpetuum est et movens erit primum si unum est si vero plura plura et perpetua

ponit rationem ipsorum et cuius declarationem sunt per hoc quod quod [illegible] moventia que aliquando sunt aliquando non sunt est corruptibile et huiusmodi variatio sit continua et perpetua omnia esse huiusmodi moventia sit succedentia sibi invicem et esse infinita quia [illegible] esse et causae esse [illegible] sunt finite et sic non possunt omnia huiusmodi moventia esse causa continue variationis ex quibus concludit principalem conclusionem igitur et patet et dicit siquidem igitur perpetuus repetit principalem rationem [illegible] et patet

Unde aut mag' qm multa et finita qȝ infinita oȝ estimare de hiis eim consideratibȝ et finita mag' accipienda sunt In hiis eim que sunt in na oȝ finitum et melius ee si cotingat ee mag' Sufficiens aut et si infinitum quod p'mu immobile ppetuum sit erit prim aliis motus Manifestum ē aut ex hiis q necē ē aliquid unu et ppetuum p'mum movens

determinato q p'mum movens ē immobile et eternum hic intendit onde q ie motor magis ē unus qȝ multi et si ponantur multi q magis debet ee finiti qȝ infiniti et p'mo ondit q si ponantur motores plures magis oȝ ee finiti qȝ infiniti sic [illegible] contingit [illegible] si ponantur finiti [illegible] contingit si ponantur infiniti go magis debet poni finiti qȝ infiniti [illegible] [illegible] sit aliquid superfluum Sufficiens aut hic ondit q magis oȝ ee motor unus qȝ plures p duas raciones p'ma [illegible] p'mus motor existens [illegible] unus ē p'mum sufficiens [illegible] omnem motum eternum in mundo [illegible] [illegible] medicante corpe moto ab ipo [illegible] ponendus p'mus motor ee unus

Ostensum eim est qm necē est motum semper ee et continuum ee et naqȝ ipm continuum ee semp sȝ qm ee no continuum At vo si continuus motus unus aut hic ab uno que movente est et ab uno quod move' si n quod aliud et aliud movebit no continuus est motus totus et qm ex hiis go sciret aliquis aliquod p'mu immobile Et iterum considerans

c vij

in principia moventium Esse quid' g' quedā eorum que aliqn quid' movent aliqn aut quiescunt manifestum

et pp' hoc factum est manifestum qȝ neqȝ omnia moventur neqȝ oia quiescunt neqȝ alia quid' semp quiescunt alia vo semp movent et naqȝ semp sunt utrobiqȝ et potenciam sunt ipius alia quid' aliqn moveri aliqn aut esse quiescentem demonstrant ipius

q motus p'mus ē unus et continuus sȝ motus p'mus ē a motore p'mo go motor p'mus erit unus [illegible] pp' [illegible] ad dicit Ex hiis go [illegible] determinata ab illo loco [illegible] aut et pȝ

lex[?] aut 44

Cum aut huiusmoi quedā oibus manifesta sint volumus aut demonstrare et duorum naturam unum qm sunt alia que semper immobilia alia aut que semper movent

[illegible] ex precedentibus pateat [illegible] partes [illegible] dimensiones in hac parte intendit [illegible] manifestare [illegible] q quedā [illegible] quedā semp movent et quedā quandoqȝ quiescunt et quandoqȝ moventur et p'mo dat intencionem [illegible] duorum p'morum [illegible] [illegible] et pȝ [illegible]

procedentes aut in hoc et ponentes oē quod mo' ab aliquo moveri et hoc aut ee immobile aut quod mo' aut a seipo aut ab alio move' sep devenimus in hoc accipe qm eorum que movent ē p'mum quod move' quid' ipm seipm movet oē n' immobile videmus n' et manifesta ee huiusmoi q movet ipa ut animatorum et animalium genus

[illegible] et p'mo ondit q' quod ē [illegible] immobile [illegible] ondit q aliquid ē semp motum quod aut move' p'mum ondit dicens duas raciones p'ma [illegible] quod mo' mo' ab alio et illud aliud [illegible] aut mo' ex se aut ab alio extrinseco et tandem devenire ad aliquid quod mo' ex se [illegible] compon' ex moto et movente immobili [illegible] et ita ē aliquid oino immobile Et qr dixit q p'mum motum movet seipm dat signum ad hoc [illegible] [illegible] ad movere [illegible] [illegible] et qr ita possint [illegible] [illegible] q movet seipm q [illegible] movet et [illegible] non [illegible] aliquis [illegible] ita [illegible] [illegible] moto et movente seipm et ita de p'mo moto et tunc contingit motum [illegible] [illegible] ad dicit [illegible] et [illegible]

hec quid et opio attulerut q neqq contigat mo
tu fieri tn no sit omo. ppt id q in hijs videmus
contingere. Quinmo alia em cu sint aliqn mouetur
itm sicut vide. h aut oz ampe qm vnu moue ip
mouent et q sm hunc no ppe homo em ex seipso
est causa sz insut alij motus nales aialibus sm qs no
mouent per seipa ut augmentu et decrementu
respirato sm quos no mouent aliqn vnumqz
quiescens et cu no mo a seipso motu horu aut
causa e contingens et multa corum quesiut ut
quorund alimentu est
disgregato aut aut surgit et mouent seipos tu
pinu prim ex sit aut oz intendens q aia in audi no z sufficiens
pri in resptu motiuu aialis & ppt h no continue mo al aia cum sem
mouet al localit cu apprehendit aliqd delectabile ex quod e aliud ab
aiali & sut alij motus aialis ut motus augmenti & anhelitus & inspiracois
et exspiracois ad quod no sufficit aia sn aliquo extrinseco ut sine
alimento uel aere uel aliquo alio cotinente

Vnde no semp mouetur cotinue a seipsis a se
ipis em aliud est mouens et ipm quod moue
et mutans ad vnumqdqz mouentiu seipm alia
racione q aliquid e inmobile et intedit tale tacoz si mouens ali
quod sit motu paciens ipm pt defice a motu et no moueri
semp qo cu aliquis motus no sit deficiens sz et ung ut motus diuinus
oz q motor eius ne sit mobilis p se ut paciens et ex hanc tacoz
sic procedit pmo dicit q motor aialis mouens ipm sm locu no
mouet semp & contie et dat duaz causaz hmi pma e q cu prim
mouens respectu motus localis ipius aialis ut appetibile pt aliquod ab
aiali no oz al motu continue 2a ca i in omnibus aut

In oibus aut mo pmu mouens et ca ipm se
ipm mouendi a seipso sm actus tn mutat em
locu corpus quare et in corpe cu sit et nate est
mutans seipm e ex quibus est fae quia si aliqs
e inmobilium quid moueatu aut et ipsoru que
sm actus mouetur inpossibile e contin motum mouere
ponit 2am causam & e talis q cu aia q z prim mouendi ipm al mo
uea paciens no necesse z motu aialis ee perpetuu & cotinuu ut ca
z pma condicionalis dicte racionis 2o dicit quare etc

Quare si quid nate est continue ee motu aliqd
oz pmu mouens inmobile et no sm actus sz oz
sicut et in hijs que diximus sut ee inpausabilis
quid et inmobilis motus et manere quod z ipm i
seipso et in eod pno n manere nate est et omne
manere quod contim est ad prim pont 2am condicionale
sz arguendo ex oto et quia dcm z q si mouens sit motu paciens tunc motus no z
continuus et ung & hbt vno mo z vnud & alio mo no io cu dicat no
z aut

Non est hoc idem moveri secundum accidens a seipso et ab al-
tero. ab altero enim quia est et eorum que sunt in
celo quibusdam principiis que quidem plures feruntur mo-
tibus. alterum autem corruptibilibus solum est.

At vero si aliquid est semper huiusmodi
movens quidem immobile autem ipsum et perpetuum necesse
et primum quod movetur ab hoc perpetuum esse. est autem hoc
manifestum et eo quod non utique aliter generatio et cor-
ruptio et mutatio aliis necesse. ad movebit quod movetur
Immobile enim secundum eundem semper motum semper movebit
eodem modo et unum motum. Sic igitur nichil ipsum mu-
tans est ad id quod movetur.

Eius quod autem movetur ab eo quod movetur
et quod ab immobili movetur. Iam propter id quod aliter
et aliter se habet ad res eius sic motus causa. Sed propter
id quod in contrariis locis aut speciebus sunt contrariose ha-
bebit quod movebit unumquodque aliorum et aliquando erit
quod quiescens aliquando autem movens. Manifestum igitur fit
est ex dictis et quod secundum principia dubitabamus propter quid
non omnia aut quiescunt aut movetur aut alia quidem
semper movetur alia vero semper quiescunt sed aliquando
quidem quandoque aliquando autem non. huius causa autem mani-
festa nunc est quoniam alia quidem ab immobili movetur perpetuo un-
de et mutantur. alia autem ab eo quod movetur et mutante.
quare necessarium est hoc mutari. immobile autem quod sicut
dictum est sic est simpliciter et similiter et in eodem permanens unum et simplicem
movebit motum.

At vero aliud facientibus principium magis
erit de hiis manifestum. considerandum enim est
utrum aliquem esse motum perpetuum contingit aliquando non

et si contingat quibus est hic et quibus primus motuum
est maximum quoniam si quid necesse est semper motum
esse prius et continuum et si quid prius movens
movet hunc motum quem necesse est unum et eundem
esse continuum et primum

[illegible]

Tribus autem existentibus motibus alio quidem secundum
magnitudinem et alio secundum passionem et quodam
secundum locum quem vocamus loci mutationem hunc
necesse est primum esse impossibile enim est augmentum esse alte-
ratione non preexistente quod enim augmentatur et quod
tamquam simile augmentatur est autem tamquam dissimi-
li contrarium enim alimentum dicitur adhuc fit omne
quod fit simile ex simili necesse ergo et alterationem
esse in contraria mutationem

[illegible]

At vero si alteratur indigebit esse alterans et agens
ex potentia calido actu calidum manifestum igitur quod movens
non similiter se habet sed aliquando quidem prius est aliquando
quidem longius est ei quod alteratur hoc autem sine
loci mutatione esse non contingit si igitur necesse semper et
semper motum esse necesse est semper loci mutationem esse
primam motuum et in loci mutatione si est ali-
quid prima quidem vero potior prima

[illegible]

Amplius autem omnium passionum et divisi-
tatis et raritatis et grave namque et leve et molle et
durum et calidum et frigidum densitates et rarita-
tes quedam esse videntur densitas et tarditas congrega-
tiones et disgregationes secundum quas generatio et corrup-
tio dicitur congregata autem et disgregata necesse est secundum locum
mutari at vero et quod augmentatur et decrementum
patiens mutatur secundum locum et magnitudine

[illegible]

Ostenso quod motus localis est prior omnibus aliis motibus hic ostendit quod motus localis est prior mutationibus ut generatione et corruptione et hec ratio fundatur secundum commentatorem super opinionem aliorum et non secundum propriam quod facit ut denotet quod hic quod intendit probare est que sue opinioni et aliorum et [illegible] ratio hec raritas et densitas sunt principia omnium passionum secundum antiquos ut segregationis et congregationis secundum quas generantur et corrumpuntur res sed congregatio et segregatio non sunt sine locimutatione quare [illegible] et tamen dicit ad vos cum quod prius probavit locimutationem precedere quantitatem et alterationem et non est [illegible] de divisione [illegible] contingit [illegible] de augmentatione quam de diminutione intendens quod per augmentatione occupat maiorem locum et diminutione minorem [illegible] ad utrumque necessaria est loci mutatio

Amplius et hoc considerantibus erit manifestum quod loci mutatio prima
est. Primum enim quemadmodum et in aliis dicitur sit in motu utique
primum multipliciter dicitur. Aut prius quo non existente
non erunt alia, istud autem sine aliquibus, et tempore et secundum
substantiam.

Determinato quod motus localis est primus motuum in genere non descendendo ad motus priores in motu hic ostendit [illegible] descendendo ad motus eius et primo dividit motus priores in motu et sunt [illegible] prius secundum naturam et prius secundum tempus et [illegible]

Quare quoniam motum quidem necessarium est esse continue sit
utique sit continue aut continuus aut qui est consequen-
ter magis autem continuus et dignius est quam consequenter esse digni-
us autem semper accipimus in natura esse si sit possibile
possibile autem erit esse continuum. Monstrabitur autem posterius
supponatur autem hoc nunc et huic nec unum aliud possibile
est esse sed aut locimutationem necesse locimutationem prius
esse. Nec enim una necessitas nec augmentari nec alterari
quod fertur nec iam aut corrumpi hoc autem ne-
contingit unum esse nisi continuus sit quem movet primum
movet.

prosequitur ostendens quod omnibus illis modis est motus localis prior aliis secundum naturam sit motus est eternus et continuus sed solus motus localis est continuus in veritate ergo secundum tunc motus localis est eternus sed quod quodlibet eternum est prius per naturam ergo motus localis est prior prima pars [illegible] sit difficile motus est eternus aut ergo quia continuus aut sunt [illegible] sed dignius est ut sit eternus quia continuus quam quia successivus et [illegible] causa est in continuo cum [illegible] in successivo [illegible] ergo si possibile sit ipsum esse [illegible] dicitur eternus ipse motus quia continuus [illegible] sit per successivum et ostendit qualiter necesse est si motus localis sit eternus quod sit prior per naturam cum dicit [illegible] una et patet quid [illegible] ad hec

Aut hinc tempore priorem perpetuam non contingit solum mo-
vere secundum hunc. Sed in uno quidem aliquo singulari genera-
torum loci mutationem necesse est posteriorem motibus primum
enim fieri primum est alteratio et augmentum sed loci
mutatio iam perfectorum motus est. Aliud autem necesse est quod
movetur esse secundum locimutationem prius quod generationis cau-
sa erit his que fiunt nec sit ut generans et quod
generatur quare videtur utique generatio esse prima motuum
propter id quod fieri oportet primum rem. Hoc autem in uno quoque
que fiunt sic se habet. Sed aliud necesse est prius aliquid moveri
his que fiunt [illegible] et ipsum non sit et aliud prius.

ostendit quod motus localis est prior tempore et cum [illegible] est prius tempore non est motus localis [illegible] quod motus localis est prior aliis motibus [illegible] esse [illegible] causa [illegible] prius generatio alteratio et augmentatio sed moveri processive secundum locum [illegible] dicit sed in uno [illegible] intendens quod cum locimutatio et alii sunt in eodem individuo [illegible] alii motus precedunt tempore motum localem [illegible] generatio quod movetur secundum locum ut perfecti motu [illegible] in [illegible] que hic generant [illegible] ita alia locimutatio est prior omni generatione [illegible] [illegible]

Est autem generationem impossibile esse primum omnium erunt enim
que moventur corruptibilia manifestum est quod
nec consequentium motuum nec unumquemque prius est
dico autem consequentium motus augmentum postea alterationem
et decrementum et corruptionem omnes enim sunt posteri
ores generatione quare si non est generatio prior loci
mutatione nec aliorum prior una loci mutatione
Omnino autem videtur quod fit imperfectum et in principium
quare generatione posterius natura prius est ultimum enim
loci mutatio omnibus inest que sunt in generatione
unde alia quidem omnino immobilia sunt viventium
propter indigentiam organi ut plante et multa
genera animalium perfectis autem inest quare si magis
inest loci mutatio magis comprehendentibus naturam et
motus hic primus erit aliorum secundum substantiam
Et propter hoc et ob hoc nequaquam substantia mutat
quod movetur motuum in eo quod fertur solum enim
nichil mutatur in esse sicut quod alteratur quale aut eius
quod augetur et detrimentum patitur quantum maxime
autem manifestum est quod movens ipsum se ipsum maxime hunc
movet proprie secundum locum et etiam dicimus hoc esse eorum
que moventur et moventium principium et primum in hiis
que moventur ipsum se ipsum movens quod quidem igitur
motuum loci mutatio prima sit dictum est
Que autem loci mutatio prima sit nunc demonstrandum est simul autem et quod nunc et prius positum
est quod contingit quendam motum esse continuum et perpetuum
manifestum erit eo modo
Ex quidem igitur aliorum motuum nec unum contingit esse
continuum et ex hiis manifestum est omnes enim ex opposi
tis in opposita sunt motus et mutationes ut generationi

et corrupcionis esse et non esse tamen sunt alteracionis
aut contrarie passiones augmento aut et decremento aut
magnitudo aut parvitas aut perfectio magnitudinis
aut imperfectio contrarium aut sunt cum sunt in contraria. Et aut
non semper motus secundum hunc modum quo prius necesse est prius
quiescere magis aut est quod quiescit in contrario mutans
similiter aut est et in mutacionibus oppositum generacioni
corrupcio simpliciter et singulari singulari quia
si impossibile est simul mutari oppositas non erit continua
mutacio sed medium erit eorum tempus

Nichil enim non differt contrarias aut non contrarias esse secundum
contradictionem mutaciones si solum impossibile sit simul
eius inesse hoc enim in racione utile est
Nec si non necesse est quiescere in contradictione nec
est mutacio quieti contrarium non enim congruit fortassis
quod non est corrupcio aut in non esse est sed si solum in me
dio sit tempus sic non erit mutacio continua con
tinua nec enim in prioribus contrarietas utile fit sed
non contingere simul esse. Non oportet autem turbari quod idem
pluribus erit contrarium ut motus statui et motui qui
est in contrarium sed hoc solum est accipere quod opponitur
quodammodo et motui et quieti motus contrarius sicut equale
et mensurale et excellenti et ei quod excellit et
quod non contingat similiter oppositos nec motus esse nec
mutaciones Amplius in generacione et corrupcione
magis utique esse videbitur si fit iunior necesse
est corrumpi et in nullo tempore permanere quare utique ex
hiis fides fit aliis physica non est similiter se habere in omnibus

Ex aut contingit quedaz unu motu ee gtim
et hoc est circularis dictimq ut p[ri]mq et ctinq In hac pte
intendit ondere quis motq localis e p[ri]mq et ctinq et p[ri]mo ondit
q[uod] tm motq localis circularis e gtinuus et ctinq dans p[ri]mo sua
intentoz 7 pz

Ome n quod mo[vet]ur et quod fert aut circulariter aut
sm rectitudine aut mixtim quare si neq eoru
alt[er] cotinuus est nec ex utrisq ps[ibi]le e ee gtim
Ex aut fert sm rectu et finitu no fertq gtinue
mai[us] est reflecti q[uod] reflectitur aut per rctm sm
gtrios mo[tus] motus Contrius n sm locu est qui e
sursu ei qui est deorsu et ei qui e an ei qui e
retro 7 qui e ad sinistru ei qui est ad dextru
Loci em gtrietates hee sut

Cuius aut est nuc et cotinuus motq
pius diffinitu est q[uod] qui e vnq et in vno tepe
et in indeuitu sm spem Erat n erant que moue
ut homo aut deus et q[uod] et tpe tcu in quo hat
est locus aut passio aut spes aut magnitudo
Contria em diut spe et no vnu sut sz loci sunt
hee dre dre in causa spene motq et vnq mo lis et in eod
tempe ista n ta exigu[ntur] ad vnitate motq ut manifestat p
exempla

Signu aut q[uod] in gtrarius est motq qui est ab
a ad b ei qui est ab ipo b ad a et q[uod] stant et
repausant ad inuicez si simul fiant sup inuice
Et in circulo similit ut qui e ab a in e et qui
est a c in b stant n gtrius gtinui sint et si no
fiat reflexio ipt id q[uod] gtria ad inuicez corrupunt
et prohibent sz no qui e latus ei qui e sursu
Ondit ca[usa] ea[n]d[em] sm sp[eci]az q[uod] motq reflexus sup lineaz
circulare no e gtinuus p hoc q[uod] huiusmodi motq impe
diut se cu sint gtrii hic remouet ibi sz no e pz

Reflecti aliqd ut in p[ro]ximo ad tm linee rcte finite et illius motq de gtrarietate

Loci n gtrietates s[ecundu]m gtria longitudinis dicitur sursu et infra 7 latitudinis dextru et sinistru 7 p[ro]funditatis anterius 7 posterius

Vnq s[ecundu]m qui e vnq motq 7 in vno tpe 7 in eod spe

Vel si no fiat reflexio ... [illegible]

Marie aut maifestu e qm impole e ee qtinuu

in rutudine motu qz reflexibile nece est stare

no solu in recto sz et si sm circulu ferat

Et dedit vna racoz ppaz · hic dat alia talē · in illo motu qꝫ nece ē aliquid quiesce mouetur motu vno et qtinuo · sz oe motu sup lineaz rectaz aut circulare p iflexioz nece ē aliquid quiesce quare ēt circ̄ hanc racoz sequitur cedit primo post qoz et minore ꝰ ꝑ no .

No n ide est ferri circulo et circulu ee · est n aliqn

quid qtinuu ee quod mo aliqn aut in ide veiens

Vn motu est iflecti itm qua n dixit illud quod fert sm circulū · iflexione nece ē stare et ex hoc tredet aliquis qꝫ motꝫ circulariꝫ no ē ꝑpetuus cum oīa intelligit · id h rimonz dices qꝫ no ē id ferri in circulo et circulari · illud n · quod circulat fert movetur qtinue quod aut fertur in circulo iflectendo ab illo puncto ad quod pius ferebat no mouet qtinue · Et ibi qꝫ aut nece ē

Quod n nece stare fides no solu in sensu sz in ra

cōne pri m aut hoc est · tribꝫ n · exntibus pnicio

medio fine medium aut ad vtruqꝫ est vtruqꝫ ē

et vnu mo racone aut duo · Amplius aut aliud

est quod est pona et aliud actu quare et rectitu

dinis que inter sunt timorū quodbꝫ signum po

quid mediu ē actu aut no est nisi diuidat sit

et stans itm incipit moui sic aut mediu pri m

sit et finis pri m aut posterior · sib aut pncipium

ꝑbat minore dicte rōnis sic · sz nullo qtinuo motu ē medium in actu sz tm in poz · sz in motu reflexo ē medium in actu · ideo motus reflexus no ē cotinuus · et ita motu motu reflexo aliqꝫ quiescit · minor huius manifesta ē · Illud em in quo ē reflexus actualiter distinguit vnum motum ab alio · maiore huius declarat dando duas ꝓprietates medij · ꝑma vna est medium ē vnum numero · et duo in rōm ꝫcdā ē · qꝫ medium aliqꝫ ē actu · aliqꝫ poz · et ita pz qꝫ medium non dicit esse in actu nisi motus diuidat qui ē int duos terminos · et ita patet qꝫ no erit motus vnus cotinuus si medium distinguatur in actu si eni diuidit motus accidit quies in medio · et ita no erit cotinuus · Adhuc igitur qꝫ motus sit cotinuus nece ē medium esse in poz · et no in actu · sed cum medium est in actu · est finis respectu prius · et pncipium respectu posterioris et tunc in alio et in alio in alio instanti aduenit mobile medio · et recedit ab eodem · et ita eu ista no sunt cotinua vnde inter ea instancia tempus medium in quo mobile quiescit

et exponit istud in terminis

Dico aut ut si fert a · et stet in b · et itm feratur

in c · cu aut cotinue ferat · nec factum ee nec

abesse possibile e a r m b sunt qtinui · sz solu ee in

ipo nunc · in tpe aut no · ~~tpe~~ qd ipm nunc no e

diuisio tocius · si aut adesse aliqs concedat et

abee · stabit a qd fert · impole e em a sl adee

b et abesse

Exponit istud in terminis dicens qꝫ si a mobile moueatur ꝑ aliqd spacium ~~bc~~ a · c · in b · et ibi quiescit · et itm mouetur a b in c · tunc b sit actu medium · et actu pncipium et finis et sit motus discontinuus · si aut mobile qtinue fera · itm qꝫ no stet in b · tunc no distinguuntur in actu aduentus mobil ad b · et recessus eius ab eodem · sz solum tunc erit in b instanti · et non ~~stabit~~ · Si aut adveniat ipi b · et recedat ab ipo · ita qꝫ eius aduentus et recessus distinguantur in actu · tunc quiescet in b · qz no pt in eode instanti venire in ipm b · et recede ab ipo · ex quo concludit ibi in aliqo

In alio ergo et in alio signo temporis est. Temporibus itaque erit quod est in medio quare quiescat a in b. Similiter autem et in aliis signis est eadem ratio in motibus. Cum autem contingat a quod fertur tempori b medio et fini et principio necesse est stare propter id quod duo facit sicut itaque si et intelliget si ab a quod signo affuit prius in c autem affuit cum perficiat et stet

concludit quod si sit sit tunc erit in b tempore et ita quiescet in b et dicit sic esse in aliis punctis sicut de b ubi simul aut et patet et repetit iterum quod predixit de b puncto et tunc aut et patet

Unde ad dubitacionem hanc dicendum habet non dubitacionem habet. Si enim sit quod est e ei quod est z et equalis et a continue feratur ab e extremo ad c simul quidem sit in b signo et d feratur a z extremo ad k regulariter et velocitate simili ipsi quod ipsum d ante venit in c quam a in c. Temporibus non moventibus et discedens

producit movendo duas dubitaciones et eas solvit et sint due quantitates prima z sit c aliquam linea cuius terminus sunt b c et sit z alia linea ei equalis et moveatur a ab ipso c in b et in extra et sit ad a perveniet in b incipiat aliquod mobile ut d moveri a termino z in tim. .j. primis sic sic hujusmodi moveatur d ab ipso z in k quam ipsum a ab ipso b in c sed cum spacia sint equalia et motus eque velocitas ut videtur si simul incipiat a moveri ab ipso b in c et d a z quam patet videtur quod simul debent motus eorum terminari unde patet dubitacio ut quesitio quod b non sit terminus sed medium punctum magnitudinis et in quo a incipiat moveri a et d ab ipso z in eodem instanti et cum a perveniet ad b medium reflectitur iterum ad c ipsum vero d moveatur usque continue ad k questio ergo est quare d citius veniet in k quam a in c reflexione mota

Primum venire necesse non enim simul affuit a in b et affuit ab eodem unde posterius sit. Si enim simul non posterius erit, sed necessitas erit stare

Solvit intendens quod d prius incipit moveri ab ipso z quam a moveatur extendendo ab ipso b contra prius d venit ad suum terminum et quod d prius incipiat moveri a z quam a ab ipso b patet quia necesse est a aliquam stare in b nam in alio instanti adveniat ei et in alio recedit sed quod aliquis possit credere quod simul est in motu recto continuo ipsius d sed quod non simul adesset et abesset punctis mediis ut z et in quo simul solis sunt in posita contra unusquisque hoc et non ergo

Non ergo ponendum cum a affuit secundum b ipsum ipsum d moveri a z ultimo si enim affuit a in b erit et ab esse et non ut sed in decisione temporis et non in tempore hoc ergo impossibile sic in continuo sed in reflecteri necesse est dicere sic si enim idem est z feratur ad ipsum d et etiam et iterum reflectens deorsum feratur ab ultimo in quo est d in fine et principio utetur uno signo ut duobus unde stare necesse sed nec simul affuit in d et abiit ab ipso d ibi enim simul esset et non esset in eodem

nunc

Removet hic dubitationem quia cum medium est in actu tunc in instanti alio et alio adest et abest. cum autem medium est solum in potentia non est sic. ut cum mobile continue movetur. cum autem movetur reflectendo. tunc in alio instanti advenit et recedit. ut si mutando terminos ponatur [illegible] motum. quod in movendo reflexive [illegible] punctum. tunc erit punctum in actu. et eo utetur tempore duobus punctis ut in principio et in fine. et hic erit in instanti alio et alio

At vero olim solutio non data est. non enim contingit dicere et [illegible] quod sit ipsum et in declinatione. aut non assistit nec assistit. necesse est in fine quemadmodum quod assistat est et finis quidem deorsum. principium autem desursum. et motus similiter est necesse. est ergo stare reflectentes in recto

[illegible] similiter solutionem. differt enim quoddam. quia sicut est in motu continuo sic est in motu reflexo. sed quod in eodem instanti advenit puncto et recedit. et sic desinit in actualiter medium distinctum. ibi finitur unus motus et incipit alius. sed si sic esset. non possent esse motus continuus. ergo non est in motu reflexo. sic in motu continuo [illegible] sed in alio instanti advenit puncto in quo reflectitur. et in alio instanti recedit ab eodem. Unde concludit necesse est ergo quod in motu reflexo necesse est quiescere. ex quo concludit conclusionem principalem ibi non ergo. scilicet quod nullus motus rectus est continuus et perpetuus. vel sic intellige per hanc litteram At vero data quod solutio data ad rationem Zenonis in sexto huius non est nunc dada

Non ergo contingit continuum motum esse in recto et perpetuum. eodem autem modo obviandum et ad interrogantes Zenonis rationem et volentes si medium semper transiri oportet. hec autem infinita sunt. infinita autem impossibile transire. aut sicut hanc ipsam rationem quidam aliter interrogant. volentes simul numerando medietatem prius unumquodque numerare quod sit medium. unde abeunte toto infinitum accidit numerasse numerum. hoc autem confitetur esse impossibile.

[illegible] predicte rationis per quod solvitur ratio Zenonis. et patet eodem autem modo obviandum. hic intendit solvere aliud dubitationem scilicet dubitationem Zenonis. et primo intendit [illegible] dubitationem. secundo [illegible] dicens. primo sic. Si aliquis per [illegible] spatium aliquod necesse est ipsum prius pertransire medietatem illius. et adhuc prius medietatem illius medietatis et illius. et cum ipsum spatium hic non sit divisibile in infinitum in infinitum. [illegible] sed impossibile est pertransire infinita. ergo impossibile est pertransire aliquod spatium [illegible] ibi aut si fert eandem aliam [illegible]. mobile in pertranseundo aliquod spatium in se per [illegible] distinguit et enumerat partes ipsius spatii. partes sunt infinite. ergo mobile si pertranseat spatium enumerat infinita quod est impossibile

In primis quidem rationibus solvimus per hoc quod tempus infinita habet in se ipso. nec inconveniens si in finito tempore infinita pertranseat quis. similiter autem infinitum in longitudine est et in tempore

Hic solvit iam dictam dubitationem. et repetit solutionem quam dedit in sexto dicens quod non est inconveniens pertransire in tempore finito. quia tempus finitum habet [illegible] infinitatem qualem habet illud quod est pertransitum scilicet secundum potentiam et divisibilitatem et quia hec solutio non est sufficiens. ideo cum dicit Et hec solutio

Et hec est solutio ad interrogantem quidem sufficienter se habet. interrogabat enim si in finito tempore infinita transire aut numerare contingit. ad rem autem et ad veritatem non sufficienter

[illegible] superior solutio non valuit ideo dicit hic quod hec solutio sufficit ad interrogantem. ad rem autem non sufficit. quia si aliquis dimittat [illegible] de ipsa magnitudine. et etiam dimittat [illegible] si in tempore infinito possit [illegible] pertransire infinita et interrogat de ipso tempore in se utrum possit [illegible] ad illud predicta solutio non sufficit [illegible] infinita instantia dividentia ipsum. et cum dicit Si enim

[illegible]

Si em aliqs dividat magitudine et motu(m) cotinuu(m) in finito
tpe contingit infinita tra(n)sire mag(nitudin)e ab ipo tpe eade(m)
· hec em tpus infinitas divisiones no(n) ad h(oc) sufficiens
erit solucio · Sed veru(m) dicendu(m) est q(uo)d q(ui)d(em) dixi(mus)
in ro(n)ibus · si sic aliqs continuu(m) diviseit in d(uo)
me(di)a · hic uno tanq(uam) duobus utit(ur) · facit em p(ri)n(cipiu)m
et fine(m) · sic aut(em) facit nu(m)erans in duo et dividens
in media · sic aut(em) dividente non erit co(n)tinua neq(ue)
linea neq(ue) motus · co(n)tinuus aut(em) motus co(n)tinui
i(n) co(n)tinua q(ui) sunt infinita s(ed) non actu s(ed) potencia
· si u(er)o faciet actu no(n) faciet co(n)tinuu(m) s(ed) stabit q(ui)
in magnitudine media ·

Solvit dictam dubitationem ostendens aliud solvendo dubitationem Zenonis [illegible]

Manifestu(m) aut(em) est et q(uonia)m nisi aliquis faciat te(m)p(or)is
divisione(m) signu(m) p(ri)us et posterius q(uo)d semp(er) posterioris
rei e(ri)t simul ens idem et no(n) ens et q(uan)n(do) fuit no(n)
signu(m) q(uo)d utrisq(ue) est ide(m) et p(ri)mo et posteriori
id(em) et unu(m) nu(m)ero r(ati)o(n)e aut(em) no(n) ide(m) hui(us) q(ui)d(em) n(on) fi(n)is
illius aut(em) p(ri)n(cipiu)m · res aut(em) posterioris e(st) passio(n)is
sit tpus in quo z a b c et res in quo z d hoc in a
quid(em) tpe albu(m) in b aut(em) no(n) albu(m) in c · ergo albu(m)
et no(n) albu(m) in quo b(is) tp(or)ib(us) a · v(er)u(m) est dic(er)e q(uonia)m al
bu(m) si in o(mn)i tpe h(oc) erat albu(m) in b no(n) albu(m) c aut(em)
est q(uo)d est in utrisq(ue)

Solvit quandam dubitationem [illegible]

[illegible]

[illegible]

No g° dand' ꝫ in omni ſꝫ pret' ulti'mi nuc in quo et
hic aut ia poſterius et ſi fiebat nō albū et ſi corru
pieba' albū in a oī nūc est fcm̄ et corruptū est in e
q' albū albū aut nō albū p'mū in illo nūc ē dicē
aut cū lectū est nō erit aut ſimul albū aut nō al
bū et omnino eē et nō eē necce

[illegible]

Si aut q' erat prius nō eē necce est fieri cū est
et cū fit nō est nō p'gle ꝫ in atthoma tpā diui
di ſiṅ in a tpē d fiebat albū fcm̄ ꝫ aut ſimł
et ꝫ in alteo indiuiduo tempore habito aut in tpo
b g° ſi in a fiebat nō erat in a nc in b ē g° oꝫ
aliq' eē mediū q' et tpus erat in quo fcm̄ est

[illegible]

nō enī caḋ racō erit et nō in atthoma diiden
bus ſꝫ tpus tpis in quo fiebat fcm̄ est et est
in ultio ſigno cui nichil eē est habitū nec qnt ſꝫ
fluit manifestū aut ē q' ſi in ī tempore toto
fiebat nō plus ꝫ tpis in quo fcm̄ est q̄ꝫ in q°
fiebat ſolū omī quib; quod g° aliquis tanqꝫ
tpus tradat poſi comib; hunc modū queſ' ſunt

[illegible]

Racōabilit g° intendentibus ex hiis videbi'
alicui hoc ide accide ōme n' quod mō' ꝯtinue
ſi a nullo pūctua' in quod quid' veint ſꝫ in loci
nuitatoꝫ in hoc et fereba' pius ut ſi in b vet
et fereba' et nō cū primo erāt ſꝫ mox ſicut
in tpē motū quid n' mag' nūc q' pius

Deinde per rationes probat quod motus reflexus non est unus et continuus et ita nec perpetuus. Hic ordine primo ponit rationes quasdam dicens. Dans primo intencionem et post secundo ponit rationes. Omnis enim et dicit correspondenter prima talis est: si aliquid continue movetur non quiescendo in qualibet parte ipsius temporis sunt unum dicere quod movetur ad aliud aliud quod ultimo venit et hoc non solum est unum tempus est ad aliud ad quod movetur sed et statim eum incipit moveri. Ponatur igitur quod aliquid moveatur ab a in c super lineam rectam et ex ypotesi moveatur reflectendo ex c in a per eandem lineam, tunc igitur ultimo venit in a in qualibet parte temporis motus ipsius totius sunt unum dicere quod movetur ad a sed in qualibet parte temporis movetur ex a. Igitur tunc movetur ex a movetur ad a sed motus ex a et motus ad a sunt contrarii, igitur simul movetur motibus contrariis et discedit ex hoc ad aliud [illegible] autem quod [illegible]

Similiter et in aliis. Quod igitur ab a fertur iterum in c veniat iterum veniat in a, non continue movetur. Quod igitur ab a in c ferebatur et in a fertur secundum motum qui est a c ad a, quare simul contrariis; contrarii enim sunt secundum rectitudinem.

Similiter autem ex hoc inutile in quo non est. Si igitur hoc impossibile, necesse est stare in c. Non igitur unus motus est; stans

Duc ad aliud magis sed quod aliquid movetur

tus in statu non est ab eo in quo non est. Si enim tunc aliquid fertur ab a in c si simul feratur a c in a tunc simul non prius ex in c et in a tunc sunt extrema contraria fertur ex eo in quo non est. Nunc sic si aliquid transferatur ad aliud ad quod transferetur contingit ut transferatur ab eo in quo non est quia non est in eo ad quod transferetur. Isto modo vult quietationem exponere et ex iste inpossibilibus [illegible]

Amplius et ex his videtur magis [illegible] dicat. Si igitur et patet

omni motui sine quod movetur moveri aliquo dictorum motuum et quiescat aliqua oppositarum quietum.

Hic ponit secundam rationem talem: omnis motus qui est in se est unus et similiter et aliquis motum diviso tempore et non pars alterius incipit a quiete opposita illi motui. Sed unus motus procedendi secundum rectitudinem et reflectendo quae sunt contrarii ita sic hinc quod uterque est unus et sunt sibi divisi secundum species et neuter pars alterius ut motus ab a in c et a c in a. Ita quod non est possibile idem simul moveri illis motibus quare omnes tales motus incipiet a quietibus et ita [illegible] oportet quiescere. Circa hanc rationem sic procedit primo intendit maiorem secundo minorem.

Non enim erit alius praeter istos. Quare aut non semper

movetur hunc motum, dico autem quicumque sunt alii tempore

et non si aliqua pars est totius. Necesse est quiescere prius

secundum oppositam quietem; erunt enim privatio motus est.

Si igitur contrarii motus sunt qui sunt secundum rectitudinem

simul autem non contingit moveri contrarios qui ab a ad

c fertur non utique fertur simul ab ipso c ad a. Quoniam autem

non simul fertur movebitur autem hunc motum, necesse est prius

quiescere ad c. Haec enim opposita quies qui ab ipso c

motui. Manifestum est igitur ex his quae dicta sunt quod non est continuus

motus. Deducit rationem sic motum motu finito et uno motum diviso tempore non potest moveri nisi aut illo motu sed [illegible] moveri aut motu contrario. Igitur non semper movetur et quies sit privatio motus necesse est ipsum antequam movetur uno motum diviso tempore quiescere quiete opposita illi motui. Secundo dicit. Si igitur contrarii ponit minorem et probat ergo ibi contrariis autem simul ex maiore et minore infert conclusionem intendit et probat.

Amplius et haec ratio magis propria his quae dicta sunt

simul corruptum est non album et factum est album si

igitur continua est alteratio ad album ex non albo et non

manet aliquo tempore simul corruptum est non album

manet

et factum est album et factum est non album sed non eiusdem

hic ponit [illegible] et primo dicit quod [illegible] tempus [illegible] 2o ponit [illegible] simul corruptum et supponit [illegible] quod [illegible] fit [illegible] a non albo in album simul corruptum est non album et factum est album et [illegible] continua est alteratio ex non albo ad album et econverso ut ex albo ad non album ex quibus hoc impossibile quod simul corruptum est non album et fit est album et est factum est non album [illegible] corruptum est non album et factum est album et [illegible] est non album [illegible] alteratio sit continua a non albo in album et econverso [illegible] ad duo impossibilia [illegible] simul corruptum non album et fit album et ita in eodem instanti erit aliquid [illegible] sed quod simul corrumpitur non album et factum est album et est [illegible] non album [illegible] amplius autem

Amplius si continuum est tempus et motus sed non est

qualitas quo erit ultimum ex idem contrariorum ut albedinis

et nigredinis [illegible] nullorum motuum contrariorum sit [illegible]

[illegible] non sunt [illegible] continuum si motus reflexi sunt [illegible]

Circularis autem circularis erit unus et continuus ullum

impossibile contingit quod enim ex a motus similiter movebitur

in a secundum eandem potentiam quod non [illegible] in hoc simul non

simul movebitur per contrarios vero oppositos [illegible] motus

recti nec reflexi sup linea circulari nec mixtos ex circulari et recto est continuus et perpetuus hoc ostendit quod motus circularis [illegible] continuus et perpetuus et primo ponit conclusionem dicens quod motus circularis [illegible] continuus et [illegible] et addit quod ex hoc nullum sequitur impossibile [illegible] ab eodem in idem [illegible] motus reflexus [illegible] non ponit [illegible]

Non enim omnis omnis qui est in hoc ei qui est ex

hoc contrarius est ut oportet sed contrarius quidem est qui est

in recto hic enim contrarius est secundum locum ut secundum dya-

metrum distat non plurimum oppositus autem est qui est

secundum eandem longitudinem quare nichil prohibet

continue moveri et nullum tempus deficere circularis enim

motus ab eodem in idem rectus autem ab eodem in aliud

hic ponit [illegible] per hoc quod non omnis motus est ab eodem in idem [illegible] sed solum ille qui est ab eodem in idem sup lineam rectam aut sup lineam circularem reflectendo et dat causam quare motus rectus ab eodem in idem est contrarius et est talis quia tales motus sunt [illegible] secundum [illegible] nichil prohibet hic 2o [illegible] conclusionem dicte rationis [illegible] et sequitur

Et si quidem est in circulo neque est in eisdem si vero secundum

rectitudinem multociens in eisdem quod quidem semper

in alio et in alio fit contingit moveri continue quod

vero in eisdem multociens non contingit necesse est simul

contrarios quare nec in semicirculo nec in alia circula-

tione nec una contingit moveri continue multociens

enim necesse est eadem moveri et contrarias mutaciones non

non copulat principio fine quod autem circularis copulat et

solus est perfectus

Cond. et dicit sic quod ex hiis quod dedit hic quando et ualet et quando mathematice attenditur [illegible] mathematice [illegible] secundum quod [illegible] in mathematica [illegible] sicut [illegible] prime [illegible] sicut accidit [illegible] alterationibus [illegible] et musica et geometria et aspectiua quod [illegible] longitudinis [illegible] hoc quod [illegible] necesse est [illegible] in esse primos motus [illegible] quod est [illegible] infinitas [illegible] motus rectos et [illegible] finita [illegible] necesse est [illegible] motus [illegible] in circulari non [illegible] in actu [illegible] continuum necesse [illegible] et ita sit necesse est [illegible] motus [illegible] et [illegible] quod [illegible] dedit [illegible] dicit quod sit possibile motum circularem esse perpetuum [illegible] quod sit necessarium

patet racio [illegible] talem omne quod mouetur ab eodem in idem iterando idem spacium potest moueri continue uel nichil motum ab eodem in idem iterando idem spacium potest moueri continue sed modo circulare uadit in idem [illegible] utrobique eodem spacio et mole [illegible] uadit in idem utrobique eodem spacio ergo motus circularis est continuus motus autem rectus non et ex hac quod motus super lineam rectam ab eodem in idem non est continuus esse nec quod motus ab eodem in idem in semicirculo aut in aliqua porcione circuli non est continuus et patet et infert conclusionem intentam cum dicit quia autem est et patet

Manifestum autem est ex hac diuisione quod non contingit neque alios motus esse continuos in quibus enim accidit moueri eadem moueri multociens ut in alteratione media et in eo qui est quod quantitatur secundum medium magnitudinis in generatione et corrupcione similiter nichil enim differt pauca aut multa facere in quibus mutacio neque ponere ad medium aut auferre utrobique non accidit eadem moueri multociens

Ex hac diuisione concludit duo correlaria [illegible] ex predictis primum est quod non contingit aliquem alium motum a motu locali esse continuum et hoc quod in hiis omnibus necesse est moueri multociens [illegible] sicut motus ab eodem in idem aut erit multociens super eandem [illegible] si plura fuerint media nec [illegible] differt ponere medium esse aliquod [illegible] quod sit [illegible] sed ponere ipsum non esse [illegible] in esse specifico constitutum [illegible] quod est [illegible] generacio et corrupcio [illegible] differt sic ponere aut sic quodque semper est [illegible] multociens [illegible] si fiat motus ab eodem in idem [illegible]

Manifestum igitur ex hiis quod nec phisici (physiologi) bene dicunt omnia sensibilia moueri semper dicentes moueri non necesse est secundum aliquem horum motuum et maxime secundum illos est alterari fluere enim dicunt semper et corrumpi adhuc autem et generacionem et corrupcionem alteracionem dicunt racio autem nunc dicta (dixit) vult de omni motu quod nec secundum unum motum contingit moueri continue extra circulum quare nec secundum alteracionem nec secundum augmentum. Quod quidem igitur nec infinita sit mutatio nec una nec continua nisi circularis motus sint nobis hec dicta

patet 2m correlarium [illegible] quod [illegible] corpora sensibilia continue [illegible] et fluere [illegible] fluere dicentes illud fluxum esse [illegible] alteracionem dicentes esse generacionem et corrupcionem esse alteracionem et [illegible] istos per hoc quod nullus motus a motu circulari est continuus ut iam ostensum est et ita nec alteracio

Quod autem motuum circularis sit primus manifestum. Omnis enim secundum locum motus sicut et diximus prius aut circulo aut in recto aut mixtus. Hos autem necesse est esse priores illos ex illis enim constitutus est

[illegible] quod motus circularis est continuus et perfectus hic ostendit quod motus circularis est primus omnium motuum et intendat talem racionem motus circularis est primus omnium motuum localium ergo est primus omnium motuum [illegible] declarat sic omnis motus localis aut est rectus aut mixtus ex recto et circulari aut circularis sed motus circularis est prior motu mixto et est motu recto quare est primus motuum localium et probat primo [illegible] pro simili quo ad hanc partem motus circularis est prior mixto per hoc quod talis motus componitur ex circulari et recto et ita tam circularis quam rectus est prior mixto et cum dicit recto

Fluere enim dicunt

Secundum mixtus i. ex recto et circulari quod sicut est motus super lineam curuatam aut curuam que non linea componitur ex recta et circulari

Recto aut circulaus simpx et perfectus magis est. In infinitu enim no est fieri sic. Infinitu no est sed nec si eet moveretur utique nullo. No enim fit impossibile transire enim infinitum impossibile. In finito aut in recto reflectens quid compositus est et duo sunt motus, no reflectens aut imperfectus et corruptibilis est. Prius aut et natura et racione et tempore est perfectum imperfecto, corruptibili aut incorruptibile.

declarat racionem parte circularis et patet racio per racionem prima racio quod omne simplex et perfectum et incorruptibile est prius quam imperfecto corruptibili. Sed motus circularis est simplex perfectus et incorruptibilis et motus rectus non, ergo etc. Et arguit minorem quo ad alteram sui partem per hoc quod si motus rectus esset incorruptibilis aut esset super lineam finitam aut infinitam. Si super lineam finitam aut hoc esset reflectando et tunc ille motus erat compositus ex duobus motibus et non simplex aut non reflectendo et tunc necesse est stare in termino illius et ita esset corruptibilis. Super lineam vero infinitam non potest esse motus quia nulla talis est, et si aliqua talis esset non esset motus super ipsam quia impossibile est pertransire infinita.

Amplius prior est quem contingit perpetuum esse non contingenti. Circularem quidem igitur perpetuum contingit esse, aliorum aut neque loci mutacionem neque aliorum quod unum contingit perpetuum esse. Statum enim oportet fieri, si autem status est corruptus est motus.

hic ponit [illegible] racionem ad idem tale: posterior est motus ille que contingit esse continuum perpetuum et unum quam que non. Sed motum circularem contingit esse continuum et perpetuum et unum, motum autem rectum non, quia in omni alio motu a circulari necesse est aliquando quiescere, ergo etc.

Racionabiliter aut accidit unum esse et continuum et non rectum quod eius quod est in recto determinatum est et principium et finis et medium et omnia habet in seipso, quare est unde incipiet quod movetur et ubi finiet. Iuxta enim terminos quiescit omne aut unde aut ubi. Circulares aut indeterminati sunt. Quid enim magis quibus terminus eorum que sunt in linea? Similiter enim unumquodque et principium et medium et finis, quare semper que in principio et fine et nunquam aliquando sunt.

[illegible]

Unde movetur et quiescit quodammodo spera, eundem enim detinet locum. Causa aut est quod omnia hec accidunt centro et principium et medium magnitudinis et finis est, quare propter hoc quod extra circulationem est non est ubi quod fertur quiescat sicut iam transitum. Semper enim fertur circa medium, sed non ad ultimum. Propter hoc ipsum movendo semper quiescit quodammodo totum et movetur continue.

Hic mo(vet) p(ro)b(at) accidit quoddam cor(ollarium) s(cilicet) q(uod) celum mo(vetur) et quiescit quiescit n(on) totum celum s(ecundu)m spetiem locum n(on) s(ecundu)m formam partes aut(em) mov(en)t(ur) et s(ecundu)m formam et s(ecundu)m subiectum et sic ingit aute(m) et q(uod) ista q(uia) ista permita pri(ncipiu)m me(dium) et finis s(cilicet) magnitudinis celi ut centru(m) q(uia) n(on) cent(rum) pri(ncipiu)m q(uia) omnes linee ab ipso exeunt ad circumferentiam finis aut(em) est q(uia) omnes linee terminant(ur) ad ipsam me(dium) vero e(st) q(uia) equaliter distat ab unaquaque parte circumferentie et hoc centrum ... q(uia) non permittit circulum aliquo quiescere ita ut movea(tur) ad unum ter(minum) plus q(uam) ad aliud ut quiescat in eo et q(uia) istud centru(m) e(st) immobile semper movens ... et sub eodem respectu ad totum circulum ... celum totum quiescit s(ecundu)m spetiem

Accidit enim convertibiliter et neque q(uia) mensura motuum loci mutatio primum necesse est ipsum esse omnium enim mensurant(ur) primo et q(uia) primum mensura aliorum

hic ponit 3(am) rationem ad p(ro)p(ositu)m ... ad ostendendum q(uod) motus circularis e(st) prior ... dicens primo q(uod) illud p(ro)pter ostensum passionem convertibilem cum sua causa et q(uia) ... ista illud quod e(st) mensura et omnis causa e(st) prius in illo genere s(ed) motus circularis e(st) mensura omnium aliorum motuum ... et intendit q(uod) motus circularis mensura ... non ita q(uod) circularis adequet se ... hic implicatur e(st) prius s(ed) ... mensura q(uia) omnes motus finiunt(ur) et terminant(ur) p(ro)pter ipsum e(st) ratio

Amplius aut(em) et regulariter contingit esse circularem solum qui enim in recto sunt a principio irregulariter feruntur ad finem omnia non quanto quidem distant plus a quiescente fiunt velociora circularis aut(em) solum neque principium neque finis in ipso aptum natum e(st) s(ed) extra

... et illud quod e(st) uniforme e(st) prius illo quod non e(st) uniforme s(ed) motus circularis e(st) uniformis et motus rectus non et ponit primo motum huius rationis et probat ... in recto p(ro)pter hoc q(uod) motus rectus s(ed) principium et finem in actu quibus ... in circulo aut(em) non ... principium neque finis distinctum in actu respectu cuius ... motus p(ro)pter appropinquationem vel elongationem

Quia aut(em) s(ecundu)m loci mutationem primus motuum est testant(ur) omnes quicumque de motu fecerunt mentionem principia enim ipsius tradunt huiusmodi moventibus

... q(uod) motus circularis ... primus motuum localium ... omnium ... q(uod) motus localis ... primus omnium aliorum motuum et ... hoc ... e(st) prius ... hic prius ... a rei natura hic a rei indicio et ... quia intendit ... motus ... prius s(ecundu)m quem movet primum motus s(ed) primus motus ut testant(ur) omnes sive fuerint unum sive plura ... movet s(ecundu)m locum motum ... motus localis ... primus motus omnium ... 2(am) ibi disgregatio

Disgregatio enim et congregatio motus s(ecundu)m locum sunt sic enim movet concordia et discordia hec quidem disgregat illud v(er)o congregat ipsorum et malum dicit Anaxagoras disgregare movere primum Similiter aut(em) et quicumque huiusmodi neque unam causam dicunt ... quod vacuum moveri dicunt et namque hii s(ecundu)m locum moveri motum dicunt motus n(am) ... vacuum loci mutatio est et sicut in loco alterum aut(em) neque unum inesse primis s(ed) que sunt ex hiis opinantur augmentari n(am) et corrumpi et alterari congregat(a) et disgregat(a) athomis corporibus dicunt eodem aut(em) modo quicumque propter densitatem aut raritatem probant generari esse et corrumpi congregatione n(am) et disgregatione

Disgregatio n(am) et Emp(edocles) ... attribuebat ipsis motis ... primis tamquam motoribus

... unum causam ... agente ... attribuebant ad ... motum localem ... et corporibus indivisibilibus

Velocius si moveatur ... et si moveatur violent(er) ...

Motum dicunt ... motum localem corporum indivisibilium que sunt prima principia s(ecundu)m ipsos s(ed) p(er) vacuum

Ex hiis ... prius ... motum aliis motibus ... a loci mutatione

i. de illis componunt

i. composita i. dicunt componi secundum eos
per hos predictos esse

hec componunt. Anaxagoras autem preter hos animam causam faciens [illegible]

quod sit ut plurimi i. animam moventem seipsam

fingentes motus. Ipsum enim seipsum movens principium

ipsi aut

esse dicunt eorum que moventur. Movebit autem aliud et i. esse principium [illegible] anthalamissimus

ostendit

omne animatum secundum ipsum motum qui est secundum locum ipsam

movere et hoc penes diversa principia a diversis posita et prima penes

principia primo posita ab empedocle 2o ibi et intellectum ostendit esse penes principia

posita ab anaxagora 3o ibi simpliciter autem ostendit idem quantum ad ponentes

nullam causam agentem ut fecit democritus qui ponit tantum atthoma

esse principia et motum localem eorum esse in vacuo 4o ibi Eodem autem modo

ostendit idem quantum ad ponentes raritatem et densitatem esse principia quinto

ibi Anaxagoras autem ostendit hoc idem quantum ad ponentes animam esse principium quod posuerunt

fuerunt animam esse principium motus aliorum preter quod posuit ipsam seipsam movere

i. inter se et sensibilia; et quod; preter secundum motum localem

Et proprie autem moveri dicimus solum quod movetur secundum locum

aliquid; id quod non movetur motu locali vel motu augmenti vel [illegible]

motum si autem quiescat quiescat quidem in seipso

augmentari aut et decrementum pati aut alterari

ipsum; dicimus ipsum; aut; ipsum

contingat quodammodo moveri simpliciter moveri non dicimus

Et quod igitur semper et motus erat et erit omni; adhuc autem quis motus primus [illegible]

ostendit quod motus localis

tempore et quod est principium perpetui motus est primus per naturam rei; que motum perpetuum [illegible]

movetur. Hic ostendit idem per naturam rei mote sic: nos dicimus aliquid quod; et primum movens [illegible]

movetur localiter moveri simpliciter aliud quod non movetur localiter et moveatur intra; dictum est

aliquo alio motu non dicimus ipsum moveri simpliciter ergo motus localis est

simpliciter primus. Quod quidem [illegible]

primum movens eternum; et nullam

Quod autem hoc necesse est impartibile esse neque habere

plus

magnitudinem nunc dicemus primum de priori

motus dico; ostendit ab eo loco at quod ad

bus ipso apponentes. quibus est motus eternus et primus

[illegible] i. primum movens; quibus sit eternum sit motor primus et eternus intendens quod

sit omnino immobilis omnino impartibilis nullam habens magnitudinem et primo

dat intentionem et post cum modo procedendi qui est quod primo vult exponere de

quibusdam prioribus principali intento que ita sunt sicut posita. quod igitur [illegible]

positio est necessaria ad principale intentum; aliquid

Horum autem quidem unum est quod impossibile nullum

corpus; aliquid

finitum movere secundum infinitum tempus. Tria enim sicut

scilicet motus

quod movetur movens in quo tertium tempus. Hec autem

sunt finita aliquibus existentibus infinitis et alie aut duo

infinita omnia aut omnia finita sunt aut quedam aut

Primo ponit et primo ostendit tres conclusiones

duo aut unum. ponens principium intento et ad ipsum necessaria prima

est quod nullum corpus finitum movet magnitudinem finitam in tempore infinito

2a est quod nulla magnitudo finita habet potentiam infinitam 3a est quod in mag

nitudine infinita non est potentia finita. Et primo ostendit primam ergo

ponens [illegible] quod impossibile est [illegible] aliquod finitum movere secundum tempus infi

nitum tria enim sunt in motu scilicet movens et motum et tempus in quo fit

motus de quibus dubitandum est utrum omnia sunt finita aut infinita

aut quedam finita ut duo aut unum aliquibus existentibus infinitis de

quorum uno intendit in proposito scilicet an corpus finitum moveat magnitu

dinem finitam in tempore infinito et ostendit quod non

et sit finitum; movens sit b; sit; sit

Sit igitur a movens quod autem movetur b tempus autem

a moveat b ex; quod est pars ipsius a

non auferam infinitum in quo est c. Ipsum igitur d

moveat c quod est pars ipsius b motus

moveat aliquam partem ipsius b quod est in quo e

i. per tempus quod est finitum quod est; pars ipsius et tempus infiniti

est secundum (?) secundum aliquam partem ipsius c quod est in quo

d movebit e; tempore; i. totum tempus; i. parte; i. in minori tempore; ut totum a movebit totum b quod tempus

est f. Non igitur in equali ipsi c in pluri enim maior; quo totum a movet totum b est maius tempus quo d movebit e

vel; i. quo d movet e quod est tempus finitum si

Auferam totum su[m]ma ipsius a toto; quare non est infinitum tempus quod est ipsius est sic; non sit et sic sit quare tempus

que est pars ipsius; aliquod ablatum; quod est ipsius est i. quod est ipsius

ab a toto movente; per se in quo d movet e non

a ipsi c que est pars; itaque ipsi d apponens auferam a et ipsi e ipsum b; est infinitum

ipsius b apponens; semper aliquid ablatum

ab ipso b ipsius b modo consumam aut ipsum apponendi ipsi est

quod [illegible] ablatum ab ipso c toto non auferam tempus sic totum

infinitum scilicet c

a tempore c et ab a movente et ab pondere b moto

tempus autem non auferam semper movens equale infinitum enim est quare omnes a totam b movebit in finito tempore ipsis g c. Non igitur possibile est a finito moveri secundum infinitum

Ostendit quod corpus finitum non movet magnitudinem finitam in tempore infinito sic sit a corpus finitum movens et b sit finitum quod movetur ab ipso et c sit tempus infinitum in quo secundum ypotesim corpus finitum movet molem finitam huius sit sic sumatur pars aliqua pars ipsius a in d quod moveat aliquam partem b ut partem e. ergo d movebit e non in equali tempore cum c sed in minori ut in 3 parte eius et sic multiplicetur ipsum totum movens a per suas partes quousque totum consumatur et similiter b multiplicetur mole per suas partes quousque consumatur. tunc igitur contingat similiter multiplicare partes ipsius temporis correspondentes partibus ipsius moventis finiti et partibus ipsius molis finiti erit quod tempus [illegible] iam est constitutum ex partibus finitis additis ipsi et in quo totum movens finitum movet totam molem finitam sit finitum quia [illegible] non erat tempus infinitum

Quod igitur non contingit finitum in infinito movere tempore manifestum. Quod autem omnino infinita magnitudine non contingit infinitam potentiam esse ex hiis manifestum. Sit enim plus potentia semper equale in minori faciens tempore ut calefaciens aut dulce infundens aut prohiciens et omnino movens ergo necesse est a finito quod infinitam habet potentiam pati aliquid patiens plus quam ab alio plus enim infinita potentia. At vero tempus non contingit esse nullum

Ostendit tertiam conclusionem scilicet quod nulla magnitudo finita habet potentiam infinitam sic si aliqua magnitudo finita haberet potentiam infinitam movet plus et plus operaretur in aliquo in tempore equali quam aliquod finitum habens potentiam infinitam quia maior potentia semper movebit equale in minori tempore ut ostendit per inductionem. sed finitum habens potentiam infinitam in nullo tempore movet ergo nullum finitum habet potentiam infinitam. Circa hanc rationem sic procedit primo ponit duas propositiones prima [illegible] 2a [illegible] dicit at vero ponit 3am [illegible] quod finitum habens potentiam infinitam in nullo tempore movet et probat eam ibi sic enim in quo a

Sit igitur in quo est tempus in quo infinita vis calefacit aut depellit in quo autem est a b finita quidem ad hanc maiorem semper accipiens finitam virtutem aliquam addit quandoque in a tempore moveri erit ad infinitum igitur semper addens excello omne finitum et auferens deficiam similiter in equali tempore movebit finita ipsi infinite hoc autem est impossibile. nullum enim finitum contingit potentiam infinitam habere

Ostendit quod corpus finitum non movet aliquid in tempore infinito secundum hanc partem supponendo ostendit quod finitum habens potentiam infinitam non movet in tempore finito sic sit a tempus finitum in quo ex ypotesi potentia infinita moveat aliquod finitum et a b sit tempus finitum in quo aliqua potentia finita moveat aliquod finitum potentia infinita moveat idem tempus ergo a b est maius a tempore et hoc signat per hoc quod apponit ipsum b ipsi a. multiplicetur ergo virtus finita quousque habeat potentiam movendi idem mole in tempore a hoc enim erit excellere omne finitum per appositionem et in minore per remotionem concludit ergo quod potentia finita et potentia infinita movebunt in equali tempore quod est impossibile

Movens maior potentia faciet semper equale in minori tempore

a potentia finita quam ponebat movendi a finito habente potentiam infinita

tempus in quo finitum habens potentiam infinitam movebit aliquid plus id est aliquid potentia finita

Aut est hoc est sit a b tempus [illegible] maius tempore a in quo potentia finita faciet idem

Sz tn̄ nec infinitū finita et tn̄ ɔtingit in mino re magnitudine plurimaz potēnaz eē sȝ adhuc maḡ in maiori plurimā

hic determinat talez conclusionem q in magnitudine infinita nō est potēa finita ⁊ ponit ɔclusionē et intendit quod tamquam ... ipse ipsum dicit enim aliquis q aliqua in maiori corpe sit potēa minor ⁊ in minori maior verum q in infinito corpe possit eē potēa infinita tunc contrarium dicentes q licet in maiori sit aliqua minor potēa tamen frequentius accidit q in maiori corpe sit maior potēa et licet ... in magnitudinibus finitis ita accidit q minor potēa sit in maiori corpe tamen in magnitudinibus infinitis nō possit hoc accidere

Sit nāque in quo est a b infinitū sȝ b c habz potēnaz quandaz que in aliquo tempe mouit ipm̄ d in tempe in quo est z e si aute iā ipsius b c dupla accipio in medio mouebit tpe ipsius e z sit enim ea proportio quare in e z mouebit ergo sic accipiens semper a b quidē nequāquā transibit tempe aut da to semp minore accipiet infinita ergo potēa erit omnē enim finitā excellit potēnaz oīs

ondit deaz ɔclusionē quidē q si magnitudo fuit infinita et potēa z infinita sit gā a b corpus infinitum et b c sit ps eius hnē potēnaz finitaz et b c moueat d in aliquo tpe ut in tpe e z duplice go b c ⁊ tunc mouebit ... in medietate tpis e z ut in z c ⁊ si iterum adhuc duplicē mouebit in medietate illius medietatis cū go ɔtingat in infinitū sic duplare b c cū a b sit infinitum tunc erit eius potēcia infinita q̄ excellit omē finitum · et q eius potēa excellat oēz potēnaz finitaz ondit ibi omnis n. ꝛc.

Omnis enim finite potēe necesse est finitū eē tpus si enim i quodā talis maior in minore determinato et mouebit tempe sm̄ conuersione proportionibus infinita aut oīs potēa sicut multitudo et magnitudo ē excellens omē finitū

ondit q potēa infiniti excellat oēz potēnaz finitā p hoc q oīs potēe finite ē tpus finitum tunc go potēa ipsius a b excedit omē tpus finitum potēa ipsius a b excedit aliaz potēnaz finitaz et q oīs potēe finite sit tpus finitum pbat tunc dicit si enim in quodā sit si alia potēa mouet tamen in aliquo tpe potēa maior mouebit eadem in tepe minori determinato in inequalitate sm̄ q potēa determinatur in equalitate ... proportio ... q si maior z potēa ... erit tpus et ... finiti ad infinitum nō sit proportio ... q si potēa sit finita q tpe eius potēe sit finitum ⁊ q sit maior potēa infinita declarat quod z infinita potēa ... dicit infinita ... q potēt z magnitudo infinita p excellentia oīs magnitudinibus finite et oīs multitudines finite sic z potēa

Est aut hoc demonstrare hic accipientes quandā potēnaz eandē genere ei que est in infinita magnitudine neqȝ finitaz in infinita ex hiis manifestū ē infinita magnitudine existente que mensurabit que z i infi nita finitaz potēnaz · Et quod igitur nō ɔtingit infinita eē potēnaz in finita magnitudine neqȝ finitam in infinita ex hiis manifestū est

hic ondit deaz ɔclusionem alio mō sit enim corporis infiniti sit aliqua potēa infinita. sumatur go alia potēa finita que sit eiusdem generis cum potēa corporis infiniti ⁊ sit illa potēa alicuius finiti tunc multiplicetur ... potēa duplicatur quousque sit equalis potēe finite corporis infiniti hoc nō bn̄ ɔtingit ... addendo ... aliud ad aliud finitum e excellere omē finitum ⁊ similiter multiplicetur corpus finitum cuius z ia potēa tunc ista multiplicatio sit finita erit tale corpus finitum ⁊ ita finitum ⁊ infinitum erunt equalis potēe q est z impossibile

De his autem que feruntur bene se habet dubitationem dubitare primum. Si enim omne quod movetur movetur ab aliquo quecumque non ipsa se ipsa movent, quomodo aliqua continue non contingente movente ut projecta? Si autem simul movet et aliud aliquid movens ut aerem qui motus movet, simpliciter impossibile est primo non attingente neque movente movere, sed simul omnia moveri et quiescere cum primum movens quiescat, et si facit sicut lapis ut moveat quod movet.

dicit solvere dubitationes suas duas [illegible] ... quia cum [illegible] et quod omne quod movetur movetur ab aliquo et movetur a motore [illegible] et hoc non videtur verum in projectis [illegible] cum projectum moveri [illegible] quiescere ... dubitationem [illegible] solvere [illegible] ... motor [illegible] ... et dubitatio utrum aliquod aliud quod movetur possit moveri motu continue [illegible] ... dubitationem [illegible] solvere et primo [illegible] ... primo movet [illegible] ... mota que non moventur ex se moventur ab aliquo [illegible] projecta moventur primo movente [illegible] ... si autem simul [illegible] ad hoc [illegible] projiciens [illegible] projectum movet aerem [illegible] motus movet projectum [illegible] ... aer non movet [illegible] ... movebit [illegible] movente quiescente [illegible] ut plus primo motore movente omnia reliqua simul moventur et ipso quiescente cessabit totus motus [illegible] et addit [illegible] et si faciat [illegible] projectum movere [illegible] aere sicut lapis qui dicitur magnetes [illegible] ... restat questio [illegible] qualiter hoc possit esse

Necesse est hoc quidem dicere quod ipsum primum movens facit posse movere aut aerem huiusmodi aut aquam aut aliud tale quod aptum natum est movere et moveri. Sed non simul pausat movens et quod movetur, sed quod movetur quidem simul cum movens quiescat movens [illegible] tenus est adhuc unum movetur [illegible] habitum et in hoc eadem est pausat semper [illegible] minor potentia in movere fiat in habito. Finis autem quiescat cum non amplius faciet primum movens sed quod movetur solum hoc necesse simul pausare movens quod autem movetur [illegible] quod movetur et totum motum. Hic quidem igitur in contingentibus aliquando aut moventur aliquando quiescere fit motus et non est continuus, sed videtur aut enim continue est quiescere aut tangentium est, non enim unum est movens, sed habita ad invicem sunt. Unde in aere et in aqua fit huiusmodi que dicunt quidem successione et ab eo denominant. Impossibile autem aliter opposita solvere nisi dicto modo. Aut simul omnia moveri facit et movere quare et quiescere. Nunc autem videtur unum aliquid motum continue a quo non natum a se ipso.

[illegible]

Cum in his que sunt necesse est semper motum esse
continuum hic autem unus est necesse est autem unum mag
nitudinis quodam alicuius esse non enim movet impartibile
et unius ab uno non enim erit continuus sed habitus
alter alicuius alteri et divisus

[illegible]

Movens ergo si unum est aut motum movet aut immo
bile est si quidem motum consequi oportebit et mutare
ipsum similiter autem moveri ab aliquo quare stabit et ve
niet in ipsum moveri ab immobili hoc autem non necesse est
commutari sed semper poterit movere infatigabile enim est
sic movere et regularis hic motus aut solus aut
maxime non enim habet mutationem neque unum movens
oportebit autem neque quod movetur mutare ad illud habere mutationem
quatinus similis sit motus

[illegible]

Necesse autem est aut in medio aut in
circulo hec enim principia sunt sed citius moventur que mo
venti prima sunt talis autem est totius motus illic ergo est
movens

[illegible]

Habet autem dubitationem si contingit quod movetur moveri continue sed non sicut impellens iterum et iterum consequenter esse continue.

[illegible] quod movetur continue moveri et non sicut impellens [illegible]

Aut enim ipsum oportet et impellere aut trahere aut utrumque aut alterum aliquid ab alio sicut dictum est olim in hiis que proiciuntur. Si autem divisibile sit aer aut aqua movet sed non sicut semper motus est. Utrobique autem non est possibile unum motum esse sed habitum.

[illegible]

Solus itaque continuus est quem movet immobile; semper enim similiter se habens et ad id quod movetur similiter se habebit et continue.

[illegible]

Determinatis autem hiis manifestum quoniam impossibile est primum movens et immobile habere aliquam magnitudinem. Si enim magnitudinem habet necesse est aut finitam esse aut infinitam. Infinitam quidem igitur non contingit magnitudinem esse ostensum est prius in physicis; quod autem finitam impossibile est habere potentiam infinitam et quod impossibile est a finito moveri aliquid infinitum tempus demonstratum est prius. Nunc primum autem movens perpetuum movet motum et infinito tempore. Manifestum itaque est quod indivisibile est et impartibile et nullam habens magnitudinem.

[illegible] ... sua potentia est infinita. Et est finitus per me Johannem de [illegible] Anno domini 1 4 6 [illegible]

Explicit summa magistri B de Haspale super librum phisicorum ... philosophi excellentissimi

~~[illegible] possidet [illegible]~~

Hic situs est clara de Tangijn stirpe Johannes
Dives opum castro Florens claquis
Agris et armigeris qui consiliarius est omni
Summe virtute preditus erat
Cracovie merito nam capellanum habens
Sceptra gerebat rege Kasimire tunc
Plus pia felix memoria studentes parentum
Atque [illegible] condecorare domum
Mille quadringentis annis quem septuaginta
Rege dolente [illegible] [illegible] [illegible]

P. Nicolaus [illegible] de Nissa

עד כלתו חד מן ג וסימנהון ידבק יי׳ בך את ·· ויביאהו אל עיר דוד עד כלתו ·· אל הודעי לאיש ·· וכיה חד מן ג

וסימנהון ואנכי נער קטן לא אדע צאת ובא ·· ההחפש ובא רגליכם ·· וחברו דברי הימים ·· הכי חד מן ה קמצין וסימנהון

אל שמעי אתה ידעת
את כל הרעה אשר
ידע לבבך אשר עשית
לדוד אבי והשיב
יהוה את רעתך ברא
בראשך ׃ והמלך
שלמה ברוך וכסא
דוד יהיה נכון לפני
יהוה עד עולם ׃ ויצו
המלך את בניהו בן
יהוידע ויצא ויפגע
בו וימת והממלכה
נכונה ביד שלמה ׃
ויתחתן שלמה את
פרעה מלך מצרים

לזבח שם כי היא הבמה
הגדולה אלף עלות
יעלה שלמה על המז
המזבח ההוא ׃ בגבעון
נראה יהוה אל שלמה
בחלום הלילה ויאמר
אלהים שאל מה אתן
לך ׃ ויאמר שלמה
אתה עשית עם עבדך
דוד אבי חסד גדול
כאשר הלך לפניך
באמת ובצדקה ובי
ובישרת לבב עמך
ותשמר לו את החסד
הגדול הזה ותתן לו בן

עמך הכבד ׃ וייטב
הדבר בעיני אדני כי
שאל שלמה את הד
הדבר הזה ׃ ויאמר
אליו יען אשר שאלת (אלהים)
את הדבר הזה ולא
שאלת לך ימים רבים
ולא שאלת לך עשר
ולא שאלת לך נפש ׃
איביך ושאלת לך הבין
לשמע משפט ׃ הנה
עשיתי כדבריך הנה
נתתי לך לב חכם ונבון
אשר כמוך לא היה
לפניך ואחריך לא יקום

Jesus nazarenus rex Iudeorum
Jesus nazarenus rex Iudeorum
Jesus nazarenus rex Iudeorum

ויהרגם בחרב ואבי דוד לא ידע את אבנר בן נר שר צבא ישראל ואת עמשא בן יתר שר צבא יהודה ... גדולים וטובים ... אשר פגע בשני אנשים צדיקים וטבים ממנו

Johannes de ... fecit

והשמעה
באה עד יואב כי יואב
נטה אחרי אדניהו
ואחרי אבשלום לא
נטה וינס יואב אל
אהל יהוה ויחזק בקר
בקרנות המזבח ויגד
למלך שלמה כי נס יו
יואב אל אהל יהוה ז
והנה אצל המזבח וי
וישלח שלמה את בני
בניהו בן יהוידע לאמר
לך פגע בו ויבא בניהו
אל אהל יהוה ויאמר
אליו כה אמר המלך

In nomine domini nostri Jesu Christi Johannes ...

ידע את אבנר בן נר
שר צבא ישראל ואת
עמשא בן יתר שר
צבא יהודה ושבו דמ
דמיהם בראש יואב ו
ובראש זרעו לעלם
ולדוד ולזרעו ולביתו
ולכסאו יהיה שלום
עד עולם מעם יהוה
ויעל בניהו בן יהוידע
ויפגע בו וימתהו ויקבר
בביתו במדבר ויתן ז
המלך את בניהו בן ו
יהוידע תחתיו על ה
הצבא ואת צדוק הכ

Andreas

עבדך וישב שמעי ב
בירושלם ימים רבים
ויהי מקץ
שלש שנים ויברחו ש
שני עבדים לשמעי ז
אל אכיש בן מעכה
מלך גת ויגידו לשמעי
לאמר הנה עבדיך
בגת ויקם שמעי ויח
ויחבש את חמרו ויל
וילך גתה אל אכיש ל
לבקש את עבדיו וילך
שמעי ויבא את עבדיו
מגת ויגד
לשלמה מהלך שמעי כי

In nomine domini amen nos habemus in scola panem

In nomine domini amen nos habemus in scola panem

peccatum fuit in celo
peccatum est in corpore
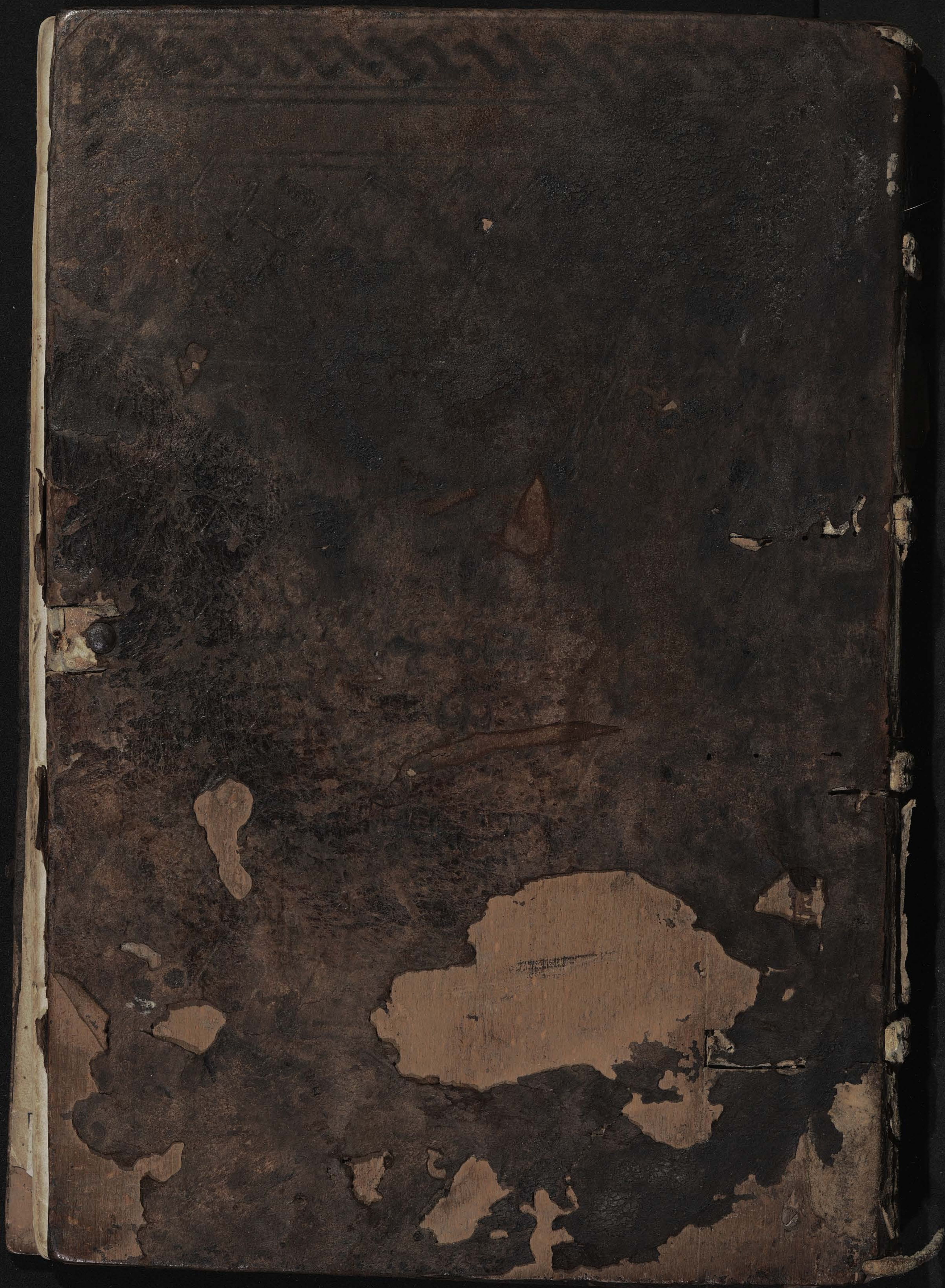
Dominus Jesu semper ave Maria
gratia plena do